

UDSATHED FOR VOLD OG ANDRE FORMER FOR KRIMINALITET

**Offerundersøgelserne
1995-96 og 2005-12**

Af

**Flemming Balvig, Britta Kyvsgaard
& Anne-Julie Boesen Pedersen**

**Oktober 2013
Københavns Universitet * Justitsministeriet
Det Kriminalpræventive Råd * Rigspolitiet**

ISBN 978-87-92760-54-8

Indhold

1. OVERSIGT OG SAMMENFATNING	4
2. INDLEDNING.....	12
2.1 UNDERSØGELSENS DATA OG METODE	13
2.2 OM STATISTISK SIGNIFIKANS.....	18
2.3 OM REGRESSIONSANALYSE.....	19
3. TYVERI	21
3.1 TYVERI 2005-12	24
3.2 TYVERIETS GENSTAND OG SKADEVIRKNING	25
3.3 ØKONOMISK MØRKETAL FOR TYVERI.....	28
3.4 INDBRUD I PRIVATE HJEM.....	31
3.5 FORHOLD DER PÅVIRKER RISIKOEN FOR AT BLIVE UDSAT FOR TYVERI OG INDBRUD	34
3.5.1 Udsathed for tyveri	35
3.5.2 Udsathed for indbrud	36
4. HÆRVÆRK.....	38
4.1 HÆRVÆRK 2005-12	40
4.2 HÆRVÆRKETS GENSTAND OG SKADEVIRKNING	42
4.3 ØKONOMISK MØRKETAL FOR HÆRVÆRK.....	43
4.4 FORHOLD DER PÅVIRKER RISIKOEN FOR AT BLIVE UDSAT FOR HÆRVÆRK.....	46
5. VOLD	48
5.1 VOLD 1995-96, 2005-06 OG 2011-12.....	53
5.1.1 Voldens omfang og udvikling	53
5.1.2 Voldens grovhed og alvorlighed.....	55
5.1.3 Voldens demografi: Køn og alder.....	58
5.1.4 Voldens art	60
5.1.5 Hvornår skete volden?.....	61
5.1.6 Alkohol og stoffer	63
5.1.7 Nærmere om politianmeldelse af vold	65
5.2 VOLD 2005-12	67
5.3 ÅRSAGER TIL VOLD 2008-12.....	71
5.3.1 Hadforbrydelser i forbindelse med vold	73
5.3.2 Hadforbrydelser generelt	74
5.4 PARTNERVOLD	76
5.4.1 Demografien for partnervold.....	77
5.4.2 Alvorlighedsgraden af partnervold.....	78
5.4.3 Karakteren af partnervold	80
5.5 FORHOLD DER PÅVIRKER RISIKOEN FOR AT BLIVE UDSAT FOR VOLD.....	83
5.5.1 Udsathed for vold på offentlige steder.....	83
5.5.2 Udsathed for vold i private hjem	84
5.5.3 Udsathed for vold på arbejdspladsen, uddannelsesinstitution m.v.....	86
5.5.4 Udsathed for vold i det hele taget.....	87

6.	RØVERI.....	89
6.1	RØVERIERNES DEMOGRAFI.....	92
6.2	KARAKTERISTIKA VED RØVERIERNE	93
6.3	HVORNÅR SKER RØVERIERNE	95
6.4	RØVERIERNES GROVHED OG ALVORLIGHED	96
6.5	ALKOHOL OG STOFFER	99
6.6	UDBYTTE	99
6.7	OFRENES REAKTION PÅ RØVERIERNE	101
6.8	FORHOLD DER PÅVIRKER RISIKOEN FOR AT BLIVE UDSAT FOR RØVERI.....	103
7.	TVANGSSAMLEJE	105
7.1	OFRE OG GERNINGSMÆND	107
7.2	GERNINGSSITUATIONEN	108
7.3	TVANGSSAMLEJETS GROVHED OG ALVORLIGHED	109
7.4	ANMELDELSE TIL POLITIET	111
7.5	FORHOLD DER PÅVIRKER RISIKOEN FOR AT BLIVE UDSAT FOR TVANGSSAMLEJE.....	113
7.5.1	<i>Udsathed for tvangssamleje.....</i>	<i>113</i>
7.5.2	<i>Udsathed for tvangssamleje, hvor gerningsmanden er ofret bekendt.....</i>	<i>115</i>
7.5.3	<i>Udsathed for tvangssamleje, hvor gerningsmanden ikke er en bekendt.....</i>	<i>116</i>
8.	DEN SAMLEDE KRIMINALITETSUDVIKLING	118
8.1	KRIMINALITETSUDVIKLINGEN FREM TIL 1986.....	118
8.2	KRIMINALITETSUDVIKLINGEN FREM TIL 2012.....	119
8.3	KRIMINALITETEN 2012	121
9.	BEFOLKNINGENS ANGST OG BEKYMNING FOR KRIMINALITET.....	126
9.1	DEMOGRAFI OG ANGST FOR KRIMINALITET 2012	126
9.2	UDSATHED FOR KRIMINALITET OG ANGST FOR KRIMINALITET	127
9.3	FORHOLD DER PÅVIRKER RISIKOEN FOR AT VÆRE ANGST FOR KRIMINALITET	127
9.4	UDVIKLINGEN I ANGST FOR KRIMINALITET	129
9.5	DEN SAMFUNDSMÆSSIGE BEKYMNING FOR KRIMINALITET	130
10.	LITTERATUR	134
11.	SPØRGESKEMA.....	139

1. OVERSIGT OG SAMMENFATNING

Første gang i 1995 og siden 2005 løbende er der gennemført landsdækkende, repræsentative interviewundersøgelser af 16-74-åriges udsathed for tyveri, hærværk, vold eller trusler om vold. Fra 2008 blev disse offerundersøgelser suppleret med spørgsmål om udsathed for røveri og tvangssamleje.

De overordnede resultater kan sammenfattes på følgende måde:

Tyveri

12 pct. af de 16-74-årige angav at have været udsat for tyveri i 2012. Denne andel er uændret i forhold til de seneste år, men lavere end i begyndelsen af det nye årtusinde.

Anmeldelsestilbøjeligheden for tyveri, der har været ret konstant i mange år, hænger nøje sammen med værdien af det stjålne.

Undersøgelsen viser videre, at risikoen for at blive udsat for tyveri forøges, hvis man er en mand, hvis man er ung eller yngre, hvis man er selvstændig erhvervsdrivende eller studerende, hvis man er bosat i Hovedstadsregionen, hvis man hyppigt går ud for at more sig, hvis man ejer flere forbrugsgoder, og hvis man er indehaver af en butik eller virksomhed. Pensionister og gifte har derimod en mindre risiko end andre for at blive udsat for tyveri.

Omfanget af indbrud, der indgår som en del af tyverierne, behandles endvidere selvstændigt fra og med denne offerundersøgelse fra 2012. 3 pct. af danskerne i alderen 16-74 år angiver, at have været udsat for indbrud i deres private hjem i 2012.

Det økonomiske omfang af skader fra indbrud ligger på omtrent 4 mia. kr., og ved hvert enkelt indbrud er der i gennemsnit stjålet for knap 34.000 kr.

Ligesom tilfældet er for simpelt tyveri, stiger anmeldelsestilbøjeligheden ved indbrud i takt med, hvor meget der er blevet stjålet for, men selv ved indbrudsforsøg er anmeldelsestilbøjeligheden ganske stor.

Undersøgelsen viser, at risikoen for at blive udsat for indbrud forøges, hvis man har en indkomst under 100.000 kr. eller på mindst 550.000 kr., og at denne risiko er mindre for personer med bopæl i Region Nordjylland end i det øvrige land.

Hærværk

5 pct. angiver i 2012 at have været udsat for hærværk, hvilket er det samme som i 2009, men en anelse lavere end niveauet for 2010 og 2011. Risikoen for at blive udsat for hærværk har i de seneste fire år været signifikant lavere end i de tidligere år. I 2010 og 2011 sås en tendens til, at personer, der havde været udsat for hærværk, havde en forøget risiko for at blive udsat igen, men denne udvikling ses ikke i 2012.

Anmeldelsestilbøjeligheden, der er vokset siden de første offerundersøgelser vedrørende hærværk, er blandt andet afhængig af, hvor stort et beløb der er ødelagt for, samt af ofrets alder.

Undersøgelsen viser videre, at risikoen for at blive udsat for hærværk forøges, hvis man har en høj indkomst, hvis man er bosat i region Hovedstaden, Sjælland eller Syddanmark, hvis man er selvstændig erhvervsdrivende, hvis man hyppigt går ud for at more sig, hvis man ejer flere forbrugsgoder, og hvis man er indehaver af en butik eller virksomhed. Personer over 39 år, pensionister, studerende og gifte og tidligere gifte (dvs. enker og fraskilte) har derimod en mindre risiko for at blive udsat for hærværk.

Vold

I årene 2009-12 har risikoen for at blive udsat for vold ligget på cirka halvdelen pct., hvilket er signifikant lavere end i 2008, hvor samme andel var 2 pct. Ses på risikoen for reviktimisering, er andelen af ofrene, der udsættes for vold mere end én gang, øget i 2011 og 2012 i sammenligning med tidligere.

Forskellen mellem mænds og kvinders udsathed for vold er størst i de unge år, hvorefter den aftager. Det er i langt de fleste tilfælde mænd, der er gerningspersoner. Fra 1995-96 til 2011-12 er der sket et fald i de yngste gruppers udsathed for vold.

Der er siden 2005-06 sket en stigning af andelen af voldstilfælde, hvor der benyttes våben eller redskab, samt en stigning i voldstilfælde med mere end én gerningsperson.

Fra 1995-96 til 2005-06 er der sket en stigning i andelen, der udsættes for vold på arbejds- eller uddannelsessted, men denne andel falder igen i 2011-12. Andelen, der udsættes for værtshusvold, er siden 1995-96 blevet mindre, mens andelen, der udsættes for vold på gaden, er steget. I øvrigt er der ikke sket store forandringer fra midten af 1990'erne til i dag med hensyn til arten af gerningssted.

Andelen af alkoholpåvirkede gerningsmænd er faldet en del siden 1990'erne, mens andelen, der var påvirkede af andre stoffer end alkohol, er steget. Samlet set er der dog i dag færre påvirkede gerningspersoner end tidligere.

Totalt set er der sket en stigning i anmeldelsestilbøjeligheden for vold efter 1995-96.

Omtrent 12 pct. af ofrene for vold og/eller røveri i perioden 2008-12 angiver, at forbrydelsen mod dem helt sikkert eller muligvis var en hadforbrydelse, betinget af racisme og/eller homo- eller trans-fobi. Denne andel lå i 2011 og 2012 på et højere niveau end tidligere.

Der er gennemført tre analyser med henblik på at anskueliggøre, hvilke forhold der hænger sammen med risikoen for forskellige former for vold: vold på offentlige steder, vold i private hjem og vold på arbejdspladsen. Disse analyser tegner lidt forskellige profiler af personer, der har en øget risiko for at blive udsat for vold. Yngre mænd, der hyppigt går ud om aftenen for at more sig, har større risiko end andre for at blive udsat for vold på et offentligt tilgængeligt sted, mens unge – både mænd og kvinder – der relativt sjældent går ud, måske fordi de mangler ressourcer på grund af arbejdsløshed, har en forøget risiko for at blive udsat for vold i private hjem. Vold på arbejdspladsen er – næppe overraskende – derimod en øget risiko for mennesker i arbejde, herunder især kvinder, hvilket nok skyldes, at de udsatte hyppigt arbejder inden for plejesektoren med vanskelige klienter. Voldens karakter er således i høj grad relateret til livsstil og til muligheder.

En overordnet analyse vedrørende den generelle risiko for at blive udsat for vold viser, at yngre ugifte mænd, der hyppigt er ude om aftenen, har en større risiko end andre.

Røveri

Knap 1 pct. angiver at have været udsat for røveri i 2012, hvilket ikke er signifikant højere end niveauet i 2011, men en mindsning i forhold til 2010. Meget tyder på, at en del af de adspurgte opfatter trick- og tasketyverier som røverier. Det afspejler sig også i, at flere kvinder end mænd angiver, at de har været udsat for røveri.

I langt de fleste røverisager er ofret alene blevet truet, idet 93 pct. af røveriofrene i årene 2008 til 2012 angiver, at de hverken er blevet slået eller sparket i forbindelse med røveriet. Mere end 4 ud af 5 betragter det, de har været udsat for, som en kriminel hændelse, men det er kun ganske få af ofrene, der synes, at røveriepisoden har påvirket dem og deres liv på markant vis.

Mere end tre fjerdedele af de offerrapporterede røverier anmeldes til politiet af enten ofret selv eller af en anden. Anmeldelsestilbøjeligheden har en klar og stærk sammenhæng med det økonomiske tab ved røveriet.

Undersøgelsen viser videre, at risikoen for at blive udsat for røveri – eller det, den adspurgte opfatter som røveri – forøges, hvis man er ung, hvis man er bosat i region Hovedstaden eller region

Sjælland, hvis man hyppigt går ud for at more sig, og hvis man er indehaver af en butik eller virksomhed. Gifte personer har derimod en mindre risiko for at blive udsat for røveri.

Tvangssamleje

Andelen, der rapporterer om tvangssamleje eller forsøg herpå inden for de sidste 12 måneder, svarer til omtrent 2.900 kvinder. Med et sikkerhedsinterval på 95 pct. er der tale om mindst 2.100 og højest 3.800. I cirka halvdelen af tilfældene drejer det sig om forsøg på tvangssamleje.

Ofrene for tvangssamleje er meget unge, idet over halvdelen var under 25 år.

Mere end to tredjedele af tvangssamlejerne er foregået i en privat bolig, mens en sjettedel er foregået udendørs på et offentligt tilgængeligt sted.

Fire ud af ti gerningsmænd er en nuværende eller tidligere partner, hvilket kan være med til at forklare den lave anmeldelsesprocent, idet kun omkring hvert fjerde tvangssamleje er anmeldt til politiet. Halvdelen af dem, der ikke anmelder, begrundet det med, at de ikke syntes, der var grund til det, mente ikke, det var noget kriminelt, troede ikke, det ville hjælpe noget, eller havde ikke lyst til at anmelde det.

Der er gennemført tre analyser for at anskueliggøre, hvilke forhold der påvirker risikoen for at blive udsat for forskellige typer af tvangssamleje. Der er tale om en analyse af den generelle udsathed for tvangssamleje, udsathed for tvangssamleje af en kendt gerningsmand og udsathed for tvangssamleje af en ukendt gerningsmand. Alle analyser viser, at ung alder, lav indkomst og arbejdsløshed øger risikoen tvangssamleje, mens det at være gift mindsker risikoen for at blive udsat herfor.

Samlet kriminalitet (tyveri, hærværk og/eller vold)

I 2012 var i alt 16 pct. udsat for enten vold, tyveri og/eller hærværk, hvilket sammen med 2009 er det lavest målte niveau siden 2005.

Undersøgelsen viser videre, at risikoen for at blive udsat for kriminalitet øges, hvis man er mand, hvis man er ung eller yngre, hvis man er selvstændig erhvervsdrivende, hvis man er bosat i region Hovedstaden, hvis man hyppigt går ud om aftenen og ud for at more sig, hvis man ejer flere forbrugsgoder, og hvis man er indehaver af en butik eller virksomhed. Pensionister og gifte personer har derimod en mindre risiko for at blive udsat for kriminalitet.

Angst og bekymring for kriminalitet

I 2012 var det 10 pct., der angav, at de næsten hele tiden eller ofte bekymrer sig om deres personlige risiko for at blive udsat for kriminalitet. I 2010-12 er denne andel signifikant lavere end den var i

de foregående år. Samtidig er andelen, der aldrig tænker på denne risiko, højere i årene 2009 til 2012 end i de tidligere år.

I øvrigt viser undersøgelsen, at kvinder er mere angste for at blive udsat for kriminalitet end mænd, at personer mellem 25 og 39 år er mindre angste for at blive udsat for kriminalitet, end de øvrige aldersgrupper, at personer med høje indkomster er mindre angste end dem med de lavere indkomster, at arbejdsløse og pensionister som hovedregel er mere angste for at blive udsat for kriminalitet end øvrige, at de, der bor i Region Hovedstaden og Region Midtjylland er mindre angste for at blive udsat for kriminalitet end beboerne i de øvrige regioner, at de, der hyppigt går ud om aftenen er mindre angste for at blive udsat for kriminalitet end dem, der sjældnere går ud, og at de, der har været udsat for kriminalitet inden for det seneste år, er mere angste for at blive udsat herfor end dem, der ikke har været udsat for kriminalitet.

Opsummerende tal

I tabelform (tabel 1.1, 1.2 og 1.3) kan de vigtigste tal for udsathed for kriminalitet, i den aktuelt gennemførte undersøgelse, og i en sammenligning med tidligere tilsvarende undersøgelser, sammenfattes på følgende måde:

Tabel 1.1. Oversigt over udviklingen i danskernes risiko for at blive udsat for kriminalitet, anmeldelsestilbøjelighed og angst for kriminalitet frem til 2012.

	Første sammenlignelige måling foretaget år	Udvikling fra første måling til 2012*	2012
Andel udsat for tyveri, hærværk og/eller vold	1987 (25 %)	–	16 %
Andel udsat for tyveri	1972 (13 %)	0	12 %
Anmeldelsestilbøjelighed for tyveri	1972 (62 %)	0	63 %
Andel udsat for indbrud			3 %
Anmeldelsestilbøjelighed for indbrud			87 %
Andel udsat for hærværk	1972 (7 %)	0	5 %
Anmeldelsestilbøjelighed for hærværk	1972 (32 %)	+	41 %
Andel udsat for vold	(1971)/1987 (3 %)	–	2 %
Anmeldelsestilbøjelighed for vold	1971 (19 %)	+	46 %
Andel udsat for røveri			1 % [^]
Anmeldelsestilbøjelighed for røveri			74 % [^]
Andel kvinder udsat for tvangssamleje eller forsøg herpå inden for de sidste 5 år			1 % [^]
Anmeldelsestilbøjelighed for tvangssamleje			24 % [^]
Angst for kriminalitet	1976 (18 pct.)	–	10 %

* Tegnforklaring: + = signifikant stigning, 0 = uændret, – = signifikant fald.

[^] Tallene er et gennemsnit for 2008-12, idet det årlige antal ofre for røveri og tvangssamlejer er meget lille og dermed relativt usikkert.

Tabel 1.2. Oversigt over hvor stor en procentdel af 16-74-årige i Danmark, der har været udsat for vold og trusler om vold i løbet af et år, 1995-96, 2005-06 og 2011-12, pct.

		1995-96	2005-06	2011-12
Vold	Alle	2 %	2 %	2 %
	Mænd	2 %	2 %	2 %
	Kvinder	1 %	1 %	1 %
	16-24 år	5 %	5 %	4 %
	25-39 år	2 %	2 %	2 %
	40-74 år	1 %	1 %	1 %
Trusler om vold	Alle	4 %	4 %	3 %
	Mænd	4 %	4 %	3 %
	Kvinder	4 %	4 %	3 %
	16-24 år	7 %	7 %	6 %
	25-39 år	5 %	4 %	4 %
	40-74 år	3 %	3 %	2 %
Vold og/eller trusler om vold	Alle	6 %	5 %	5 %
	Mænd	6 %	6 %	5 %
	Kvinder	5 %	5 %	5 %
	16-24 år	12 %	12 %	10 %
	25-39 år	6 %	6 %	6 %
	40-74 år	4 %	4 %	3 %

Tabel 1.3. Karakteristika ved den vold, ofre har været udsat for, 1995-96, 2005-06 og 2011-12, pct.

	1995-96	2005-06	2011-12
Offer udsat flere gange*^	28 %	34 %	39 %
Synlige skader	56 %	53 %	52 %
Våben eller redskab anvendt*^	12 %	20 %	23 %
Skydevåben anvendt	0,5 %	2 %	2 %
Kniv anvendt	3 %	5 %	5 %
Slagvåben anvendt	3 %	5 %	7 %
Andre redskaber anvendt	5 %	7 %	9 %
Gruppevold^~	33 %	36 %	45 %
Gerningsperson ukendt for offer	62 %	64 %	66 %
Foregået på værtshus el.lign.*^	24 %	15 %	15 %
Sket under udførelse af arbejde*~	15 %	25 %	11 %
Fredag, lørdag, søndag^	69 %	64 %	61 %
Mellem kl. 01.00 og 05.00	36 %	32 %	33 %
Gern.p. påvirket alkohol/stoffer	66 %	61 %	60 %
Offer påvirket alkohol/stoffer*	45 %	37 %	40 %
Gerningsperson mand	93 %	91 %	90 %
Gerningsperson < 25 år	50 %	46 %	50 %
Anmeldt til politiet*^	36 %	45 %	45 %
Politiet fat i gerningsperson	52 %	58 %	52 %

* Udviklingen er signifikant fra 1995-96 til 2005-06 på 5 pct. niveau

^ Udviklingen er signifikant fra 1995-96 til 2011-12 på 5 pct. niveau

~ Udviklingen er signifikant fra 2005-06 til 2011-12 på 5 pct. niveau

2. INDLEDNING

I oktober 1993 udsendte regeringen en handlingsplan vedrørende bekæmpelse af vold. Det indgik som en del af denne handlingsplan at tage initiativer til en bedre voldsstatistik og en bedre kortlægning af volden i det hele taget. Det hed således blandt andet i handlingsplanen (*Bekæmpelse af vold*, 1993):

“Udviklingen i voldskriminaliteten er beskrevet i bilag 2, der bl.a. redegør for stigningerne i anmeldte voldsforbrydelser. Der knytter sig imidlertid betydelige usikkerheder til at anvende den anmeldte voldskriminalitet som mål for den vold, der begås i samfundet. (...) Justitsministeriet vil derfor bede Rigspolitichefen om at overveje muligheden for at udvikle en statistik, der kan give et mere præcist billede af den voldskriminalitet, der begås i samfundet...”. (s. 40)

Og videre:

“Rigspolitichefens forskningsenhed vil sikre, at der gennemføres forskningsprojekter, der skaffer et bedre grundlag for vurderingen af voldens årsager og omfang samt voldsmændenes forhold...”. (s. 41)

I forlængelse heraf udarbejdede en intern arbejdsgruppe under Rigspolitichefen et forslag til en udvidet og mere detaljeret journalplan for voldsforbrydelser. Danmarks Statistik udarbejdede en recidivstatistik, der blandt andet omfattede vold (Larsen, 1995), og på Københavns Universitet blev der gennemført undersøgelser af karakteristika ved voldskriminelle og deres kriminelle karriere (Kyvsgaard, 1995) samt af voldsudviklingen (Balvig, 1995).

Initiativerne omfattede også en gennemførelse af en såkaldt voldsofferundersøgelse i 1995 og 1996. I undersøgelsen blev et tilsigtet repræsentativt udsnit af befolkningen i 1995 og 1996 spurgt, om de havde været udsat for vold. I bekræftende fald blev de stillet en række uddybende spørgsmål vedrørende voldens karakter; skadens grad af alvor, hvor volden fandt sted m.v. Sådanne offerundersøgelser har først og fremmest den styrke, at de kan give os et nærmere indblik i den totale vold i samfundet, dvs. såvel den vold, som er blevet anmeldt og registreret, som den, der ikke er blevet det (den skjulte vold).

Voldsofferundersøgelsen i 1995/96 kom til på initiativ af og blev finansieret af Rigspolitichefens forskningsenhed ved Politiskolen i et samarbejde med henholdsvis Danmarks Statistik og Københavns Universitet. Danmarks Statistik forestod dataindsamlingen, mens analysen af data og udarbejdelse af undersøgelsesrapport blev foretaget af Flemming Balvig (Balvig, 1996; 1998).

Med henblik på at bidrage til belysning af voldsudviklingen siden 1995-96 er voldsofferundersøgelsen blevet gentaget siden 2005. Offerundersøgelsen er samtidig udvidet, idet de månedlige interviewrunder nu inkluderer spørgsmål om udsathed for tyveri, hærværk samt spørgsmål om angst for kriminalitet. Fra og med 2008 er der endvidere månedligt spurgt om udsathed for voldtægt (tvangssamleje) og røveri. Fra og med 2009 indeholder undersøgelsen spørgsmål vedrørende de interviewedes livsstil og økonomiske forhold.

Offerundersøgelsen er finansieret af Det Kriminalpræventive Råd, Justitsministeriet og Rigspolitiet og er gennemført i et samarbejde med Københavns Universitet.

2.1 Undersøgelsens data og metode

En ikke ubetydelig del af den kriminalitet, der forekommer i samfundet, anmeldes ikke til politiet og kommer heller ikke til politiets kundskab på anden vis. Man kalder denne ikke-politiregistrerede kriminalitet for den skjulte kriminalitet eller kriminalitetens mørkefelt. Gennemførelse af offerundersøgelser er en af de få muligheder, man har for at skønne dels over den faktisk forekommende kriminalitet i samfundet og dels mørketallets størrelse. I offerundersøgelser udspørges befolkningen, via papirspørgeskemaer eller webbaserede spørgeskemaer eller via personlige eller telefoniske interviews, om de har været udsat for forskellige former for kriminalitet. I bekræftende fald spørges, om det er blevet anmeldt, eller om politiet har fået nys om forholdet på anden vis; en oplysning som muliggør estimeringer af mørketallet.

Offerundersøgelser kan yde et bidrag til beskrivelse og forståelse af volden i samfundet og mørketallets størrelse, men også kun et bidrag. Der er en række problemer forbundet med gennemførelse af denne form for undersøgelser. Disse problemer betyder, at oplysningerne bliver forbundet med en vis usikkerhed og en række begrænsninger, som bør tages i betragtning, når tallene fortolkes og forklares. Blandt de vigtigste er:

* Det er befolkningens *oplevelse*, der aflæses. Denne oplevelse er ikke nødvendigvis i overensstemmelse med den juridiske afgrænsning af kriminalitet. Forskellige mennesker har givetvis forskellige opfattelser af, hvad voldtægt, røveri eller vold er (jf. f.eks. Balvig, 1978), og disse opfattelser kan ændre sig over tid. Et skub i en skolegård kan i én tidsperiode blive oplevet som drilleri, i en anden som mobning og i en tredje som vold. Konsekvensen heraf er blandt andet, at forskellige måder at spørge og formulere spørgsmålene på udløser forskellige svar og giver forskellige hypotegheder (se for de danske voldsofferundersøgelser vedkommende herom i Balvig, 1995). Man må derfor være særdeles opmærksom på den anvendte spørgsmålsformulering og på, at konstaterede forskelle mellem selv ensartet gennemførte undersøgelser over tid kan bero på ændrede opfattelser af, hvad vold og andre former for kriminalitet er.

* Det er aldrig hele befolkningen, der udspørges. Der er f.eks. altid en nedre aldersgrænse og ofte også en øvre. Den nedre aldersgrænse betyder typisk, at undersøgelser kun i ringe grad eller slet ikke kommer til at omfatte vold mod (mindre) børn.

* Det er næsten aldrig hele den afgrænsede del af befolkningen, undersøgelsen omfatter, der udspørges. Det er så godt som altid et (meget) mindre udsnit. Dette betyder, at tallene er forbundet med den såkaldte stikprøveusikkerhed. Størrelsen af denne kan under visse forudsætninger og omstændigheder beregnes.

* Nogle af de former for kriminalitet, der spørges om – vold, røveri og voldtægt – er relativt sjældne hændelser. Det betyder, at stikprøveudvalget helst skal være meget stort for nærmere at kunne analysere de hændelser, der berettes om. Med stigende udvalgsstørrelse øges imidlertid også omkostningerne og andre praktiske problemer med at gennemføre undersøgelsen, således at det kan være svært at realisere det undersøgelsesmæssigt mest ideelle.

* Der er forskellige måder at finde frem til dem, man vil interviewe, på. Disse måder har hver deres fordele og ulemper. En af mulighederne er et fuldstændigt tilfældigt udvalg (lodtrækningsprincip) baseret på CPR-registret.

* Det lykkes aldrig at få besvarelser fra alle, der er med i det endelige udvalg. Der er nogen, det ikke lykkes at træffe, og andre, der ikke ønsker at deltage. Der er en betydelig risiko for, at de, man ikke får med, udgør et skævt udsnit af alle, og at tallene derfor forvrides i den ene eller den anden retning. Dette kompenseres der dog i hvert fald i nogen grad for ved vægtning af besvarelserne, jf. senere.

* Der er forskellige måder at udspørge på. De fire standardmetoder er det personlige interview, telefoninterviewet, postspørgeskemaet og internetspørgeskemaet. Hver af disse metoder har deres fordele og ulemper, f.eks. med hensyn til svarvillighed og mulige hukommelsesproblemer (se de følgende punkter).

* Der kan være et problem med svarvillighed. Der kan være nogen, der ikke ønsker at berette i et spørgeskema eller over for en interviewer om den kriminalitet, de har været udsat for. Denne svarvillighed kan tænkes at variere med forskellige omstændigheder ved kriminaliteten. F.eks. kan der være grund til at tro, at svarvillighed er et større problem ved kortlægning af partnervold end ved kortlægning af “taskerøverier” udført af fremmede i gademiljøet.

* Der kan være hukommelsesproblemer. Også kriminalitet glemmes i en eller anden udstrækning, igen formentlig afhængig af dens karakter, tid siden hændelsen, og hvem man i øvrigt er m.v. Hu-

kommelsesfaktorens indvirkning på undersøgelsens resultater kan begrænses ved alene at spørge om hændelser inden for en forholdsvis kort periode forud for interviewet.

* Ved introduktion af en afgrænset tidsperiode, hvori kriminaliteten søges kortlagt, introduceres det såkaldte teleskoperingsproblem, dvs. at man ganske vist husker selve hændelsen, men fejlhsker tidspunktet. Man taler om fremadteleskopering for de tilfælde, som reelt er sket forud for tidsperioden, og bagudteleskopering for de tilfælde, man ikke beretter om, fordi man fejlagtigt tidsmæssigt placerer dem uden for tidsperioden. Problemet er, at bagudteleskopering og fremadteleskopering ikke nødvendigvis går lige op i sidste ende, hverken antalsmæssigt eller med hensyn til type af hændelse (f.eks. med hensyn til alvorlighed, anmeldelse/ikke-anmeldelse m.v.).

* Der er forskel på ofre (personer) og episoder (handler). Mennesker risikerer at blive udsat for kriminalitet mere end én gang inden for den tidsperiode, der spørges til. Offerundersøgelserne er ikke altid velegnede til at udsige noget om alle de episoder, der har fundet sted, idet det forudsætter, at de udspurgte spørges detaljeret om hver hændelse (f.eks. om anmeldelse, ikke-anmeldelse).

* Der kan endelig også opstå fejl i forbindelse med registrering af svar, databehandling m.v.

Den aktuelle offerundersøgelse er gennemført som et led i Danmarks Statistiks omnibusundersøgelser. Omnibusundersøgelser er interviewundersøgelser, hvor man samler flere emner i ét interview.

De personer, der er omfattet af omnibusundersøgelsen, udvælges tilfældigt via Danmarks Statistiks CPR-register, således at de udgør et repræsentativt udsnit af befolkningen på 16-74 år. Danmarks Statistik søger derefter efter personernes telefonnumre, og de personer, som ikke har en telefon, eller som det ikke lykkes at finde et telefonnummer til, kontaktes via brev og anmodes om at oplyse Danmarks Statistik om et eventuelt telefonnummer med henblik på interview.

De månedlige bruttostikprøver er på omkring 1.700 personer. Heraf ekskluderes de, der viser sig at være emigreret eller døde, eller som over for Danmarks Statistik har givet udtryk for, at de ikke ønsker at blive ringet op med henblik på at deltage i undersøgelser, jf. herom senere. Den resterende del udgør nettostikprøven. Denne er på omkring 1.500 personer hver måned i alle årene, og der er hverken tegn på vækst eller fald i nettostikprøvens størrelse i forhold til bruttostikprøven.

Det betyder, at der i hvert af årene er omkring 18.000 personer, der er blevet anmodet om at deltage i undersøgelsen, jf. tabel 2.1. Sammenlagt drejer det sig om knap 186.000 personer. Heraf har godt 119.000 valgt at deltage i undersøgelsen, hvilket giver en svarprocent på 64. Svarprocenterne de enkelte år er ganske identiske og tyder dermed heller ikke på, at undersøgelsesgrundlaget med tiden har ændret sig.

Tabel 2.1. Stikprøvestørrelse, antal gennemførte interview og svarprocent fordelt efter måned og år. 1995-1996 og 2005-12. Pct.

	Nettostikprøve	Antal interview	Svarprocent
1995	21.300	13.765	65 %
1996	19.400	12.428	64 %
2005	18.238	11.668	64 %
2006	17.996	11.588	64 %
2007	17.796	11.653	65 %
2008	17.947	11.716	65 %
2009	18.268	11.521	63 %
2010	18.442	11.585	63 %
2011	18.185	11.745	65 %
2012	18.251	11.568	63 %
2005-12	185.823	119.237	64 %

Fra juli 2010 blev det muligt at besvare spørgeskemaet via internettet. Det har omkring en tredjedel af respondenterne gjort, mens de resterende to tredjedele er besvaret via telefoninterviews. Der viser sig at være en skævhed i, hvem der deltager i internetundersøgelserne frem for de telefoniske interviews, men det er overraskende nok de ældre respondenter, der i højere grad udfylder internetspørgeskemaerne, end det er de unge. Denne sammenhæng er statistisk signifikant.

Indførelsen af internetbaseret interviews indebærer imidlertid ikke en systematisk skævhed i svarprocent og bortfald i relation til alder. De unge besvarer nemlig i højere grad end de ældre interviews telefonisk.

Tabel 2.2. Årsager til bortfald, 2005-12.

	Antal	Procent	Procent af hele stikprøven
Manglende telefonnummer	15.293	29 %	11 %
Nægtet at deltage	13.649	26 %	9 %
Ikke truffet	13.186	25 %	9 %
Anden bortfaldsårsag	9.849	19 %	7 %
I alt	51.977	100 %	36 %

Årsagen til, at nogle ikke har deltaget i undersøgelsen, fremgår af tabel 2.2. I en stor del af tilfældene – 29 pct. – skyldes det manglende telefonnummer. Selv om Danmarks Statistik skriftligt henvender sig i de tilfælde, hvor det ikke er muligt at finde et telefonnummer til personen/husstanden

via en mekanisk og manuel telefonnummersøgning, så er det kun en mindre del af disse henvendelser, der fører til, at personen kontakter Danmarks Statistik.

En anden hyppig årsag til ikke at deltage er, at personen ikke har kunnet træffes på det angivne telefonnummer til trods for, at de bliver forsøgt kontaktet helt op til 20 gange. Der er også en del, der har nægtet at deltage i undersøgelsen, nemlig knap en tiendedel af samtlige adspurgte, svarende til godt en fjerdedel af bortfaldet. For den resterende del af bortfaldet er der ikke angivet en specifik årsag til, at interviewet ikke er gennemført.

Danmarks Statistik har udarbejdet en personvægt for hver enkelt interviewet for hermed at tage højde for eventuelle skævheder i materialet. Frem til juli 2007 var vægten baseret på oplysninger om personernes køn, alder, husstandstype, region (3 områder) og boligens art. Den vægtning blev derefter ændret, ikke mindst som følge af det bortfald, der er forårsaget af, at personer kan vælge ikke at deltage i undersøgelser, jf. den såkaldte forskerbeskyttelsesordning. Forskerbeskyttelsen blev indført i 2000 og var i perioden 2000-06 knyttet sammen med flytning, idet man ved at sætte et kryds i en rubrik på flytteanmeldelsesblanketten kunne angive, at man ønsker at være omfattet af denne forskerbeskyttelse. Med virkning fra 1. januar 2007 skal der nu udfyldes en særskilt blanket for at blive omfattet af forskerbeskyttelsen. Væksten i antallet af personer, der er omfattet af forskerbeskyttelse, er mindsket markant som følge af den ændrede praksis.

Forskerbeskyttelsesordningen har medført problemer med hensyn til at kunne udvælge et repræsentativt udsnit af befolkningen, idet lidt over 700.000 danskere, svarende til 13 pct. af befolkningen, pr. 1. januar 2009 havde valgt at få forskerbeskyttelse. For at råde bod på den skævhed, dette indebærer, har Danmarks Statistik udarbejdet nye vægte baseret på oplysninger om personernes køn, alder, familietype, uddannelse, socioøkonomisk klassificering, region (5 områder), etnicitet, bolig i etagebyggeri eller ej samt evt. flytning efter indførelse af mulighed for forskerbeskyttelse.

De nye vægte blev indført pr. 1. juli 2007. Som forventet er variationen i personvægtene større med de nye vægte: Mens de tidligere vægte i to tredjedele af tilfældene var på mellem 0,75 og 1,25, altså ganske tæt på tallet 1, drejer det sig om knap halvdelen af tilfældene (47 pct.) med de nye vægte.

Med henblik på at undersøge, hvorvidt denne ændring i vægtningen influerer på sammenligneligheden over årene, er der fra Danmarks Statistik modtaget materiale med både nye og gamle vægte for perioden august 2007 til og med januar 2008, altså data for et halvt år. En sammenligning mellem resultaterne baseret på de to vægte viser meget små og ikke signifikante forskelle, der ydermere ikke peger i en bestemt retning. Det er på den baggrund indtrykket, at indførelsen af de nye vægte ikke påvirker mulighederne for at sammenligne med tidligere offerundersøgelser.

Af tabel 2.3. fremgår, hvor mange af de interviewede der i henholdsvis 1995-96 og 2005-12 har været udsat for vold eller trusler om vold, afhængig af om tallene er vægtede eller ej, ligesom det for 2005-12 angives, hvor mange der – henholdsvis med vægtede og uvægtede tal – har været udsat for de andre former for kriminalitet.

Tabel 2.3. Antal ofre for henholdsvis vold og trusler om vold 1995-96, vold, trusler om vold, tyveri og hærværk 2005-12 samt røveri og tvangssamleje 2008-12. Vægtede og uvægtede tal.

	1995-96		2005-12	
	<i>Uvægtet</i>	<i>Vægtet</i>	<i>Uvægtet</i>	<i>Vægtet</i>
Vold	405	425	1.292	1.538
Trusler om vold	920	974	2.670	2.885
Tyveri	-	-	4.921	5.186
Hærværk	-	-	2.409	2.577
Røveri (kun 2008-12)	-	-	483	540
Tvangssamleje (kun 2008-12*)	-	-	207	270

* Antal kvinder udsat for tvangssamleje inden for 5 år før interviewet.

Som det ses, er der flere, der har været udsat for de forskellige former for kriminalitet i det vægtede materiale end i det uvægtede. Dette indikerer, at der eksisterer en generel tendens til, at det er vanskeligere at opnå interviews med mennesker, der har været udsat for kriminalitet, end med mennesker, der ikke har været udsat for kriminalitet.

Spørgsmål om udsathed for vold og trusler om vold er indgået i alle interview i alle årene, mens spørgsmål om udsathed for tyveri og hærværk frem til midten af 2010 alene har været omfattet af undersøgelserne i marts og september måned, dog også april måned i 2006 samt i juli og december måned 2009. Fra og med juli 2010 spørges der om udsathed for tyveri og hærværk i alle interviewene. Fra og med 2008 indgår yderligere spørgsmål om røveri og tvangssamleje i alle de månedlige interview, og fra 2009 er antallet af baggrundsvARIABLE forøget således, at de også omfatter spørgsmål om indkomst, besiddelse af cykel, bil, båd osv. Herudover indgår spørgsmål om livsstil, idet de interviewede spørges om, hvor ofte de går ud, mødes med andre mennesker osv. Fra 2012 er der inkluderet nye spørgsmål med henblik på at kunne fastslå omfanget af indbrud.

2.2 Om statistisk signifikans

For at vurdere, om en forskel i resultater mellem f.eks. offerundersøgelser fra forskellige år må betragtes som et tilfældigt udsving eller som en reel forskel, anvendes de sædvanlige tests for statistisk signifikans. Disse indebærer, at der stilles krav om, at sandsynligheden for, at de fundne forskelle beror på tilfældigheder frem for at afspejle reelle forandringer, skal være mindre end 5 pct., før forskellene betragtes som reelle. Hvorvidt dette bliver resultatet af testen, afhænger naturligvis

af, hvor stor en forskel der er mellem resultaterne, men det afhænger i høj grad også af antallet af observationer, der ligger til grund for beregningerne. Er der vældig mange observationer, skal forskellen mellem resultaterne ikke være særlig stor for at være statistisk signifikant. Og omvendt forholder det sig, hvis antallet af observationer er ringe.

I og med, at der fra juli 2010 spørges om udsathed for tyveri og hærværk i alle interviewene, skal der nu meget små ændringer til i andel udsatte, før ændringen er statistisk signifikant. Det gælder især tyveri, idet det er den form for kriminalitet, flest udsættes for. Det betyder, at en vækst eller et fald i andel udsatte for tyveri på blot et procentpoint nu fremtræder som en signifikant forandring. For forbrydelser som vold, røveri og voldtægt, hvor antallet af ofre er forholdsvis lille, er det straks vanskeligere at påvise signifikante forskelle. Såfremt analyserne ydermere angår en delpopulation, f.eks. alene dem der har været udsat for partnervold/voldtægt, bliver det – selv ved meget store forskelle mellem resultater fra forskellige år – næsten umuligt at opnå statistisk signifikans.

Man skal være opmærksom på, at der heri ligger, at graden af statistisk signifikans ikke er identisk med effektens eller forandringens størrelse. En lille procentvis ændring af et hyppigt forekommende fænomen kan være statistisk signifikant, mens det på samme tid ikke er tilfældet for selv en betragtelig procentvis ændring af et sjældent forekommende fænomen.

I rapporten angives, når resultaterne er statistisk signifikante. Når dette *ikke* er angivet, er de viste forskelle altså ikke med sikkerhed udtryk for reelle forskelle. Såfremt de årlige målinger tyder på konsekvente forandringer, eksempelvis ved at resultaterne fra offerundersøgelserne i både 1995 og 1996 er ganske ensartede og tydeligt forskellige fra alle målinger i de seneste år, udtrykkes dette i rapporten som en *tendens*, idet der så kan være god grund til at antage, at der er tale om reelle forskelle, som blot er baseret på for få observationer til at blive signifikante.

For alle de undersøgte kriminalitetsformer beregnes det årlige antal ofre med angivelse af statistiske sikkerhedsintervaller. Når forskelle mellem årene er statistisk signifikante, vil disse sikkerhedsintervaller *almindeligvis* ikke overlappe, men det *kan* forekomme, hvis forskellen kun lige netop er statistisk signifikant. Om baggrunden herfor henvises til den statistiske litteratur.

2.3 Om regressionsanalyser

Fra og med februar 2009 omfatter offerundersøgelsen som nævnt spørgsmål om livsstil, personlige forhold som indkomst, erhverv m.v. samt ejerskab af eller rådighed over forskellige goder. Det giver mulighed for at undersøge, om der er en sammenhæng mellem disse forhold og udsathed for de forskellige kriminalitetsformer.

Til brug herfor anvendes *regressionsanalyser*, der gør det muligt at se på effekterne fra alle de undersøgte forhold på én gang for herved at konstatere, hvad der reelt er udslagsgivende for udsattheden for de forskellige former for kriminalitet. Sådanne analyser er gennemført på baggrund af data fra februar 2009 til december 2012. De *socioøkonomiske forhold*, der findes oplysninger om, og som indgår i analysen, er beskæftigelse, indkomst, civilstand, og om man ejer mere end én bil, har et sommerhus og/eller en båd/et skib, samt om man ejer en butik eller en virksomhed.¹ De *demografiske variable* – alder, køn og bopælsregion – indgår også. Herudover er følgende *livsstilsfaktorer* inddraget: Hvor ofte man går ud om aftenen generelt, samt hvor ofte man går ud om aftenen for at more sig og feste. Disse to minder om hinanden, men der er stor forskel på, om man går ud for at gå i teatret eller for at more sig med venner på en bar.

Samtlige variable er blevet analyseret som binære variable. Eksempelvis er bopælsregionsvariablen blevet delt op i fem binære variable – én for hver region – ligesom indkomstvariablen er blevet til fem binære, så der er en for hvert indkomstinterval. I de udførte regressionsanalyser skal hver af de variabelkategorier, der inkluderes i slutmodellen, ses til sammenligning med de øvrige ekskluderede kategorier inden for samme variabel. Er det eksempelvis alene det laveste indkomstinterval, der indgår i en slutmodel, skal denne kategoris sammenhæng med den pågældende kriminalitetsform ses i forhold til øvrige indkomstintervaller.

Til at afgøre, om en variabel skal inkluderes i den endelige model eller ej (det endelige analyseresultat), beregnes variabelens signifikansniveau, også kaldet p-værdien. Hvis p-værdien er lig med eller under 5 pct., er sammenhængen statistisk signifikant. Dette betyder, at vi med 95 % sikkerhed kan sige, at den sammenhæng, modellen viser, ikke er tilfældig.

I regressionsanalyserne er der anvendt *baglæns modelsøgning*, hvilket betyder, at de insignifikante variable er blevet udeladt fra de fortsatte analyser én ad gangen startende med den mest insignifikante, indtil der kun er signifikante variable tilbage.

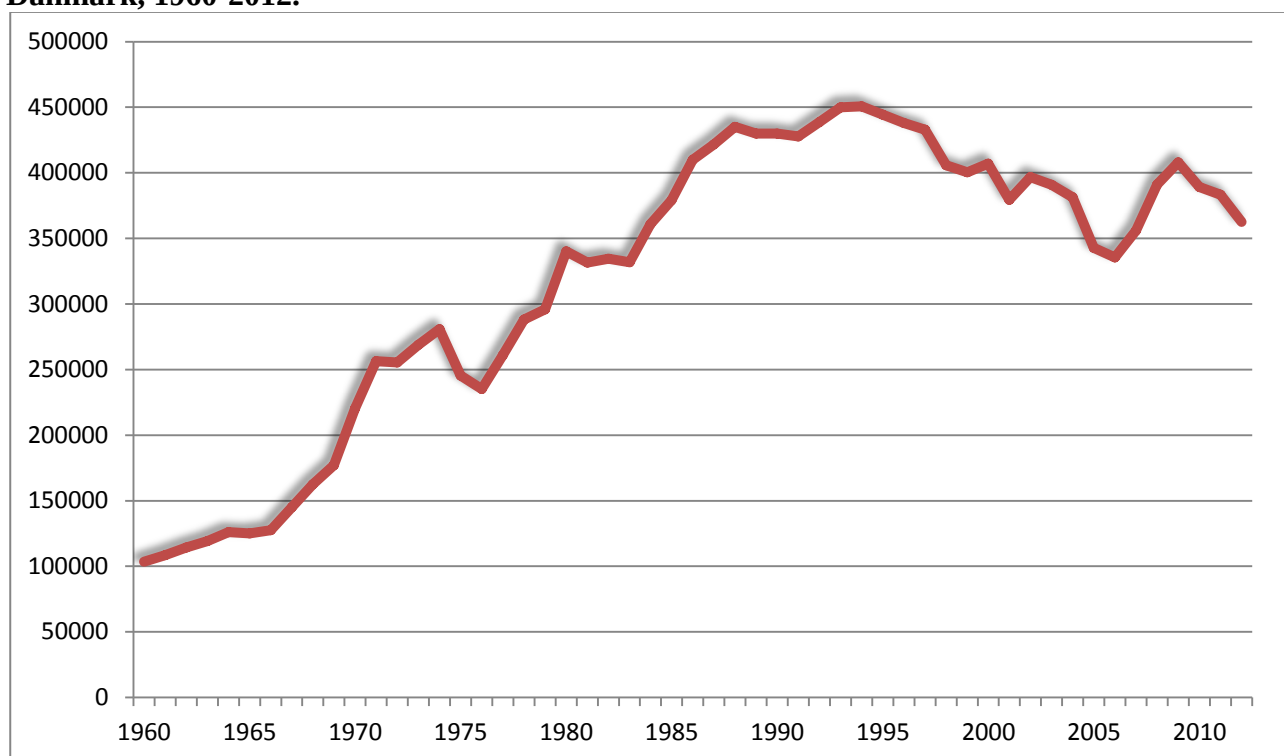
Når det drejer sig om, hvilken retning en sammenhæng har, anvendes variabelenes *odds ratio*-værdi (OR) i modellerne. Hvis OR-værdien for en variabel er lig 1,0, så hverken øges eller mindskes sandsynligheden for at blive udsat for den pågældende form for kriminalitet til sammenligning med de øvrige variable i samme kategori. Hvis den derimod er signifikant over 1,0, er der tale om en øget sandsynlighed, mens denne er mindsket, hvis OR-værdien er signifikant under 1,0. Hvis OR er enten 0,5 eller 2,0, betyder det, at sandsynligheden for at blive udsat for den pågældende form for kriminalitet er henholdsvis halveret eller fordoblet.

¹ Desværre er uddannelsesvariablen i spørgeskemaet registreret på forskellig måde, idet den fra januar 2009 til juni 2010 kun dækker over færdiggjort *skoleuddannelse* og ikke erhvervsuddannelse. Den er derfor ikke inkluderet i analysen.

3. TYVERI

Talmæssigt er det tyverierne, der betyder mest i kriminalstatistikken i Danmark. Omkring otte ud af ti politiregistrerede straffelovsovertrædelser drejer sig om tyveri.

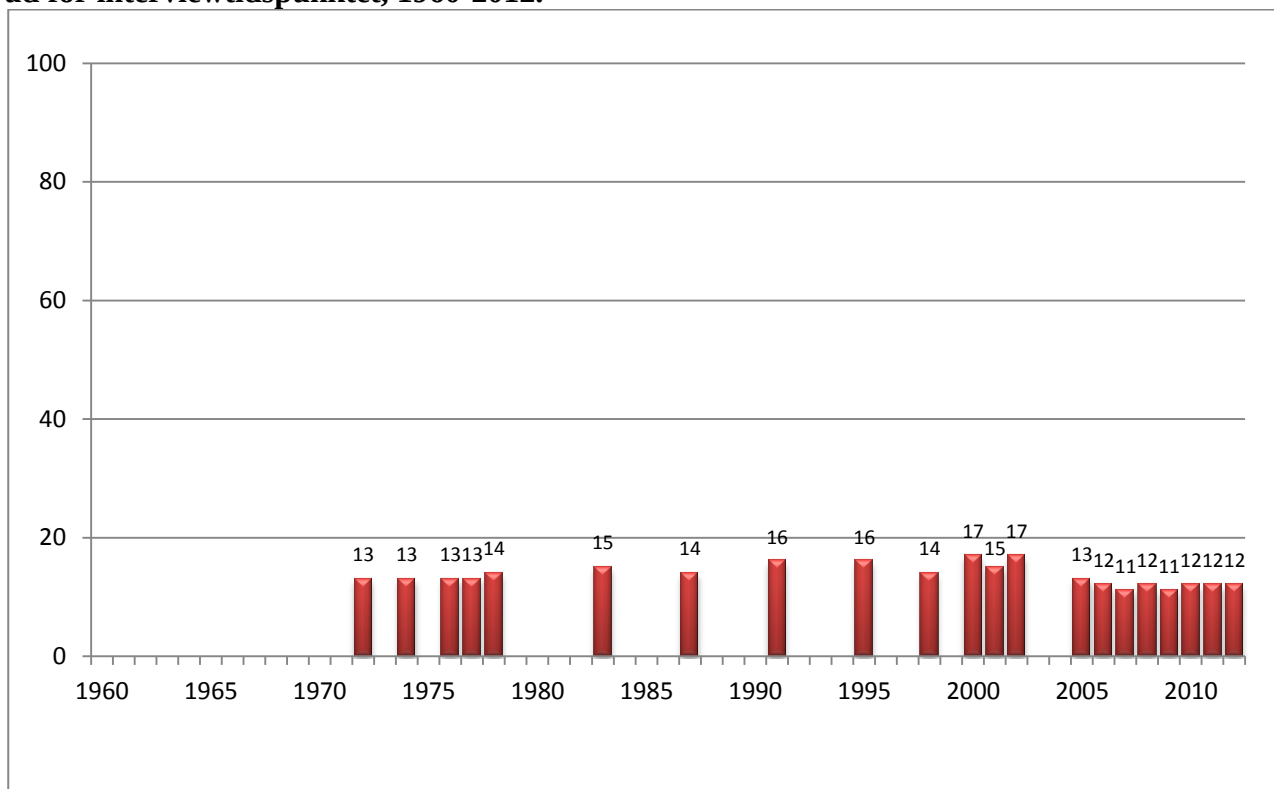
Figur 3.1. Tyverier der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab i Danmark, 1960-2012.

Antallet af politiregistrerede tyverier begyndte at stige i 1960'erne og nåede et toppunkt i slutningen af 1980'erne. Fra slutningen af 1980'erne til midt i 1990'erne stagnerede antallet af anmeldte tyverier, og fra omkring 1995 og den følgende halve snes år skete der et fald, jf. figur 3.1 I 2007 vendte udviklingen igen, og antallet af anmeldte tyverier steg. I 2010 faldt antallet af anmeldte tyverier på ny, og dette fald er siden fortsat i både 2011 og 2012.

For hovedparten af periodens vedkommende er befolkningens udsathed for tyveri parallel med udviklingen i de politianmeldte tyverier, jf. figur 3.2. Den første undersøgelse af, hvor stor en del af befolkningen der har været udsat for tyveri inden for de seneste 12 måneder forud for interviewtidspunktet, blev foretaget i 1972. Undersøgelsen viste, at det drejede sig om 13 pct., altså et sted mellem hver syvende og hver ottende dansker. Procentandelen, der har været udsat for tyveri, steg herefter frem til årtusindeskiftet, hvorefter der så sker et fald, som dog hurtigt afløses af stagnation.

Figur 3.2. Procent af befolkningen der har været udsat for tyveri inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet, 1960-2012.

Den stigningstendens, offerundersøgelserne viser vedrørende tyveri i hovedparten af den sidste fjerdedel af 1900-tallet, er langt svagere og varer ved i længere tid, end tilfældet er for de politianmeldte tyverier. Helt eller delvist kan denne forskel bero på, at der er sket ændringer i, hvor mange gange de enkelte ofre har været udsat. I samsvar hermed viser det sig, at det gennemsnitlige antal gange, de enkelte ofre har været udsat, steg fra 1970'erne til 1980'erne (fra et niveau omkring 1,2-1,4 til et niveau omkring 1,6-1,7). I undersøgelserne fra 2005-12 er niveauet 1,4-1,6. At der fra 1970'erne og frem til i hvert fald engang i 1980'erne har været tale om en stigning i befolkningens udsathed for tyveri, bekræftes endvidere af fire indbyrdes sammenlignelige tyveriofferundersøgelser foretaget af AIM (Balvig & Høigård, 1988, s. 140). På grund af forskellige spørgeperioder m.v. er disse undersøgelser ikke sammenlignelige med den serie undersøgelser, der er omfattet af figur 3.2 og indgår derfor ikke heri. AIM fandt i sine fire undersøgelser, foretaget i årene 1976, 1980, 1982 og 1984, følgende procenter for, hvor mange der havde været udsat for tyveri: 7, 11, 13 og 11. To undersøgelser foretaget af Observa i henholdsvis 1979 og 1984 viste en stigning fra 6 til 8 pct. med hensyn til, hvor mange der inden for de sidste 12 måneder forud for interviewtidspunktet havde lidt skade som følge af forbrydelser begået mod person/ejendom (tyveri, lomme-/tasketyveri, hærværk, bedrageri m.v.) (Observa og Morgenavisen Jyllandsposten, 30. april 1979 og 13. maj 1984).

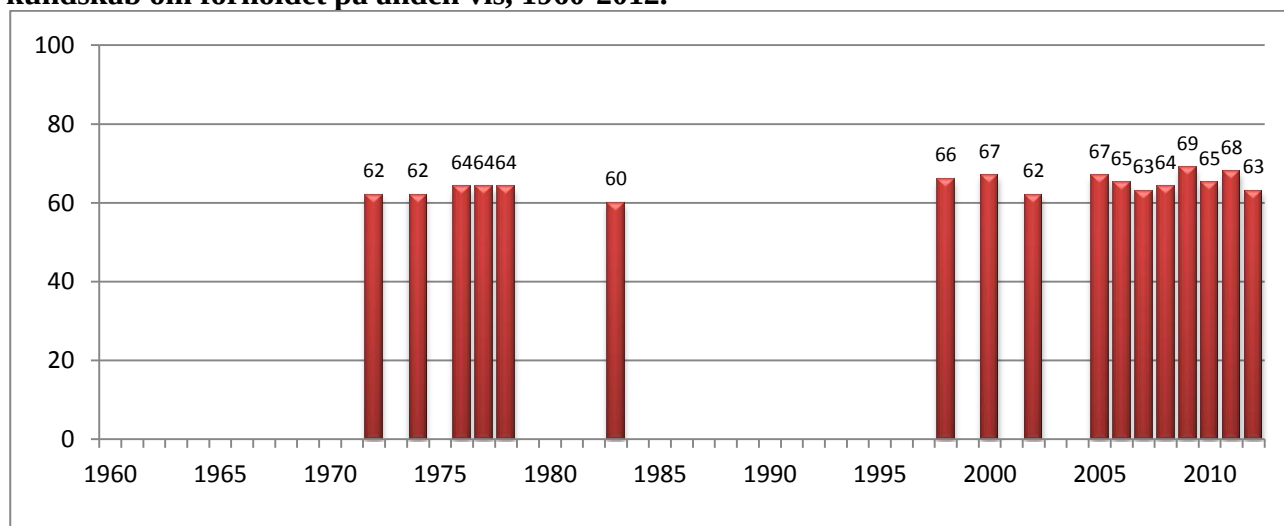
Den senere opbremsning i udviklingen fremgår af to offerundersøgelser foretaget i henholdsvis 1988 og 1993 af Vilstrup Markedsanalyse. Her er det belyst, hvorvidt de interviewede har været

udsat for forskellige former for tyveri inden for de seneste to år forud for interviewtidspunktet. For cykel- og knallerttyverier viser offerprocenterne sig at være henholdsvis 14 og 11, for biltyveri 3 og 2, for tasketyveri el.lign. 5 og 3, for tyveri fra bil 7 og 4, for indbrud i bolig 5 og 5 og for indbrud i sommerhus el.lign. 2 og 3 (Vilstrup og Politiken, 18. december 1988 og 23. januar 1994).

Det mest bemærkelsesværdige er, at den stigning, der er sket i de politianmeldte tyverier fra 2006 til 2009 – en stigning på 18 pct. – ikke genfindes i, hvor mange der udsættes for tyveri. Det er for hvert af årene 11-12 pct. Noget af forklaringen på denne diskrepans er muligvis den vækst i anmeldelsestilbøjeligheden, der har været i 2009, jf. figur 3.3.

Selv om hovedtendenserne fra 1972 til 2012 grundlæggende synes at være de samme for antallet af politiregistrerede tyverier som for befolkningens faktiske udsathed for tyveri, havner stigningen i politiregistrerede tyverier dog på et klart højere niveau. Udover den fremhævede stigning i ”offerre-cidivet”, kan denne forskel have sin baggrund i, at befolkningstallet i samme tidsrum er øget med ca. ti pct. Der er muligvis også sket en forskydning mellem tyverier mod private og ikke-private ofre. Forskellen kan derimod kun i begrænset omfang forklares med ændringer i anmeldelsestilbøjeligheden, idet denne set over hele perioden er forholdsvis uforandret, jf. figur 3.3. Dog skal bemærkes, at mens anmeldelsesprocenten i 2005-12 alene angår andelen af ofre, der anmeldte sidste gang, de blev udsat for tyveri (inden for det seneste år), så vedrører anmeldelsesprocenten for 1972, om man har anmeldt tyveri mindst én gang (inden for det seneste år). Den reelle procentforskel mellem disse målinger er som følge heraf nogle få procentpoint større end den viste.

Figur 3.3. Procent af ofre for tyveri der har anmeldt det til politiet, eller hvor politiet har fået kundskab om forholdet på anden vis, 1960-2012.

3.1 Tyveri 2005-12

I tabel 3.1 er der givet en mere detaljeret beskrivelse af, hvor stor en andel af de 16-74-årige der har været udsat for tyveri i årene 2005 til 2012. I 2012 er andelen, der har været udsat for tyveri, af samme størrelsesorden som alle tidligere år.

Tabel 3.1. Andel og antal ofre for tyveri i alderen 16-74 år, 2005-12.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Andel udsatte	13 %	12 %	11 %	12 %	11 %	12 %	12 %	12 %
95 % sikkerhedsinterval	(11,4-14,4)	(11,1-13,6)	(9,8-12,6)	(10,3-13,2)	(9,6-11,6)	(11,2-12,6)	(11,5-12,7)	(11,3-12,5)
Antal ofre	507.000	489.000	446.000	474.000	431.000	485.000	498.000	492.000
95 % sikkerheds-interval	(448.000-566.000)	(441.000-537.000)	(391.000-502.000)	(416.000-532.000)	(391.000-470.000)	(456.000-515.000)	(474.000-522.000)	(466.000-518.000)

Tabellen viser også en beregning af det absolutte antal ofre i alderen 16-74 år samt sikkerhedsintervaller. Det ses af tabel 3.1, at antallet af ofre varierer mellem 431.000 og 507.000. Ved fortolkningen af antallet af ofre for tyveri skal man være opmærksom på, at et tyveri ofte har flere ofre. F.eks. vil ét indbrudstyveri i en bolig ofte blive oplevet og “registreret” af flere eller eventuelt alle beboere. Man taler om en “husstandseffekt”, som indebærer, at der vil være færre husstande end individer, der har været udsat for tyveri.

Der er generelt kun små forskelle på mænds og kvinders risiko for at blive udsat for tyveri, jf. tabel 3.2, hvilket bl.a. kan skyldes, at tyveri i høj grad retter sig mod fælles ejendele som f.eks. bolig eller bil. Selv om forskellen er lille, er den dog statistisk signifikant, således at mænd er mere udsat end kvinder.

Tabel 3.2. Andelen af mænd og kvinder, der det seneste år har været udsat for tyveri, 2005-12, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Mænd	15 %	12 %	12 %	11 %	11 %	13 %	13 %	13 %
Kvinder	11 %	13 %	10 %	12 %	10 %	11 %	11 %	11 %
Alle	13 %	12 %	11 %	12 %	11 %	12 %	12 %	12 %

Af tabel 3.3 fremgår, at risikoen for at blive udsat for tyveri er størst i de yngre aldersgrupper, og at denne risiko gradvist aftager med stigende alder. Denne forskel er i alle årene statistisk signifikant med undtagelse af årene 2007-09, hvor der ikke er forskel mellem udsathedene for de 16-24-årige og de 25-39-årige og i 2007 heller ikke forskel mellem de 25-39-årige og de 40-74-årige. Forskellen er tydeligst i 2006, hvor 24 pct. af de 16-24-årige har været udsat, mod 9 pct. af den ældste alders-

gruppe. Mens risikoen for at blive bestjålet har været nogenlunde stabil for de to ældste aldersgrupper, var den for de 16-24-årige i 2009 signifikant lavere end i de øvrige år.

Tabel 3.3. Andelen af personer i forskellige aldersgrupper der det seneste år har været udsat for tyveri, 2005-12. pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005-12
16-24 år	21 %	24 %	15 %	16 %	14 %	17 %	17 %	18 %	17 %
25-39 år	14 %	14 %	12 %	14 %	14 %	14 %	14 %	14 %	14 %
40-74 år	10 %	9 %	10 %	10 %	8 %	10 %	10 %	9 %	10 %
Alle	13 %	12 %	11 %	12 %	11 %	12 %	12 %	12 %	12 %

Hovedparten af de personer, der har været udsat for tyveri, har kun været udsat én gang i løbet af et år, jf. tabel 3.4. Meget få – to til fem pct. af ofrene – har været udsat for tyveri mere end tre gange inden for det seneste år. I gennemsnit har tyveriofrene som nævnt været udsat for tyveri 1,4-1,6 gange årligt. Andelen, der er blevet bestjålet flere gange, var i 2011 lidt større end i tidligere år, men denne andel faldt i 2012 til det tidligere niveau.

3.4. Antal gange udsat for tyveri det seneste år samt det samlede årlige antal tyveritilfælde, 2005-12, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Udsat kun én gang	71 %	73 %	78 %	74 %	82 %	72 %	69 %	72 %
Udsat to-tre gange	26 %	24 %	20 %	23 %	15 %	24 %	26 %	23 %
Udsat mere end tre gange	3 %	3 %	2 %	3 %	3 %	4 %	5 %	5 %
Antal gange udsat, gennemsnit	1,4	1,5	1,4	1,5	1,5	1,5	1,6	1,5

3.2 Tyveriets genstand og skadevirkning

Spørgsmålet om, hvilke typer af tyveri ofrene har været udsat for belyses i tabel 3.5 ved at spørge til, hvad der blev stjålet ved tyveriet. Tabellen viser, at cykeltyverier forekommer hyppigst, nemlig i godt en femtedel af tyverierne. Næsten lige så mange oplevede at blive bestjålet af taske- eller lommetyve, mens 15 pct. oplevede at blive udsat for tyveri fra hjemmet. Sjældnest er det, at der er stjålet motorcykler eller båd, hvilket givetvis også er betinget af, at få har disse ejendele. Det bemærkes, at fem pct. af ofrene ikke fik stjålet noget, da der alene var tale om forsøg på tyveri.

I de tilfælde, hvor ofrene har angivet, at de fik stjålet "andet", drejer det sig ofte om penge, kreditkort eller nøgler, mens der lidt sjældnere er tale om genstande fra bil eller elektronisk udstyr. De øvrige former for ejendele, kategorien 'andet' omfatter, er meget forskelligartede, lige fra værktøj til fødevarer.

Tabel 3.5. Typer af tyverier fordelt på gerningssted eller type af fartøj, som 16-74-årige har været udsat for i løbet af et år, 2012, pct.

	Andel
Intet. Det var kun forsøg	5 %
Bil	9 %
Motorcykel	0,1 %
Knallert	2 %
Cykel	22 %
Båd/skib	1 %
Noget fra hus/lejlighed/værelse hvor jeg bor	15 %
Noget fra garage/kælder/loftsrumsudhus/have ved min bopæl	7 %
Noget fra/på min arbejdsplads	5 %
Noget fra mit sommerhus/fritidshus	3 %
Noget jeg havde på mig (tasketyveri/lommetyveri)	19 %
Andet	13 %
I alt	100 %

Den form for mulig skadevirkning, man umiddelbart forbinder med berigelsesforbrydelser som tyveri, er af materiel og økonomisk art. Det er her vigtigt at sondre mellem de umiddelbare og de langsigtede omkostninger eller skader, idet en betydelig del af de umiddelbare skader restitueres gennem, at det stjålne eller ødelagte helt eller delvist genfindes eller erstattes. I offerundersøgelsen er alene de umiddelbare økonomiske skader belyst.

Tabel 3.6. De umiddelbare økonomiske skader ved de tyveritilfælde som 16-74-årige har været udsat for i løbet af et år, 2005-12.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Stjålet for i alt (mia. kr.)	6,6	6,0	4,9	6,8	6,5	5,7	7,0	5,9
Gennemsnitligt tab pr. tyveritilfælde (kr.) ²	13.300	12.600	11.400	14.500	15.400	12.000	14.300	12.400
Gennemsnitligt tab pr. indbygger ml. 16 og 74 år (kr.)	1.700	1.500	1.200	1.700	1.600	1.400	1.700	1.400

Tabel 3.6 viser fordelingen af de umiddelbare økonomiske skader ved tyveri. 2007 var det år, hvor tyverierne beløb sig til det mindste beløb – 4,7 mia. kr. – mens 2005 var året med flest omkostninger forbundet med tyveri. I 2012 beløb de samlede økonomiske skader sig til 5,9 mia. kr., hvilket ligger under gennemsnittet for perioden. Udregnes de økonomiske skader i 2005-priser, så der tages højde for inflation, bliver det samlede beløb i 2012 5,1 mia. kr.

² Det bemærkes, at der i undersøgelserne alene er spurgt nærmere om det seneste tyveritilfælde, som derfor er det, beregningerne er baseret på.

Tabellen viser også, at det gennemsnitlige tab såvel pr. tyveritilfælde som pr. indbygger har ligget på et nogenlunde ensartet niveau de fleste år. Niveauet i 2012 (12.400 kr. svarende til 10.600 kr. i 2005-priser) er blandt de laveste observerede, men ligger ikke signifikant under gennemsnittet for perioden, som er 13.200 kr.

Det skal påpeges, at biltyverier indgår med bilens fulde værdi i denne beregning. Størstedelen af de stjålne biler genfindes imidlertid forholdsvis hurtigt og returneres til ejerne (i mere eller mindre oprindelig tilstand).

Hvor stor en del af det stjålne, ofret fik tilbage eller erstattet, fremgår af tabel 3.7. De personer, som har søgt erstatning, har i højere grad end dem, der ikke havde søgt erstatning, fået hele det stjålne retur. Det er således 20 pct. af dem, der fik det hele ubeskåret tilbage. Dertil kommer 19 pct., der fik noget tilbage og hel eller delvis erstatning for resten. Blandt de ofre, der ikke har søgt erstatning, drejer det sig om henholdsvis 13 og 9 pct.

Af alle dem, der var udsat for tyveri, har 49 pct. søgt erstatning.

Tabel 3.7. Tyveriofre fordelt efter, om de fik det stjålne tilbage eller erstattet, set i forhold til om ofrene har søgt erstatning eller ej, 2012, pct.

	Har søgt erstatning	Har ikke søgt erstatning	Alle tyveriofre
Fik det hele ubeskåret tilbage	20 %	13 %	15 %
Fik noget tilbage og erstatning (hel eller delvis) for resten	19 %	9 %	13 %
Jeg fik intet tilbage, men fik erstatning (hel eller delvis)	43 %	-	19 %
Jeg fik intet tilbage og heller ingen erstatning	16 %	77 %	48 %
I alt	100 %	100 %	100 %

At hele 48 pct. af alle tyveriofre ikke har fået noget tilbage og heller ingen erstatning, skal især ses i sammenhæng med, at en meget stor del af tyverierne drejer sig om forholdsvis beskedne økonomiske tab, jf. tabel 3.10 nedenfor. Knap hver fjerde tyveri drejede sig om en umiddelbar økonomisk skade på mindre end 500 kr.

Tabel 3.8. Andelen af ofre for tyveri, der har anmeldt tyveriet til politiet, 2005-12, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005-12
Anmeldt	67 %	65 %	63 %	64 %	69 %	65 %	68 %	63 %	66 %
Ikke anmeldt	33 %	35 %	37 %	36 %	31 %	35 %	32 %	37 %	34 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

I 2012 var det 63 pct. af ofrene for tyveri, der havde anmeldt hændelsen til politiet. Dette tal ligger signifikant under gennemsnittet for perioden 2005-12, der er på 66 pct. Forskellen kan muligvis forklares ved, at det gennemsnitlige tab pr. tyveri ligger på et relativt lavt niveau i 2012, jf. tabel 3.6, og at anmeldelsestilbøjeligheden derfor er tilsvarende lav, jf. figur 3.4.

Set gennem hele den målte periode er der en tendens til, at kvinder har en anelse større anmeldelsestilbøjelighed vedrørende tyverier end mænd (67 pct. versus 64 pct.), men forskellen er i de fleste år ikke signifikant. I 2012 er forskellen større end ellers for perioden; mændenes anmeldelsestilbøjelighed er på 59 pct., hvilket er signifikant mindre end kvindernes på 68 pct.

Opdeles anmeldelsestilbøjeligheden efter ofrets alder, ses generelle forskelle mellem de forskellige aldersgrupper, jf. tabel 3.9. Det er i alle otte år i højere grad personer over 24 år, som anmelder tyveriet til politiet, og de 40-74-åriges anmeldelsestilbøjelighed er i de fleste år også større end de 25-39-åriges. I 2012 var der signifikant forskel i anmeldelsestilbøjeligheden mellem henholdsvis de helt unge og de to øvrige aldersgrupper.

Tabel 3.9. Andelen af anmeldte tyverier fordelt efter alder på offer, 2005-12, pct.

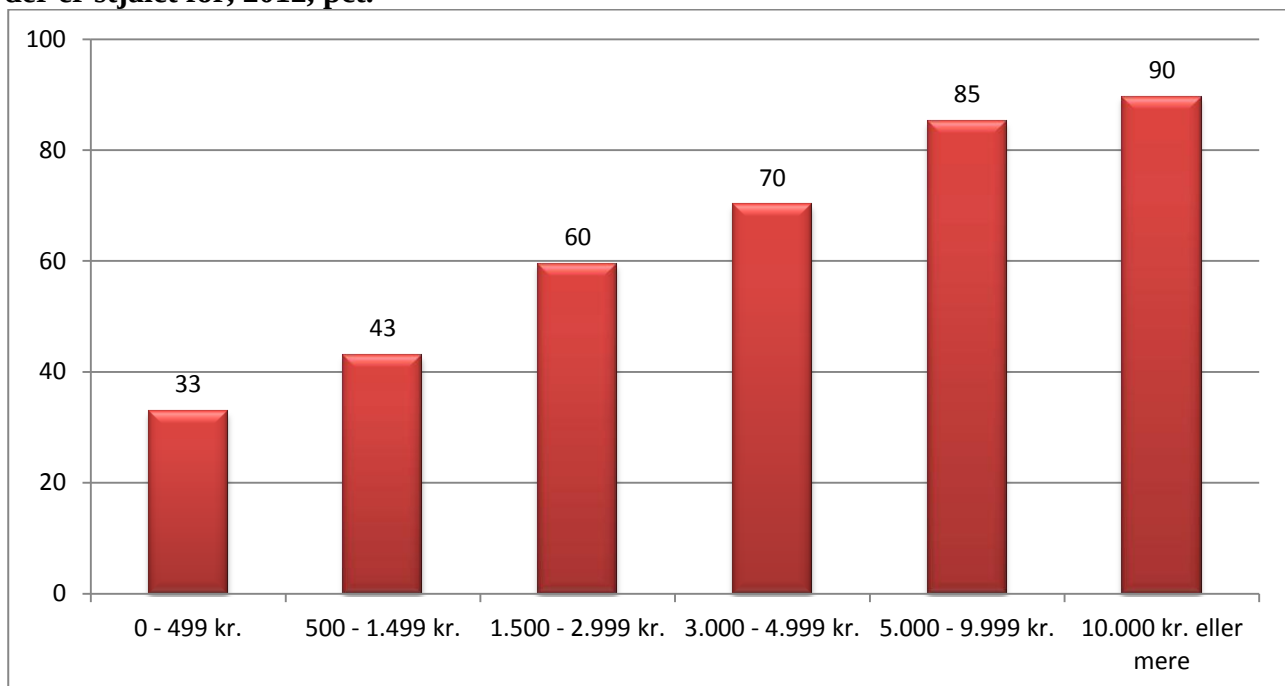
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005-12
16-24 år	53 %	54 %	48 %	32 %	55 %	48 %	55 %	52 %	52 %
25-39 år	62 %	63 %	67 %	69 %	71 %	65 %	71 %	64 %	68 %
40-74 år	77 %	72 %	66 %	72 %	74 %	72 %	72 %	68 %	72 %
Alle	67 %	65 %	63 %	64 %	69 %	65 %	68 %	63 %	66 %

3.3 Økonomisk mørketal for tyveri

Det unikke ved offerundersøgelser er, at de kan give os et indblik i mørketallet, dvs. den andel af kriminaliteten som ikke anmeldes, og som ikke registreres hos politiet. Dette er allerede berørt gennem angivelser af, hvor mange af ofrene der har anmeldt, og hvor mange der ikke har anmeldt. I tillæg til disse offerorienterede og handlingsorienterede mørketal muliggør aflæsningen af de umiddelbare økonomiske skader, at vi tillige kan beregne økonomiske mørketal, dvs. hvor stor en del af den samlede mængde skader, målt i kroner, som ikke anmeldes og registreres.

Der er en stærk og klart statistisk signifikant sammenhæng mellem anmeldelsestilbøjelighed og det umiddelbare økonomiske tab ved et tyveri: Jo større beløb, der er stjålet for, desto højere anmeldelsesprocent, jf. figur 3.4. Af dem, der har fået stjålet værdier for mindre end 500 kr., anmelder om trent en tredjedel tyveriet, mens 7 ud af 10 har anmeldt, når det stjalne beløber sig til mellem 3.000 og 4.999 kr. I sager, hvor skaden overstiger 10.000 kr., har 9 ud af 10 anmeldt.

Figur 3.4. Procent af tyveriofre der har anmeldt tyveriet til politiet i forhold til, hvor meget der er stjålet for, 2012, pct.

Tabel 3.10 viser, hvorledes de anmeldte og ikke-anmeldte tyverier fordeler sig efter omfanget af den økonomiske skade. Som det ses, har mere end fire femtedele af de tyveriofre, som ikke har anmeldt tyveriet, fået stjålet værdier for mindre end 3.000 kr.

Tabel 3.10. Andelen af anmeldte og ikke-anmeldte tyverier fordelt efter de umiddelbare økonomiske skader ved de tyverier danskere mellem 16 og 74 år har været udsat for, 2012, pct.

	Anmeldt	Ikke-anmeldt	Alle
0 - 499 kr.	12 %	41 %	22 %
500 - 1.499 kr.	9 %	21 %	17 %
1.500 - 2.999 kr.	12 %	14 %	11 %
3.000 - 4.999 kr.	15 %	11 %	11 %
5.000 - 9.999 kr.	19 %	6 %	14 %
10.000 - 19.999 kr.	14 %	4 %	10 %
Over 20.000 kr.	19 %	2 %	14 %
I alt	100 %	100 %	100 %

Det økonomiske mørketal, altså den økonomiske andel af tyverier der ikke anmeldes til politiet, kan på denne baggrund beregnes til 9 pct. Denne andel er signifikant højere end i de foregående år, hvilket i høj grad beror på tre outliers i datamaterialet – dvs. tre ekstreme tyverisager. Disse vedrører selvstændige erhvervsdrivende, der har fået stjålet for større beløb fra deres virksomhed, men

har vurderet, at det ikke var sandsynligt at genvinde eller få erstattet det tabte, hvorfor de ikke har anmeldt. Inkluderes disse outliers ikke i beregningen af det økonomiske mørketal, bliver dette ca. 7 pct., hvilket ikke afviger fra de tidligere år (i perioden 2008-11 varierede dette mørketal mellem 4 og 7 pct.).

Tyverier kan naturligvis være belastende for den enkelte, men set i den store samfundsmæssige sammenhæng må man på baggrund af disse beregninger konkludere, at det økonomiske mørketal på tyveriområdet er et forholdsvis ringe problem. Snarere kunne man rejse spørgsmålet, om det ikke er et problem, at så mange småtyverier anmeldes, da disse anmeldelser binder ressourcer – økonomisk, mandskabsmæssigt og materielt – op hos især politiet.

Hvorvidt ofret har anmeldt tyveriet til forsikringsselskabet eller ej, fremgår af tabel 3.11. I alt har lidt under halvdelen af ofrene anmeldt tyveriet til forsikringsselskabet.

Tabel 3.11. Ofre fordelt efter om tyveriet er anmeldt til et forsikringsselskab, 2012, pct.

	Andel
Ja	49 %
Nej, men jeg er forsikret og ville nok have fået erstatning, hvis jeg havde anmeldt det	9 %
Nej. Jeg er ganske vist forsikret, men tror ikke, jeg ville få erstatning	28 %
Nej, for jeg har ikke en tyveriforsikring	13 %
I alt	100 %

Af tabel 3.12 fremgår og understreges den stærke sammenhæng, der er, mellem beløbet, der er stjålet for, og om ofret har anmeldt tyveriet til forsikringen.

Tabel 3.12. Andelen af tyverier, der er anmeldt og ikke anmeldt til forsikringen, fordelt efter de umiddelbare økonomiske skader ved tyverierne, 2012, pct.

	Anmeldt til forsikringen	Ikke anmeldt til forsikringen	Alle
0 - 499 kr.	5 %	31 %	18 %
500 - 1.499 kr.	6 %	23 %	18 %
1.500 - 2.999 kr.	13 %	14 %	12 %
3.000 - 4.999 kr.	17 %	11 %	12 %
5.000 - 9.999 kr.	21 %	9 %	14 %
10.000 – 19.999	16 %	5 %	11 %
Over 20.000 kr.	22 %	5 %	15 %
I alt	100 %	100 %	100 %

3.4 Indbrud i private hjem

I 2012 undersøges for første gang særskilt de 16 til 74-åriges udsathed for indbrud. Ved indbrud forstås, at gerningspersonen uden tilladelse forsøger at opnå eller opnår adgang til privat hjem med henblik på tyveri. Andre tyverier fra hjemmet eller tyveri fra eksempelvis garager, parkerede biler, lofts- eller kælderrum, sommerhuse o.l. er ikke inkluderet af denne definition af indbrud.

I de tidligere offerundersøgelser indgår indbrud i opgørelserne over tyveri. En overvejende del af tyverier fra respondenternes bolig er sket via indbrud, hvilket også fremgår af tabel 3.13, hvor 86 pct. af de respondenter, der angiver at have fået stjålet genstande fra deres bopæl, samtidig svarer, at der var tale om indbrud.

Tabel 3.13. Ofre for tyveri i hjemmet fordelt efter, hvorvidt der var tale om indbrud. 2012, pct.

	Andel
Det skete ved indbrud eller forsøg herpå	86 %
Det var gæster/nogen der var lukket ind	14 %
I alt	100 %

For at sikre sammenlignelighed med tidligere år og undgå statistiske databrud er disse tilfælde af indbrud indeholdt i beregningerne ovenfor, hvorfor der vil være et overlap mellem kategorierne tyveri og indbrud. Herudover er de respondenter, som ikke har rapporteret tyverier fra deres bolig, blevet spurgt særskilt til, hvorvidt de har haft indbrud eller forsøg herpå i deres hjem. Samlet set har 3,1 pct. af de adspurgte været udsat for indbrud eller forsøg herpå, jf. tabel 3.14.

Tabel 3.14. Andel og antal ofre for indbrud i alderen 16-74 år, 2012, pct.

	2012
Andel udsatte	3,1 %
95 % sikkerheds-interval	(2,8 % - 3,4 %)
Antal ofre	127.000
95 % sikkerheds-interval	(114.000-140.000)

Tidligere, internationale offerundersøgelser, der dog ikke er fuldstændigt sammenlignelige med denne undersøgelse, har fundet et tilsvarende omfang af indbrud i Danmark – 3,1 pct. i en undersøgelse vedrørende år 2000 og 2,7 pct. for år 2005 (jf. van Dijk et al, 2007, s. 66 og s. 237). At omkring 3 pct. af befolkningen årligt udsættes for indbrud eller forsøg herpå svarer til ca. 127.000 danskere i alderen 16-74 år. Ved en tilnærmelsesvis beregning i forhold til husstande svarer det til, at 64.000 husstand har været udsat for indbrud. I 2012 blev der politianmeldt 43.480 indbrud i beboel-

ser, hvilket – når hensyn tages til anmeldelsesprocenten, jf. senere – ikke ligger så langt fra det, offerundersøgelsen oplyser om.

Det Kriminalpræventive Råd har gennemført beregninger af udsathed for indbrud i private beboelser i de nordiske lande.³ På baggrund af anmeldelsestallene er der vældigt store forskelle, hvilket i hvert fald i nogen grad beror på forskelle i registreringspraksis m.v. De offerundersøgelser, der også er gennemført i de andre nordiske lande, viser en mindre forskel. Den seneste svenske undersøgelse, der angår 2011, viser, at 1,1 pct. af svenskerne i aldersgruppen 16-79 år havde været udsat for indbrud i deres bolig.⁴ I Norge er der ikke for nylig gennemført offerundersøgelse, men den seneste fra 2007 viser, at af de 8,4 pct., der da havde været udsat for tyveri inden for de seneste 12 måneder, angiver 19 pct., at det har drejet sig om tyveri fra egen bolig.⁵

Der er ikke en statistisk signifikant sammenhæng mellem udsathed for indbrud og henholdsvis køn, alder og familietype.

Tabel 3.15. Ofre for indbrud fordelt efter, hvorvidt der var tale om indbrud, 2012, pct.

	Andel
Der var tale om indbrud	82 %
Der var kun tale om et forsøg	18 %

Blandt alle indbruddene er 18 pct. udelukkende forsøg på indbrud, hvor tyven ikke når ind i hjemmet eller på anden måde ikke får stjålet noget. Som det ses i tabel 3.17 nedenfor, meldes forsøg på indbrud dog relativt sjældent til politiet. Da vurderingen af, hvorvidt der var tale om indbrudsforsøg, i disse tilfælde alene hviler på respondenterne, kan der være en risiko for, at nogle af de afrapporterede indbrudsforsøg i virkeligheden dækker over hærværk.

Tabel 3.16. Økonomiske skader i forbindelse med indbrud. 2012.

	2012
Økonomiske skader fra indbrud, i alt. (mia. kr.)	4,1
Økonomiske skader fra simpelt tyveri, i alt (mia. kr.)	3,2
Økonomiske skader fra indbrud som andel af skader fra alle tyverier	56 %
Gennemsnitligt tab pr. indbrud (kr.)	33.600
Gennemsnitligt tab pr. simpelt tyveri (kr.)	7.700

³ Se http://www.dkr.dk/sites/default/files/Analyse_DK%20har%20indbrudsrekord%20i%20Norden.pdf

⁴ Se <http://www.bra.se/bra/statistik/trygghet/2011/utsatthet-for-brott/egendomsbrott-mot-hushall.html>

⁵ Beregning kan foretages på baggrund af <https://www.ssb.no/statistikkbanken>

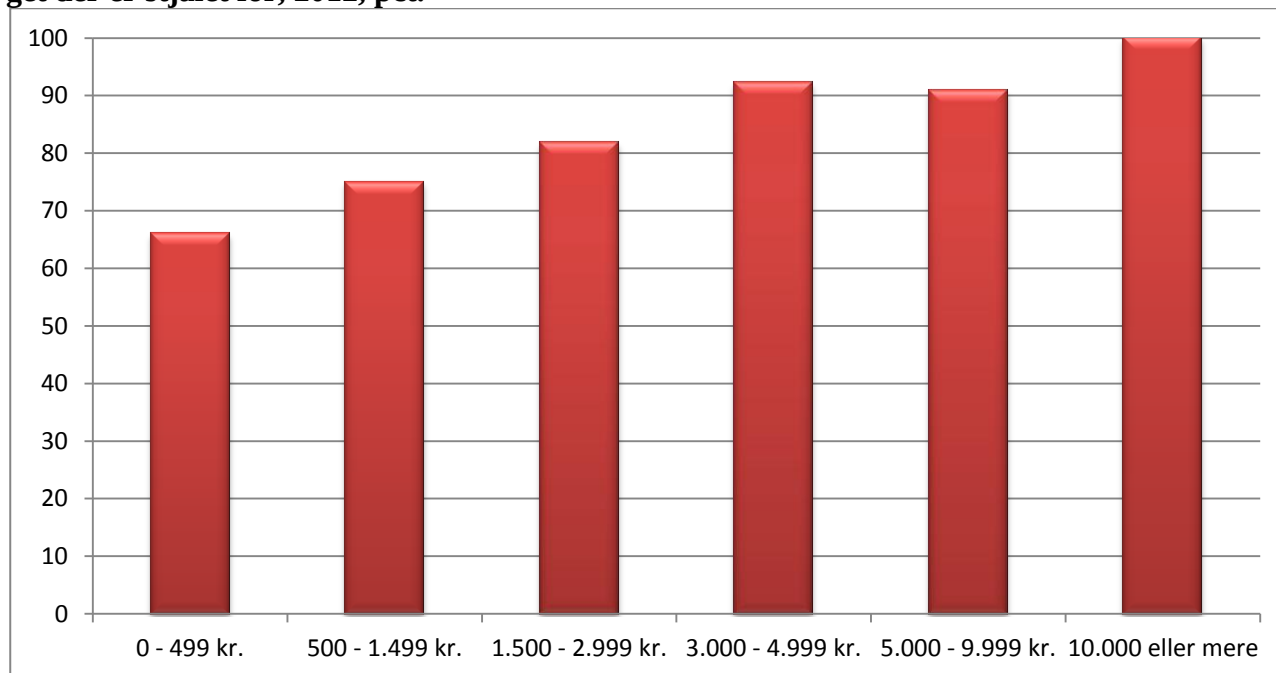
I tabel 3.16 er de økonomiske skader i forbindelse med indbrud beregnet og sammenlignet med skaderne fra simpelt tyveri, dvs. den del af tyveritilfældene, som ikke inkluderer tyveri i privat bolig.⁶ Det ses her, at der i 2012 blev stjålet for 4,1 mia. kr. i forbindelse med indbrud, hvilket betyder, at de udgør godt 56 pct. af de samlede tyveriskader. Langt færre bliver ofre for indbrud end for simpelt tyveri, men de økonomiske skadevirkninger er markant større – omtrent fire gange højere ved et gennemsnitligt indbrud end ved simpelt tyveri.

Tabel 3.17. Anmeldelsesprocent fordelt på indbrud og indbrudsforsøg, 2012. Pct.

	Andel
Procent af indbrud anmeldt til politiet	92 %
Procent af indbrudsforsøg meldt til politiet	65 %
Procent af alle indbrud og indbrudsforsøg meldt til politiet.	87 %

Anmeldelsestilbøjeligheden er ligeledes højere for indbrud, end tilfældet er for tyveri generelt. Af tabel 3.17 fremgår, at mere end ni ud af ti indbrud anmeldes til politiet. Indbrudsforsøg anmeldes i knap 65 pct. af tilfældene, hvilket må siges at være relativt højt. Dog foreligger der ikke oplysninger om økonomiske skader i forbindelse med indbrudsforsøg, såsom beskadigede eller ødelagte døre, hvorfor det ikke er muligt at belyse, hvorvidt ofrene anmelder indbrudsforsøg med henblik på at få erstatning for disse skader.

Figur 3.5. Procent af indbruds ofre der har anmeldt tyveriet til politiet i forhold til, hvor meget der er stjålet for, 2012, pct.

⁶ Nogle af de 'simple tyverier' kan dog være indbrud i sommerhuse eller andre steder.

Af figur 3.5 ses det, at anmeldelsestilbøjeligheden stiger med værdien af det stjålne. Således anmelder de, der har fået stjålet for større beløb, signifikant hyppigere, end dem, der får stjålet for mindre beløb.

Det bemærkes, at anmeldelsestilbøjeligheden for indbrud, der har medført selv relativt små økonomiske tab, er ganske høj. Således anmeldes 75-80 pct. af indbrud med økonomiske skader mellem 500 og 2.999 kr. og omtrent 90 pct. af de indbrud, hvor skaderne vurderes til mellem 3.000 og 9.999 kr. I de tilfælde, hvor skaden overstiger 10.000 kr., hvilket gælder 51 pct. af indbruddene, angiver alle respondenter at have anmeldt sagen til politiet.

Den høje anmeldelsestilbøjelighed ved indbrud og særligt i tilfælde, hvor der er lidt større tab, betyder, at det økonomiske mørketal i forbindelse med indbrud er lavt. De 8 pct. af indbruddene, der ikke anmeldes, svarer således i økonomisk værdi til 1,7 pct. af det stjålne. Det er dermed en meget lille del af de økonomiske skader i forbindelse med indbrud, som politiet ikke får kendskab til via anmeldelser.

Tabel 3.18. Erstatning i forbindelse med indbrud fordelt på forsikrede og ikke-forsikrede. 2012.

	Forsikret	Ikke forsikret
Jeg fik det hele ubeskåret tilbage	16 %	7 %
Jeg fik noget tilbage og erstatning (hel eller delvis) for resten	26 %	-
Jeg fik intet tilbage, men fik erstatning (hel eller delvis)	49 %	-
Jeg fik intet tilbage og heller ingen erstatning	9 %	93 %
I alt	100 %	100 %

I tabel 3.18 ses det, at langt størstedelen af de forsikrede får hel eller delvis erstatning eller genvinder det stjålne. På den måde må det formodes, at disse ikke lider det store umiddelbare økonomiske tab i forbindelse med indbrud. Anderledes forholder det sig med de 5 pct. af ofrene, der ikke er forsikrede, hvor hele 93 pct. af dem intet får tilbage.

3.5 Forhold der påvirker risikoen for at blive udsat for tyveri og indbrud

Der er gennemført to regressionsanalyser vedrørende risikoen for at blive udsat for tyveri og indbrud.

3.5.1 Udsathed for tyveri

Slutresultatet af de regressionsanalyser, der vedrører *udsathed for tyveri*, og som er baseret på en række baggrundsvariable, er anført i tabel 3.19. Samlet set blev 12,2 pct. af befolkningen årligt udsat for tyveri i årene 2009-12.⁷

Tabel 3.19. Regressionsanalyse vedrørende udsathed for tyveri (n=29.949).

Variabel	Andel ofre i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
Mænd	13,2 %	15.086	,000	1,165	1,085	1,251
16-24 år	18,0 %	3.721	,000	1,514	1,314	1,745
25-39 år	14,4 %	6.018	,000	1,345	1,231	1,469
Pensionist	7,3 %	4.649	,000	,713	,627	,811
Studerende	17,9 %	3.526	,014	1,175	1,034	1,335
Selvstændig erhvervsdrivende	16,7 %	2.113	,040	1,166	1,007	1,350
Hovedstaden	15,5 %	8.638	,000	1,477	1,373	1,588
Gift	10,3 %	17.129	,000	,854	,786	,928
Går ud ugentligt eller mere for at more sig	14,3 %	12.848	,000	1,198	1,112	1,291
Ejerskab over to biler, sommerhus og/eller båd	13,0 %	11.435	,000	1,221	1,130	1,320
Ejer butik eller virksomhed	17,4 %	3.238	,000	1,507	1,335	1,702

Af tabellen fremgår det, at *køn*, *alder*, *beskæftigelse*, *bopæl*, *civilstand*, *hvor tit man går ud for at more sig* og *feste med sine venner*, *besiddelse af flere biler*, *sommerhus og/eller en båd* samt *ejerskab over butik eller virksomhed* hver for sig har sammenhæng med risikoen for at blive udsat for tyveri:

- Mænd har større sandsynlighed for at blive udsat for tyveri end kvinder.
- De 16-24-årige såvel som de 25-39-årige har større risiko for at blive udsat for tyveri end personer i aldersgruppen 40-74 år.
- Pensionister har mindre sandsynlighed for at blive udsat for tyveri end personer i arbejde eller med anden status. Omvendt har studerende og selvstændige erhvervsdrivende en forøget risiko for at blive udsat for tyveri sammenlignet med andre beskæftigelsesgrupper.

⁷ Regressionsanalyserne omfatter alene perioden siden 2009, hvor der blev inkluderet spørgsmål om livsstil og socio-økonomiske forhold i offerundersøgelsen, se i øvrigt afsnit 2.3 om regressionsanalyser.

- Er man bosat i Hovedstadsregionen, har man en større risiko for at blive udsat for tyveri, end hvis man bor i de øvrige regioner.
- Er man gift er sandsynligheden for at blive udsat for tyveri mindre, end for personer der ikke er gift.
- Går man ud minimum én gang ugentligt for at feste og more sig med sine venner, er der større risiko for tyveri.
- Ejer man flere biler, sommerhus og/eller båd, er man ligeledes mere udsat for tyveri.
- Slutteligt viser analysen, at der er større risiko for, at man bliver udsat for tyveri, hvis man ejer en butik eller virksomhed, end hvis man ikke er indehaver af en butik eller virksomhed.

Risikoen for tyveri er særlig stor for unge, beboere i hovedstaden og dem, der ejer butik eller virksomhed, mens pensionister har en klart lavere sandsynlighed for at blive udsat for tyveri end andre.⁸

En faktor, som bemærkelsesværdigt nok ikke er relateret til udsathed for tyveri, er *indkomst*. Det skyldes sandsynligvis, at indkomst i sig selv ikke er en risikofaktor. Indkomst bliver kun en risikofaktor i den udstrækning, den afspejler sig i besiddelse af flere eftertragtede forbrugsgoder og/eller udmøntes i bestemte livsstile.

3.5.2 Udsathed for indbrud

I tabel 3.20 er slutresultatet af en regressionsanalyse vedrørende udsathed for indbrud angivet. Analysen er alene baseret på oplysninger fra 2012, da undersøgelsen ikke tidligere har indeholdt særskilt spørgsmål om indbrud. Samlet set var 3,1 pct. af befolkningen i år 2012 udsat for indbrud.

Tabel 3.20. Regressionsanalyse vedrørende udsathed for indbrud (n=9.907).

Variabel	Andel i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
Indkomst under 100.000 kr.	4,3 %	1.271	011	1,456	1,091	1,944
Indkomst på 550.000 kr. eller over	4,5 %	1.012	,015	1,531	1,086	2,159
Nordjylland	2,0 %	1.047	,013	0,557	0,351	0,883

⁸ Dette ses af OR-værdierne i tabellen. Det ses også af tabellen, at det er forbundet med meget stor statistisk sikkerhed, at følgende karakteristika er relateret til risikoen for at blive udsat for tyveri: alder 16-45 år, pensionist, bosiddende i Hovedstadsregionen, at være gift, hyppigt ude for at more sig, ejerskab af flere biler, sommerhus og/eller en båd samt besiddelse af butik eller virksomhed. Her er sammenhængene så stærke, at selv hvis vi opererede med et signifikansniveau på 0,1 pct. (så vi med 99,9 procents sikkerhed kunne sige, at vores resultater ikke var tilfældige), ville disse sammenhænge stadig være signifikante.

Tabellen viser, at *indkomst* og *geografisk region* hver for sig har en sammenhæng med risikoen for at blive udsat for indbrud.

- Personer med en indkomst under 100.000 kr. og personer med indkomst over 550.000 kr. har en forøget risiko for indbrud sammenlignet med personer med andre indkomster.
- Personer bosat i Nordjylland er mindre udsat for indbrud, end personer i resten af landet.

At så få faktorer påvirker sandsynligheden for at blive udsat for indbrud, skyldes delvist, at undersøgelsen af indbrud endnu bygger på få besvarelser, hvilket forøger de statistiske usikkerheder.⁹ Resultaterne skal imidlertid også ses i sammenhæng med, at de fleste af de benyttede baggrundsvariable angiver karakteristika ved de udsatte *individer*, mens det givetvis i høj grad er forhold ved *boligen* eller *boligområdet*, som er udslagsgivende for risikoen for indbrud, herunder bevoksning omkring boligen, flugtveje, brug af porttelefoner, nærhed til nabobebyggelse og lignende.

Når såvel dem med de laveste som dem med de højeste indkomster har en øget risiko for indbrud skal det – i førstnævnte tilfælde – nok ses i sammenhæng med, at mange indbrud begås ganske tæt på gerningspersonens bopæl, hvorfor gerningsperson og offer ofte vil være i omtrent samme indkomstgruppe. I sidstnævnte tilfælde – når ofret har høje indkomster – bør den forøgede udsathed sikkert forklares med, at de indbrudstyre, der reelt foretager en kriminalitetsrejse, naturligt nok fokuserer på boliger, der formodes at indeholde mange værdigenstande. (Sorensen 2005).

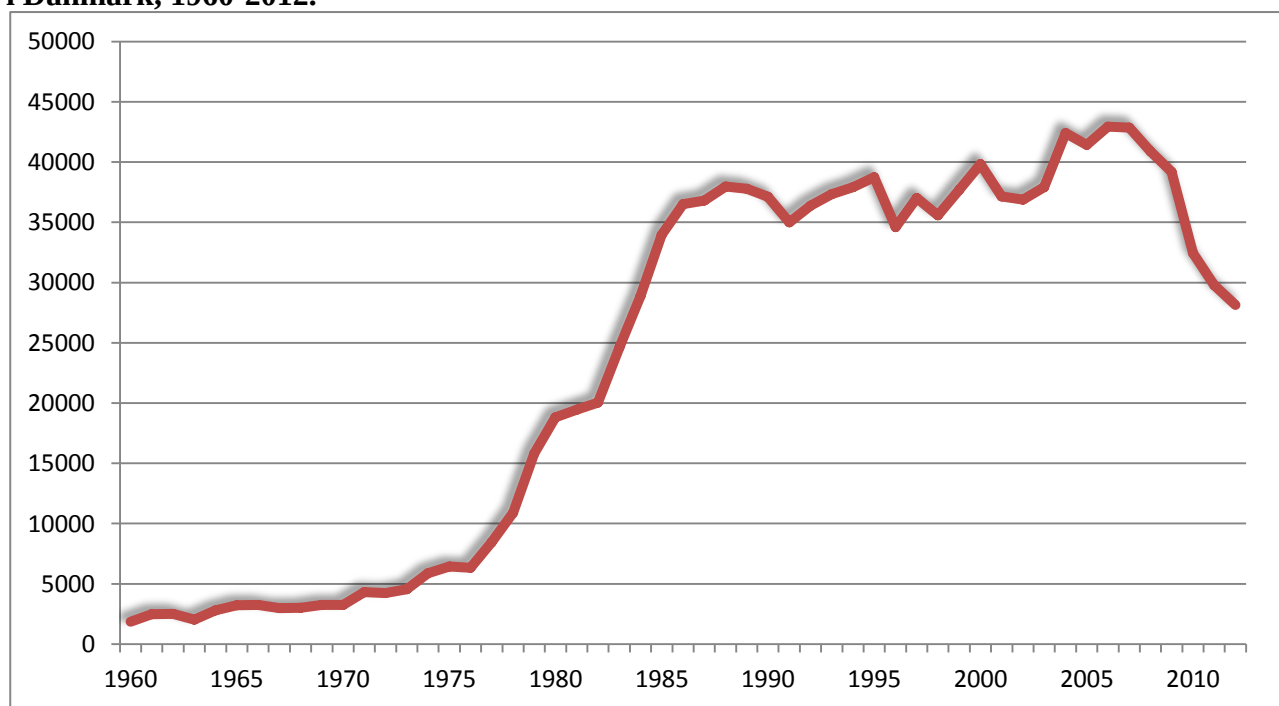
Det er uvist, hvorfor personer i Nordjylland er mindre udsatte for indbrud end andre.

⁹ Se også afsnit 2.2. om statistisk signifikans. Det kan endvidere bemærkes, at ingen af de påviste sammenhænge er højsignifikante på samme måde som dem, der er fremhævet i foregående note.

4. HÆRVÆRK

Udviklingen i politiregistreret hærværk har det til fælles med tyveriudviklingen, at der også i en periode har været tale om en meget kraftig stigning i politianmeldte tilfælde. Stigningen i de to former for forbrydelser er endvidere af samme størrelsesorden, nemlig en firedobling. For hærværk indtræffer stigningen imidlertid senere, end tilfældet er for tyverier, og den sker under en kortere periode, fra midt i 1970'erne til midt i 1980'erne. I midten af 1980'erne nåede man op på omkring 40.000 politianmeldte hærværkstilfælde årligt, og dette niveau har indtil de senere år holdt sig, jf. figur 4.1. Den største forskel mellem tyveri og hærværk er, at der ikke før omkring 2009 er sket større ændringer i antallet af registrerede hærværkstilfælde. Fra 2009 til 2010 er der sket et markant fald på knap 20 pct. i antal anmeldte hærværkstilfælde – fra omkring 39.000 til omkring 32.000, og faldet er fortsat frem til 2012, hvor kun godt 28.000 tilfælde af hærværk anmeldes.

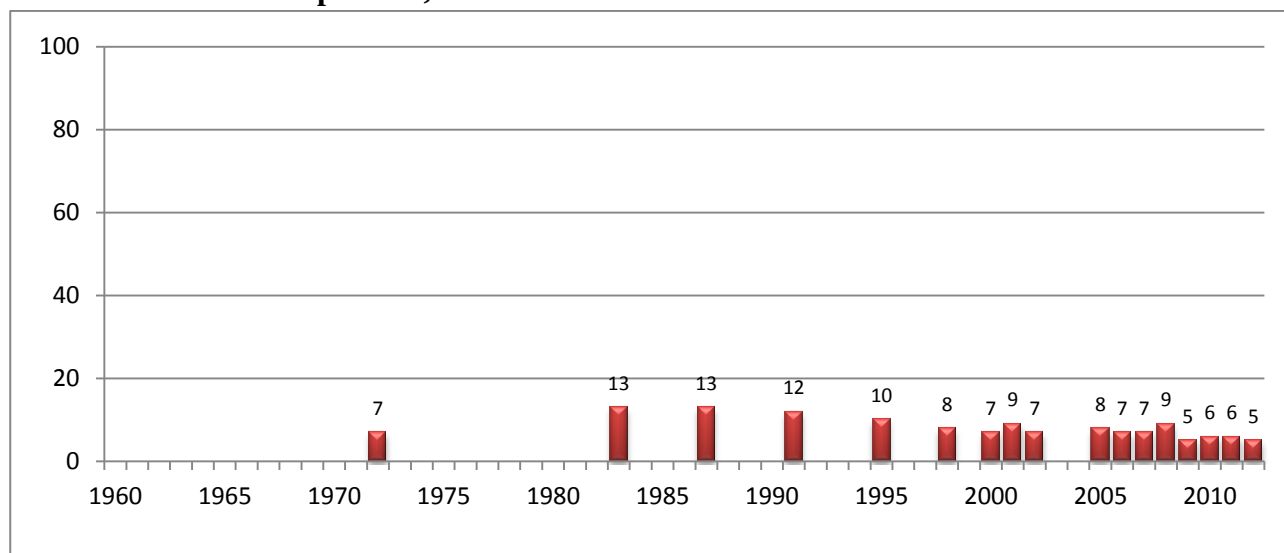
Figur 4.1. Hærværk der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab i Danmark, 1960-2012.

Offerundersøgelserne viser, at der sker en fordobling af befolkningens risiko for at blive udsat for hærværk fra begyndelsen af 1970'erne og frem til 1980'erne – fra 7 til 13 pct. udsatte i løbet af et år, jf. figur 4.2. Denne stigning er statistisk signifikant. At der fra 1970'erne og frem til i hvert fald engang i 1980'erne har været tale om en vækst i befolkningens risiko for at blive udsat for hærværk, bekræftes endvidere af de fire indbyrdes sammenlignelige undersøgelser foretaget af AIM, som tidligere er omtalt i forbindelse med tyveri (Balvig & Høigård, 1988, s. 140). På grund af forskellig referenceperiode m.v. er undersøgelserne ikke sammenlignelige med den serie undersøgelser, der er

vist i figur 4.2, og indgår derfor ikke i figuren. AIM fandt i sine fire undersøgelser fra 1976, 1980, 1982 og 1984 følgende procenter for, hvor mange der havde været udsat for hærværk: 1, 4, 3, 3.

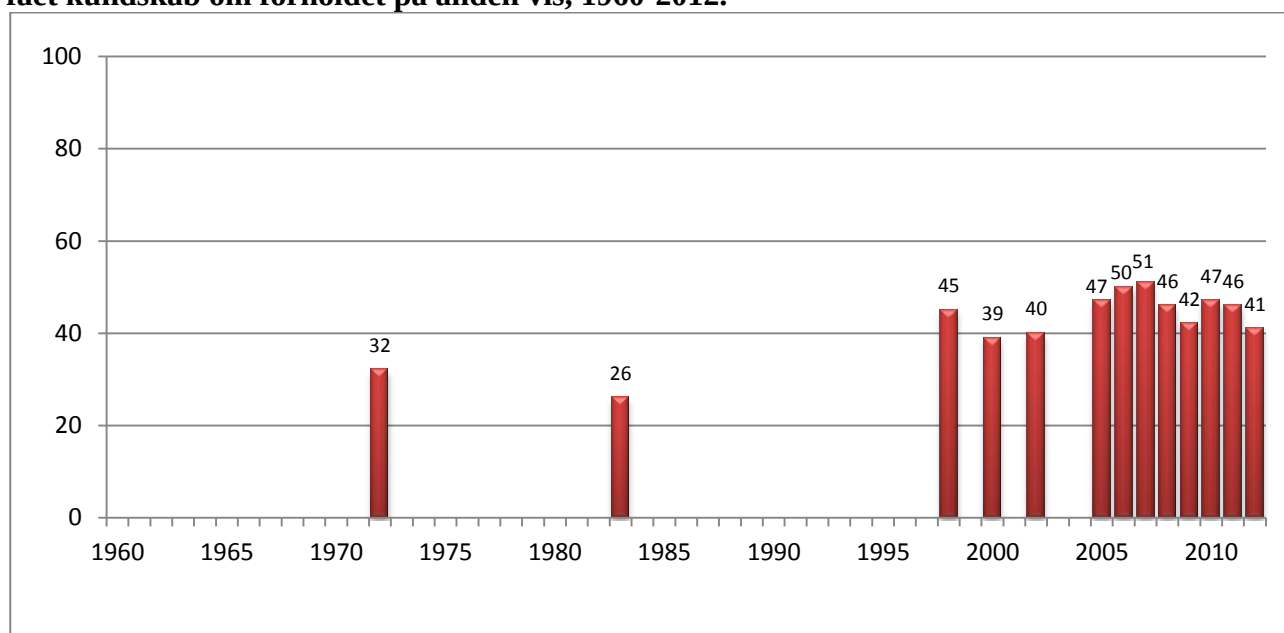
Figur 4.2. Procent af befolkningen der har været udsat for hærværk inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet, 1960-2012.

Fra midten af 1980'erne skiller vandene sig med hensyn til udviklingen i de politiregistrerede hærværkstilfælde og befolkningens faktiske udsathed for hærværk. Sidstnævnte udviser nemlig en klart faldende tendens fra 13 pct. til 7-9 pct. omkring årtusindskiftet. Dette niveau har holdt sig frem til 2008, mens det de sidste fire år har været signifikant lavere – på 5-6 pct. Den faldende tendens i omfanget af hærværk de allerseneste år ses således såvel i de politianmeldte hærværkstilfælde som i andelen af personer, der har oplevet sig udsat for hærværk.

Den forskellige udvikling fra midten af 1980'erne frem til de seneste år i de politiregistrerede og det faktiske antal hærværkstilfælde synes i meget høj grad at kunne forklares ved ændringer i anmeldelsestilbøjelighed for hærværk, jf. figur 4.3. Ved den første undersøgelse af anmeldelsestilbøjeligheden, foretaget i 1972, var det 32 pct. af dem, der havde været udsat for hærværk, der havde anmeldt det til politiet. I årene efter 2005 er denne andel nærmere omkring de 50 pct., mens anmeldelsesprocenten i de seneste år har været lidt lavere – mellem 41 og 47 pct. Det bemærkes, at forskellene i anmeldelsesprocenten de seneste år ikke er statistisk signifikante. Som ved tyveri (se bemærkningerne der) er den reelle forskel mellem anmeldelsesprocenterne i de første undersøgelser sammenholdt med de senere reelt lidt større end det, tallene umiddelbart udviser.

Figur 4.3. Procent af ofre for hærværk der har anmeldt det til politiet, eller hvor politiet har fået kundskab om forholdet på anden vis, 1960-2012.

4.1 Hærværk 2005-12

Tabel 4.1 omfatter mere detaljerede oplysninger om andelen af 16-74-årige og antallet af personer, der har været udsat for hærværk. Med hensyn til de beregnede tal for antallet af hærværksofre bør man erindre sig, at disse – som ved tyveri (se afsnit 3.1) – er påvirket af den såkaldte “husstandseffekt.” Tabellen viser andelen af ofre for hærværk fra 2005 til 2012. Andelen, der har været udsat for hærværk, er signifikant højere i perioden fra 2005 til 2008 end i de efterfølgende år. Omfanget af hærværksofre er i det seneste år desuden signifikant mindre end i 2010 og 2011

Tabel 4.1. Andel og antal ofre for hærværk, 2005-12.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Andel udsatte	8 %	7 %	7 %	9 %	5 %	6 %	6 %	5 %
95 % sikkerhedsinterval	(6,9-9,3)	(6,1-8,0)	(5,5-7,7)	(7,6-10,1)	(4,5-5,9)	(5,2-6,2)	(5,6-6,5)	(4,4-5,2)
Antal ofre	318.000	279.000	265.000	355.000	211.000	234.000	249.000	199.000
95 % sikkerhedsinterval	(270.000-366.000)	(242.000-316.000)	(221.000-308.000)	(304.000-405.000)	(182.000-240.000)	(213.000-255.000)	(232.000-267.000)	(184.000-216.000)

Tabel 4.2 viser, at der kun er minimal forskel mellem mænds og kvinders risiko for at blive udsat for hærværk. Formentlig skyldes dette primært – som ved tyveri – at en væsentlig del af hærværket retter sig mod fælles ejendele som f.eks. bolig og bil, jf. “husstandseffekten”.

Tabel 4.2. Andel mænd og kvinder, der det seneste år har været udsat for hærværk, 2005-12, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005-12
Mænd	8 %	8 %	7 %	10 %	6 %	6 %	7 %	5 %	6 %
Kvinder	8 %	6 %	6 %	8 %	5 %	5 %	6 %	5 %	5 %
Alle	8 %	7 %	7 %	9 %	5 %	6 %	6 %	5 %	6 %

I de fleste af årene har de ældre (de 40-74-årige) haft mindre risiko for at blive udsat for hærværk end de unge (de 16-24-årige), jf. tabel 4.3. Også i perioden 2009-12, hvor færre generelt har været udsat for hærværk, er det gruppen af 40-74-årige, der er mindst udsat.

Faldet i udsathed for hærværk fra 2005 til 2012 er signifikant for alle aldersgrupper. Det er imidlertid den yngste gruppe, der har oplevet det største fald i sandsynligheden for at blive udsat for hærværk. Hvor det i perioden 2005-08 var 11 pct. af de 16-24-årige, der havde været udsat for hærværk, var det i 2009-12 knapt 7 pct. De unge er dog fortsat signifikant mere udsatte end personer over 39 år.

Tabel 4.3. Andelen i de forskellige aldersgrupper der det seneste år har været udsat for hærværk, 2005-12, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005-12
16-24 år	13 %	9 %	10 %	14 %	5 %	8 %	7 %	6 %	8 %
25-39 år	9 %	8 %	7 %	10 %	6 %	7 %	7 %	5 %	7 %
40-74 år	6 %	6 %	5 %	7 %	5 %	5 %	5 %	4 %	5 %
Alle	8 %	7 %	7 %	9 %	5 %	6 %	6 %	5 %	6 %

De fleste af de personer, der har været udsat for hærværk, har været udsat for det én gang i løbet af det seneste år forud for udspørgningstidspunktet, jf. tabel 4.4. Det ses også af tabellen, at det er et fåtal, der har været udsat mere end tre gange.

Tabel 4.4. Antal gange ofrene har været udsat for hærværk samt det samlede antal hærværkstilfælde, 2005-12.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Udsat kun én gang	77 %	79 %	76 %	75 %	74 %	66 %	70 %	74 %
Udsat to-tre gange	18 %	17 %	21 %	22 %	20 %	30 %	25 %	23 %
Udsat mere end tre gange	5 %	4 %	2 %	4 %	6 %	4 %	6 %	4 %
Gennemsnit	1,5	1,4	1,3	1,5	1,5	1,6	1,7	1,5

Andelen af respondenter, der er blevet udsat for hærværk mere end én gang, er i 2012 signifikant lavere end i de to foregående år. Tilsvarende er det gennemsnitlige antal gange, ofrene har været udsat for hærværk, lavere, dog ikke signifikant mindre end gennemsnittet for måleperioden som helhed.

4.2 Hærværkets genstand og skadevirkning

Fra og med 2009 er der i offerundersøgelserne spurgt til, hvilken eller hvilke ejendele ofret fik ødelagt ved hærværket. Det fremgår af tabel 4.5, at de ødelagte eller beskadigede genstande i 2012 i lige knap halvdelen af tilfældene angår ofrets bil. Desuden vedrører en del af ødelæggelserne – 16 pct. – cykler, mens de i 14 pct. af tilfældene har gået ud over ofrets bopæl.

Tabel 4.5. Hvilke(n) ejendele blev ødelagt i forbindelse med hærværket, 2012, pct.

	Andel
Bil	49 %
Motorcykel	1 %
Knallert	2 %
Cykel	16 %
Hus/lejlighed/værelse hvor jeg bor	14 %
Båd/skib	0,05 %
Garage/kælder/loftsrum/udhus/have ved min bopæl	6 %
Min arbejdsplads	2 %
Mit sommerhus/fritidshus	2 %
Andet	6 %
I alt	100 %

De umiddelbare økonomiske omkostninger ved hærværk fremgår af tabel 4.6.

Tabel 4.6. De umiddelbare skader ved de hærværkstilfælde 16-74-årige har været udsat for i løbet af et år, 2005-12.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ødelagt for i alt, mia. kr.	1,7	1,3	1,6	2,6	1,5	1,4	1,8	1,4
Gennemsnitlig skade pr. hærværkstilfælde, kr.	5.800 kr.	5.700 kr.	7.100 kr.	7.900 kr.	8.200 kr.	6.400 kr.	7.800 kr.	7.500 kr.
Gennemsnitlig skade pr. indbygger, 16-74 år, kr.	400 kr.	300 kr.	400 kr.	700 kr.	400 kr.	300 kr.	400 kr.	300 kr.

De samlede estimerede omkostninger ved hærverk er på mellem 1,2 og 1,7 mia. kr., dog med 2008 som en undtagelse med et noget højere beløb.¹⁰ Den gennemsnitlige økonomiske omkostning pr. hærverkstilfælde beløb sig til mellem 5.700 kr. og 8.200 kr., mens skaden pr. indbygger lå på cirka 3-400 kr. i de fleste år, med 2008 som undtagelse. Udregnet i 2005-priser beløber det samlede skadesbeløb sig i 2012 til 1,2 mia. kr., svarende til 6.400 kr. per hærverkstilfælde.

Af tabel 4.7 fremgår, at mere end 6 ud af 10 hærverksofre ikke fik erstatning for det, der var blevet ødelagt. Omkring hver fjerde fik fuld af erstatning, mens der i fire pct. af tilfældene ikke var sket nogen skade.

Tabel 4.7. Fik ofret det ødelagte erstattet? 2012, pct.

	Andel
Der blev ikke ødelagt noget, det var kun forsøg	4 %
Jeg fik fuld erstatning	24 %
Jeg fik delvis erstatning	9 %
Jeg fik ingen erstatning	61 %
I alt	100 %

Kvinder er lidt mere tilbøjelige til at anmelde hærverk end mænd. Betragtes denne forskel samlet over hele måleperioden er den signifikant.

Tabel 4.8. Andelen af anmeldte hærverkstilfælde fordelt efter alder på offer, 2005-12.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005-12
16-24 år	30 %	54 %	52 %	26 %	31 %	33 %	38 %	30 %	36 %
25-39 år	50 %	39 %	43 %	52 %	36 %	46 %	47 %	39 %	44 %
40-74 år	53 %	55 %	55 %	51 %	48 %	54 %	49 %	47 %	51 %
Alle	47 %	50 %	51 %	46 %	42 %	47 %	46 %	41 %	46 %

Med hensyn til alder er der en generel tendens til, at de ældre (40-74 år) har en større anmeldelses-tilbøjelighed end de yngre ofre (16-24 år), jf. tabel 4.8. Denne forskel er statistisk signifikant i alle år med undtagelse af 2006-07.

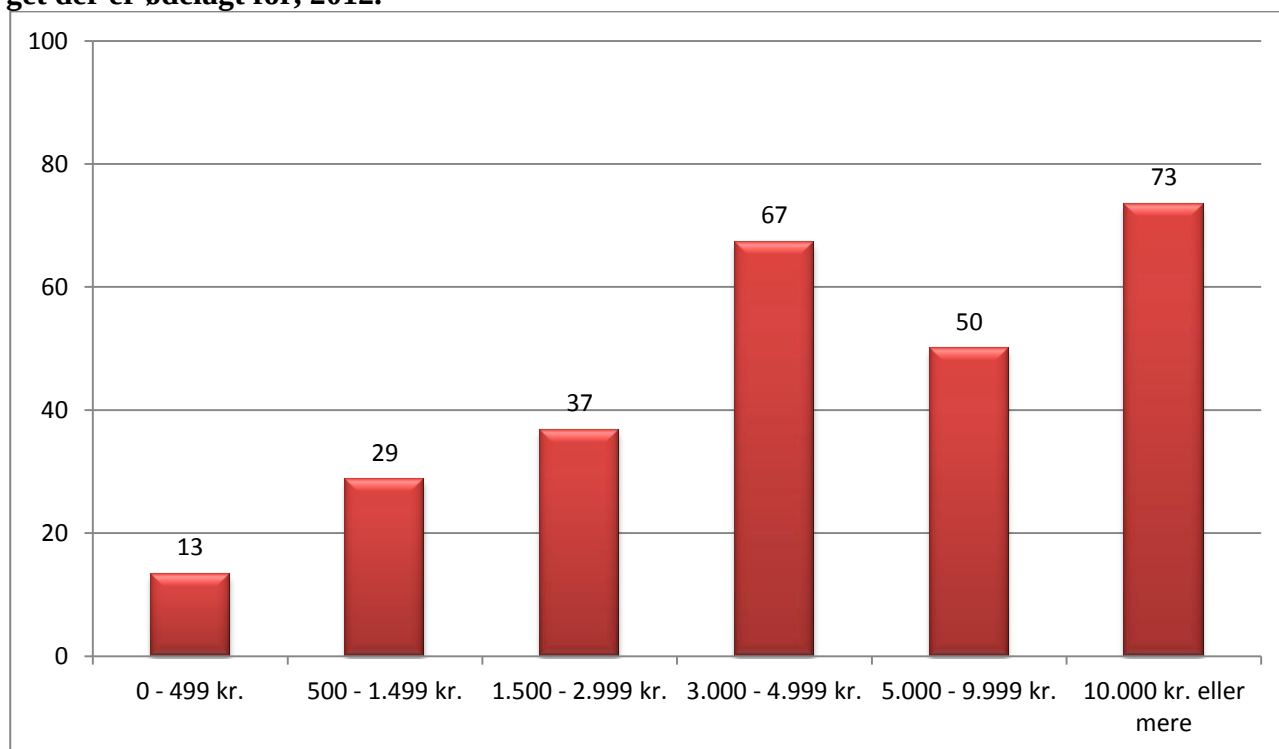
4.3 Økonomisk mørketal for hærverk

Som for tyveri og indbrud er det også muligt for hærverk at beregne økonomiske mørketal, dvs. hvor stor en del af den samlede mængde skader, målt i kroner, som ikke anmeldes og registreres.

¹⁰ Ligesom i tabel 3.6 vedrører omkostningerne her alene det seneste hærverkstilfælde, idet der ikke foreligger oplysninger om de økonomiske omkostninger ved eventuelt yderligere hærverkstilfælde i løbet af året.

Det viser sig, at det økonomiske mørketal for hærværk er betragteligt større end for tyveri og indbrud, nemlig på 24 pct. Det svarer til, at knap hver fjerde krone, der ødelægges for, ikke anmeldes til politiet. Denne forskel mellem de økonomiske mørketal beror formentlig først og fremmest på forskelle i, hvad der er forsikret. Muligheden for at få det tabte eller skaden dækket af forsikringen har således en meget stor betydning for anmeldelsestilbøjeligheden.

Figur 4.4 Procent hærværksofre der har anmeldt hærværket til politiet i forhold til, hvor meget der er ødelagt for, 2012.

Det er først og fremmest de større hærværkssager, der er anmeldt til politiet, jf. figur 4.4. Blandt dem, der ved hærværket fik ødelagt for mindre end 500 kr., er det kun 13 pct., der har anmeldt det til politiet. Herefter stiger anmeldelsestilbøjeligheden nogenlunde proportionalt med værdien af det beskadigede. Anmeldelsestilbøjeligheden ved ofre for hærværk for henholdsvis 3.000-4.999 kr. og 5.000-9.999 kr. adskiller sig fra den helt kontinuerlige stigning, men det ændrer ikke ved det generelle billede af, at stigende omkostninger i forbindelse med hærværk hænger nøje sammen med anmeldelsestilbøjeligheden.

Det fremgår af tabel 4.9, at næsten tre fjerdedele af de hærværkstilfælde, der ikke er anmeldt til politiet, angår forhold, hvor der er ødelagt for mindre end 3.000 kr. Omvendt har næsten halvdelen af de personer, der har anmeldt hærværket til politiet, fået ødelagt for mindst 5.000 kr.

Tabel 4.9. Andelen af hærværk, der er anmeldt og ikke anmeldt til politiet, fordelt efter de umiddelbare økonomiske skader, 2012, pct.

	Anmeldt	Ikke-anmeldt	Alle
0 - 499 kr.	6 %	29 %	19 %
500 - 1.499 kr.	14 %	25 %	21 %
1.500 - 2.999 kr.	15 %	19 %	17 %
3.000 - 4.999 kr.	17 %	6 %	10 %
5.000 - 9.999 kr.	17 %	13 %	14 %
10.000 – 19.999 kr.	16 %	5 %	10 %
20.000 kr. eller mere	15 %	3 %	8 %
I alt	100 %	100 %	100 %

39 pct. af ofrene har anmeldt hærværket til deres forsikringsselskab. En lidt mindre andel, som også er forsikret, har ikke anmeldt det til forsikringsselskabet, i de fleste tilfælde fordi de vurderede, at skaden nok ikke var dækket af deres forsikring, jf. tabel 4.10.

Tabel 4.10. Ofre fordelt efter om hærværket er anmeldt til et forsikringsselskab, 2012, pct.

	Andel
Ja	39 %
Nej, men jeg er forsikret og ville nok have fået erstatning, hvis jeg havde anmeldt det	9 %
Nej. Jeg er ganske vist forsikret, men tror ikke, jeg ville få erstatning	34 %
Nej, for jeg har ikke en forsikring	17 %
I alt	100 %

Af tabel 4.11 fremgår det, hvorvidt ofrene har anmeldt hærværket til forsikringen i forhold til, hvor stort et beløb de har fået ødelagt for.

Tabel 4.11. Andelen af hærværk, der er anmeldt og ikke anmeldt til forsikringen, fordelt efter de umiddelbare økonomiske skader ved de hærværk, 2012, pct.

	Anmeldt til forsikringen	Ikke anmeldt til forsikringen	Alle
0 - 499 kr.	4 %	31 %	20 %
500 - 1.499 kr.	8 %	29 %	20 %
1.500 - 2.999 kr.	15 %	18 %	17 %
3.000 - 4.999 kr.	15 %	7 %	10 %
5.000 - 9.999 kr.	22 %	10 %	14 %
10.000 - 19.999 kr.	19 %	4 %	10 %
20.000 kr. eller mere	18 %	2 %	8 %
Alle	100 %	100 %	100 %

4.4 Forhold der påvirker risikoen for at blive udsat for hærværk

Slutresultatet af de regressionsanalyser, der vedrører *udsathed for hærværk*, og som er baseret på en række baggrundsoplysninger, er anført i tabel 4.12. I årene 2009-12 var 5,5 pct. af befolkningen årligt udsat for hærværk.¹¹

Tabel 4.12. Regressionsanalyse vedrørende udsathed for hærværk (n=29.952).

Variabel	Andel ofre i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
40 år eller ældre	4,8 %	9.742	,016	,854	,752	,971
Indkomst på over 550.000 kr.	7,6 %	2.934	,001	1,330	1,130	1,568
Studerende	6,1 %	3.525	,006	,799	,680	,938
Pensionist	2,9 %	4.649	,000	,598	,491	,729
Selvstændig erhvervsdrivende	8,2 %	2.113	,039	1,236	1,011	1,510
Hovedstaden	6,8 %	8.640	,000	1,560	1,373	1,772
Sjælland	5,5 %	4.296	,001	1,334	1,133	1,570
Syddanmark	5,4 %	6.676	,000	1,311	1,132	1,518
Gift	4,6 %	17.132	,000	,636	,558	,724
Enlig	4,8 %	3.721	,006	,773	,643	,929
Går ud ugentligt eller mere for at more sig	6,2 %	12.851	,005	1,163	1,046	1,292
Ejerskab over to biler, sommerhus og/eller båd	6,1 %	11.437	,000	1,244	1,113	1,389
Ejer butik eller virksomhed	7,9 %	3.238	,003	1,306	1,098	1,553

Af tabellen fremgår det, at *alder, indkomst, beskæftigelse, bopæl, civilstand, hvor tit man går ud for at more sig og feste med sine venner, besiddelse af flere biler, sommerhus og/eller en båd samt ejerskab over butik eller virksomhed* hver for sig har sammenhæng med risikoen for at blive udsat for hærværk:

- De 40-74-årige er mindre udsat for hærværk end de yngre aldersgrupper.
- Tjener man mere end 550.000 kr. om året, er der større sandsynlighed for, at man udsættes for hærværk.
- Er man studerende eller pensionist er man mindre udsat for hærværk end øvrige erhvervsgrupper, mens selvstændige erhvervsdrivende er mere udsat.

¹¹ Regressionsanalyserne omfatter alene perioden siden 2009, hvor der er inkluderet spørgsmål om livsstil og socioøkonomiske forhold i offerundersøgelsen, se i øvrigt afsnit 2.3 om regressionsanalyser.

- Er man bosat i region Hovedstaden, Sjælland eller Syddanmark, har man en større risiko for at blive udsat for hærverk, end hvis man bor i de øvrige regioner.
- Er man gift eller enlig er sandsynligheden mindre, end hvis man endnu aldrig har været gift.
- Går man ud minimum én gang ugentligt for at feste og more sig med sine venner, er der en større sandsynlighed for at blive udsat for hærverk.
- Ejer man flere biler, sommerhus og/eller båd, er man ligeledes mere udsat for hærverk.
- Slutteligt viser analysen, at der er større risiko for, at man bliver udsat for hærverk, hvis man ejer en butik eller virksomhed, end hvis man ikke gør det.

Tabellen angiver endvidere, at det særligt er beboere i Hovedstadsregionen, som har stor sandsynlighed for at blive udsat for hærverk, mens pensionister har en meget lav risiko herfor.¹²

I øvrigt viser analysen det forventede, nemlig at de, der ejer meget, har en større risiko for at få deres ting ødelagt end dem, der ikke ejer så meget. Såfremt der indgik oplysninger om boligens art (hus eller lejlighed), og om det er en ejer- eller lejerbolig, ville det sandsynligvis også være relateret til risikoen for hærverk.

For så vidt kan det undre, at ung alder er forbundet med forhøjet risiko for hærverk, idet det typisk er ældre, der ejer meget, men det kan dels bero på, at unge især er udsat for hærverk mod cykler, og at ældre generelt set sjældnere er borte fra hjemmet og dermed bedre kan vogte deres ejendele.

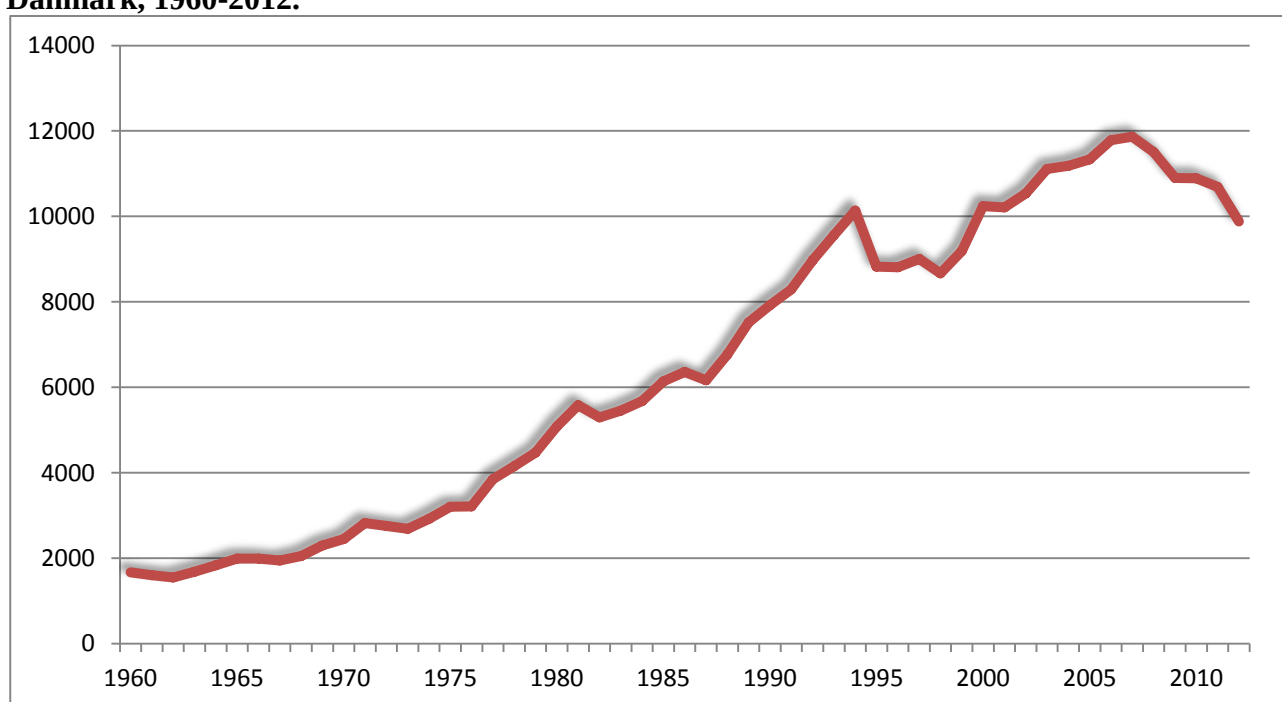
En faktor, som ikke påvirker udsathedens for hærverk, er *køn*, jf. det tidligere, ligesom der heller ikke ses sammenhæng mellem risikoen for at blive udsat for hærverk, og hvor tit man går ud om aftenen. Dog spiller det en rolle, hvor tit man går ud med det formål at feste og more sig med sine venner. For denne gruppe er hærverket typisk rettet mod cykler og knallerter og i mindre grad mod biler.

¹² Dette fremgår af tabellens OR-værdier. Det kan endvidere med en meget høj grad af statistisk sikkerhed fastslås, at følgende forhold har en statistisk sammenhæng med udsathedens for hærverk: at være pensioneret, at bo i Region Hovedstaden eller Region Syddanmark, samt at have ejerskab over mindst to biler, sommerhus eller båd. Sammenhængene er her så stærke, at selv hvis vi opererede med et signifikansniveau på 0,1 pct. (så vi med 99,9 procents sikkerhed kunne sige, at vores resultater ikke var tilfældige), ville disse sammenhænge stadig være signifikante.

5. VOLD

Udviklingen i den politiregistrerede vold ligner til forveksling udviklingen i de politiregistrerede tyverier og andre straffelovsovertrædelser under ét frem til midten af 1980'erne. Forholdsmæssigt er stigningstaksten også den samme, omkring en firedobling. Fra sidst i 1980'erne og frem til 2008 er udviklingen i den politiregistrerede vold unik. Den hverken falder som tyverierne eller stagnerer som hærværkstilfældene, men stiger. I en kort periode i den sidste halvdel af 1990'erne ser det ud som om, udviklingen bremses op, men som helhed er der tale om en stigning frem til de allerseneste år, idet væksten stagnerer i 2006-07. Siden da er der frem til 2012 sket et fald på 17 pct.

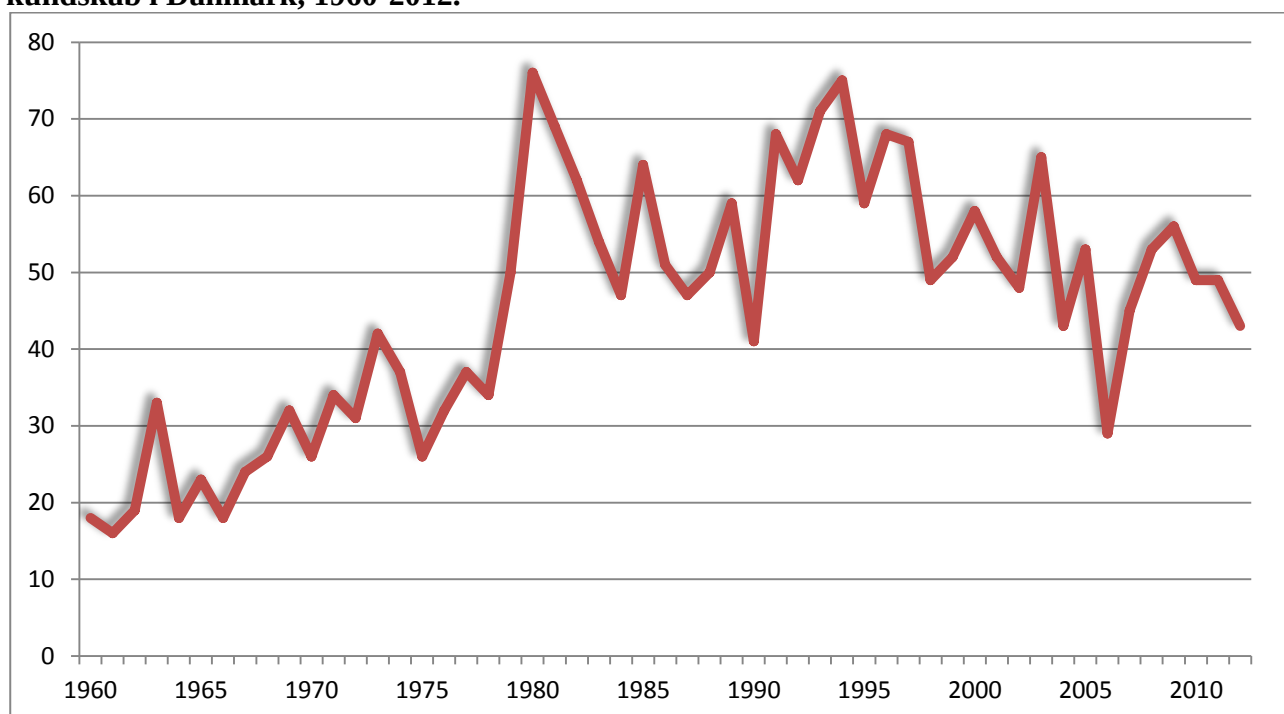
Figur 5.1. Vold* der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab i Danmark, 1960-2012.

* Vedrører anmeldelser efter straffelovens § 237 og §§ 244-246.

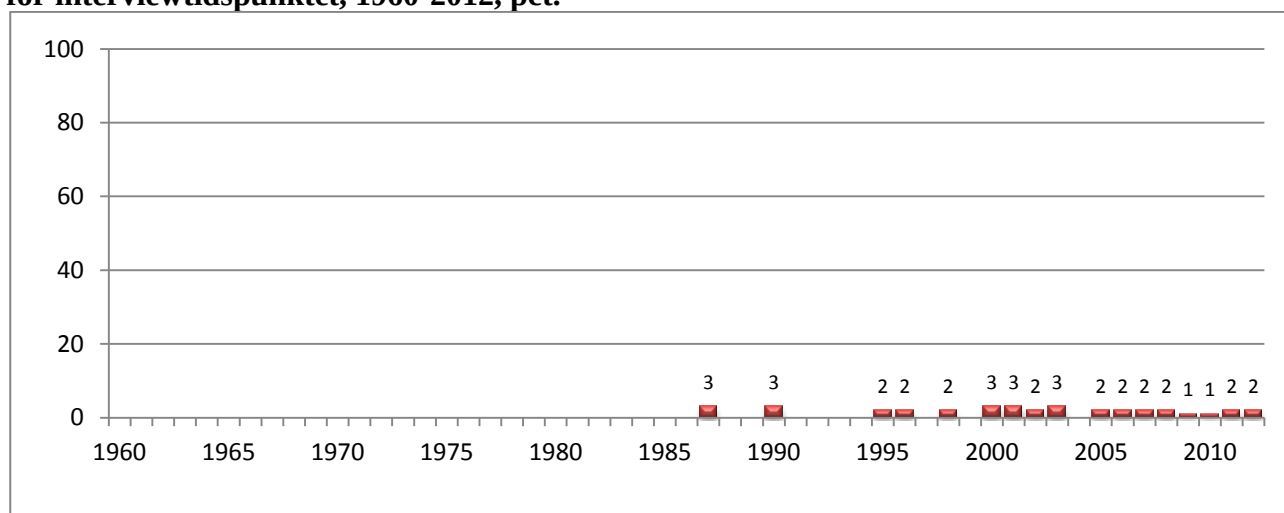
Antallet af fuldbyrdede drab er ringe og påvirker derfor ikke den samlede voldsopgørelse i figur 5.1. Derfor er udviklingen i antallet af fuldbyrdede manddrab vist separat i figur 5.2. Det sidste halve århundrede har antallet af fuldbyrdede drab ligget mellem 20 og 80, med store årlige udsving. Der er en stigende tendens fra midt i 1960'erne til omkring 1980. Herefter følger en periode præget af stagnation, om end de årlige udsving er betydelige. Siden midten af 1990'erne har drabstallet udvist en faldende tendens. Drabstallet er naturligt nok en af de former for kriminalitet, der påkalder sig allerstørst samfundsmæssig interesse og bekymring. Det er grunden til, at udviklingen herfor vises specifikt. Det er dog også begrundet i, at fuldbyrdede drab af indlysende grunde ikke kommer med i offerundersøgelser, samt at udviklingen i drabstallet ofte anses for en vigtig indikator for den "reelle" eller "faktiske" udvikling i den (alvorlige) vold i samfundet.

Figur 5.2. Forsætlige drab der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab i Danmark, 1960-2012.

Selv om den første voldsofferundersøgelse blev foretaget allerede i 1971, foreligger der først direkte sammenlignelige tal fra og med offerundersøgelsen fra 1987, jf. figur 5.3.

Figur 5.3. Procent af befolkningen der har været udsat for vold inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet, 1960-2012, pct.

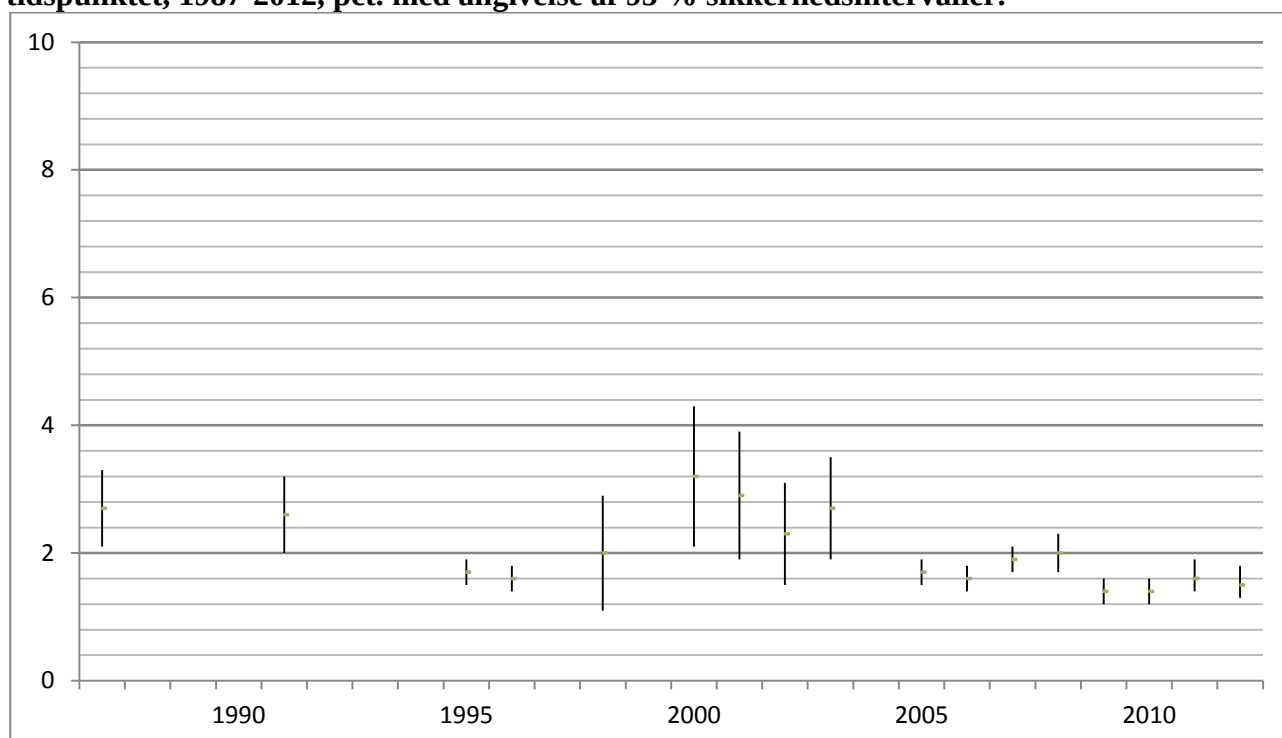
I alt er der i perioden fra 1987 til 2012 foretaget 17 sammenlignelige voldsofferundersøgelser. Alle viser de, at 1 til 3 pct. årligt udsættes for vold. Vold er dog et så relativt sjældent fænomen, at det er nødvendigt at se på decimalerne for præcist at vurdere udviklingen. En sådan nærmere analyse vi-

ser, at der i hvert fald ikke er sket en stigning i danskernes risiko for at blive udsat for vold det sidste kvarte århundrede.

Derimod er der fra den første voldsofferundersøgelse blev foretaget i 1971 og frem til 1986-87 sandsynligvis sket en stigning i den faktiske vold på tilsvarende måde, som vi har konstateret, at der skete en stigning i tyveri og hærværk. Der foreligger for denne periode tidsserier for tre forskellige sæt af voldsofferundersøgelser (Balvig & Høigård, 1988, s. 140). De er ikke indbyrdes sammenlignelige, og de kan som nævnt heller ikke sammenlignes med de undersøgelser, der er foretaget efter 1986, men de udviser alle en stigende tendens. Gallup foretog undersøgelser i 1971, 1974 og 1977 og fandt i disse tre undersøgelser følgende procenter for, hvor mange der havde været udsat for vold eller trusler om vold: 4, 7 og 6 pct. Observa foretog undersøgelser i 1979 og 1984 og fandt følgende procenter: 4 og 6 pct. AIM foretog undersøgelser i 1980, 1982, 1984 og 1986 og fandt: 5, 6, 8 og 11 pct. Af AIM's undersøgelser fremgår det endvidere, at det ikke kun er trusler og mildere voldsformer, der synes at have været stigende fra 1980 til 1986, men også mere alvorlige former for vold, eksempelvis vold der har krævet lægebehandling (Andersen, 1985b og 1987). Tre undersøgelser af udsathedens for "kriminell vold" inden for det seneste halve år forud for interviewtidspunktet udviste 0,6 pct. udsatte i 1980, 0,5 pct. i 1982 og 0,9 pct. i 1984 (Andersen, 1987).

For perioden efter 1986-87 foreligger der resultater fra to voldsofferundersøgelser, som er indbyrdes sammenlignelige, men ikke sammenlignelige med de undersøgelser, hvis resultater er præsenteret i figur 5.3 og 5.4. Den ene undersøgelse blev foretaget i 1991. Den viste, at 8 pct. havde været udsat for en eller flere former for fysiske overgreb det seneste år forud for interviewtidspunktet (Christensen & Koch-Nielsen, 1992). Den anden blev foretaget ni år senere i 2000. Her havde 5 pct. været udsat for fysiske overgreb (Kjøller & Rasmussen, 2002). Forskellen er statistisk signifikant og tyder altså på, at der fra 1991 til 2000 er sket et fald i risikoen for at blive udsat for fysiske overgreb. Faldet er stærkest for mænd. En af de interessante forklaringer, som sammenstilling af udviklingen på basis af disse to undersøgelser med voldsofferundersøgelsen fra 2012 (og dens forgængere) peger på, er, at der kan være sket et reelt fald i risikoen for fysisk aggression samtidig med, at flere og flere af disse fysiske aggressioner opleves og defineres som vold. Denne mulige "voldelig-gørelse" af fysiske aggressioner er behandlet mere udførligt andetsteds (jf. bl.a. Balvig, 1997; 2000a; 2000b).

Figur 5.4. Procent der har været udsat for vold inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet, 1987-2012, pct. med angivelse af 95 % sikkerhedsintervaller.

Figur 5.4 viser et mere præcist billede af andelen udsat for vold i de undersøgelser, der er omfattet af figur 5.3, idet decimaler og stikprøveusikkerheder indgår her. Det kunne se ud som om, at volden har udviklet sig i bølger: Først en faldende tendens fra 1987-91 til 1995-96, så en stigning frem til årtusindeskiftet og så igen et fald. Selv om der er statistisk signifikante forskelle, er det dog vigtigt at påpege, at de statistiske sikkerhedsintervaller ligger meget tæt på hinanden. I betragtning af, at undersøgelserne er gennemført af forskellige organisationer med forskellige udvælgelsesmetoder og afgrænsninger af, hvem der er interviewet, er det sikreste, der kan siges, at der i hvert fald ikke er sket en stigning i voldsudsatheden over perioden fra 1987 til 2012.

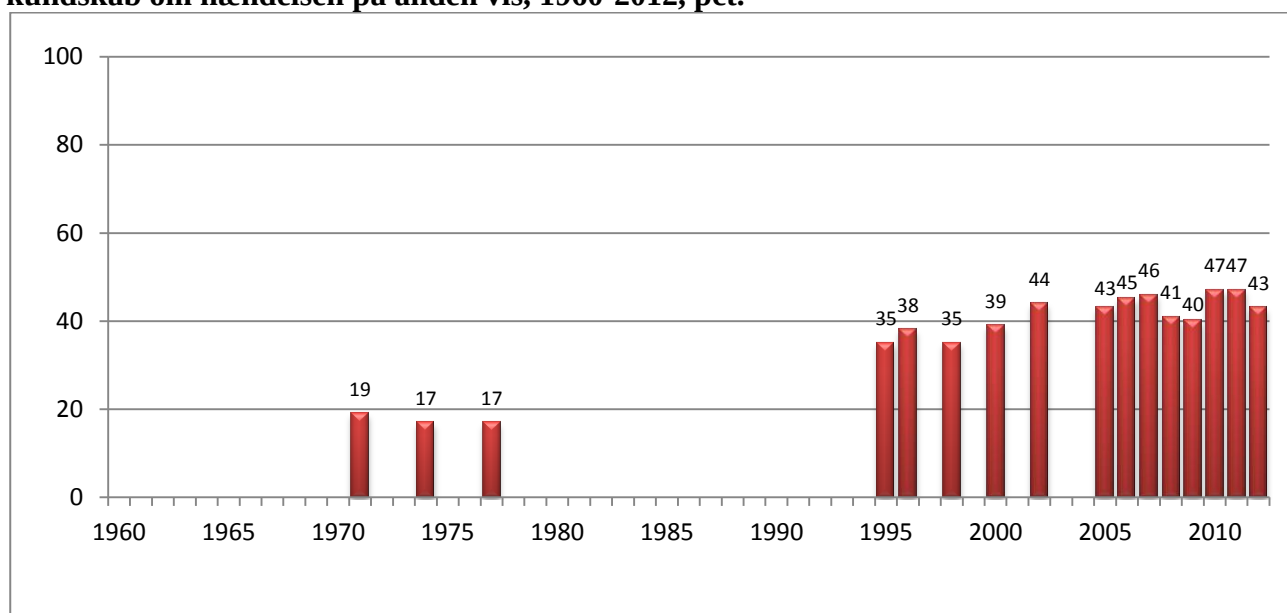
Nedenfor i tabel 5.1 er anført de præcise værdier af de beregnede sikkerhedsintervaller for udsatheden for vold, som er afbilledet i figur 5.4.

Tabel 5.1. Sikkerhedsintervaller for udsathed for vold 1987-2012, pct.

År	Øvre grænse	Nedre grænse	Middel
1987	3,3 %	2,1 %	2,7 %
1991	3,2 %	2,0 %	2,6 %
1995	1,9 %	1,5 %	1,7 %
1996	1,9 %	1,4 %	1,7 %
1998	2,9 %	1,1 %	2,0 %
2000	4,3 %	2,1 %	3,2 %
2001	3,9 %	1,9 %	2,9 %
2002	3,1 %	1,5 %	2,3 %
2003	3,5 %	1,9 %	2,7 %
2005	2,0 %	1,5 %	1,8 %
2006	1,9 %	1,4 %	1,6 %
2007	2,1 %	1,6 %	1,8 %
2008	2,3 %	1,8 %	2,0 %
2009	1,6 %	1,2 %	1,4 %
2010	1,6 %	1,2 %	1,4 %
2011	1,9 %	1,4 %	1,6 %
2012	1,8 %	1,3 %	1,5 %

En væsentlig forklaring på, at den politiregistrerede vold er steget til trods for, at befolkningens faktiske risiko ikke er det, er en øget anmeldelsestilbøjelighed. Af figur 5.5 fremgår, at der har været en stigning i anmeldelsestilbøjeligheden for vold, fra ca. hver femte offer i 1971 til fire-fem ud af ti de seneste år. For en nærmere analyse af ændringerne i anmeldelsestilbøjeligheden for vold henvises til rapporten “Man anmelder da vold” (Balvig & Kyvsgaard, 2009). Som ved tyveri og hærværk forholder det sig tillige således, at disse procentforskelle på grund af forskelle i opgørelsesmetoden snarere underdriver end overdriver den reelle øgning, der er sket i befolkningens anmeldelsestilbøjelighed siden 1970’erne. Den med 1971 direkte sammenlignelige anmeldelsesprocent er således nogle procentpoint højere.

Figur 5.5. Procent af ofre for vold der har anmeldt det til politiet, eller hvor politiet har fået kundskab om hændelsen på anden vis, 1960-2012, pct.

5.1 Vold 1995-96, 2005-06 og 2011-12

I det følgende ses nærmere på de direkte sammenlignelige undersøgelser fra henholdsvis 1995-96 og 2005-12 med henblik på at belyse mulige ændringer i voldens karakter m.v. set over en længere periode. Med henblik på at belyse udviklingen på en overskuelig måde, angives i hovedparten af tabellerne resultater fra tre toårige perioder med – så vidt det er muligt – ca. ti års interval.

5.1.1 Voldens omfang og udvikling

Imellem undersøgelsesrunderne 1995-96 og 2005-12 er der ikke sket statistisk signifikante forandringer i antallet af *voldsofre*. Antallet af voldsofre forekommer lidt højere i 2007 og 2008, men siden da er antallet igen reduceret, og i perioden 2009-12 var der signifikant færre voldsofre, end tilfældet var i 2008.

Tabel 5.2. Procentandel af 16-74-årige i Danmark udsat for vold og det estimerede antal ofre, 1995-96 og 2005-12.

	1995	1996	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Andel udsat for vold	1,7 %	1,7 %	1,8 %	1,6 %	1,8 %	2,0 %	1,4 %	1,4 %	1,6 %	1,5 %
95 % sikkerhedsintervaller	(1,5-1,9)	(1,4-1,9)	(1,5-2,0)	(1,4-1,9)	(1,6-2,1)	(1,8-2,3)	(1,2-1,6)	(1,2-1,6)	(1,4-1,9)	(1,3-18)
Antal ofre	66.000	60.000	69.000	65.000	73.000	82.000	55.000	58.000	67.000	64.000
95 % sikkerhedsintervaller	(57.000-74.000)	(52.000-69.000)	(60.000-79.000)	(56.000-74.000)	(64.000-83.000)	(71.000-92.000)	(46.000-64.000)	(50.000-67.000)	(58.000-76.000)	(55.000-73.000)

Det er dog lidt mere uklart, om antallet af *voldshandlinger* er steget i måleperioden. Dette antal adskiller sig fra antallet af voldsofre ved at være afhængigt af, hvor stor en del af ofrene, der udsættes mere end én gang.

På den ene side er ”voldsofferrecidivet”, målt som den *andel af befolkningen* der udsættes for vold mere end én gang på et år, omtrent den samme i de tre perioder, jf. tabel 5.3. På den anden side udgør ”voldsofferrecidivet” relativt set en større *andel af voldsofrene*. I 1995-96 var det 28 pct. af voldsofrene, der havde været udsat for vold mere end én gang i løbet af de seneste 12 måneder. I 2005-06 var dette tal 34 pct., mens det i 2011-12 drejede sig om knap 40 pct. af voldsofrene. Voldsofrene var i perioden 1995-96 gennemsnitligt udsat for 1,9 voldshandlinger. I 2005-06 var dette gennemsnit steget til 2,1 voldshandlinger pr. voldsoffer og i 2011-12 var det igen steget til 2,5.¹³ Denne forandring er statistisk signifikant og skyldes primært, at færre udsættes for vold en enkelt gang, mens andelen af befolkningen, der har været udsat for vold mere end én gang er relativt stabil. Der synes altså at være en tendens til, at volden bliver mere koncentreret. Det dog skal i denne sammenhæng nævnes, at voldsofferrecidivet målt i forhold til voldsofrene er noget lavere i en række år mellem måleperioderne 2005-06 og 2011-12, hvilket også ses af tabel 5.18.¹⁴

Tabel 5.3. Antal gange 16-74-årige i Danmark har oplevet sig udsat for vold inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet, 1995-96, 2005-06 og 2011-12, pct.

	1995-96		2005-06		2011-12	
	Andel af befolkning	Andel af ofre	Andel af befolkning	Andel af ofre	Andel af befolkning	Andel af ofre
0 gange	98,3 %	-	98,3 %	-	98,4 %	-
1 gang	1,2 %	72,0 %	1,1 %	65,6 %	1,0 %	60,6 %
2 gange	0,3 %	15,4 %	0,3 %	20,5 %	0,3 %	19,0 %
Mere end 2 gange	0,2 %	12,5 %	0,2 %	13,8 %	0,3 %	20,4 %
Alle	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Gennemsnitligt antal gange udsat pr. voldsoffer	1,9		2,1		2,5	

Det antal mennesker, der har været udsat for vold flere gange, er betydeligt større, end man skulle forvente ud fra tilfældighedens love. Der er således forhold – f.eks. arbejde, livsstil, familiesituation – der i særlig grad disponerer for gentagne gange at blive udsat for vold. Der er tale om en ganske

¹³ Såfremt en person har sagt, at vedkommende ’mange gange’ har været udsat for vold, er antallet sat til 20. Tilsvarende er det maksimale antal gange, en person kan være udsat for vold i løbet af et år, sat til 20.

¹⁴ For en nærmere analyse af forskelle mellem voldsofre, der har været udsat for vold henholdsvis én eller flere gange, henvises til ”Do repeat victims of interpersonal violence have different demographic and socioeconomic characters from non-repeat victims of interpersonal violence and the general population? A population-based case-control study” (Færgemann et al, 2010).

lille gruppe, men denne gruppe er af stor betydning for det samlede voldsbillede: set over hele måleperioden var 0,2-0,3 pct. af befolkningen udsat for vold tre eller flere gange i en 12 måneders periode. I perioderne 1995-96 og 2005-06 svarede dette til henholdsvis 12,5 og 13,8 pct. af voldsofrene, men denne lille gruppe var belastet med henholdsvis 45 og 49 pct. af voldsepisoderne. I 2011-12 udgjorde den belastede gruppe 20,4 pct. af voldsofrene, men var udsat for 61 pct. af voldsepisoderne.

En tilsvarende tendens til, at personer, der har været udsat én gang for vold, har en stærkt forøget risiko for hurtigt igen at blive udsat for vold, blev konstateret allerede i de første voldsofferundersøgelser i Danmark (Wolf, 1972), og lignende resultater er fundet i andre lande.

Forebyggelsesmæssigt betyder det blandt andet, at den strategi, der tilsigter at mindske befolkningens risiko for at blive udsat for vold, er anderledes end den strategi, der tilsigter at mindske antallet af voldsepisoder i samfundet. Ved den første strategi er det mest rationelt at sætte engangsofrene i fokus, fordi disse repræsenterer de fleste ofre. Ved den anden strategi er det derimod mest rationelt at sætte flergangsofrene i fokus, fordi disse lægger ryg til de fleste voldsepisoder. I denne strategi bliver det et centralt diskussionspunkt, hvordan man – det være sig politiet, ofrene selv, netværket omkring ofrene eller andre – kan udnytte den viden, der foreligger i en given voldssituation, til at forebygge, at den involverede person bliver offer igen.

Det ligger også heri, at de beskrivelser m.v., der kan komme ud af at fokusere på voldsofrene, kan tænkes at være forskellige fra de beskrivelser, der følger af at sætte voldsepisoderne i fokus. Eksempel: Hvis man forestillede sig, at hovedparten af engangsofrene havde været udsat for gadevold og hovedparten af flergangsofrene for privatvold, ville vi med ofrene (personerne) som fokus konkludere, at volden er gadevolds-domineret, mens vi med handlingerne (episoderne) i fokus ville konkludere, at volden er privatvolds-domineret.

Dette er vigtigt at gøre opmærksom på som baggrund for den følgende beskrivelse, der primært er offerorienteret: Det er en beskrivelse af forskellige karakteristika ved de voldsepisoder, som ofrene har været udsat for. Hvis ofrene har været udsat flere gange, drejer beskrivelsen sig om det sidst oplevede tilfælde.

5.1.2 Voldens grovhed og alvorlighed

Voldens alvorlighedsgrad er en kompliceret problemstilling med mange forskellige dimensioner. I offerundersøgelsen er der sat fokus på fire af dem: Forekomsten af fysiske skader, anvendelse af våben, antal gerningspersoner og den oplevede alvorlighedsgrad. Sidstnævnte er målt siden 2005, hvorfor der på dette område ikke er sammenligninger med 1995-96.

Godt halvdelen af voldsofrene har fået synlige skader eller mærker som følge af den vold, de har været udsat for, jf. tabel 5.4. Der ses en tendens i retning af, at en mindre andel af ofrene får synlige skader, men forskellen mellem perioderne 1995-96 og 2011-12 er ikke signifikant.

Tabel 5.4. Procentfordeling af voldsofrene med synlige skader, 1995-96, 2005-06 og 2011-12, pct.

	1995-96	2005-06	2011-12
Synlige skader	56 %	53 %	52 %
Ikke synlige skader	44 %	47 %	48 %
I alt	100 %	100 %	100 %

I undersøgelserne siden 2005 er der endvidere spurgt om skadernes art. Resultaterne heraf diskuteres senere, jf. tabel 5.23.

Ved de fleste voldsepisoder er der ikke anvendt nogen form for våben eller redskaber, men udviklingen er her gået i mere alvorlig retning, idet der i en stigende andel af voldsepisoderne er anvendt våben eller redskab, jf. tabel 5.5. I 1995-96 drejede det sig således om 13 pct. af voldstilfældene, mens det i 2005-06 var 20 pct. og i 2011-12 var 23 pct. Andelen i 2005-06 og 2011-12 er således signifikant højere end i 1995-96, mens forskellen mellem de to perioder efter årtusindeskiftet ikke er signifikant. Denne udvikling kan være med til at forklare, at der siden midten af 1990'erne er sket en større vækst i anmeldelser af alvorligere vold (§ 245) end af simpel vold (§ 244). Vold med anvendelse af våben eller redskab vil således som udgangspunkt blive klassificeret som alvorligere, uanset voldens konsekvenser.

Tabel 5.5. Andel af voldstilfældene hvor der blev anvendt våben eller andre redskaber, 1995-96, 2005-06 og 2011-12, pct.

	1995-96	2005-06	2011-12
Anvendt våben	13 %	20 %	23 %
Ikke anvendt våben	87 %	80 %	77 %
I alt	100 %	100 %	100 %

Af tabel 5.6 fremgår det, at stigningen i brugen af våben/redskaber gør sig gældende for alle former for våben/redskaber. Stigningen fra 1995-96 til 2011-12 er dog kun statistisk signifikant for slagvåben og andre våben eller redskaber. Det skal endvidere nævnes, at der mellem måleperioderne 2005-06 og 2011-12 forekommer flere år, hvor andelen af voldstilfælde med våbenanvendelse er noget lavere.

Tabel 5.6. Andel af voldstilmeldene hvor der blev anvendt forskellige former for våben eller andre redskaber, 1995-96, 2005-06 og 2011-12, pct.¹⁵

	1995-96	2005-06	2011-12
Skydevåben	0,5 %	1,6 %	1,8 %
Kniv	2,9 %	5,0 %	5,1 %
Slagvåben	3,3 %	4,5 %	7,3 %
Andre våben/redskaber	5,1 %	6,7 %	9,0 %

Den tredje indikator for voldens alvorlighed er antal gerningspersoner. En tredjedel af volds ofre har i 1995-96 været konfronteret med to eller flere gerningspersoner. I 2005-06 er andelen en smule højere, mens det i 2011-12 gælder 45 pct. af ofre, jf. tabel 5.7. Andelen i 2011-12 er således signifikant højere end tidligere. Denne vækst beror på, at der fra 1995-96 til 2011-12 er sket en signifikant stigning i vold med fire eller flere personer. Fra 2005-06 til 2011-12 øges andelen af vold med 2-3 gerningspersoner signifikant. Dermed er der samlet set over måleperioden sket en signifikant vækst i andelen af vold med mere end én gerningsperson.

Tabel 5.7. Antal aktive gerningspersoner, 1995-96, 2005-06 og 2011-12, pct.

	1995-96	2005-06	2011-12
1	66 %	64 %	55 %
2	14 %	13 %	17 %
3	8 %	7 %	10 %
4	3 %	6 %	5 %
5 eller flere	8 %	10 %	12 %
I alt	100 %	100 %	100 %

En fjerde indikator på voldens alvorlighedsgrad er, hvor alvorligt ofret har oplevet det, der skete. Dette spørgsmål er ikke med i undersøgelserne fra 1995-96, og muliggør derfor kun sammenligninger over den senere periode. Derfor behandles denne indikator, samt volds ofrenes oplevelse af, hvorvidt der var tale om en ”kriminell handling”, først i næste afsnit (”Vold 2005-12” som belyser årlige udviklinger i perioden, se tabel 5.22 og 5.23).

Opsummerende om udviklingen i voldens alvorlighedsgrad kan det konkluderes, at der ikke er tale om en vækst i omfanget af synlige skader efter volden, mens der er en statistisk signifikant vækst i andelen af voldstilmeldte med flere gerningspersoner og en statistisk signifikant vækst i brugen af

¹⁵ Det bemærkes, at tallene for hver måleperiode summer til en anden andel af voldstilmeldene end den andel, hvor der rent faktisk blev benyttet våben. Dette skyldes, at der ved en del af voldstilmeldene er blevet anvendt mere end ét våben.

våben/redskaber, når perioden 1995-96 sammenholdes med 2011-12. Andelen af voldsofre er ikke steget, men der er altså tegn på, at den vold, der udøves, i visse henseender er blevet mere alvorlig.

5.1.3 Voldens demografi: Køn og alder

Mænds voldsrisiko var både i 1995-96, 2005-06 og 2011-12 mere end 50 pct. større end kvinders, jf. tabel 5.8. Der er dog sket ændringer i perioden 2005-12, jf. senere.

Tabel 5.8. Andel 16-74-årige mænd og kvinder i Danmark, der har oplevet sig udsat for vold seneste år forud for interviewtidspunktet, 1995-96, 2005-06 og 2011-12, pct.

	1995-96	2005-06	2011-12
Mænd	2,2 %	2,1 %	2,0 %
Kvinder	1,2 %	1,3 %	1,2 %
Alle	1,7 %	1,8 %	1,5 %

Anskues volden ud fra *gerningspersonens* køn, er kønsfordelingen langt mere skæv, jf. tabel 5.9. Det er i helt overvejende grad mænd, der optræder som gerningspersoner. Ofrene har i omtrent ni ud af ti tilfælde stået over for en mand. Andelen af kvinders vold mod mænd er øget signifikant i perioden fra 1995-96 til 2011-12, dog er denne form for vold stadig af et meget beskedent omfang.

Tabel 5.9. Kønsfordeling for ofre og gerningspersoner, 1995-96, 2005-06 og 2011-12, pct.

	1995-96		2005-06		2011-12	
	Offer		Offer		Offer	
Gerningsperson	Mand	Kvinde	Mand	Kvinde	Mand	Kvinde
Mand	64 %	29 %	61 %	30 %	60 %	30 %
Kvinde	1 %	6 %	2 %	7 %	4 %	7 %
Alle	65 %	35 %	63 %	37 %	64 %	37 %

Tabel 5.10 viser det fra mange undersøgelser kendte billede, at risikoen for at blive udsat for vold er størst i de unge år – frem til midt 20'erne – hvorefter den falder med stigende alder. Tendensen er statistisk signifikant.

Tabel 5.10. Procent i forskellige aldersklasser der har oplevet sig udsat for vold seneste år forud for interviewtidspunktet, 1995-96, 2005-06 og 2011-12, pct.

	1995-96	2005-06	2011-12
16-19 år	5,1 %	4,8 %	3,9 %
20-24 år	4,6 %	5,3 %	4,3 %
25-29 år	1,8 %	2,7 %	2,5 %
30-49 år	1,3 %	1,5 %	1,4 %
50-74 år	0,6 %	0,6 %	0,6 %
Alle	1,7 %	1,7 %	1,6 %

Tabel 5.11 anskueliggør, at forskellen mellem mænd og kvinders udsathed for vold er størst i de unge år, hvorefter den aftager. For aldersgruppen på 50 år og derover er der ingen forskel mellem kønnenes udsathed, mens der er omtrent dobbelt så mange mænd som kvinder under 25 år, der udsættes for vold. Sådan forholdt det sig både i 1995-96, i 2005-06 og i 2011-12. Der ses umiddelbart en tendens til, at mænd under 20 år er mindre udsatte end tidligere, men udviklingen er ikke signifikant.

Tabel 5.11. Procent mænd og kvinder i forskellige aldersklasser der har oplevet sig udsat for vold seneste år forud for interviewtidspunktet, 1995-96, 2005-06 og 2011-12, pct.

	1995-96		2005-06		2011-12	
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
16-19 år	7,2 %	3,0 %	6,6 %	3,1 %	4,9 %	2,8 %
20-24 år	6,8 %	2,2 %	7,1 %	3,3 %	6,3 %	2,0 %
25-29 år	1,9 %	1,6 %	3,0 %	2,4 %	3,1 %	2,0 %
30-49 år	1,5 %	1,1 %	1,8 %	1,1 %	1,5 %	1,3 %
50-74 år	0,6 %	0,5 %	0,6 %	0,6 %	0,7 %	0,5 %
Alle	2,0 %	1,2 %	2,1 %	1,3 %	2,0 %	1,2 %

Ser man på aldersfordelingen for gerningspersonerne er der ikke sket de store forskydninger. Dog ses en signifikant ændring ved, at en større andel af volden mod personer, der er ældre end 39 år, begås af unge under 25 år.

Tabel 5.12. Aldersfordeling for ofre og gerningspersoner, 1995-96, 2005-06 og 2011-12, pct.

	1995-96 ¹⁶			2005-06			2011-12		
	Ofrets alder			Ofrets alder			Ofrets alder		
Gerningspersonens alder	16-24 år	25-39 år	Over 39 år	16-24 år	25-39 år	Over 39 år	16-24 år	25-39 år	Over 39 år
Indtil 24 år	32 %	11 %	7 %	31 %	10 %	6 %	30 %	10 %	12 %
25-39 år	15 %	20 %	15 %	8 %	12 %	13 %	11 %	9 %	10 %
Over 39 år				2 %	7 %	10 %	2 %	7 %	8 %
Alle	47 %	30 %	23 %	41 %	30 %	30 %	43 %	27 %	30 %

¹⁶ For 1995-96 tillader data ikke at skelne mellem gerningsmænd på henholdsvis 25-39 år og 40 år eller derover. Derfor er tallene for disse to grupper afreporteret samlet.

5.1.4 Voldens art

Vold kan inddeles på mange måder og efter mange forskellige kriterier: Gadevold, værtshusvold, partnervold, ungdomsvold osv. I dette afsnit gives der et overblik over voldens art, og om der er sket ændringer fra 1995-96 til 2005-06 og til 2011-12.

En majoritet af ofrene for vold kendte ikke på forhånd gerningspersonen. Det er sandsynligt, at det moderne samfund som sådan i langt højere grad er præget af “fjernhedsvold” (hvor offer og gerningsperson ikke kender hinanden) end det traditionelle samfund, men som tabel 5.13 viser, er situationen ret uændret i forhold til 1995-96. Der er kun sket én signifikant ændring, og denne angår vold begået af én, som ofret har kendt i mindre end 24 timer. Vold begået i disse kortidsrelationer er mindsket fra 1995-96 til 2011-12.

Tabel 5.13. Ofrets kendskab og relation til gerningspersonen, 1995-96, 2005-06 og 2011-12, pct.

	1995-96	2005-06	2011-12
Helt ukendt	62 %	64 %	66 %
Nuv. ægtefælle/samlever	2 %	2 %	1 %
Tidl. ægtefælle/samlever	5 %	3 %	5 %
Barn/barnebarn	0,5 %	0,5 %	0,3 %
Anden familie	1 %	0,9 %	2 %
Tidl./nuv. ven/kammerat	4 %	3 %	4 %
Bekendt, kendt > 24 timer	7 %	9 %	7 %
Bekendt, kendt < 24 timer	3 %	1 %	0,3 %
Pers. i afhængighedsforhold	4 %	5 %	2 %
Anden “kendt”	11 %	12 %	13 %
Alle	100 %	100 %	100 %

Det tager sig anderledes ud, når man ser på, hvor volden er foregået. En af de store “opdagelser” i voldsofferundersøgelsen 1995-96 var betydningen af vold, der skete i tilknytning til arbejde. Denne form for vold blev da betegnet som “den nye voldsproblematik” i erkendelse af, at tidligere voldsofferundersøgelser (Wolf, 1972; Andersen, 1985 og 1987; Christensen & Koch-Nielsen, 1992) havde tildelt arbejdsdimensionen en langt mere tilbagetrukket placering i det samlede voldsbillede.

Fra 1995-96 til 2005-06 foregår der igen en signifikant stigning i andelen af vold, der sker i tilknytning til arbejds- eller uddannelsessted, men denne andel er i 2011-12 faldet til et niveau lavere end i 1995-96, men ligger dog ikke signifikant herunder. Som det fremgår af tabel 5.14, var det i 1995-96 omtrent 15 pct. af dem, der havde været udsat for vold, der var blevet udsat for det på deres arbejds- eller uddannelsessted, mens det i 2005-06 var 25 pct. I 2011-12 var tallet faldet til blot 11 pct. Det hører med til billedet, at 2005-06 og 2011-12 tilfældigvis er de år i måleperioden, der ligger hen-

holdsvis højest og lavest, og at andelen i de fire mellemliggende år varierer mellem 15 og 23 pct. Gennemsnittet for perioden 2007-12 er 17 pct., og dermed lavere end i 2005-06.

Tabel 5.14. Gerningsstedet 1995-96, 2005-06 og 2011-12, pct.

	1995-96	2005-06	2011-12
Ofrets bolig	10 %	8 %	10 %
Voldspersonens bolig	1 %	1 %	3 %
Anden privat bolig	4 %	7 %	4 %
Arbejde/uddannelsessted	15 %	25 %	11 %
Værtshus, bodega m.v.	24 %	15 %	15 %
Offentlig gade/vej	34 %	32 %	40 %
Offentligt transportmiddel	1 %	1 %	2 %
Andet offentligt sted	5 %	5 %	6 %
Udlandet	3 %	2 %	2 %
Andet sted	2 %	3 %	5 %
Alle	100 %	100 %	100 %

Siden 2009 har offerundersøgelsen indeholdt et særligt spørgsmål til dem, der har været udsat for vold på arbejdet, idet der er spurgt om, hvilken type arbejde de har. 37 pct. af de ofre, der er blevet udsat for vold på deres arbejdsplads, arbejdede med særligt vanskelige klienter som demente, psykisk syge, udsatte unge m.v. 7 pct. af ofrene havde kontrol- eller overvågningsarbejde, eksempelvis som politibetjent eller dørmand, mens 5 pct. arbejdede inden for persontransport. 18 pct. havde andre former for risikobetonet arbejde. Sammenlagt to tredjedele af ofrene for vold på arbejdspladsen ser altså ud til at have et arbejde, der indebærer en særlig risiko.

Værtshusvolden er blevet relativt sjældnere: Mens det i 1995-96 var 24 pct. af volden, der foregik på et værtshus m.v., var det i 2005-06 og 2011-12 15 pct., hvilket er en signifikant mindskning.

Den største andel af voldsofrene udsættes for vold på offentlig gade eller vej, og denne andel er steget signifikant fra knap hvert tredje voldstilfælde i 2005-06 til 40 pct. i 2011-12.

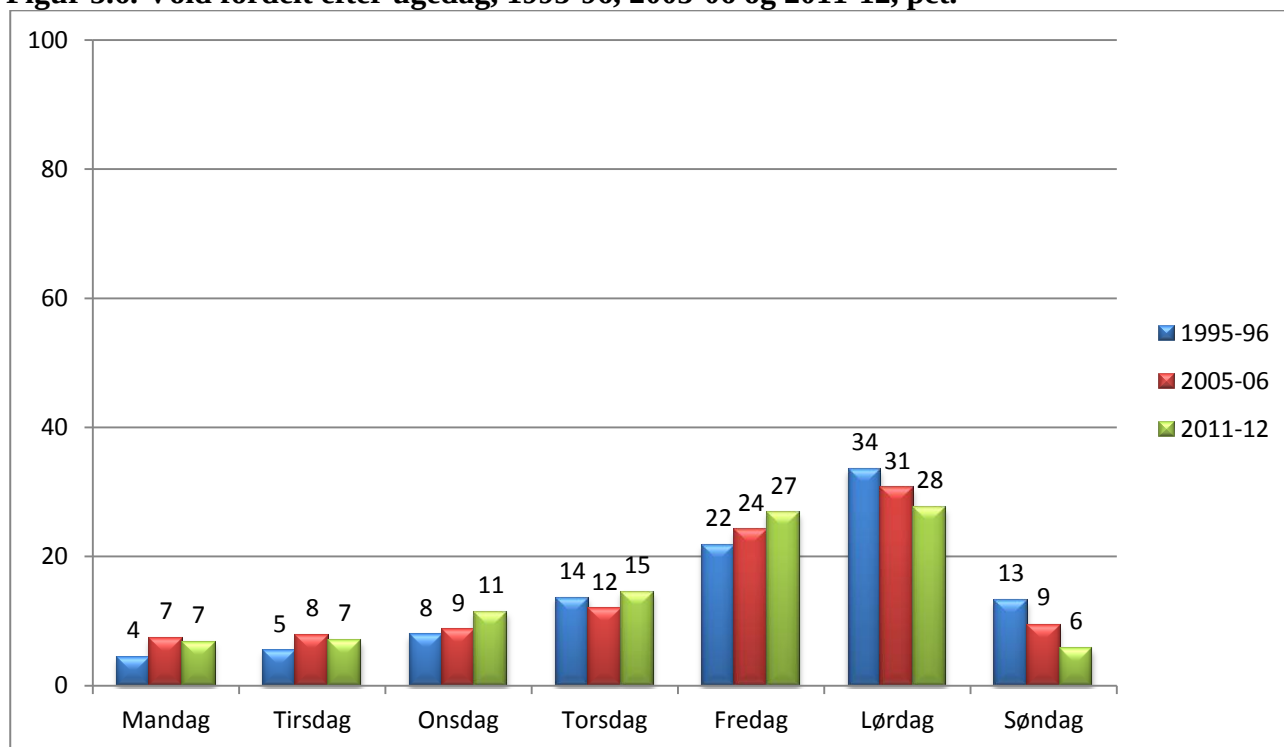
5.1.5 Hvornår skete volden?

Selv om vold kan forekomme på et hvilket som helst tidspunkt, findes der visse tidspunkter eller perioder, den især er koncentreret omkring. Det er de tidspunkter og perioder, hvor flest har fri fra arbejde, hvor forlystelseslivet (på værtshuse m.v.) er mest intenst, og hvor der drikkes mest alkohol.

Der er ingen måneder, der markerer sig som markant “farligst” eller “fredeligst”. Tidligere undersøgelser (Balvig m.fl., 1985b; Døllner, 1991; Balvig, 1997) viser en vis ophobning af vold i decem-

ber, dvs. i jule(frokost)måned. Dette mønster er ikke tydeligt i de aktuelle voldsofferundersøgelser.

Figur 5.6. Vold fordelt efter ugedag, 1995-96, 2005-06 og 2011-12, pct.¹⁷

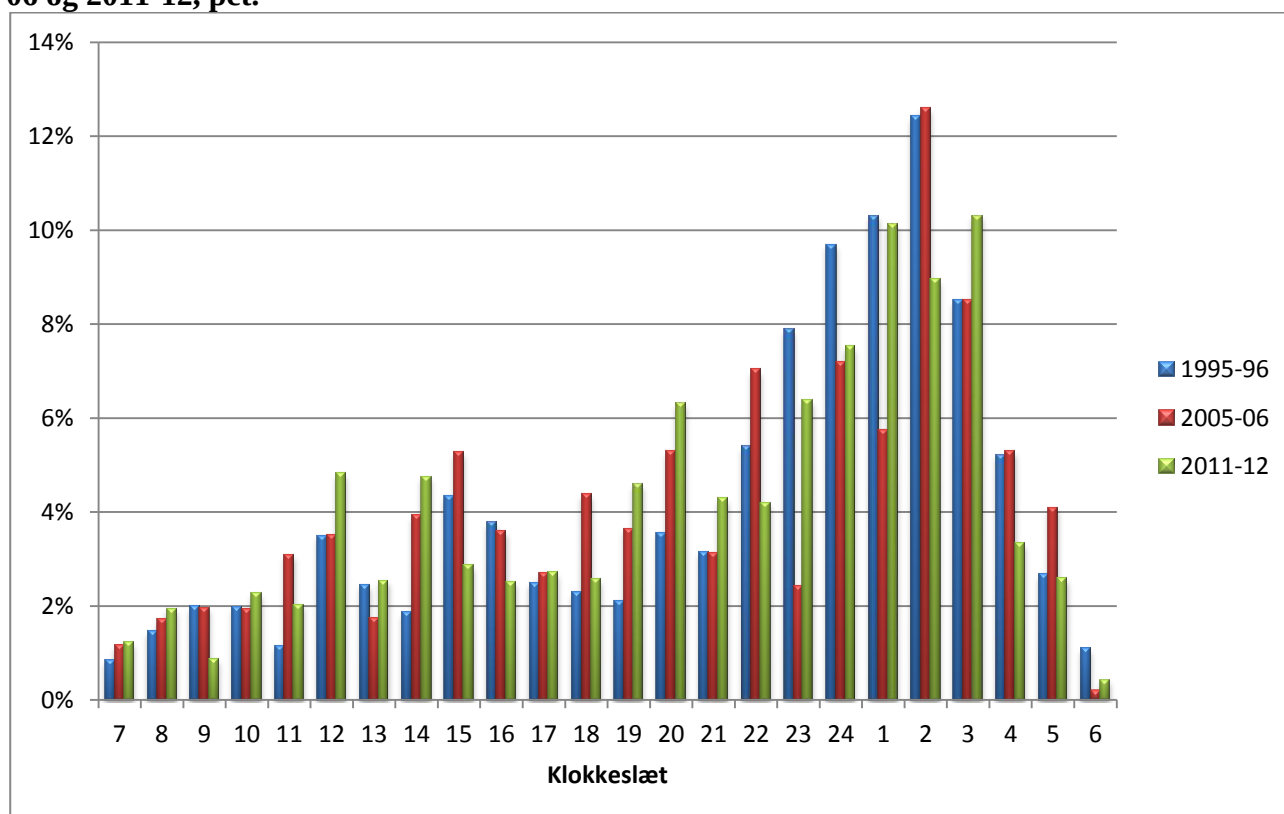

Anderledes skævdelt er volden set over et *ugeforløb*, jf. figur 5.6. Tre femtedele af den samlede vold er koncentreret til weekenden. Alene fredage og lørdage tegner sig for mere end halvdelen af volden. Hvor man i 1995-96 så, at størstedelen af volden i weekenden foregik om lørdagen, er der siden sket en intern forskydning over weekenden, således at andelen af vold fredag og lørdag er omtrent lige stor. I samme periode er der sket et signifikant fald i den andel af volden, der foregår om søndagen. De fredeligste dage er søndag til onsdag, hvor kun 30 pct. af den samlede vold foregår.

Også set over døgnet 24 timer er skævdelingen markant, jf. figur 5.7. Den mest ufredelige fjerdedel af døgnet er mellem kl. 22:00 om aftenen og klokken 4:00 om morgenen, hvor lige knap halvdelen af den samlede vold finder sted (47 pct. i 2011-12). Den meste fredelige fjerdedel af døgnet er fra kl. 6.00-12.00, hvor knap en tiendedel af den samlede vold foregår.

¹⁷ I 9 pct. af voldstilfældene husker ofrene kun, hvorvidt hændelsen foregik i hverdage eller weekenden. Disse besvarelser spredtes ud på de forskellige dage i de to kategorier. Tidligere har disse besvarelser været fordelt ligeligt inden for kategorierne, mens de nu fordeles, så det afspejler den eksisterende fordeling mellem dagene, hvilket forklarer mindre variationer i forhold til tidligere resultater. Derudover husker 11 pct. slet ikke, hvilken ugedag der var tale om. Disse er ikke indregnet her.

Figur 5.7. Vold fordelt efter det tidspunkt på døgnet, hvor den har fundet sted, 1995-96, 2005-06 og 2011-12, pct.

En relativ stor del af voldepisoderne – 32 pct. i 1995-96, 25 pct. i 2005-06 og 27 pct. i 2011-12 – har fundet sted i de tre første timer efter midnat, mellem kl. 0:00 og 3:00. Set over et længere tidsrum er volden rykket længere ud på de små timer, hvilket utvivlsomt afspejler en trend i forlystelselivet med hensyn til, hvornår man går ud og hjem. Tilbage i 1971 var det således 42 pct. af volden, der fandt sted mellem kl. 19:00 og 22:00 (Wolf, 1972). Der ses ikke nogen entydig udvikling i mængden af vold i dagtimerne. Derimod ses en signifikant stigning i volden i de første aftentimer fra kl. 18 til 21 fra 8 pct. i 1995-96 til 13 pct. i 2011-12.

5.1.6 Alkohol og stoffer

Der er en stærk sammenhæng mellem voldsudøvelse og alkoholindtagelse. Hvorvidt der er tale om en egentlig årsagssammenhæng, og i givet fald i hvilken grad, er et kompliceret spørgsmål, som ligger uden for nærværende fremstillings rammer at gå ind på.

Offerundersøgelsen bekræfter alkoholens fremtrædende rolle i voldssammenhæng. I 2011-12 har 46 pct. af ofre angivet, at gerningspersonerne var påvirkede af alkohol, jf. tabel 5.14. Dette repræsenterer dog samtidig et signifikant fald i forhold til 1995-96, hvor 59 pct. af gerningsmændene var alkoholpåvirkede.

I knap hvert fjerde tilfælde (24 pct.) mener ofrene, at gerningspersonen var meget eller stærkt påvirket. Selv om vi ikke ved, hvor mange mennesker der på et givet tidspunkt er påvirket af alkohol, repræsenterer disse tal utvivlsomt en kraftig forhøjet hyppighed. Procentandelen af uoplyste og ved ikke-besvarelser, som ikke er inkluderet i tabel 5.15, er på dette spørgsmål relativt høj, 9 pct. Der må naturligvis være en del voldshændelser, hvor det kan være svært at vide eller vurdere, om gerningspersonen var påvirket.

Tabel 5.15. Procentfordeling af gerningspersoner og ofre påvirket af alkohol eller andet, 1995-96, 2005-06 og 2011-12.

	1995-96		2005-06		2011-12	
	<i>Gerningsperson</i>	<i>Offer</i>	<i>Gerningsperson</i>	<i>Offer</i>	<i>Gerningsperson</i>	<i>Offer</i>
Meget påvirket af alkohol	37 %	12 %	27 %	13 %	24 %	11 %
Påvirket af alkohol	22 %	31 %	17 %	22 %	22 %	28 %
Påvirket af andet	8 %	1 %	17 %	1 %	14 %	1 %
Ikke påvirket	34 %	55 %	39 %	63 %	40 %	60 %
Alle	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

En bemærkelsesværdig udvikling knytter sig til gerningspersonernes påvirkning af andet end alkohol, dvs. narkotika, medicin el.lign. I 1995-96 var 8 pct. af gerningspersonerne, ifølge ofrene, påvirket af andet end alkohol. I 2005-06 var denne andel steget til 17 pct., mens den i 2011-12 lå på 14 pct. De sidstnævnte andele er begge signifikant højere end niveauet i 1995-96.

Voldsundersøgelsen understreger derudover også, at vold i hvert fald ikke udelukkende er et spørgsmål om alkohol (eller andre stoffer): To ud af fem gerningspersoner (40 pct.) var, ifølge ofrene, hverken påvirket af alkohol eller andre stoffer. I 1995-95 lå dette niveau på 34 pct.

Hovedparten af ofrene (60 pct.) angiver, at de ikke selv var påvirket af alkohol el.lign. Det er endvidere meget få ofre (1 pct.), der angiver at have været påvirket af andre stoffer end alkohol. Andelen af påvirkede ofre (40 pct.) er signifikant mindre end andelen af påvirkede gerningspersoner (60 pct.).

Der er ikke overraskende en signifikant større andel af de voldstilfælde, hvor ofret var påvirket af alkohol, som er foregået på barer og værtshuse, i forhold til andelen af tilfælde, hvor ofret ikke var påvirket. Omvendt er en relativt lille del af dem, der udsættes for vold i eget hjem, på arbejdspladsen eller i offentlige transportmidler, påvirkede af alkohol eller andet.

I omtrent to tredjedele af alle voldssituationer i 2005-06 og 2011-12 har der været tale om, at enten gerningspersonen, ofret eller begge parter var påvirkede af alkohol eller andre stoffer, jf. tabel 5.16. Denne andel er dog signifikant mindre, end tilfældet var i årene 1995-96.

Tabel 5.16. Procentfordeling af gerningspersoner og ofre påvirket af alkohol eller andet stof end alkohol, 1995-96, 2005-06 og 2011-12.

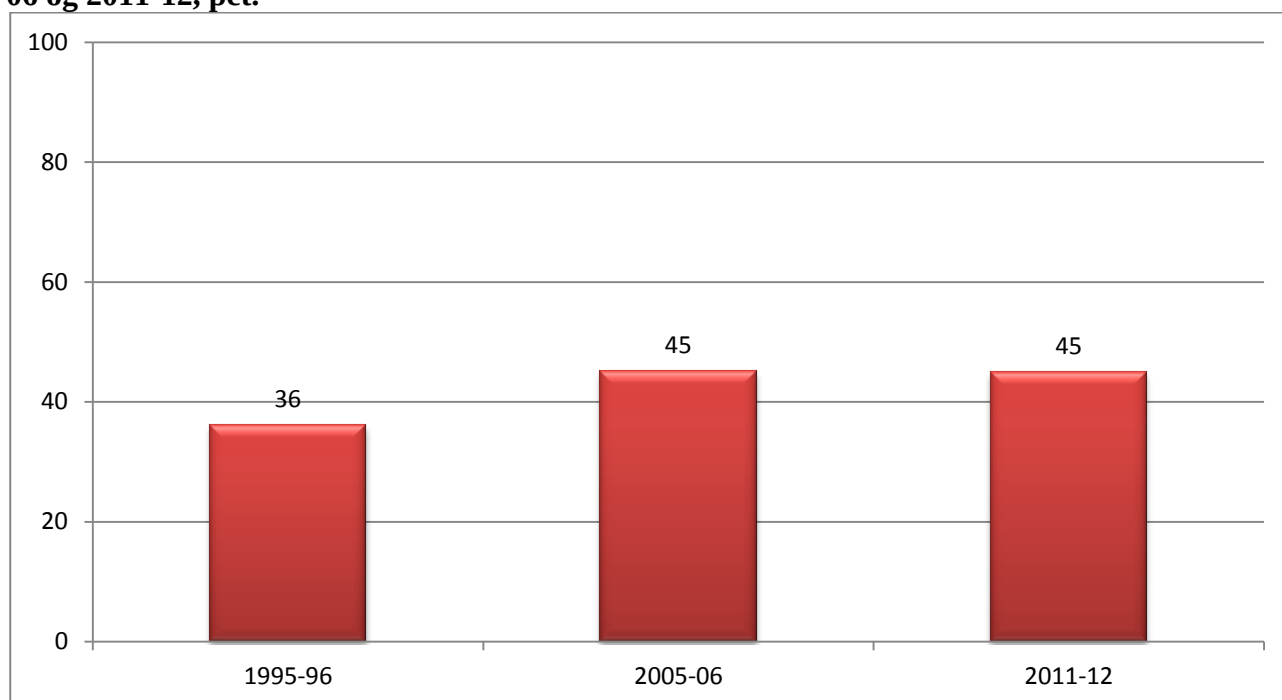
Påvirket		1995-96	2005-06	2011-12
OFFER	GERNINGSPERSON			
Alkohol	Alkohol	36 %	23 %	28 %
Alkohol	Intet	6 %	5 %	5 %
Intet	Alkohol	22 %	21 %	18 %
Andre stoffer	Andre stoffer	0,5 %	0,6 %	0,6 %
Andre stoffer	Intet	0,8 %	0,0 %	0,3 %
Intet	Andre stoffer	6 %	9 %	8 %
Alkohol	Andre stoffer	1 %	7 %	5 %
Andre stoffer	Alkohol	0,3 %	0,3 %	0,0 %
Intet	Intet	27 %	33 %	34 %
Alle		100 %	100 %	100 %

Også med hensyn til situationer, hvor *både* ofret og gerningspersonen er påvirket af alkohol, er der sket en markant og signifikant mindskning fra 1995-96 til 2005-06 og 2011-12.

5.1.7 Nærmere om politianmeldelse af vold

Anmeldelsestilbøjeligheden opgøres almindeligvis ved at undersøge, hvor mange der anmeldte hændelsen til politiet, sidste gang de var udsat for vold. Metodens begrænsning er naturligvis, at vi ikke får oplysning om, hvorvidt de, der har været udsat flere gange, er lige tilbøjelige til at anmelde alle voldsepisoder til politiet. Da der frem til og med 2008 foreligger oplysninger om de tre seneste voldstilfælde i undersøgelsen, er det undersøgt, hvad dette betyder. Der viser sig at være en lidt mindre anmeldelsestilbøjelighed for alle tre seneste tilfælde end for alene seneste tilfælde. Samtidig viser der sig dog at være en helt ensartet udviklingstendens for to målingsmetoder. Eftersom det først og fremmest er udviklingstendensen, der er i fokus her, vil anmeldelsesprocenten i det følgende derfor alene angå andel anmeldte tilfælde af seneste voldsepisode. Det bemærkes, at anmeldelse inkluderer forhold, som ofret ikke selv har anmeldt, men hvor det er tilkendegivet, at politiet har fået kendskab om forholdet på anden vis (f.eks. ved at andre end ofret har anmeldt, eller at politiet selv har opdaget forholdet). Sammenligningen her vedrører alene perioderne 1995-96, 2005-06 og 2011-12. Som det er fremgået af det tidligere, er der totalt set sket en stigning i anmeldelsestilbøjeligheden for vold fra 1995-96 til 2005-06, hvorefter anmeldelsestilbøjeligheden har været stabil, jf. figur 5.8.

Figur 5.8. Anmeldelsesprocenten opgjort på baggrund af seneste voldstilfælde, 1995-96, 2005-06 og 2011-12, pct.

Af tabel 5.17 fremgår det, at stigningen i anmeldelsestilbøjeligheden efter 1995-96 angår såvel vold, der har medført fysiske skader, som vold, hvor dette ikke er tilfældet.

Anmeldelsestilbøjeligheden for den vold, der *ikke* har medført skader, steg markant og statistisk signifikant fra 28 pct. i 1995-96 til 42 pct. i 2005-06, og niveauet i 2011-12 afviger ikke signifikant herfra. Der er endvidere sket en signifikant stigning i anmeldelsestilbøjeligheden for den vold, der *har* medført fysiske skader, fra 43 pct. i 1995-96 til 53 pct. i 2011-12.

Tabel 5.17. Anmeldelsesprocent i forhold til om der har været synlige skader ved vold, 1995-96, 2005-06 og 2011-12.

	1995-96		2005-06		2011-12	
	<i>Skader</i>	<i>Ej skader</i>	<i>Skader</i>	<i>Ej skader</i>	<i>Skader</i>	<i>Ej Skader</i>
Anmeldte	43 %	28 %	48 %	42 %	53 %	36 %
Ikke-anmeldte	57 %	72 %	52 %	58 %	47 %	64 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

De, der ikke har anmeldt voldsepisoden til politiet, er blevet spurgt om begrundelsen for ikke at gøre det. Oplysninger herom vedrørende 2012 fremgår af tabel 5.18, som viser, at en relativt stor del ikke anmelder, fordi de finder voldsepisoden for bagatelagtig til at gå til politiet med. I alt 22 pct. angiver dette som begrundelse for ikke at anmelde, mens 11 pct. angiver, at hensynet til ger-

ningspersonen står højere, typisk fordi der er tale om et familiemedlem, en kæreste eller en nær ven. 11 pct. af respondenterne har undladt at anmelde af frygt for repressalier.

Tabel 5.18. Voldsofres grunde til ikke at anmelde voldsepisoden til politiet, 2012, pct.

	Andel
For lidt at anmelde	22 %
Arbejdsrisiko	8 %
Konflikten løst ved mægling/selvforsvar	7 %
Hensyn til gerningsperson	11 %
For besværligt	7 %
Kunne ikke give sikre oplysninger til politiet	6 %
Frygt for repressalier	11 %
Anmeldt til anden myndighed	2 %
Nytter ikke	8 %
Selv skyld i volden	3 %
Anden grund	7 %
I alt	100 %

I afsnit 5.2 findes der uddybende analyser af anmeldelsestilbøjeligheden for perioden 2005-12 i relation til ofrets oplevelse af episoden.

I de tilfælde, hvor volden er anmeldt, har politiet i de fleste tilfælde fået fat i den formodede gerningsmand, idet det efter ofrets udsagn er sket i 52 pct. af de anmeldte voldstilfælde i 1995-96, 58 pct. i 2005-06 og 52 pct. i 2011-12.

5.2 Vold 2005-12

I de ovenstående analyser er resultaterne fra de seneste otte år, 2005 til 2012, behandlet som to perioder med henblik på sammenligning med de tidligere undersøgelser. Således er der allerede skitseret visse udviklinger mellem perioderne 2005-06 og 2011-12. I det kommende ses der nærmere på udviklinger år for år i perioden 2005-12. Der fokuseres her på resultater, der viser en statistisk signifikant forandring over årene, samt udviklinger for hvilke der ikke foreligger data længere tilbage. Enkelte andre resultater vil dog også blive fremhævet.

Med hensyn til risikoen for reviktimisering, jf. tabel 5.19, sker der fra 2006 til 2007 et statistisk signifikant fald fra 35 til 25 pct. I de følgende to år sker der en mindre, men ikke signifikant, stigning. Fra 2009 til 2010 sker der en stigning i andelen fra 29 til 39 pct., der dog ikke er statistisk signifikant. Andelen af reviktimerede har siden da været stabilt. Dette betyder også, at det gennemsnitlige antal voldsepisoder pr. offer er større i perioden 2010-12 end tilfældet er i den foregående periode. Andelen i 2012 ligger ikke signifikant over andelen for 2005.

Tabel 5.19. Antal gange voldsofre har oplevet sig udsat for vold inden for en periode på 12 måneder, 2005-12, pct.¹⁸

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1 gang	66 %	65 %	75 %	72 %	71 %	61 %	62 %	60 %
2 gange	20 %	21 %	12 %	20 %	13 %	20 %	19 %	18 %
3 gange el. mere	14 %	14 %	13 %	9 %	16 %	19 %	19 %	22 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Gennemsnit	2,0	2,2	1,7	1,8	1,9	2,5	2,4	2,6

Ved vurderingen af disse tal og deres udvikling skal man være opmærksom på, at det ikke er uden problemer at beregne et præcist antal voldshandlinger, dels fordi antallet af voldsofre er lille, dels fordi gruppen, der udsættes mange gange, er endnu mindre. For nogen kan det endvidere være vanskeligt at angive et præcist antal gange.

Tabel 5.20. Andelen af mandlige og kvindelige voldsofre, 2005-12, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Mænd	2,1 %	2,1 %	2,4 %	2,4 %	1,5 %	1,7 %	2,1 %	2,0 %
Kvinder	1,4 %	1,2 %	1,2 %	1,6 %	1,2 %	1,2 %	1,2 %	1,3 %
I alt	1,8 %	1,6 %	1,8 %	2,0 %	1,4 %	1,4 %	1,6 %	1,7 %

Over årene er der også sket ændringer i forholdet mellem antallet af mandlige og kvindelige voldsofre, jf. tabel 5.20. I 2009 ses et signifikant fald i andelen af mandlige voldsofre, men siden stiger denne andel igen, dog ikke signifikant. De årlige forskydninger mellem kønnenes voldsrisiko viser således ikke en entydig tendens. Der er set på, om forskydningerne mellem kønnene afspejler ændringer i voldens art – her vurderet ud fra gerningsstedets karakter – men analyserne tyder ikke på, at det er tilfældet.

Tabel 5.21. Andelen af voldstilfælde med brug af våben samt art af våben, 2005-12, pct.¹⁹

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Andel af alle voldstilfælde med brug af våben	17 %	23 %	21 %	18 %	16 %	13 %	24 %	21 %
- Heraf skydevåben	12 %	6 %	10 %	5 %	9 %	9 %	9 %	7 %
- kniv	18 %	33 %	8 %	29 %	27 %	14 %	22 %	24 %
- slagvåben	23 %	24 %	23 %	37 %	24 %	37 %	27 %	40 %
- andre våben	47 %	25 %	56 %	35 %	47 %	48 %	39 %	42 %

¹⁸ Ved beregning af gennemsnittet er det maksimale antal årlige voldstilfælde sat til 20. Det indebærer også, at personer, der har svaret ”mange gange” og lignende, registreres med 20 tilfælde af vold. I forhold til tidligere år adskiller denne tabel sig i udregningsmetode, hvorfor det gennemsnitlige antal gange, ofrene er udsat i 2008, 2009 og 2010 varierer med 0,1 ift. tidligere.

¹⁹ Af tekniske årsager er nogle af de angivne andele for typen af våben ændret i forhold til det, der er angivet i tidligere rapporter.

Vedrørende voldens grovhed er der, for så vidt angår brug af våben, ikke markante forskelle mellem årene frem til 2010, jf. tabel 5.21.

Der er i perioden fra 2006-10 en tendens til stigning i andelen af voldsepisoder *uden* våben – fra 77 til 87 pct. af tilfældene. I 2011 stopper denne tendens, og der sker en signifikant stigning i andelen af voldsepisoder med brug af våben sammenlignet med 2009 og 2010, men ikke i forhold til de tidligere år. Andelen af voldsepisoder med brug af våben mindskes lidt igen i 2012, der dermed ikke er signifikant forskellig fra tidligere år.

Der er endvidere nogle forskydninger årene imellem med hensyn til arten af våben eller redskab, der er anvendt. Således er andelen af sager med anvendelse af kniv relativ stor i 2006 og relativ lille i 2007 og 2010. I 2012 er andelen af voldsepisoder, der involverer slagvåben den højeste målte. Nogen tydelig og signifikant udviklingstendens på dette område er der dog ikke tale om, hvilket i høj grad kan bero på, at der er meget få personer, der har været udsat for vold med våben, hvorfor eventuelle udviklingstendenser kan være vanskelige at fastslå med statistisk sikkerhed.

Tabel 5.22. Alvoren af de skader ofret er blevet påført i forbindelse med vold, 2005-12, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005-12
Ingen skader	49 %	45 %	44 %	51 %	51 %	53 %	51 %	47 %	49 %
Mindre alvorlige skader	34 %	36 %	35 %	29 %	23 %	35 %	30 %	26 %	31 %
Mere alvorlige skader	17 %	19 %	21 %	20 %	25 %	13 %	19 %	28 %	20 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

En anden indikator på voldens grovhed – andel voldsepisoder der har ført til synlige skader eller mærker – peger heller ikke på tydelige forandringer eller tendenser. Andelen af sager med skader varierer mellem 48 og 57 pct., med 2007 som året med flest skader og 2010 som året med færrest, jf. tabel 5.22.

Med hensyn til alvorlighedsgraden af de skader, der forekommer, er disse opdelt efter, om de er mindre eller mere alvorlige. Med mindre alvorlige skader forstås blå mærker, buler, hævelser, rifter o. lign., mens mere alvorlige skader omfatter åbne sår, flækket læbe, næseblod, skader på hals og hoved m.v. Hvis der alene fokuseres på den del af ofrene, der har pådraget sig skader, har andelen med skader af mere alvorlig karakter, været ret konstant, nemlig på omkring en tredjedel af alle dem med skader. Undtaget herfra er dog 2009 og 2012, hvor omkring halvdelen af dem, der har fået skader, har fået mere alvorlige skader. Andelen af volds ofre med mere alvorlige skader lå i 2012 således signifikant højere end den samlede andel for de øvrige år.

Knap halvdelen af de skadede ofre (44 pct.) – svarende til godt hver fjerde af alle voldsofre – blev lægebehandlet som følge af den eller de skader, de havde pådraget sig. For størsteparten af de ofre, der fik en synlig skade som følge af volden, men som ikke blev lægebehandlet, angår skaderne mærker/hævelser (57 pct.), rifter/skrammer (12 pct.) eller sår/flænger (12 pct.)

Den tredje indikator på grovheden – andel voldstilfælde med mere end én gerningsperson – viser også fluktuation i perioden 2005 til 2012, jf. tabel 5.23. I den første del af perioden ses tegn på, at volden er blevet grovere, idet andelen af voldstilfælde med mere end én gerningsperson er vokset signifikant fra 32 til 44 pct. fra 2005 til 2008. I 2009 og 2010 falder denne andel dog til henholdsvis 35 og 38 pct., men i 2011 og 2012 ses igen en stigning til omtrent 45 pct. De to seneste år adskiller sig dog ikke i forhold til hele periodens gennemsnit.

Tabel 5.23. Antal gerningspersoner ved vold, 2005-12, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005-12
1	68 %	60 %	57 %	56 %	65 %	62 %	55 %	56 %	60 %
2 – 4	24 %	29 %	30 %	36 %	24 %	28 %	31 %	35 %	30 %
5 el. flere	8 %	12 %	13 %	8 %	12 %	11 %	15 %	9 %	11 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Med hensyn til den fjerde grovheds- eller alvorlighedsindikator – ofrets egen opfattelse af alvorlighedsgraden af hændelsen – er svarfordelingen nogenlunde ens i alle årene, dog med undtagelse af 2009, hvor usædvanligt mange af ofrene oplevede den vold, de var udsat for, som ”meget alvorlig”, jf. tabel 5.24. 2012 har relativt få ofre, der oplever voldshændelsen som ”meget alvorlig”, men afvigelsen er ikke signifikant lavere end gennemsnittet for måleperioden.

Tabel 5.24. Ofrets oplevelse af alvoren af voldsepisoden, 2005-12, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005-12
Meget alvorlig	30 %	27 %	25 %	27 %	42 %	23 %	30 %	24 %	28 %
Ret alvorlig	27 %	30 %	33 %	40 %	23 %	34 %	34 %	36 %	32 %
Ikke særlig alvorlig	44 %	43 %	42 %	33 %	35 %	43 %	36 %	40 %	39 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Det er også undersøgt, om ofrene anser det, de har været udsat for, for at være noget kriminelt. I de fleste år er det omkring tre ud af fem ofre, der ikke er i tvivl om, at der var tale om en kriminel handling, jf. tabel 5.25. Knap en fjerdedel anser handlingen for ”forkert, men ikke kriminel”. Denne vurdering forekommer særligt hyppigt i tilfælde, hvor gerningspersonen betegnes som ven, bekendt eller en person, der står i et afhængighedsforhold til ofret, f.eks. patienter eller klienter. Omkring en femtedel af ofrene anser voldsepisoden for bare at være ”noget der sker”, og denne vurdering er

særligt udbredt i de tilfælde, hvor gerningspersonen indgår i et afhængighedsforhold til ofret. Der er nogle forskelle mellem årene med hensyn til disse andele, men ingen entydige tendenser.

Tabel 5.25. Ofrets anskuelse af, hvorvidt voldsepisoden udgjorde en kriminel handling eller ej, 2005-12, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005-12
En kriminel handling	55 %	59 %	63 %	58 %	56 %	55 %	58 %	56 %	58 %
En forkert, men ikke kriminel handling	23 %	24 %	18 %	26 %	28 %	26 %	17 %	28 %	24 %
Bare noget der sker	22 %	17 %	19 %	15 %	17 %	19 %	25 %	16 %	19 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Oplevelsen af voldsepisodens alvorlighed kan være afgørende for anmeldelsestilbøjeligheden. Af tabel 5.26 ses en klar sammenhæng mellem vurderingen af voldsepisoden og tilbøjeligheden til at anmelde. I 2012 var det således henholdsvis 64 og 56 pct. af de ofre, der fandt voldsepisoden ”meget alvorlig” eller ”ret alvorlig”, der anmeldte det skete til politiet. Disse andele ligger over gennemsnittet for perioden, men afvigelsen er ikke statistisk signifikant. Omvendt var det kun 17 pct. af de ofre, der mente, at episoden ikke var ”særlig alvorlig”, der anmeldte hændelsen til politiet. Denne andel er i 2012 meget lav og ligger signifikant under gennemsnittet for måleperioden.

Tabel 5.26. Anmeldelsestilbøjelighed i forhold til om voldsepisoden anses for at være alvorlig eller ej, 2005-12, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005-12
Meget alvorlig	62 %	61 %	63 %	52 %	48 %	76 %	49 %	64 %	58 %
Ret alvorlig	57 %	52 %	45 %	43 %	47 %	61 %	58 %	56 %	52 %
Ikke særlig alvorlig	20 %	35 %	36 %	29 %	24 %	21 %	33 %	17 %	27 %

Som man kunne forvente, er der endvidere en meget nær sammenhæng mellem vurderingen af, om en handling opleves som ”kriminel”, og om den anmeldes, jf. tabel 5.27.

Tabel 5.27. Anmeldelsestilbøjelighed i forhold til om voldsepisoden anses for at være en kriminel handling eller ej, 2005-12, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005-12
En kriminel handling	63 %	67 %	61 %	53 %	55 %	66 %	65 %	61 %	61 %
En forkert, men ikke kriminel handling	21 %	20 %	18 %	33 %	19 %	27 %	9 %	18 %	22 %
Bare noget der sker	16 %	13 %	24 %	6 %	22 %	19 %	32 %	24 %	20 %

I 2012 er det 61 pct. af de episoder, der betragtes som kriminelle, som anmeldes til politiet, mod knap hver femte af de episoder, der anses som forkerte, men ikke kriminelle, og knap hver fjerde af

de episoder, der opleves som noget, der bare sker. Anmeldelsesprocenten blandt de ofre, der vurderer, at voldsepisoden var ”forkert, men ikke kriminel” eller ”bare noget, der sker” varierer markant i løbet af perioden, dog uden at klare udviklingstendenser. Fluktuationerne skal ses i sammenhæng med, at andelene i de enkelte år er baseret på relativt få observationer.

5.3 Årsager til vold 2008-12

Siden 2008 har offerundersøgelsen inkluderet tre nye spørgsmål vedrørende årsagen til vold. Spørgsmålene bygger på ofrets opfattelse af, hvad den oplevede vold skyldtes.

Tabel 5.28. Ofrets opfattelse af årsagen (den væsentligste) til den vold, vedkommende har været udsat for, 2008-12, pct.

	Andel
Uenighed, skænderi der udviklede sig	17 %
Hævn, vrede over noget jeg havde gjort eller ikke ville gøre	7 %
Misundelse	2 %
Jalousi	4 %
Røveri (ville have noget jeg havde)	7 %
Seksuelt motiveret	3 %
Regulært overfald der ikke havde noget med mig at gøre	7 %
Skulle vise sig	7 %
Den eller de følte nok, det var mig, der startede	1 %
Den eller de følte nok, jeg havde været provokerende	3 %
Gerningspersonen var psykisk syg eller ude af kontrol	23 %
Andet	15 %
Ved ikke	3 %
I alt	100 %

Et af de nye spørgsmål angår ofrets opfattelse af hovedårsagen til, at vedkommende blev udsat for vold. Knap hver fjerde offer i perioden 2008-12 mener, at den væsentligste årsag er, at ”gerningspersonen var psykisk syg eller ude af kontrol”, jf. tabel 5.28. En væsentlig del – 43 pct. – af dem, der angiver denne årsag til volden, har været udsat for vold på deres arbejdsplads eller uddannelsessted. En anden hyppig angiven årsag er uenighed eller skænderi, der udviklede sig til vold, idet 17 pct. af ofrene oplyser, at dette var årsagen. I denne gruppe er det godt hver fjerde, der har været udsat for volden på værtshus eller lignende sted, og 18 pct. af dem har været udsat i egen bolig.

I øvrigt angives en lang række forskellige årsager til volden. Af dem, som svarer ”andet” som begrundelse for volden, svarer 14 pct., at volden var affødt af gerningsmandens påvirkning af alkohol

eller stoffer. Herudover angives en række andre begrundelser som ”kedsomhed”, ”rent tilfælde” og ”racisme”, jf. også det senere.

Mænd og kvinder angiver temmelig forskellige grunde til, at de er blevet udsat for vold. Kvindelige ofre er således langt mere tilbøjelige end mandlige til at anføre, at volden skyldtes jalousi, var seksuelt motiveret, eller at personen var psykisk syg eller ude af kontrol. Omvendt er mænd væsentligt mere tilbøjelige til at mene, at volden skyldes hævn eller vrede, var umotiveret, skyldtes at personen skulle vise sig, eller at gerningspersonen mente, at ofret startede eller havde været provokerede. Disse afvigelser er alle statistisk signifikante. Mænd og kvinder er omtrent lige tilbøjelige til at mene, at volden mod dem skyldtes uenigheder og skænderier, røveri, misundelse eller andet.

5.3.1 Hadforbrydelser i forbindelse med vold

Der er i voldsofferundersøgelserne 2008-12 belyst, i hvilket omfang volden kan betegnes som en hadforbrydelse (*hate crime*), dvs. en forbrydelse, der er motiveret i had over for den gruppe, som ofret tilhører eller antages at tilhøre. Der er således spurgt om, i hvilket omfang volden – efter ofrets opfattelse – er motiveret af enten racisme eller ofrets (formodede) seksuelle orientering (i det følgende: Homo- eller transfobi). Der kan være andre former for hadforbrydelser, eksempelvis politisk eller religiøst motiveret, men disse er der ikke spurgt til i denne undersøgelse. Tabellerne er forsynet med 95 pct. sikkerhedsintervaller, der angiver måleusikkerheden for at tydeliggøre de usikkerheder, der følger af at foretage opgørelser, der er baseret på så relativt få tilfælde.

Tabel 5.29. Andel af ofrene, som mener, at volden skyldtes racisme, 2008-12.²⁰

	Andel af ofre	Antal ofre i befolkningen årligt	95 % - sikkerhedsinterval	Antal ofre i data, uvægtet
Ja, helt sikkert	6 %	3.900	(4,6-7,7) (2.900-4.900)	38
Ja, måske	5 %	3.500	(4,0-6,9) (2.600-4.500)	42
Nej	88 %	57.000	(86,3-90,0) (56.000-58.000)	688
I alt	100 %	64.500	100 %	768

Af tabel 5.29 ses, at godt hver 20. voldsoffer mener, at volden mod dem var motiveret af racisme. Dette svarer til, at omtrent 3.900 personer årligt udsættes for racistisk motiveret vold. En lidt mindre andel angiver, at volden *måske* var motiveret af racisme – dette svarer til ca. 3.500 ofre.

²⁰ Antallet af ofre i denne og de nedenstående tabeller er beregnet eksklusiv de respondenter, der svarer ”ved ikke”, hvilket drejer sig om omtrent 1 pct. af respondenterne. Da denne andel varierer en smule, vil kategorien ”Antal ofre i befolkningen, i alt” variere fra tabel til tabel.

Af tabel 5.30 fremgår det, at voldsforbrydelser, der menes at være motiveret af ofrets seksuelle orientering, er signifikant sjældnere end dem, der skyldes racisme – cirka halvt så mange ofre angiver, at volden mod dem skyldtes homo- eller transfobi. Dette svarer til, at omtrent 1.800 personer årligt udsættes for vold grundet deres seksuelle orientering. En cirka ligeså stor andel angav, at volden *måske* skyldtes deres seksuelle orientering.

Tabel 5.30. Andel af ofre, som mener, at volden skyldtes homo- eller transfobi, 2008-12.

	Andel af ofre	Antal ofre i befolkningen årligt	95 % - sikkerhedsinterval	Antal ofre i data, uvægtet
Ja, helt sikkert	3 %	1.800	(1,8-3,9) (1.100-2.400)	20
Ja, måske	3 %	1.800	(1,7-3,8) (1.100-2.500)	24
Nej	94 %	60.800	(93,8-95,9) (60.000-61.900)	723
I alt	100 %	64.400	100 %	767

Anmeldelsesprocenten blandt ofre for hadforbrydelser er af samme størrelsesorden som for de øvrige voldsofre – 42 pct. for ofre for homo- eller transfobi, 45 pct. for ofre for racisme og 44 pct. blandt ofre generelt. I svenske offerundersøgelser ses, at anmeldelsestilbøjeligheden generelt ikke er lavere for hadforbrydelser end for andre forbrydelser (Brå, 2012:2, Brå, 2013:16).

5.3.2 Hadforbrydelser generelt

I offerundersøgelsen er der også spurgt til, hvorvidt røverier kan have været motiveret af racisme eller homo/transfobi. Ved at kombinere svarene på henholdsvis disse spørgsmål og spørgsmålene om hadforbrydelser i forbindelse med vold kan omfanget af hadforbrydelser, der er knyttet til disse to former for kriminalitet, kortlægges.

I perioden 2008-12 var der årligt 2,4 pct. af befolkningen, der oplevede at blive udsat for vold og/eller røveri.

I tabel 5.31 ses det, at andelen af ofre for vold og/eller røveri, der mener, at forbrydelsen mod dem var motiveret af racisme, gennemsnitligt over perioden lå på 4 pct., hvilket svarer til omtrent 4.500 personer eller cirka 0,1 pct. af befolkningen i alderen 16-74 år. Dertil kommer yderligere 5 pct., der mener, at hændelsen måske skyldtes racisme, hvilket svarer til omtrent 4.800 personer.

Tabel 5.31 Andel af ofre for vold og/eller røveri, der mener at hændelsen skyldtes racisme. 2008-12.

	Andel af ofre	Antal ofre i befolkningen årligt	95 % - sikkerhedsinterval	Antal ofre i data, uvægtet ²¹
Ja, helt sikkert	4 %	4.500	(3,4-5,6) (3.400-5.500)	44
Ja, måske	5 %	4.800	(3,7-5,9) (3.700-5.900)	57
Nej	91 %	89.900	(89,1-92,2) (88.400-91.300)	1111
I alt	100 %	99.100	100 %	1212

En signifikant mindre andel angiver, at forbrydelsen mod dem skyldtes seksuel orientering. jf. tabel 5.32. Fra 2008-12 mente 2 pct. af ofrene for vold og/eller røveri, at forbrydelsen mod dem helt sikkert skyldtes deres seksuelle orientering. Dette svarer til cirka 1.800 personer. En anelse flere mente, at det måske var tilfældet. Hver af disse andele svarer til omtrent 0,05 pct. af befolkningen. Undersøgelser fra Sverige og Norge peger ligeledes på, at forbrydelser motiveret af racisme er mere udbredt end tilfælde, hvor seksuel orientering vurderes at være årsagen (Brå 2013, Politidirektoratet 2013).

Tabel 5.32 Andel af ofre for vold og/eller røveri, der mener at hændelsen skyldtes seksuel orientering. 2008-12. Pct.

	Andel af ofre	Antal ofre i befolkningen årligt	95 % - sikkerhedsinterval	Antal ofre i data, uvægtet
Ja, helt sikkert	2 %	1.800	(1,1-2,5) (1.100-2.400)	20
Ja, måske	2 %	2.400	(1,6-3,2) (1.600-3.200)	33
Nej	96 %	94.900	(94,7-96,8) (93.900-96.000)	1159
I alt	100 %	99.000	100 %	1212

I tabel 5.33 angives, hvor stor en andel af denne gruppe ofre, der mente, at mindst én af de kriminalitetsformer, de var udsat for, skyldtes racisme og/eller homo- eller transfobi. Det ses af tabellen, at der set over hele perioden årligt har været omtrent 6 pct. af røveri- og/eller voldsofrene, hvilket svarer til omtrent 5.900 ofre årligt, der er sikre på, at de er blevet udsat for en hadforbrydelse. Omtrent ligeså mange mener, at den forbrydelse, de var udsat for, måske var motiveret af had. I perioden ses

²¹ I årene 2008-12 har 58.195 personer svaret på spørgsmålene om, hvorvidt de har været udsat for vold og røveri, samt hvis de havde, hvorvidt dette var motiveret af racisme eller seksuel orientering. Af disse havde 1.212 personer altså været udsat for én af eller – i sjældne tilfælde – begge disse forbrydelser, og en mindre andel heraf har ment, at forbrydelsen var motiveret af had.

der en signifikant stigning fra 10 pct. af ofrene i 2008-10, der mente, at der helt sikkert eller måske var tale om en hadforbrydelse, til 16 pct. i årene 2011-12.

Tabel 5.33. Andel af ofre for vold og/eller røveri, der mener at hændelsen skyldtes racisme og/eller homo- eller transfobi. 2008-12. Pct.

	Andel af ofre	Antal ofre i befolkningen	95 % - sikkerhedsinterval	Antal ofre i data, uvægtet
Ja, helt sikkert	6 %	5.900	(4,7-7,1) (4.600-7.100)	59
Ja, måske	6 %	6.200	(4,9-7,4) (4.900-7.500)	75
Nej	88 %	87.000	(86,2-89,6) (85.300-88.700)	1078
I alt	100 %	99.100	100 %	1212

I perioden 2008-12 er det oftere de kvindelige end de mandlige ofre, der oplever, de har været udsat for en hadforbrydelse, der bundede i homo- eller transfobi. Forskellen er statistisk signifikant. Der er omvendt en større andel af mænd end af kvinder, der angiver, at volden mod dem skyldtes racisme, og denne forskel er også statistisk signifikant.

Som nævnt er anmeldelsestilbøjeligheden for voldsofre ikke relateret til, om hændelsen er betinget af had eller ej. Ofre for racistisk motiverede røverier er dog i mindre grad tilbøjelige til at anmelde disse end andre røveriofre, idet 44 pct. af ofrene for racistisk motiverede røverier har anmeldt hændelsen mod 78 pct. af de øvrige røveriofre. Forskellen er statistisk signifikant. Der er derimod ikke forskel på anmeldelsestilbøjeligheden blandt dem, som oplever røverierne motiveret af homo- eller transfobi, i forhold til øvrige røveriofre.

5.4 Partnervold

I dette afsnit vil omfanget, alvorligheden og karakteren af partnervold blive belyst. Tidligere lignende begreber har været ”hustruvold”, altså vold mod kvinder inden for (heteroseksuelt) ægteskab. I engelsksproget litteratur har begrebet ”domestic violence” også været benyttet, og her har der således været fokuseret på vold i hjemmet. Partnervold dækker over vold mod mænd og kvinder udøvet af en nuværende eller tidligere partner, uanset gerningsstedet.

Definitionen af begrebet ”vold” er her – ligesom tilfældet er i resten af rapporten – overladt til respondenterne selv. I andre undersøgelser af partnervold er begrebet ofte defineret på forhånd. I svenske undersøgelser inkluderer begrebet således overfald, seksuel vold, chikane og trusler (Brå 2009:12), mens man i Ligestillingsministeriets undersøgelse spørger ind til forekomsten af bestemte typer af voldshandlinger (Helweg-Larsen 2012). Definitionsforholdet er givetvis med til at skabe en forskel i det målte omfang af partnervold.

I tabel 5.34 angives, hvor stor en del af de samlede voldsofre der har været udsat for partnervold.

Tabel 5.34. Omfanget af partnervold. 2005-12.

	Andel
Andel af voldsofre udsat for partnervold	6 %
Andel af befolkningen udsat for partnervold	0,1 %
Antal udsatte årligt	3.900
95 % - sikkerhedsintervaller	(3.100-4.700)

Det ses af tabellen, at godt hvert tyvende voldsoffer udsættes for partnervold. Tallet svarer til, at 0,1 pct. eller cirka 3.900 personer i alderen 16-74 år årligt udsættes for partnervold. Dermed er det en relativt lille del af den samlede mængde af voldsofre, der udsættes for partnervold. Da ofre for partnervold oftere er udsat mere end én gang i løbet af et år, jf. tabel 5.41, vil partnervolden udgøre en større andel af det samlede antal voldstilfælde.

Det er undersøgt, om der er sket forandringer over årene med hensyn til andelen, der har været udsat for partnervold. Der viser sig imidlertid kun små og ikke statistisk signifikante forandringer i denne andel.

5.4.1 Demografien for partnervold

Partnervold begås i langt de fleste tilfælde mod kvinder – i mere end 95 pct. af de afrapporterede tilfælde var ofret en kvinde. Dette svarer til, at omkring 3.750 kvinder årligt udsættes for partnervold og omkring 150 mænd.

Andre nordiske undersøgelser har vist, at kønsfordelingen blandt ofre for partnervold varierer meget alt efter undersøgelsens kontekst, samt hvilke spørgsmål der stilles. I undersøgelser, der angår alvorligere vold, er udsatheden størst blandt kvinder, mens mænd og kvinder synes at være omtrent lige udsatte i undersøgelser, hvor der fokuseres på vold i mere bred forstand i forbindelse med konflikter i parforholdet. Disse variationer afspejler også, at der er forskel i typen og alvorsgraden af den partnervold, som henholdsvis mænd og kvinder udsættes for – kvinder udsættes typisk for vold, der er grovere, som oftere gentages, og som har flere negative konsekvenser (Brå 2009:12).

Tabel 5.35 Alderen på ofre for partnervold og øvrige voldsofre. 2005-12. Pct.

	Ofre for partnervold	Øvrige voldsofre
16-24 år	32 %	42 %
25-39 år	40 %	28 %
40-74 år	28 %	30 %
I alt	100 %	100 %

I tabel 5.35 ses alderen på ofre for partnervold og øvrig vold. Hvor de 25-39-årige udgør den mindste andel af voldsofrene, hvis der ikke er tale om partnervold, er de blandt ofre for partnervold den største gruppe og udgør omtrent 40 pct. Dette skal ses i sammenhæng med, at den yngste gruppe må antages sjældnere at være i faste parforhold.

5.4.2 Alvorlighedsgraden af partnervold

Hvorvidt alvorlighedsgraden for partnervold adskiller sig for de øvrige voldstilfælde undersøges – ligesom tilfældet var for undersøgelsen af volden generelt – via fire parametre: forekomsten af skader, forekomsten af våben, antallet af gerningspersoner og ofrets oplevelse.

Af tabel 5.36 ses det, at en markant og signifikant større andel af ofre for partnervold fik synlige skader. Mens det gjaldt for halvdelen af de øvrige ofre, var der tale om mere end tre fjerdedele af ofre for partnervold. Blandt de personer, der fik synlige skader, var der for begge grupper en lige stor andel – omtrent 44 pct. – der måtte have lægebehandling.

Tabel 5.36. Andelen af voldsofre, der fik synlige skader, fordelt efter om der var tale om partnervold eller anden vold. 2005-12. Pct.

	Ofre for partnervold	Øvrige voldsofre
Synlige skader	78 %	50 %
Ikke synlige skader	22 %	50 %
I alt	100 %	100 %

Der er kun lille og ikke signifikant forskel i andelen af ofre for henholdsvis partnervold og anden vold, der oplevede at blive udsat for eller truet med vold med våben eller redskab, jf. tabel 5.37. Datamaterialet er for spinkelt til analyser vedrørende eventuelle forskelle i arten af det anvendt våben.

Tabel 5.37 Andelen af ofre for partnervold og ofre for øvrig vold, der oplevede at blive udsat for eller truet med vold med våben eller redskab. 2005-12. Pct.

	Ofre for partnervold	Øvrige voldsofre
Anvendt våben	21 %	19 %
Ikke anvendt våben	78 %	80 %
I alt	100 %	100 %

Det fremgår af tabel 5.38, at langt størstedelen af partnervolden er begået af en enkelt gerningsperson. Kun i knap ni pct. af tilfældene er der tale om to eller flere gerningspersoner. Dette står i modsætning til de øvrige voldsofre, hvor mere end 40 pct. af ofre har stået over for mere end én gerningsperson.

Tabel 5.38. Andelen af ofre for partnervold og ofre for øvrig vold, fordelt efter antallet af gerningsmænd. 2005-12. Pct.

	Ofre for partnervold	Øvrige voldsofre
1 gerningsperson	91 %	57 %
2 gerningspersoner	5 %	15 %
3 eller flere gerningspersoner	3 %	27 %
I alt	100 %	100 %

Ofrenes vurdering af hændelsen viser også tydelige forskelle mellem dem, der har været udsat for partnervold, og øvrige voldsofre, jf. tabel 5.39. Hele 58 pct. af ofrene for partnervold vurderer, at der var tale om en meget alvorlig hændelse, mod 26 pct. af de øvrige ofre. Kun 7 pct. af ofrene for partnervold mener, at hændelsen ikke var særlig alvorlig, mod 41 pct. af de øvrige ofre.

Tabel 5.39. Ofrenes vurdering af hændelsens alvorlighed, fordelt efter om der var tale om partnervold eller anden vold. 2005-12. Pct.

	Ofre for partnervold	Øvrige voldsofre
Meget alvorlig	58 %	26 %
Ret alvorlig	30 %	32 %
Ikke særlig alvorlig	12 %	41 %
I alt	100 %	100 %

En lignende, men knap så kraftig og ikke signifikant, tendens kan ses i tabel 5.40, der viser hvor stor en andel af de to offergrupper, der mener, at hændelsen var kriminel. Her vurderer mere end to tredjedele af ofrene for partnervold, at hændelsen var kriminel, mens dette gør sig gældende for 57 pct. af de øvrige ofre.

Tabel 5.40. Ofrenes vurdering af hvorvidt hændelsen var kriminel, fordelt efter om der var tale om partnervold eller anden vold. 2005-12. Pct.

	Ofre for partnervold	Øvrige voldsofre
En kriminel handling	67 %	57 %
En forkert, men ikke kriminel handling	25 %	24 %
Bare noget der sker	8 %	19 %
I alt	100 %	100 %

Udover de fire ovenstående faktorer, der karakteriserer alvorlighedsgraden, skal også antallet af gange, ofrene har været udsat for vold, belyses. Voldsofrene er dog kun blevet bedt om at identificere gerningspersonen til den seneste voldshændelse, hvorfor man ikke kan være sikker på, at de, der er blevet udsat for vold to eller flere gange, er blevet det i en partnerrelation.

Tabel 5.41 viser, at ofre for partnervold i langt højere grad genudsættes for vold end øvrige volds ofre. Godt en fjerdedel af ofrene for partnervold har været udsat for vold to gange, og mere end en tredjedel har været udsat for vold mindst tre gange inden for det seneste år. De tilsvarende andele for øvrige volds ofre er henholdsvis 17 pct. og 14 pct. Partnervold synes dermed oftere at blive gentaget end øvrig vold, om end vi ikke kan vide med sikkerhed, at der i alle tilfælde er tale om partnervold. Det er dog i andre undersøgelser vist, at reviktimiseringsrisikoen er særlig høj i forbindelse med partnervold (Balvig 1998).

Tabel 5.41. Antal gange det enkelte offer har oplevet sig udsat for vold, fordelt efter om der var tale om partnervold eller anden vold. 2005-12. Pct.

	Ofre for partnervold	Øvrige volds ofre
1 gang	40 %	68 %
2 gange	26 %	17 %
3 eller flere gange	34 %	14 %
I alt	100 %	100 %

På en del parametre synes partnervold således at være mere alvorlig end den øvrige vold. En større andel af volden fører til synlige skader, flere vurderer volden som alvorlig og som værende en kriminel handling, og en større andel udsættes mere end én gang. Omvendt synes der ikke at være forskel på andelen af hændelser med våbenanvendelse.

Det er muligt, at de nævnte forskelle ikke udelukkende skyldes, at partnervold generelt er grovere, men at der også er tale om, at der er bias i rapportering af partnervold. I andre undersøgelser ses, at ofre for partnervold i højere grad oplyser om den grove vold, mens mindre grov vold inden for parforhold ofte ikke betragtes som vold eller kriminalitet, men blot som en del af en konflikt (Brå 2009:12).

5.4.3 Karakteren af partnervold

I dette afsnit undersøges øvrige karakteristika ved ofre for partnervold, herunder ofrets relation til gerningspersonen, hvor og hvornår volden finder sted, samt i hvilket omfang alkohol indgår.

Tabel 5.42. Ofre for partnervold. Relation mellem offer og gerningspersonen. 2005-12. Pct.

	Andel
Nuværende partner	28 %
En nu forhenværende partner	51 %
Forhenværende partner	21 %
I alt	100 %

Det ses af tabel 5.42, at mere end en fjerdedel af gerningspersonerne er ofrets nuværende partner. Godt halvdelen af volden begås af en person, der på gerningstidspunktet var ofrets partner, men som ikke er det længere, mens godt en femtedel af volden begås af en på gerningstidspunktet forhenstående partner.

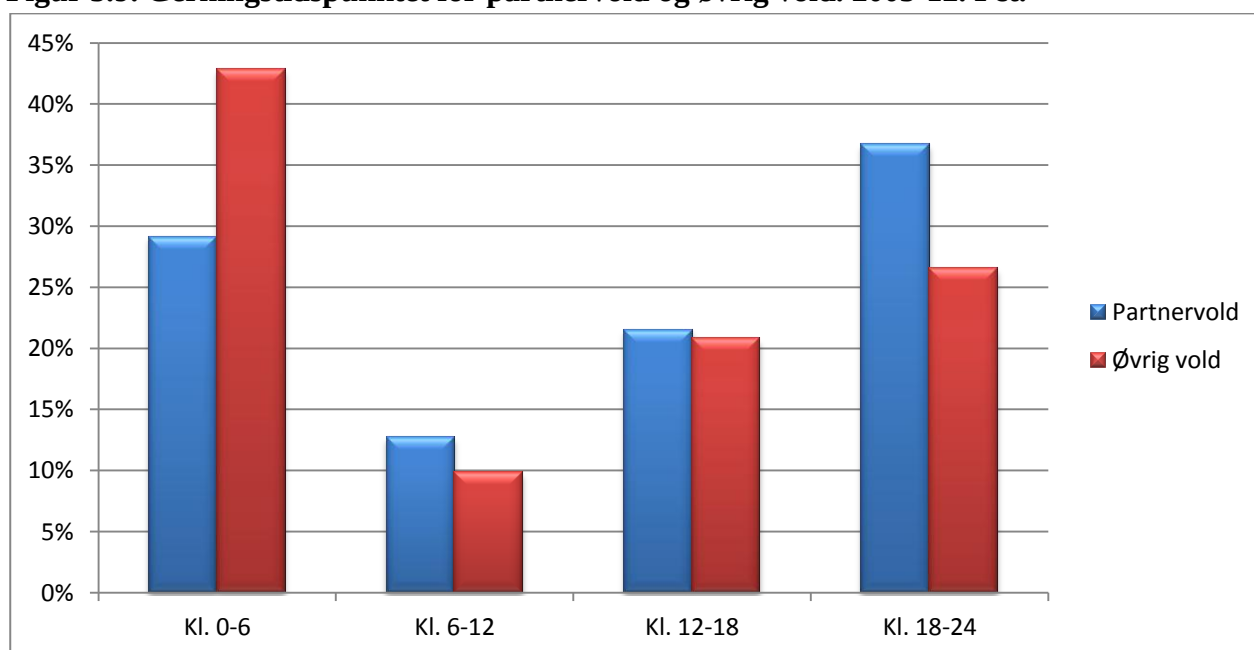
Langt størstedelen af partnervolden begås i private hjem, jf. tabel 5.43. Således foregår mere end tre fjerdedele af volden i ofrets egen bolig, og hele 88 pct. foregår i private boliger samlet set. Dette adskiller sig markant fra gerningssteder for øvrig vold, hvor kun 12 pct. begås i private boliger.

Tabel 5.43. Gerningssted for partnervold og øvrig vold. 2005-12. Pct.

	Ofre for partnervold	Øvrige voldsofre
Egen bolig	76 %	6 %
Voldsudøverens bolig	7 %	1 %
Anden privat bolig	6 %	5 %
Offentligt tilgængeligt sted som gade, park, vej.	9 %	40 %
Øvrige steder	3 %	48 %
I alt	100 %	100 %

Det er en lidt større andel af partnervolden end af den øvrige vold, der foregår i hverdage, dvs. fra mandag til torsdag – 46 pct. i forhold til 37 pct. Forskellen er dog ikke statistisk signifikant.

Figur 5.9. Gerningstidspunktet for partnervold og øvrig vold. 2005-12. Pct.

Figur 5.11 viser, hvornår på døgnet volden har fundet sted. Det ses, at en større del af partnervold end af anden vold foregår om aftenen, mens en mindre andel foregår om natten. Forskellen er statistisk signifikant. Der er derimod ingen klare forskelle på andelen, der foregår om formiddagen og om eftermiddagen.

Andelen af ofre og gerningspersoner, der – ud fra ofrets vurdering – har været påvirket af alkohol eller andet blandt henholdsvis ofre for partnervold og øvrige voldsofre fremgår af tabel 5.44.

Tabel 5.44. Gerningsperson og offers påvirkning af alkohol eller andet fordelt efter, om der var tale om partnervold eller anden vold. 2005-12. Pct.

	Partnervold		Øvrig vold	
	<i>Gerningsperson</i>	<i>Offer</i>	<i>Gerningsperson</i>	<i>Offer</i>
Påvirket af alkohol	44 %	19 %	48 %	41 %
Påvirket af andet	7 %	0 %	14 %	1 %
Ikke påvirket	49 %	81 %	38 %	58 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %

Gerningspersonerne til partnervold synes lidt sjældnere end andre gerningspersoner at være påvirket af alkohol, men forskellen er ikke signifikant. Til gengæld er de signifikant sjældnere påvirket af ”andet”, eksempelvis narkotika eller medicin. For ofrenes vedkommende er der betydelig forskel i andelen, der var påvirket af alkohol. Under en femtedel af ofrene for partnervold var påvirkede af alkohol, mens dette gør sig gældende for mere end dobbelt så stor en andel af de øvrige voldsofre. Meget få af ofrene – henholdsvis 0 pct. og 1 pct. – angiver at have været påvirket af andet.

Der er ikke statistisk signifikant forskel mellem anmeldelsestilbøjeligheden hos ofre for partnervold og øvrige ofre, jf. tabel 5.45. Det er således henholdsvis 57 og 55 pct. af volden, der ikke er anmeldt til politiet eller på anden måde kommet til politiets kundskab.

Tabel 5.45. Anmeldelse af partnervold og øvrig vold. 2005-12. Pct.

	Ofre for partnervold	Øvrige voldsofre
Ja, jeg har anmeldt til politiet	31 %	40 %
Nej, men politiet fik at vide om det på anden måde	11 %	5 %
Nej	57 %	55 %
I alt	100 %	100 %

5.5 Forhold der påvirker risikoen for at blive udsat for vold

I dette afsnit refereres slutresultatet fra fire regressionsanalyser vedrørende risikoen for at blive udsat for vold på henholdsvis offentlige steder, i private hjem, på arbejdsplads eller uddannelsesinstitution samt endeligt risikoen for overhovedet at blive udsat for vold uanset art. Alle analyser gælder perioden 2009-12.²²

5.5.1 Udsathed for vold på offentlige steder

Slutresultatet for regressionsanalysen vedrørende udsathed for vold på offentlige steder er anført i tabel 5.46. Begrebet 'offentlige steder' dækker her over vold på værtshus og caféer mv., gader og veje, offentlige transportmidler samt andre steder, der er offentligt tilgængelige. Samlet set var 0,9 pct. af befolkningen årligt udsat for vold på et offentligt sted i perioden 2009-12.

Tabel 5.46. Resultat af regressionsanalyse vedrørende udsathed for vold på offentligt sted (n=38.878).

Variabel	Andel ofre i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
Mænd	1,2 %	19.678	,000	2,450	1,917	3,132
16-24 år	3,1 %	4.699	,000	4,364	3,093	6,157
25-39 år	0,9 %	7.923	,000	1,940	1,408	2,671
Indkomst under 240.000 kr. ²³	1,3 %	14.977	,008	1,461	1,102	1,936
Faglært arbejder	1,0 %	5.451	,004	1,615	1,166	2,235
Selvstændig erhvervsdrivende	1,0 %	3.093	,001	1,991	1,330	2,981
Hovedstaden	0,8 %	11.087	,006	1,394	1,098	1,770
Sjælland	1,0 %	5.667	,016	1,472	1,073	2,018
Gift	0,3 %	22.434	,000	,427	,305	,599
Går ud ugentligt eller mere om aftenen	1,2 %	23.284	,013	1,457	1,083	1,959
Går ud ugentligt eller mere for at more sig	1,3 %	16.723	,048	1,299	1,002	1,683

Af tabellen fremgår, at *køn, alder, indkomst, beskæftigelse, bopæl, civilstand, om man hyppigt går ud om aftenen, og om man hyppigt går ud for at more sig og feste* har betydning for udsatheden for vold på offentligt sted.

²² Det beror som tidligere påpeget på, at der siden 2009 er inkluderet spørgsmål om livsstil og socioøkonomiske forhold i offerundersøgelsen, se i øvrigt afsnit 2.3.

²³ Denne kategori er lige netop ikke statistisk signifikant, hvis den – som i de øvrige analyser – er opdelt i henholdsvis indkomster op til 100.000 kr. og indkomster over 100.000 og under 240.000 kr. Ved at slå kategorierne sammen var det imidlertid muligt at påvise en effekt af lav indkomst.

- Mænd er mere udsatte for vold på offentlige steder end kvinder.
- Aldersgrupperne under 40 år har en markant større sandsynlighed for at blive udsat for vold på offentlige steder, end ældre personer har.
- Personer med en indkomst under 240.000 kr. har en højere risiko for at blive udsat for vold på offentlige steder sammenlignet med personer med en højere indtægt.
- Faglærte arbejdere og selvstændige erhvervsdrivende er mere udsatte for vold på offentlige steder end øvrige grupper i og uden for arbejdsstyrken.
- Beboere i Region Hovedstaden og Region Sjælland er mere udsatte for vold på offentlige steder, end tilfældet er for beboere i de øvrige regioner.
- Gifte personer er mindre udsatte end enlige.
- De, der relativt hyppigt går ud om aftenen, er mere udsatte for vold på offentlige steder end dem, der gør det sjældnere.
- Det samme gør sig gældende for dem, der går ud mindst én gang om ugen for at more sig og feste.

Risikoen for at blive udsat for vold på offentlige steder er særligt forøget for de unge og yngre, herunder ikke mindst for de 16-24-årige, samt for mændene og de selvstændige erhvervsdrivende. For mænd, selvstændige erhvervsdrivende og 25-39-årige personer er risikoen for at blive udsat for vold omtrent fordoblet, mens sandsynligheden mere end firedobles for de unge sammenlignet med de øvrige aldersgrupper. Modsat har gifte personer mindre end halv så stor risiko for at blive udsat for vold på et offentligt sted sammenlignet med personer, der ikke er gift.²⁴

Udover denne analyse er der også foretaget en regressionsanalyse af udsathed for vold på offentligt sted af *en ukendt gerningsperson*, én vedrørende vold på gade og veje samt én vedrørende vold på værtshus, café, bodega el.lign. Resultaterne af disse regressioner viser stort set samme resultater som ovenstående analyse.²⁵

5.5.2 Udsathed for vold i private hjem

²⁴ Af de forskellige karakteristika er det især følgende, der med meget stor statistisk sikkerhed er relateret til udsathed for vold: køn, alder og civilstand. De har alle signifikansniveauer under 0,1 pct., og vi kan derfor med mere end 99,9 pct. sikkerhed sige, at disse sammenhænge ikke er tilfældige.

²⁵ For udsathed for vold på offentligt sted af ukendt gerningsperson er de eneste forskelle, at "Region Sjælland" og "Går ud ugentligt eller mere om aftenen" ikke indgår i modellen. For udsathed for vold på gade og veje indgår "Region Sjælland", samt beskæftigelseskategorierne "faglært arbejder" og "selvstændig erhvervsdrivende" ikke i modellen, mens pensionister omvendt er mindre udsatte. For udsathed for vold på værtshus m.m. indgår kategorien "Region Hovedstaden" samt indkomstkategorierne ikke i modellen.

Slutresultatet for regressionsanalysen vedrørende risikoen for at blive udsat for vold i private hjem er anført i tabel 5.47. Samlet set var 0,2 pct. af befolkningen i perioden 2009-12 årligt udsat for vold i private hjem. Det relativt lille antal ofre for vold i private hjem betyder, at det kan være vanskeligt med sikkerhed at pege på forhold, der er relateret til denne risiko.

Tabel 5.47. Resultat af regressionsanalyse vedrørende udsathed for vold i private hjem (n=38.878).

Variabel	Andel ofre i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
16-24 år	0,5 %	4.699	,000	2,679	1,576	4,555
Arbejdsløs	0,5 %	4.030	,000	2,823	1,669	4,773
Gift	0,1 %	22.434	,000	,335	,185	,604
Går ud ugentligt eller mere for at more sig	0,2 %	16.723	,039	,603	,373	,975

Af tabellen fremgår det, at *alder*, *beskæftigelse*, *civilstand* samt *om man går ud ugentligt for at more sig og feste* har sammenhæng med risikoen for at blive udsat for vold i private hjem.

- De 16-24-årige er mere udsatte for vold i private hjem end personer, der er 25 år eller ældre.
- Arbejdsløse er mere udsatte end de øvrige erhvervsgrupper.
- Personer, der er gift, har en mindre risiko sammenlignet med personer, der er enlige eller ugifte.
- Hvis man ugentligt går ud for at feste eller more sig, er man mindre udsat for vold i private hjem, end hvis man ikke gør dette.

Af regressionen ses det, at det særligt er unge og arbejdsløse, der er udsatte for vold i private hjem. De 16-24-årige er her omtrent 2,5 gange mere udsatte end personer, der er 25 år eller ældre. Ligeledes er de arbejdsløse knap tre gange så udsatte som personer med andre former for beskæftigelse. Modsat reduceres risikoen for denne form for vold til næsten en tredjedel for personer, der er gift.²⁶

Til forskel fra de øvrige analyser vedrørende risikoen for at blive udsat for vold er personer, der ugentligt eller oftere går ud for at more sig, *mindre* udsatte for vold i private hjem end personer, der ikke gør det.

²⁶ Sammenhængen ses af OR-værdierne. Effekterne af at være ung, arbejdsløs eller gift er samtidig kendetegnet ved at være yderst sikre statistisk og er med mere end 99,9 pct. sikkerhed ikke udtryk for en tilfældighed.

Det er bemærkelsesværdigt, at køn ikke er relateret til risikoen for vold i private hjem, jf. det tidligere om partnervold. Resultatet af regressionsanalysen skaber et indtryk af relativt ressourcetsvage unge, der mødes privat – måske for at drikke og more sig – og hvor samværet så kan udvikle sig til vold.

5.5.3 Udsathed for vold på arbejdspladsen, uddannelsesinstitution m.v.

Slutresultatet for regressionsanalysen vedrørende risikoen for at blive udsat for vold på arbejdspladsen, uddannelsesinstitution m.v. er anført i tabel 5.48. Samlet set var 0,3 pct. af befolkningen i perioden 2009-12 årligt udsat for vold på arbejdsplads, uddannelsesinstitution m.v. I lighed med ovennævnte regressionsanalyse betyder det relativt lille antal af ofre for denne form for vold, at resultaterne bliver mindre sikre.

Tabel 5.48. Resultat af regressionsanalyse vedrørende udsathed for vold på arbejdspladsen (n=38.878).

Variabel	Andel ofre i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
Mænd	0,1 %	19.678	,000	,373	,236	,589
Indkomst mellem 240.000 og 324.999 kr.	0,4 %	8.583	,005	2,617	1,335	5,131
Indkomst mellem 325.000 og 549.999 kr.	0,5 %	11.531	,000	3,902	2,044	7,452
Ufaglært arbejder	0,3 %	2.735	,002	3,959	1,626	9,641
Faglært arbejder	0,5 %	5.451	,000	3,948	1,826	8,539
Funktionær	0,4 %	13.003	,001	3,498	1,721	7,107

Det ses af tabellen, at der findes en sammenhæng mellem *køn*, *indkomst* og *beskæftigelse* og udsathed for vold på arbejdspladsen.

- Mænd er mindre udsatte end kvinder for vold på arbejdspladsen.
- Personer med en indkomst mellem 240.000 kr. og 549.999 kr. er mere udsatte for vold på arbejdspladsen end personer med indkomster derunder eller derover.
- Ufaglærte og faglærte arbejdere samt funktionærer er mere udsatte for vold på arbejdet end pensionister, arbejdsløse, selvstændige og studerende.

At udsathed for vold på arbejdspladsen hænger meget nøje sammen med, hvorvidt man er i arbejde og kommer på en arbejdsplads, er ikke overraskende. Faglærte, ufaglærte og funktionærer er således tre til fire gange så udsatte som andre. Indkomstniveauet kan indikere, at de udsatte relativt sjældent er funktionærer på højt niveau.

Det ses også, at mænd er mindre udsatte for vold på arbejdet end kvinder, hvilket står i kontrast til kønsfordelingen blandt voldsofre generelt. Kvindernes udsathed for vold på arbejdspladsen skal ses i sammenhæng med, at arbejdsmarkedet generelt er relativt kønsopdelt, og at det, som omtalt tidligere, netop ofte er inden for plejesektoren, at udsathed for vold er særligt stor, jf. tabel 5.14 og den efterfølgende tekst.²⁷

5.5.4 Udsathed for vold i det hele taget

Slutresultatet for regressionsanalyser vedrørende *udsathed for vold* er anført i tabel 5.49. Samlet set var 1,4 pct. af befolkningen årligt udsat for vold i 2009-12.

Tabel 5.49. Resultat af regressionsanalyse vedrørende udsathed for vold (n=38.878).

Variabel	Andel ofre i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
Mænd	1,7 %	19.678	,000	1,418	1,191	1,688
16-24 år	3,8 %	4.699	,000	3,025	2,378	3,848
25-39 år	1,6 %	7.923	,000	1,639	1,303	2,062
Pensionist	0,5 %	6.109	,007	,582	,393	,861
Sjælland	1,7 %	5.667	,002	1,428	1,142	1,786
Gift	0,7 %	22.434	,000	,526	,421	,659
Går ud ugentligt eller mere om aftenen	1,7 %	23.284	,012	1,293	1,057	1,581

Af tabellen fremgår det, at *køn, alder, beskæftigelse, bopæl, civilstand* samt *om man hyppigt går ud om aftenen* har sammenhæng med risikoen for at blive udsat for vold:

- Mænd er mere udsatte for vold end kvinder.
- Aldersgrupperne under 40 år har en markant større sandsynlighed for at blive udsat for vold, end de ældre har.
- Er man pensionist, er der mindre sandsynlighed for at blive udsat for vold, end hvis man på anden måde er uden for arbejdsstyrken eller har beskæftigelse.
- Er man bosiddende i region Sjælland, er der større sandsynlighed for at blive udsat for vold end i de øvrige regioner.

²⁷ Disse sammenhænge ses af OR-værdierne. Sammenhængen er statistisk højsignifikant for køn, indkomster mellem 325.000 og 550.000 kr. samt for faglærte arbejdere. Her er der mere end 99,9 pct. sikkerhed for, at der ikke er tale om en statistisk tilfældighed.

- Er man gift, udsættes man i mindre grad for vold, end enlige gør det.
- Går man ud om aftenen mindst én gang ugentligt, udsættes man oftere for vold.

Det er særligt de helt unge i alderen 16-24 år, som er i risiko for at blive udsat for vold. De har mere end tre gange så stor sandsynlighed for at blive udsat for vold som personer, der er 40 år eller ældre. Også gruppen af 25-39-årige er mere udsatte, idet deres risiko næsten er fordoblet.²⁸

Ser man samlet på de fire gennemførte regressionsanalyser, fremgår det, at unge generelt er mere udsatte for vold, herunder også den vold, der foregår i det offentlige rum samt i private hjem. Dog er de ikke mere udsatte end andre aldersgrupper for vold på arbejdsplads eller uddannelsesinstitution.

Tilsvarende viser analyserne, at mænd generelt er mere udsatte for vold – også specifikt for vold i det offentlige rum. De er dog ikke mere udsatte end kvinder for vold i private hjem, og i forhold til vold på arbejdspladsen eller uddannelsesinstitutioner er de mindre udsatte end kvinder.

Gifte personer er generelt set mindre udsatte end ugifte og enlige. Dog gør denne sammenhæng sig ikke gældende for udsathedens for vold på arbejdspladsen.

Udsathedens for vold på offentlige steder er ikke overraskende påvirket af, hvor tit man går ud om aftenen. Denne sammenhæng findes ikke vedrørende risikoen for vold på arbejdspladsen, og vedrørende vold i private hjem, er de, der hyppigt går ud, mindre udsatte. Voldens karakter er således i høj grad relateret til livsstil og til muligheder.

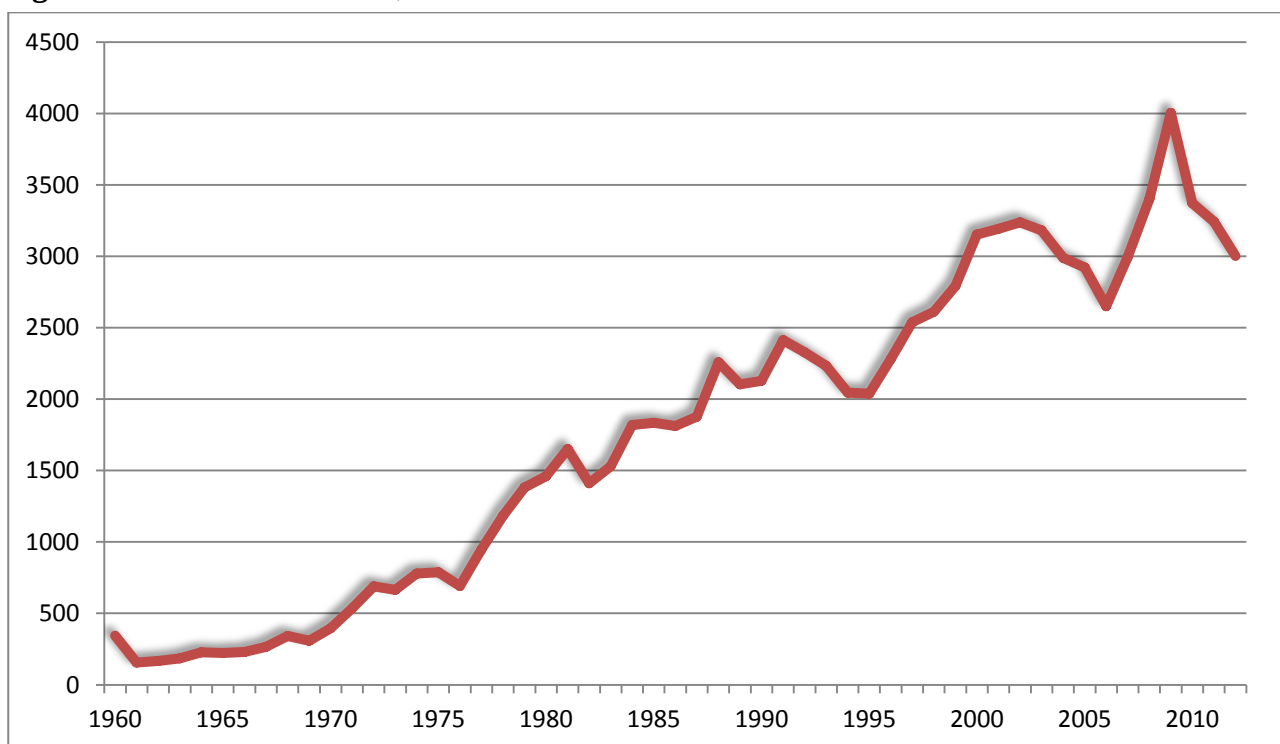
Endelig viser også alle fire analyser, at det tilsyneladende ikke spiller nogen rolle for voldsrisikoen, om man ejer flere forbrugsgoder og/eller en butik.

²⁸ Af de faktorer, der påvirker ens risiko for at blive udsat for vold, ses de mest sikre sammenhænge at være køn, alder, samt kategorien *gift*. De har alle signifikansniveauer på 0,01 pct. eller lavere, og vi kan derfor med mindst 99,9 pct. sikkerhed sige, at disse sammenhænge ikke er tilfældige. Af tabellens Nagelkerke R^2 -værdi ses det, at modellen forklarer 5,9 pct. af variationen i, hvem der udsættes for vold i det hele taget.

6. RØVERI

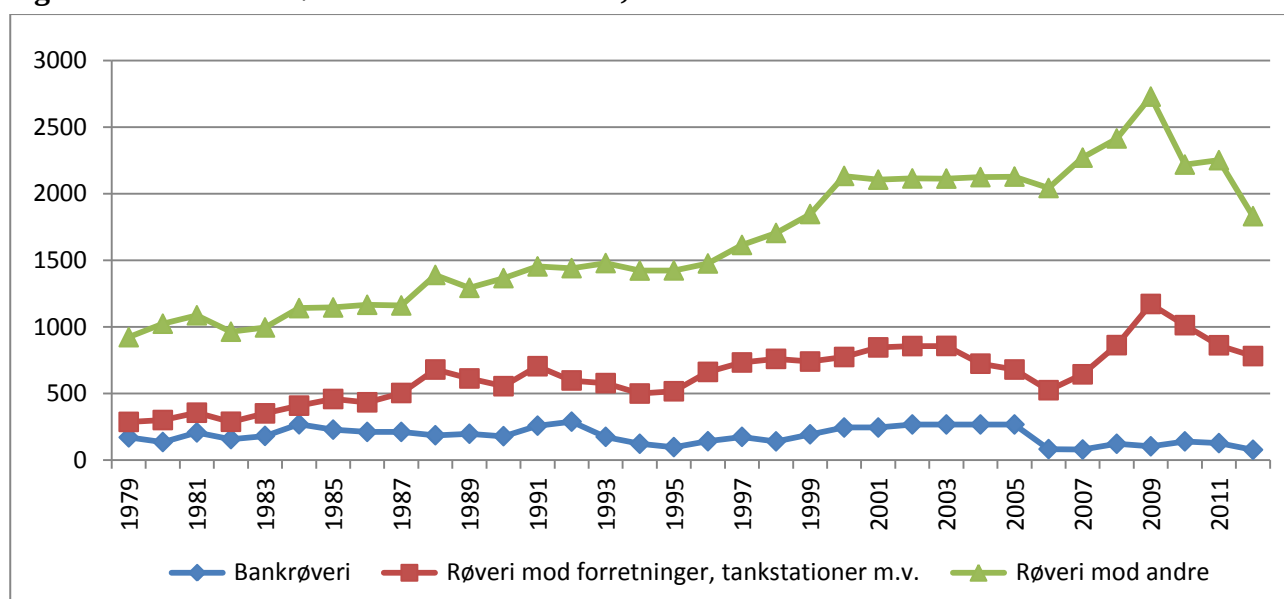
Figur 6.1 viser udviklingen i de politianmeldte røverier i Danmark gennem godt et halvt århundrede, fra 1960 til 2012. Indtil midt i 1990'erne er tendensen den samme som for politianmeldte tyverier, dvs. først stigning og så stagnation. Den efterfølgende udvikling med en ret kraftig stigning frem til de første år af det nye årtusinde er derimod anderledes end for tyveriernes vedkommende. Fra 2002 til 2006 er anmeldelsestallet igen faldet, men erstattes af en brat stigning frem til 2009. I 2010 registreres et markant fald, fra 4.004 til 3.372 anmeldte røverier. Faldet er fortsat de seneste år, om end i mindre takt. I 2012 blev der anmeldt 3.003 røverier.

Figur 6.1. Anmeldte røverier, 1960-2012.

Politiet registrerer anmeldte røverier efter gerningsstedets karakter: Bankrøveri, røveri mod forretninger, røveri mod offentlige kontorer, røveri mod tankstationer, røveri mod værditransporter og kassetterrøveri samt en opsamlingskategori, 'røveri mod andre'. Røverier i denne kategori omtales hyppigt som 'gaderøverier', da en stor del af dem foregår på gaden og andre offentligt tilgængelige steder (Kyvsgaard, 2008). 'Røveri mod andre' har gennem mange år været den største kategori af røverier og har siden i hvert fald 1979 udgjort noget over halvdelen af samtlige anmeldte røverier, jf. figur 6.2. Stigningen i antallet af anmeldte røverier 'mod andre' har især været stor i sidste halvdel af 1990'erne samt i perioden 2007-09, men der er siden noteret et betydeligt fald.

Figur 6.2. Anmeldte røverier fordelt efter art, 1979-2012.²⁹

Væksten i antallet af anmeldte røverier er ikke et unikt dansk fænomen, men noget der er set i en lang række europæiske lande (Westfelt, 2001), og sammenlignet med andre europæiske lande har udviklingen i Danmark ikke været speciel kraftig (Westfelt, 2001; European Sourcebook, 2006). Mindsnkningen siden 2009 kan tænkes at være relateret til et samtidigt fald i ungdomskriminalitet, idet en væsentlig del af røverierne begås af unge (Justitsministeriets Forskningskontor 2013, Justitsministeriets Forskningskontor 2012, Kyvsgaard 2008)

Siden 2008 har offerundersøgelsen inkluderet spørgsmål om røverier med henblik på at kunne bidrage til at belyse, hvorvidt ændringer i antallet af registrerede røverier beror på ændringer i anmeldelsestilbøjeligheden m.v. Det har dog, jf. det senere, vist sig vanskeligt via offerundersøgelsen at få sikre oplysninger om omfanget af røveri, idet mange adspurgte tilsyneladende også opfatter andre, beslægtede lovovertrædelser som røveri.

Tabel 6.1. Andel og antal ofre for røveri, 2008-12.

	2008	2009	2010	2011	2012
Andel udsat for røveri	0,8 %	1,0 %	1,1 %	0,8 %	0,9 %
95 % sikkerhedsintervaller	(0,7-1,0)	(0,9-1,2)	(0,9-1,3)	(0,6-1,0)	(0,7-1,1)
Antal ofre	32.900	42.200	42.200	32.500	36.400
95 % sikkerhedsintervaller	(26.300-39.400)	(34.800-49.500)	(38.500-54.300)	(25.900-39.100)	(29.400-43.500)

²⁹ Statistiske oplysninger for perioden 1979-89 stammer fra politiets årsrapporter, mens de øvrige stammer fra Danmarks Statistik. Kategorien 'røveri mod forretninger, tankstationer m.v.' omfatter også røverier mod offentlige kontorer. I løbet af perioden er der dannet særlige kategorier for røveri mod værditransporter og kassetterøverier. Disse små kategorier er lagt sammen med 'røveri mod andre'.

I 2012 oplyste 0,9 pct. af de adspurgte, at de havde været udsat for røveri inden for det seneste år, jf. tabel 6.1. Denne andel er ikke signifikant højere end niveauet i 2011, men andelen i begge disse år ligger signifikant under andelen i 2010.

De 0,9 pct. ofre for røveri i 2012 svarer til 101 personer i undersøgelsesmateriale. For at modvirke den usikkerhed, der er forbundet med at arbejde med så lille et materiale, bygger det følgende afsnit på oplysninger for alle årene 2008-12, men fokus holdes dog på 2012. Det er samtidig undersøgt, om der er sket signifikante ændringer i perioden, og disse vil i givet fald blive omtalt.

Af dem, der i 2008-12 oplyser at være blevet udsat for røveri, har de fleste – 77 pct. – fået frarøvet noget, mens de resterende var udsat for forsøg på røveri. I gennemsnit har ofrene været udsat for 1,4 røverier inden for det seneste år.

Tabel 6.2. Antal gange udsat for røveri inden for det seneste år, 2008-12, pct.

	2008	2009	2010	2011	2012	2008-12
0	99,2 %	99,0 %	98,9 %	99,2 %	99,1 %	99,1 %
1	0,8 %	0,9 %	0,9 %	0,7 %	0,7 %	0,8 %
2	0,1 %	0,1 %	0,2 %	0,1 %	0,1 %	0,1 %
3 eller flere	0,0 %	0,1 %	0,1 %	0,0 %	0,1 %	0,1 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Sammenlignet med de øvrige lovovertrædelser, som offerundersøgelsen omfatter, er reviktimiseringshyppigheden relativ lav for røverier. Langt de fleste røveriofre har været udsat for røveri én gang, nemlig 78 pct., mens 14 pct. har været udsat for det to gange og de resterende 8 pct. tre eller flere gange.

Samlet set svarer det rapporterede antal for 2012 til, at omkring 36.400 personer årligt udsættes for røverier. Dette tal er meget højt og mere end ti gange så stort som det antal røverier, politiet har registreret. Denne diskrepans kan langt fra alene forklares ved manglende anmeldelser (mørketallet), men skyldes primært, at befolkningen har en bredere opfattelse af røveri end den strafferetlige. Tasketyverier, tricktyverier og tilsvarende former for forbrydelser vil formentlig ofte blive opfattet som røverier, jf. senere. Noget af forskellen mellem det offerrapporterede og det politiregistrerede antal røverier skal endvidere tilskrives den såkaldte “husstandseffekt”, dvs. flere ofre der har oplevet sig som udsat for det samme røveri (f.eks. i en butik). Endvidere er det muligt, at alvorligere røverier kan være blevet “fremadteleskoperede”, dvs. at de er sket for mere end et år siden, men er blevet husket, som om det var for mindre end et år siden.

6.1 Røveriernes demografi

Af de politiregistrerede røverier angår tre gange så mange mandlige som kvindelige ofre. Som det fremgår af tabel 6.3, er der dog generelt ikke nogen forskel på, hvor mange mænd og hvor mange kvinder der rapporterer om røveri i offerundersøgelsen, hvilket er med til at understrege, at undersøgelsen opfanger mere og andet end røverier. Kønsforskellen mellem de politiregistrerede og de offerrapporterede røverier kan således skyldes, at kvinder i særlig grad er udsatte for taske- og tricktyverier, der som nævnt nok ofte vil blive opfattet som røveri af ofret, men som vil blive registreret som tyveri af politiet. Det afspejler sig også i, at tasker, punge, kreditkort og iPods udgør en langt større del af de frarøvede genstande blandt kvindelige ofre end blandt mandlige.

Tabel 6.3. Offerrapporterede røverier fordelt efter køn og alder på ofret, 2008-12, pct.³⁰

	Mand	Kvinde	I alt
16-19 år	1,9 %	1,3 %	1,6 %
20-24 år	1,4 %	2,3 %	1,8 %
25-29 år	1,8 %	0,7 %	1,2 %
30-49 år	0,8 %	0,7 %	0,8 %
50-74 år	0,6 %	0,8 %	0,7 %
I alt	0,9 %	0,9 %	0,9 %

Det ses videre af tabellen, at der for begge køn er en tendens til, at risikoen for at blive udsat for røveri falder med alderen – for kvinder indtræder effekten allerede fra 25-års alderen, mens det for mænd først synes at være fra omkring de 30 år, dog med en mindre risiko i alderen 20-24 år.

Af tabel 6.4 fremgår det, at godt halvdelen af røverierne er begået af mere end én person. Der ses ingen entydige udviklinger i antallet af gerningspersoner i løbet af måleperioden.

Tabel 6.4. Offerrapporterede røverier fordelt efter antal aktive gerningspersoner, 2008-12, pct.

	2008	2009	2010	2011	2012	2008-12
1	47 %	47 %	40 %	46 %	39 %	44 %
2	29 %	25 %	32 %	36 %	40 %	33 %
3	10 %	16 %	17 %	6 %	15 %	13 %
4	5 %	8 %	7 %	6 %	4 %	6 %
5 eller flere	8 %	3 %	5 %	5 %	2 %	5 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

*Andelen af 'Ved ikke' og manglende besvarelser er forholdsvis stor for spørgsmålet om gerningspersonens alder, nemlig 17 pct. Disse uoplyste er ikke inkluderet i tabellen.

³⁰ I år 2012 var det 0,7 pct. af kvinderne og 1,0 pct. af mændene, der angav at have været udsat for røveri.

Knap halvdelen af gerningspersonerne var ifølge ofrenes viden eller skøn yngre end 25 år, jf. tabel 6.5, og kun få gerningspersoner er vurderet til at være 40 år eller derover. I de tilfælde, hvor der har været flere gerningspersoner, er der spurgt om alderen på den mest aktive gerningsperson. Ofrenes vurdering af gerningspersonens alder er ret ensartet de forskellige år. Dog kunne det se ud til, at der i 2012 er et fald i andelen af gerningspersoner under 15 år, men den viste udvikling bygger på et meget spinkelt datamateriale, og det er således ikke muligt at vide, hvorvidt den viste forandring er reel eller beror på statistiske tilfældigheder.

Tabel 6.5. Offerrapporterede røverier fordelt efter alder på den mest aktive gerningspersons, 2008-12, pct.*

	2008	2009	2010	2011	2012	2008-12
Under 15	7 %	4 %	5 %	6 %	1 %	4 %
15-24	48 %	37 %	44 %	44 %	45 %	44 %
25-39	36 %	49 %	44 %	41 %	47 %	44 %
40 el. derover	9 %	11 %	7 %	9 %	7 %	8 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

*Andelen af 'Ved ikke' og manglende besvarelser er forholdsvis stor for spørgsmålet om gerningspersonens alder, nemlig 25 pct. Disse uoplyste er ikke inkluderet i tabellen.

I tabel 6.6 er relationen mellem ofrenes og gerningspersonernes køn belyst. Det fremgår heraf, at det i langt overvejende grad er mænd, som var gerningspersoner, idet de står for ni ud af ti røverier.

Tabel 6.6. Offerrapporterede røverier fordelt efter ofres og gerningspersoners køn, 2008-12, pct.*

Køn		Andel
OFFER	GERNINGSPERSON	
Mand	Mand	47 %
Mand	Kvinde	3 %
Kvinde	Mand	45 %
Kvinde	Kvinde	5 %
Alle		100 %

* Andel 'Ved ikke' og manglende besvarelser er på 20 pct. for spørgsmålet om gerningspersonens køn.

6.2 Karakteristika ved røverierne

Langt den største del af ofre kendte ikke på forhånd den eller dem, der begik røveriet, jf. tabel 6.7. Mindre end hvert tiende offer kendte gerningspersonen af navn, udseende eller på anden vis. I 2012 var denne andel exceptionelt høj, dog ikke signifikant højere end gennemsnittet for perioden.

At meget få af røverierne er begået af bekendte, kan muligvis skyldes, at hændelser, der i en situation med en ukendt ville blive tolket som røveri, ikke bliver det, når gerningspersonen er bekendt.

Tabel 6.7. Offerrapporterede røverier fordelt efter ofrets kendskab og relation til gerningspersonen, 2008-12, pct.

	2008	2009	2010	2011	2012	2008-12
Ukendt	92 %	90 %	90 %	92 %	97 %	93 %
En man kun kender af navn/udseende	2 %	4 %	4 %	1 %	1 %	3 %
En fjernere bekendt, som man har haft lidt kontakt med	3 %	3 %	0 %	0 %	0 %	1 %
En nær bekendt ((tidligere) ven/kammerat, klassekammerat)	1 %	1 %	3 %	1 %	1 %	2 %
Anden kendt person	1 %	2 %	3 %	1 %	1 %	2 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

En fjerdedel af røverierne er begået i en privat bolig (egen eller anden privat bolig), jf. tabel 6.8.³¹ Også dette bekræfter, at tricktyverier ofte opfattes som røverier, idet antallet af egentlige røverier i eget hjem er relativt lavt.

Tabel 6.8. Offerrapporterede røverier fordelt efter gerningsstedets karakter, 2010-12, pct.

	2010-12
I eller i tilknytning til offentlige transportmidler	4 %
Udendørs på øde steder (park, skov, stier, gangtunneler osv.)	3 %
Udendørs på andre offentlige tilgængelige områder	28 %
Indendørs på offentligt tilgængeligt sted (værtshus, butikker osv.)	11 %
På din arbejdsplads	16 %
I din bolig	25 %
I anden privat bolig	3 %
Udlandet	6 %
Andet sted	3 %
I alt	100 %

I øvrigt fremgår af tabel 6.8, at godt en tredjedel af røverierne er foregået udendørs på offentligt tilgængelige steder, og at 16 pct. af røverierne er foregået på en arbejdsplads. Det må formodes, at sidstnævnte røverier har været rettet mod arbejdspladsen – en bank, butik el.lign. – og ikke mod selve ofret.

³¹ Svarkategorierne vedrørende gerningsstedet blev ændret i 2009, hvorfor kun oplysninger for 2010-12 indgår her.

Ved 60 pct. af røverierne har ofret været alene i gerningssituationen, jf. tabel 6.9, og ved de fleste af de øvrige røverier sammen med en til to andre. I hovedparten af sagerne, hvor ofret har været sammen med andre, er det kun respondenterne, der blev udsat for røveri.

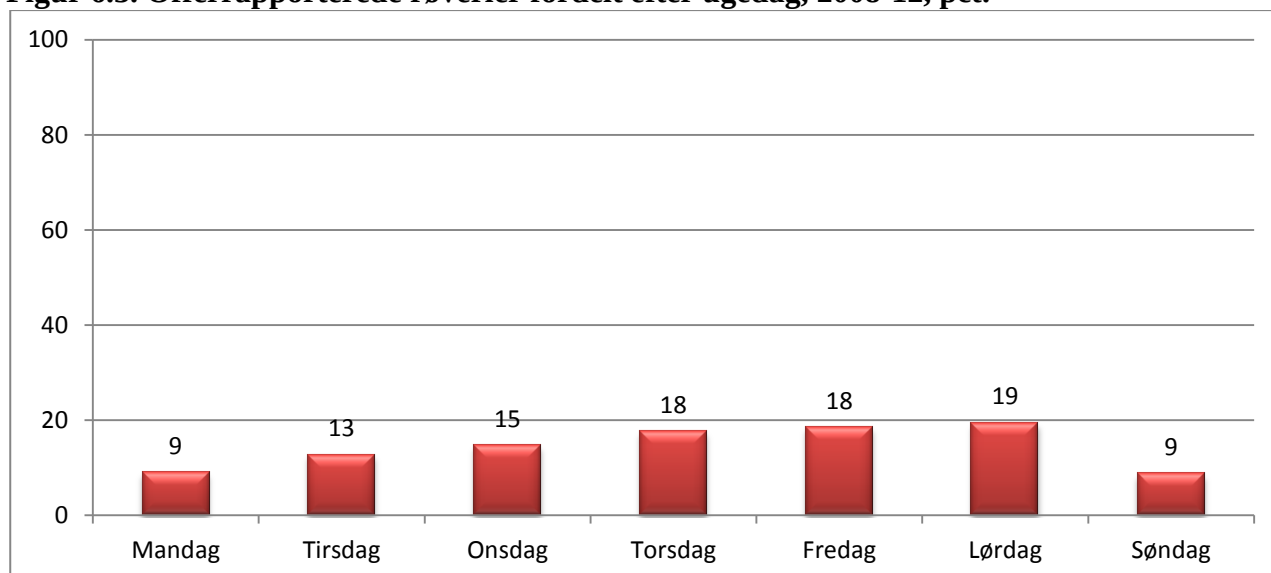
Tabel 6.9. Offerrapporterede røverier fordelt efter antal tilstedeværende i gerningsøjeblikket og antal ofre, 2008-12, pct.

	Andel i alt	Heraf andel hvor alle blev udsat for røveri	Heraf andel, hvor kun nogen blev udsat for røveri	Heraf andel hvor kun adspurgte blev udsat for røveri
Ofret var alene	60 %	-	-	
Sammen med 1-2 personer	25 %	35 %	7 %	58 %
Sammen med 3 personer eller flere	15 %	25 %	17 %	58 %

6.3 Hvornår sker røverierne

December måned er umiddelbart den måned, hvor der er flest røverier (12 pct. af de samlede røverier), mens januar er den med færrest (6 pct.). De øvrige måneder, hvor andelen af røverier ligger mellem syv og ni pct., adskiller sig ikke signifikant fra december og januar. Der er dog betydelig variation årene imellem, således at december i nogle år er en af de måneder, hvor færrest oplever at være udsat for røveri. Denne variation følger ikke noget tydeligt mønster.

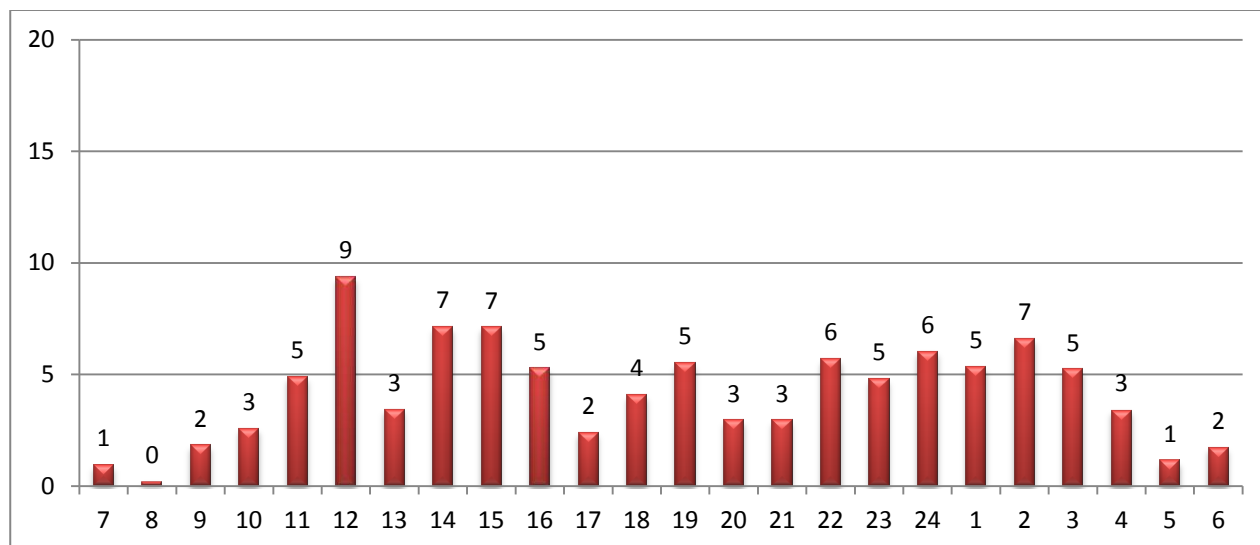
Figur 6.3. Offerrapporterede røverier fordelt efter ugedag, 2008-12, pct.³²

³² I 12 pct. af voldstilfældene husker ofrene kun, hvorvidt hændelsen foregik i hverdage eller weekenden. Disse besvarelser spredtes ud på de forskellige dage i de to kategorier, således at fordelingen afspejler den øvrige fordeling inden for disse kategorier. Derudover husker 11 pct. slet ikke hvilken ugedag, der var tale om, og disse er ikke indregnet i denne fordeling.

I en undersøgelse af registrerede røverier mod andre ses en tydelig tendens til, at røverier hober sig op fredag og lørdag (Kylvsgaard, 2008). Også de offerrapporterede røverier er skævt fordelt i ugens løb, således at sandsynligheden stiger i løbet af ugen og toppe lørdag, hvorefter der ses et tydeligt fald til søndag. Søndage og mandage er således de dage, hvor der er begået færrest røverier, mens over halvdelen af røverierne finder sted torsdag til lørdag.

Figur 6.4. Procent af offerrapporterede røverier fordelt efter gerningstidspunkt på døgnet, 2008-12. Pct.

Figur 6.4 viser, at der ligeledes er en skæv fordeling af røverierne med hensyn til det tidspunkt på døgnet, hvor de er begået. Særligt mange røverier er begået omkring klokken 12, hvilket dog kan hænge sammen med respondenternes vanskeligheder ved at huske det nøjagtige klokkeslæt for røveriet, hvorfor 'midt på dagen' kan blive til klokken 12.

Figuren viser også, svarende til de registrerede røverier, at relativt mange røverier bliver begået i de senere aftentimer og om natten, dvs. primært mellem kl. 22 og 4, hvor mere end en tredjedel af røverierne finder sted, mens timerne midt på eftermiddagen også er særligt udsatte. Den mest fredelige fjerdedel af døgnet er mellem kl. 4 og 10, hvor knap 12 pct. af røverierne fandt sted.

6.4 Røverierne grovhed og alvorlighed

I langt de fleste røverisager er ofret ikke blevet udsat for vold, men alene truet, idet 91 pct. af røveriofrene angiver, at de hverken er blevet slået eller sparket i forbindelse med røveriet, jf. tabel 6.12. De, der er blevet slået og sparket, er spurgt, om dette har medført synlige skader eller mærker, hvilket knap halvdelen af dem, svarende til godt 4 pct. af alle ofre for røverier, svarede ja til. I en del af tilfældene drejer skaderne sig alene om blå mærker, mens der dog i enkelte tilfælde også er tale om brækkede ben eller en brækket næse. Videre har knap to tredjedele af de ofre, der er blevet slået

med mærker til følge, søgt læge, hvilket svarer til 3 pct. af alle røveriofre. 2012 skiller sig ikke signifikant ud fra de øvrige år med hensyn til, hvor stor en andel af ofrene der blev udsat for vold.

Tabel 6.12. Offerrapporterede røverier fordelt efter anvendt vold, skader og lægebehandling blandt ofrene, 2008-12, pct.

	Ja	Nej	I alt
Slået eller sparket	9 %	91 %	100 %
Synlige skader eller mærker	4 %	96 %	100 %
Lægebehandling af skader eller mærker	3 %	97 %	100 %

Der er også spurgt, om der er forekommet våben eller redskab i forbindelse med røveriet, og dette var tilfældet i omtrent 15 pct. af tilfældene, jf. tabel 6.13. I langt de fleste af disse situationer er våbnet alene anvendt til at true med. Andelen der blev udsat for væbnet røveri var i 2012 ikke signifikant højere end i tidligere år.

I de tilfælde, hvor der har været anvendt våben eller truet med våben, har ofret i knap halvdelen af tilfældene følt sig i livsfare, mens dette kun gælder for 5 pct. af de tilfælde, hvor våben ikke har været involveret.

Tabel 6.13. Offerrapporterede røverier fordelt efter anvendelse af våben, 2008-12, pct.

	Andel
Ja, anvendt	1 %
Ja, truet med	14 %
Nej	84 %
I alt	100 %

Som tabel 6.14 viser, er det set over hele måleperioden oftest knive, der er forekommet i røverier med våben eller redskab. Dette er sket i cirka 9 pct. af røverierne, mens et skyde- eller slagvåben har været involveret i 6-7 pct. af sagerne. Heller ikke her er der signifikant forskel mellem 2012 og tidligere år.

Tabel 6.14. Offerrapporterede røverier fordelt efter arten af våben, 2008-12, pct.³³

	Andel
Kniv	9,2 %
Skydevåben	7,0 %
Slagvåben	6,3 %
Andre våben/redskab	3,0 %

³³ Tallene i denne tabel summerer ikke til samme andel, som vist i tabel 6.13 vedrørende andel af røverierne med anvendelse af våben. Forskellen skyldes, at der ved en del af røverierne er blevet anvendt mere end ét våben.

Knap hvert tredje offer vurderede i 2012 røveriet som meget alvorligt mod cirka hvert fjerde i perioden 2008-12, jf. tabel 6.15. Lidt flere mener, det var en 'ret alvorlig' hændelse, mens 38 pct. ikke synes, at det skete har været særligt alvorligt, mod 45 pct. i måleperioden som helhed. Det ser således ud til, at ofrene vurderer røverierne som mere alvorlige i 2012 end i resten af måleperioderne, men forskellene er ikke statistisk signifikante.

Tabel 6.15. Offerrapporterede røverier fordelt efter ofrets vurdering af hændelsens alvorlighed, 2008-12, pct.

	2008	2009	2010	2011	2012	2008-12
Meget alvorlig	20 %	32 %	23 %	19 %	30 %	25 %
Ret alvorlig	35 %	19 %	31 %	31 %	31 %	29 %
Ikke særligt alvorlig	46 %	49 %	45 %	49 %	38 %	45 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Selv om relativt mange af ofrene ikke synes, at røveriet har været så alvorligt, så er det alligevel 82 pct., som betragter det, de har været udsat for, som en kriminel hændelse, jf. tabel 6.16. Kun ganske få personer ser røverihændelsen som enten en forkert, men ikke kriminel handling, eller som 'bare noget, der sker'. 2011 adskiller sig dog signifikant fra de tidligere år, idet flere af ofrene mener, at det er noget, der 'bare sker', mens færre anser det for at være en kriminel handling. Tilsvarende ses ikke i 2012.

Tabel 6.16. Offerrapporterede røverier fordelt efter ofrets vurdering af hændelsen som kriminel eller ej, 2008-12, pct.

	2008	2009	2010	2011	2012	2008-12
En kriminel handling	88 %	85 %	82 %	72 %	83 %	82 %
En forkert, men ikke kriminel handling	4 %	1 %	10 %	7 %	4 %	5 %
Bare noget der sker	7 %	14 %	8 %	21 %	13 %	12 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Måske lidt overraskende viser undersøgelsen, at ganske få af ofrene synes, at røveriepisoden har påvirket dem og deres liv på markant vis, jf. tabel 6.17. Set over hele perioden mener 14 pct. af ofrene, at røveriet har påvirket dem i meget eller temmelig høj grad. Herudover mener 13 pct., at det har påvirket dem 'en del', mens knap hver fjerde mener, at det har påvirket dem 'i ringe grad'. Halvdelen oplyser, at det slet ikke har påvirket dem (se også Kongstad og Kruize 2011). Selv om røveri strafferetligt betragtes som en meget alvorlig forbrydelse, synes dette generelt ikke at være den mest udbredte opfattelse blandt ofrene.

Dog ses der i 2012 en kraftig og signifikant stigning i andelen af ofre, som oplever, at røveriet har påvirket dem i meget høj grad og et tilsvarende fald i andelen, der vurderer sig upåvirkede.

Tabel 6.17. Offerrapporterede røverier fordelt efter ofrets vurdering af, i hvilket omfang hændelsen har påvirket dem og deres liv, 2008-12, pct.

	2008	2009	2010	2011	2012	2008-12
Ja, i meget høj grad	6 %	6 %	4 %	8 %	14 %	7 %
Ja, i temmelig høj grad	4 %	8 %	8 %	4 %	8 %	7 %
En del	14 %	11 %	13 %	13 %	12 %	13 %
Lidt, i mindre grad	23 %	20 %	25 %	26 %	24 %	24 %
Slet ikke	53 %	55 %	49 %	49 %	41 %	50 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

6.5 Alkohol og stoffer

Ofrene angiver, at 17 pct. af gerningspersonerne efter deres oplevelse har været påvirket af alkohol eller andet, jf. tabel 6.18, og 4 pct. af gerningspersonerne menes at have været *meget* alkoholpåvirkede. Næsten lige så mange af ofrene – 16 pct. – har ifølge deres egne udsagn været påvirkede, da røveriet skete. Det er dog kun ganske få af ofrene – 1 pct. – der har været påvirket af andet end alkohol mod 9 pct. af gerningspersonerne, ifølge ofrenes vurdering.

Tabel 6.18. Offerrapporterede røverier fordelt efter gerningspersoners og ofres påvirkning af alkohol eller andet, 2008-12, pct.

	Gerningsperson	Offer
Meget påvirket af alkohol	4 %	3 %
Påvirket af alkohol	4 %	12 %
Påvirket af andet	9 %	1 %
Ikke påvirket	84 %	84 %
I alt	100 %	100 %

Når ofrenes og gerningspersonernes tilstand i forbindelse med røveriet sammenholdes, ses det, at i ca. tre fjerdedele af røverisituationerne har hverken gerningspersonen eller ofret været påvirket, mens begge parter har været det i 8 pct. af dem.

6.6 Udbytte

Tabel 6.19 angiver, hvor stor en andel af ofrene for røveri, der har fået stjålet forskellige typer genstande. Det ses heraf, at omtrent en fjerdedel af røverierne udelukkende drejer sig om forsøg på røveri, hvor ofret ikke har mistet nogen genstande, men stadig kan have været udsat for vold og trusler.

Det mest almindelige mål for røveriet er rede penge. 37 pct. af ofrene i perioden angiver således, at de har fået frarøvet penge, pung eller tegnebog. I godt hvert tiende tilfælde er ofret frarøvet Dankort eller andet kreditkort. Også omkring hver tiende har fået frarøvet taske, mobiltelefon, iPod o.lign., smykker eller transportmidler i form af cykel, knallert m.v. Kun i få tilfælde er der stjålet tøj eller sko. Kategorien 'andet' dækker over bl.a. genstande som mobilopladere, cigaretter og ting fra bil.

Tabel 6.19. Andel af ofre, der har fået stjålet forskellige typer genstande, 2012, pct.

	2012	2008-12
Intet, det var kun et forsøg	25 %	23 %
Penge/pung/tegnebog	33 %	37 %
Dankort/andet kreditkort	12 %	11 %
Taske	9 %	12 %
Mobiltelefon	19 %	10 %
iPods eller andet elektronisk udstyr	11 %	10 %
Tøj/sko	3 %	4 %
Smykker/ure/briller	9 %	8 %
Cykel/knallert/andet transportmiddel	11 %	8 %
Andet	11 %	13 %
Gennemsnitligt antal genstande stjålet pr. røveri	1,17	1,19

Med hensyn til langt de fleste typer af objekter adskiller 2012 sig ikke fra gennemsnittet for hele måleperioden. Dog er andelen af røveriofre, der har mistet deres mobiltelefon, næsten dobbelt så stor som periodens gennemsnit og forskellen er statistisk signifikant. Denne stigning kan tænkes at hænge sammen med udbredelsen af dyre smartphones blandt danskere.

Gennemsnitligt har ofrene mistet lige knap 1,2 genstande pr. røveri, og heller ikke her har der været en statistisk signifikant udvikling.

I cirka to tredjedele af de røveriepisoder, hvor ofret har fået frataget noget, vurderer ofret det frarøvede til at have en værdi af mindst 2.000 kr., jf. tabel 6.20, mens der i godt hver femte episode er frarøvet for mindre end 1.000 kr. Gennemgående ligger estimeringen af det frarøvedes værdi højere i offerundersøgelsen end i undersøgelsen af de politiregistrerede røverier (Kyvsgaard, 2008).

Tabel 6.20. Offerrapporterede røverier fordelt efter værdien af det frarøvede, 2008-12, pct.

	Andel
0-499 kr.	13 %
500-999 kr.	9 %
1.000-1.999 kr.	13 %
2.000-4.999 kr.	28 %
5.000-9.999 kr.	13 %
10.000 kr. og derover	25 %
I alt	100 %

6.7 Ofrenes reaktion på røverierne

Langt de fleste røverier anmeldes til politiet. Det er således mere end tre fjerdedele af de offerrapporterede røverier, der er anmeldt til politiet af enten ofret selv eller af en anden. Fra 2008 til 2011 er anmeldelsesprocenten steget. I 2008 anmeldtes 70 pct. af alle røverier, og denne andel steg til 83 pct. frem til 2011. I 2012 faldt anmeldelsesprocenten til 71 pct. Forskellene er dog ikke statistisk signifikante.

Ikke overraskende er der en sammenhæng mellem ofrets vurdering af røveriets alvorlighed og anmeldelsestilbøjeligheden: Jo alvorligere ofret vurderer røveriet til at være, desto mere sandsynligt er det, at det anmeldes til politiet. Forskellene i anmeldelsestilbøjeligheden er dog som følge af den generelt høje anmeldelsesprocent ret begrænset, jf. tabel 6.21, og der er alene signifikant forskel mellem yderpunkterne.

Tabel 6.21. Offerrapporterede røverier fordelt efter anmeldelse og vurdering af hændelsens alvorlighed, 2008-12, pct.

	Ikke anmeldt	Anmeldt
Meget alvorlig	18 %	82 %
Ret alvorlig	23 %	77 %
Ikke særlig alvorlig	26 %	74 %
I alt	23 %	77 %

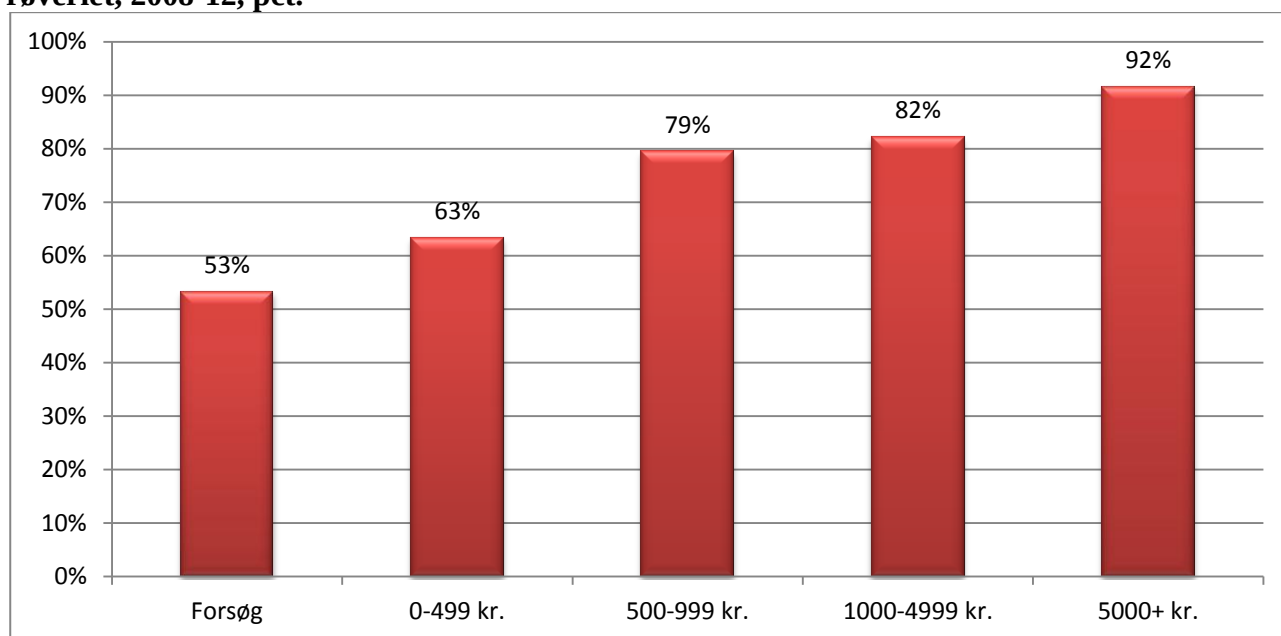
Der er derimod ikke nogen særlig klar sammenhæng mellem anmeldelsestilbøjeligheden og oplevelsen af røveriets betydning for ofrets liv, jf. tabel 6.22, og i 2012 er sammenhængen snarere den modsatte af det, der umiddelbart kunne forventes.

Tabel 6.22. Offerrapporterede røverier fordelt efter anmeldelse og ofrets vurdering af om det har påvirket dem og deres liv, 2008-12, pct.

	2012	2008-11	2008-12
I meget/temmelig høj grad	48 %	83 %	72 %
I nogen/lille grad	80 %	83 %	83 %
Slet ikke	79 %	73 %	74 %
I alt	72 %	78 %	77 %

Anmeldelsestilbøjeligheden har en klar og stærk sammenhæng med det økonomiske tab ved røveriet, jf. figur 6.5. De personer, der alene har været udsat for forsøg på røveri, er således klart mindre tilbøjelige til at anmelde røveriet til politiet, end dem, der har lidt et økonomisk tab. Derudover viser figuren en signifikant stigende anmeldelsestilbøjelighed med væksten af det økonomiske tab.

Figur 6.5. Procent af røveriofre der har anmeldt røveriet til politiet i forhold til udbyttet af røveriet, 2008-12, pct.

Af tabel 6.23 fremgår det, at den hyppigste grund til ikke at anmelde røveri er, at det har været for bagatelagtigt og/eller kun et forsøg på røveri. Denne begrundelse ses i knap to ud af fem tilfælde. I knap hver fjerde tilfælde beror det på, at anmeldelse til politiet ikke anses for at nytte noget, mens 10 pct. mener, det er for besværligt at anmelde. Sidstnævnte begrundelse er givetvis også relateret til røveriets omfang. Kategorien ”anden grund” dækker over meget forskelligartede årsager, herunder generel mistillid til politiet, og at andre personer har frarådet en anmeldelse.

Tabel 6.23. Røveriofres grunde til ikke at anmelde røveriet til politiet, 2008-12, pct.

	Andel
For lidt/kun forsøg	38 %
Nytter ikke	23 %
For besværligt	10 %
Kunne ikke give brugbare oplysninger til politiet	3 %
Selv skyld i røveriet	2 %
Frygt for repressalier	2 %
Hensyn til gerningspersonen	3 %
Anden grund	20 %
I alt	100 %

Politiet har ifølge ofrene kun opklaret ganske få af de sager, der er anmeldt. Ifølge ofrene drejer det sig om 17 pct. Denne procentandel er betydeligt lavere end den, kriminalstatistikken oplyser om. Diskrepansen beror givetvis på, at ofrene ikke alene rapporterer om egentlige røverier, men også om taske- og tricktyverier, hvor opklaringsprocenten er ret lav (Kongstad og Kruize, 2012). Desuden kan den skyldes, at ofrene ikke altid har kendskab til sagens videre forløb, eller at sigtelsesprocenten for røveri varierer betydeligt med røveriets karakter, således at røverier mod private, som er den form, der primært oplyses om gennem en offerundersøgelse, relativt sjældent fører til en sigtelse.

6.8 Forhold der påvirker risikoen for at blive udsat for røveri

Slutresultatet af den gennemførte regressionsanalyse vedrørende *udsathed for røveri* er vist i tabel 6.24. I årene 2009-12 var i alt 1,0 pct. udsat for røveri.³⁴

Tabel 6.24. Slutmodel for udsathed for røveri (n=38.879)

Variabel	Andel ofre i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
16-24 år	1,8 %	4.700	,004	1,464	1,128	1,899
Hovedstaden	1,2 %	11.089	,001	1,450	1,161	1,813
Sjælland	1,1 %	5.666	,033	1,379	1,026	1,853
Gift	0,6 %	22.433	,000	,563	,443	,715
Går ud ugentligt eller mere for at more sig	1,3 %	16.723	,000	1,498	1,205	1,863
Ejer butik eller virksomhed	1,4 %	4.302	,000	1,836	1,384	2,435

³⁴ Regressionsanalyserne omfatter alene perioden siden 2009, hvor der er inkluderet spørgsmål om livsstil og socioøkonomiske forhold i offerundersøgelsen, se i øvrigt afsnit 2.3.

Af tabellen fremgår det, at *alder*, *bopælsregion*, *civilstand*, *hvor ofte man går ud for at feste og more sig* samt *om man ejer butik eller virksomhed* er faktorer, der har sammenhæng med risikoen for at blive udsat for røveri:

- Unge mellem 16 og 24 år har større risiko for at blive udsat for røveri end personer, der er ældre.
- Indbyggere i region Sjælland og region Hovedstaden er mere udsatte end indbyggerne i de øvrige regioner.
- Gifte er i mindre risiko for at blive udsat for røveri, end enlige og fraskilte er.
- Går man ofte ud for at more sig med venner og bekendte, er der større sandsynlighed for at blive udsat for røveri.
- Ejer man en butik eller en virksomhed, er der større sandsynlighed for, at man udsættes for røveri.

Ejerskab af butik og/eller virksomhed indebærer den største forøgelse af udsathed for røveri – knap en fordobling – sammenlignet med dem, der ikke er butiks- og virksomhedsejere. Dette skal ses i sammenhæng med, at en væsentlig del af røverierne er rettet mod en butik eller en virksomhed og ikke en person.

Omvendt er det forbundet med en særlig lav risiko for at blive udsat for røveri, hvis man er gift. Gifte personer har således kun halv så stor sandsynlighed herfor som ugifte personer – alt andet lige.

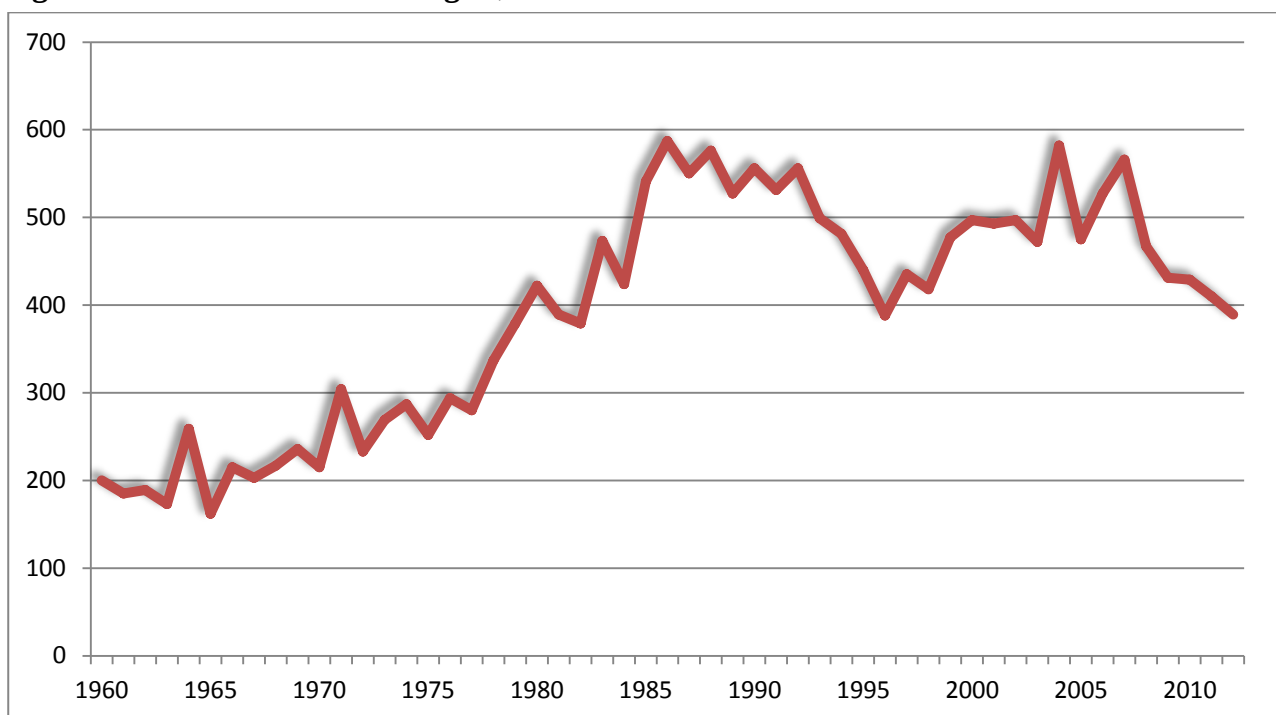
Det er bemærkelsesværdigt, at høj indkomst og ejerskab af mange forbrugsgoder ikke er forbundet med en forhøjet risiko for røveri.³⁵

³⁵ Disse sammenhænge aflæses af OR-værdierne. Udsathed for røveri har en statistisk højsignifikant sammenhæng med det at være gift, ejerskab af butik samt det, at man går ud ugentligt eller oftere for at more sig. For disse er der mere end 99,9 pct. sikkerhed for, at effekten ikke skyldes en statistisk tilfældighed.

7. TVANGSSAMLEJE

Af figur 7.1 ses udviklingen i politianmeldte voldtægter fra 1960 til 2012. Det fremgår af figuren, at det årlige antal politianmeldte voldtægter i de sidste 20-30 år har ligget mellem 400 og 600 tilfælde. I 2012 er antallet af politianmeldte voldtægter 389, hvilket er det laveste antal siden 1995 og før det 1982. Udviklingen i voldtægter i Danmark er særskilt behandlet og belyst andetsteds (Balvig m.fl., 2009).

Figur 7.1. Politianmeldte voldtægter, 1960-2012.

Offerundersøgelsen omfatter fra og med 2008 spørgsmål til de adspurgte kvinder om udsathed for tvangssamleje.³⁶ Spørgsmålet lyder: “Kan du fortælle mig, om du inden for de seneste fem år har været udsat for, at en mand ved brug af vold eller trusler om vold har forsøgt at tvinge dig til eller rent faktisk har tvunget dig til samleje?” Her er valgt at anvende termen ‘tvangssamleje’ om det, kvinderne angiver at have været udsat for, idet det er usikkert, i hvilket omfang der er tale om voldtægt i juridisk forstand.

Et spørgsmål om tvangssamleje er også indgået i tidligere danske offerundersøgelser, men da spørgsmålene i disse undersøgelser samt undersøgelseskonteksten ikke uden videre er sammenlignelige, vil der kun i begrænset omfang blive sammenlignet med tidligere undersøgelser. Der henvi-

³⁶ At det alene er kvinder, der er stillet spørgsmålene om tvangssamleje, skyldes ikke en antagelse om, at mænd ikke kan udsættes for tvangssamleje, men at fænomenet har et væsentligt mindre omfang, hvorfor det er svært at kortlægge ved brug af surveymetoden.

ses i øvrigt til omtalen heraf i rapporten “Vold og overgreb mod kvinder” (Balvig & Kyvsgaard, 2006c), som er tilgængelig på Justitsministeriets hjemmeside.

På spørgsmålet om udsathed for tvangssamleje inden for de seneste fem år er det i gennemsnit for alle årene 2008-12 1 pct. af kvinderne, der svarer bekræftende herpå. Det svarer til, at ca. 19.000 kvinder tilkendegiver, at de inden for de seneste fem år har været udsat for tvangssamleje eller forsøg herpå. Andelen af de adspurgte kvinder, som angiver at have været udsat for tvangssamleje eller forsøg herpå inden for de seneste fem år, varierer noget over tid: 0,7 pct. i 2008, 1,0 pct. i 2009, 0,9 pct. i 2010, 1,3 pct. i 2011 og 0,9 pct. i 2012. Andelen af udsatte var i 2011 signifikant højere end i 2008, 2010, 2012 og måleperioden set som helhed, mens andelen i 2012 ikke skiller sig ud fra dette gennemsnit.

Som følge af fremadteleskopering hos respondenterne kan antallet af ofre gennem de seneste fem år være misvisende, hvorfor der også er set på, hvor mange der har været udsat inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet. Ved et 1-års perspektiv frem for et 5-års perspektiv er risikoen for fremadteleskopering mindre. Gennemsnitligt for perioden er 0,15 pct. af kvinderne blevet udsat for tvangssamleje inden for det seneste år, og 2012 adskiller sig ikke signifikant herfra. Det svarer til ca. 2.900 kvinder. Med sikkerhedsintervaller på 95 pct. er der tale om mindst 2.100 og højest 3.800 ofre for tvangssamleje pr. år.

I undersøgelsesmaterialet er det i alt 270 respondenter i perioden 2008 til 2012, som angiver at have været udsat for tvangssamleje. Konklusionerne i det følgende er således baseret på et spinkelt materiale og følgerig behæftet med betydelig usikkerhed.

De gennemførte analyser omfatter alle, der har været udsat for tvangssamleje eller forsøg herpå inden for den seneste femårige periode, ligesom svarene for årene 2008 til 2012 er behandlet samlet. Begrebet ‘tvangssamleje’ dækker i det følgende både fuldbyrdet tvangssamleje og forsøg herpå. For cirka halvdelen – 51 pct. – af de kvinder, der angiver, at de har været udsat for tvangssamleje, drejer det sig om forsøg, mens der i de resterende tilfælde er tale om fuldbyrdet tvangssamleje.

Størstedelen af ofre – 63 pct. – er blevet udsat for tvangssamleje én gang i løbet af en fem års periode, mens 20 pct. er blevet udsat 2-3 gange og 17 pct. 4 gange eller flere. I 2011 og 2012 er andelen af ofre, der har været udsat fire eller flere gange, større end i de tidligere år. Denne stigning er signifikant, men det skal understreges, at datamaterialet for de enkelte år er meget spinkelt med cirka 40 til 70 udsatte respondenter årligt, hvilket forøger den statistiske måleusikkerhed betragteligt og samtidig betyder, at mindre ændringer kan medføre andre resultater.

7.1 Ofre og gerningsmænd

Ofrene for tvangssamleje er relativt unge, idet mere end en fjerdedel var 18 år eller yngre på gerningstidspunktet, halvdelen var 23 år eller yngre, og mere end tre fjerdedele var højst 35 år. Det yngste offer var 13 år, mens det ældste var 63 år. Generelt var få af ofrene over 50 år. Gennemsnitsalderen for ofrene på gerningstidspunktet var 27 år.

Forholdet mellem ofrenes og gerningsmandens alder fremgår af tabel 7.1. Der er en tydelig sammenhæng, idet de yngre gerningsmænd primært har tvunget eller forsøgt at tvinge yngre kvinder til samleje, mens det for ældre gerningsmænd typisk drejer sig om mere modne kvinder.

Tabel 7.1. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter ofrets og gerningsmandens alder, 2008-12, pct.

Ofrets alder	Gerningsmandens alder			
	15-24 år	25-39 år	Over 39 år	I alt
Indtil 24 år	28 %	25 %	3 %	57 %
25-39 år	1 %	19 %	6 %	26 %
Over 39 år	1 %	5 %	10 %	17 %
I alt	30 %	49 %	19 %	100 %

I knapt hvert tredje tilfælde kendte ofret ikke gerningsmanden, jf. tabel 7.2. I de fleste af de øvrige tilfælde – fire ud af ti – er gerningsmanden en nuværende eller tidligere partner, og i disse tilfælde er langt de fleste tvangssamlejer begået under samlivet. Det er bemærkelsesværdigt, at kun en relativt lille del af tvangssamlejerne har karakter af at være såkaldte kontakttvangssamlejer.³⁷ Det kan dog ikke udelukkes, at nogle af de ofre, der har været udsat for denne form for tvangssamleje, har svaret nej til et indledende spørgsmål i spørgeskemaet om, hvorvidt de kendte personen.

I undersøgelsen er der også spurgt, om samme gerningsmand tidligere har truet kvinden med eller faktisk gennemført tvangssamleje. Det er sket for 32 pct. af ofrene, og det er – som det kan forventes – først og fremmest tilfældet for dem, hvor gerningsmanden er en partner.

³⁷ Kontakttvangssamleje er et begreb, der dækker over tvangssamlejer begået i forbindelse med en kortvarig social relation, f.eks. hvor offer og gerningsmand har mødt hinanden på en beværtning, haft et stævnemøde o.l. Det engelske udtryk for fænomenet er 'date rape'.

Tabel 7.2. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter ofrets kendskab og relation til gerningsmanden, 2008-12, pct.

	Andel
Ukendt	31 %
Nuværende ægtefælle/samlever/kæreste	8 %
En tidligere ægtefælle/samlever/kæreste. Tvangssamleje begået inden forholdets ophør	25 %
En tidligere ægtefælle/samlever/kæreste. Tvangssamleje begået efter forholdets ophør	7 %
Andet familiemedlem	0,7 %
En (tidligere) ven/kammerat	10 %
Bekendt > 24 timer	12 %
Bekendt < 24 timer	1 %
En man lige havde mødt på værtshus eller lign.	1 %
En man lige havde mødt gennem Internettet	0,4 %
En ofret var i et afhængighedsforhold til (f.eks. chef, lærer, læge, taxachauffør el.lign.)	0,4 %
Anden person	3 %
I alt	100 %

7.2 Gerningssituationen

36 pct. af tvangssamlejerne er foregået i ofrets bolig, herunder fælles bolig, jf. tabel 7.3, mens cirka hver fjerde er foregået i gerningsmandens bolig. Yderligere er næsten hver tiende tvangssamleje foregået i anden privat bolig, hvilket indebærer, at det sammenlagt er godt to tredjedele af tvangssamlejerne, der er foregået i en privat bolig. Omtrent en sjettedel er foregået udendørs på offentligt tilgængelige gader eller parker.

Tabel 7.3. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter gerningsstedets art, 2008-12, pct.

	Andel
Egen bolig	36 %
Gerningsmandens bolig	24 %
Anden privat bolig	9 %
På arbejdsplads/skole/uddannelsesinstitution	3 %
På værtshus, cafe, bodega m.m.	1 %
Offentligt tilgængeligt sted såsom gade, park m.v.	16 %
Offentligt transportmiddel	0,9 %
Andet offentligt tilgængeligt sted	3 %
Udlandet	3 %
Andet	3 %
I alt	100 %

Der er yderligere spurgt om, hvorvidt hændelsen er sket i forbindelse med en privatfest eller en tur i byen, hvilket godt en fjerdedel af ofrene har svaret ja til – helt præcist 28 pct.

Tabel 7.4. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter andel ofre og gerningsmænd påvirket af alkohol eller andet, 2008-12, pct.³⁸

		<i>Gerningsmand</i>			I alt
		Påvirket af alkohol	Påvirket af andet	Ikke påvirket	
Offer	Påvirket af alkohol	21 %	2 %	4 %	27 %
	Påvirket af andet	0,4 %	0,4 %	0,8 %	2 %
	Ikke påvirket	18 %	3 %	50 %	71 %
I alt		40 %	6 %	54 %	100 %

Tabel 7.4 viser andelen af henholdsvis ofre og gerningsmænd, der var påvirkede i gerningsøjeblikket. Dette er baseret på ofrenes opfattelse, og ifølge dem var gerningsmændene hyppigere påvirkede end ofrene selv. I øvrigt ses af tabellen, at den hyppigste situation er den, hvor hverken offer eller gerningsmand var påvirket.

Tidsmæssigt er tre fjerdedele af tvangssamlejerne foregået torsdag til lørdag, og 57 pct. af dem er foregået inden for den tredjedel af døgnet, der går fra kl. 20 om aftenen til kl. 4 om morgenen.

7.3 Tvangssamlejets grovhed og alvorlighed

Der er 46 pct. af ofrene, der har fået synlige skader eller mærker som følge af tvangssamlejet, og 41 pct. af disse er efterfølgende blevet lægebehandlet for skaderne, jf. tabel 7.5. Skaderne bestod typisk af blå mærker eller hudafskrabninger, men i enkelte tilfælde var der tale om brækkede ribben eller en brækket arm.

Tabel 7.5. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter andel med skader og lægebehandling, 2008-12.

	Ja	Nej	I alt
Synlige skader eller mærker	46 %	54 %	100 %
<i>Heraf</i> andel med lægebehandling for skader eller mærker	41 %	59 %	100 %

I hver tyvende tvangssamlejetilfælde – 5 pct. – er der anvendt våben eller redskab, enten direkte eller til trusler. Det drejer sig i langt de fleste tilfælde om brug af kniv, men ikke altid kun kniv. I

³⁸ Der er en del tilfælde, hvor ofret ikke har en klar opfattelse af, om gerningsmanden har været påvirket eller ej, og også enkelte tilfælde, hvor offer ikke ved eller ikke har svaret på, om hun selv var påvirket (i alt 10 pct. af besvarelsene). Disse er ikke inkluderet i tabellen, da det slører billedet, men det er vigtigt at være opmærksom på, når der i forvejen er tale om få respondenter.

mere end halvdelen af tilfældene, hvor der er brugt en form for våben, er der således (også) anvendt ting som flaske eller sten. Brug af slag- eller skydevåben forekommer betydeligt sjældnere. Det skal igen understreges, at datamaterialet er ganske spinkelt, hvorfor resultaterne er behæftet med en betydelig statistisk usikkerhed.

Der er endvidere spurgt, om ofret mener, at der er anvendt bedøvende middel, sovemiddel eller andet, som gjorde, at ofret ikke vidste, hvad der foregik. 6 pct. af ofrene er helt sikre på, at det er tilfældet, mens yderligere 4 pct. siger, at det måske var tilfældet. Brug af bedøvelsesmiddel omtales oftere ved forsøg på end ved gennemført tvangssamleje.

Der berettes om relativt få gruppetvangssamlejer. I 95 pct. af tvangssamlejerne er der således alene tale om én gerningsmand, mens der i de resterende tilfælde har været flere.

23 pct. af ofrene har følt sig i livsfare under tvangssamlejet. Næsten alle kvinder, der har været udsat for væbnet tvangssamleje, har følt sig i livsfare.

I de fleste tilfælde vurderes tvangssamlejet som ret alvorlig, jf. tabel 7.6. Kun få – 15 pct. – ser hændelsen som ikke særlig alvorlig. Der er en tendens til, at især væbnet tvangssamleje betragtes som meget alvorlig, mens de tvangssamlejer, der vurderes som værende af mindre alvorlig karakter, hyppigere er begået af en kendt gerningsmand. Forskellene er dog ikke signifikante.

Tabel 7.6. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter ofrets vurdering af hændelsens alvorlighed, 2008-12, pct.

	Andel
Meget alvorlig	38 %
Ret alvorlig	46 %
Ikke særlig alvorlig	15 %
I alt	100 %

Godt halvdelen af ofrene er ikke i tvivl om, at hændelsen var kriminel, jf. tabel 7.7. Denne vurdering er særlig udbredt blandt ofre for tvangssamlejer, hvor der har været anvendt våben eller redskab. Denne forskel er signifikant. Blandt de ofre, der vurderede handlingen som kriminel, var det 61 pct., der kendte gerningsmanden, mod 79 pct. af de personer, der vurderede handlingen som ”forkert, men ikke kriminel.” Også denne forskel er signifikant. Dette tyder på, at ofrets relation til gerningspersonen har betydning for vurderingen af hændelsen.

Tabel 7.7. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter ofrets vurdering af hændelsen som kriminel eller ej, 2008-12, pct.

	Andel
En kriminel handling	54 %
En forkert, men ikke kriminel handling	40 %
Bare noget der sker	6 %
I alt	100 %

Mens der som nævnt var ganske få af dem, som havde været udsat for røveri, der syntes, at hændelsen havde påvirket dem og deres liv, så er sagen en noget anden, når det drejer sig om tvangssamleje, jf. tabel 7.8. Næsten en fjerdedel af ofrene vurderer, at det har påvirket dem i meget høj grad, mens knapt en tredjedel synes, det har påvirket dem i temmelig høj grad eller en del. Hver fjerde føler sig påvirket i ringe grad, mens godt en femtedel mener, at det slet ikke har påvirket dem. 93 pct. af de ofre, der har følt sig i livsfare, er i en eller anden grad blevet påvirket af tvangssamleje-hændelsen, og mere end fire femtedele af dem, der har været udsat for væbnet tvangssamleje eller forsøg herpå, er i meget høj grad påvirkede af hændelsen.

Tabel 7.8. Offerrapporterede tvangssamlejer fordelt efter ofrets vurdering af om hændelsen har påvirket dem og deres liv, 2008-12, pct.

	Andel
Påvirket i meget høj grad	23 %
Påvirket i temmelig høj grad	12 %
Påvirket en del	19 %
Påvirket en ringe grad	25 %
Slet ikke påvirket	21 %
I alt	100 %

7.4 Anmeldelse til politiet

Mens røverierne i langt de fleste tilfælde er anmeldt til politiet, er det meget sjældnere tilfældet med tvangssamleje. Det er kun hvert fjerde tvangssamleje, der er anmeldt til politiet, og i en del tilfælde – 5 pct. af det samlede antal – er det ikke kvinden selv, der har anmeldt sagen til politiet. Der er ikke markante forskelle årene imellem med hensyn til anmeldestilbøjeligheden.

Der er en klar statistisk sammenhæng mellem, hvorvidt ofret kendte gerningspersonen eller ej, og om tvangssamlejet er anmeldt til politiet. Der er en større tilbøjelighed til at anmelde tvangssamlejet, hvis det er en gerningsmand, ofret ikke kender. Politiet får kendskab til knap 40 pct. af de

tvangssamlejetilfælde eller forsøg herpå, hvor gerningsmanden ikke er ofret bekendt, mens dette kun gælder i 17 pct. af de tilfælde, hvor ofret kender gerningsmanden.

I modsætning til hvad der kunne forventes, er det ikke primært de fuldbyrdede tvangssamlejer, der anmeldes til politiet, men faktisk i noget højere grad forsøgene på tvangssamleje. 30 pct. af forsøgene er anmeldt mod kun 16 pct. af de fuldbyrdede. Dette skal ses i sammenhæng med, at mere end 80 pct. af de fuldbyrdede tvangssamlejer begås af en bekendt, hvor dette kun gælder 56 pct. af forsøg på tvangssamlejer.

Som forventet er det oftest de tilfælde af tvangssamleje, der opleves som mest alvorlige, og dem, der anses for at være en kriminel handling, der anmeldes til politiet. I hvor høj grad tvangssamleje-hændelsen har påvirket ofret, er ikke relateret til anmeldelsestilbøjeligheden.

Tabel 7.9. Tvangssamlejeofres grunde til ikke at anmelde tvangssamlejet til politiet, 2008-12, pct.

	Andel
Syntes ikke, der var grund til det/mente ikke, det var noget kriminelt	29 %
Troede ikke, det ville hjælpe eller havde ikke lyst	21 %
Var bange eller blev truet	17 %
Det var en kæreste, partner, ven eller kunne gå ud over børnene	18 %
Følte skyld, skam eller lagde selv op til det	10 %
Andet	5 %
I alt	100 %

Til spørgsmålet om, hvorfor tvangssamlejet ikke er anmeldt til politiet, svarer 29 pct. af kvinderne, at de ikke syntes, der var grund til det, og/eller at de ikke mente, det var noget kriminelt, jf. tabel 7.9. Godt hver femte svarer, at det ikke ville hjælpe at anmelde, og/eller at de ikke havde lyst til det. 17 pct. begrundede den manglende anmeldelse med, at de var bange eller blev truet, mens ligeså mange begrundede det med, at tvangssamlejet var begået af en kæreste, partner eller ven, eller med, at det kunne gå udover egne eller voldtægtsmandens børn. Hver tiende af kvinderne undlod anmeldelse, fordi de følte skyld eller skam eller mente, de selv havde lagt op til det.

Ifølge de kvinder, der har anmeldt sagen til politiet, er det langt fra altid, politiet fanger gerningsmanden. 44 pct. af de ofre, hvor sagen er anmeldt til politiet, har oplevet, at gerningsmanden blev pågrebet, mens 56 pct. således ikke har.

At mange kvinder ikke har anmeldt tvangssamlejet til politiet betyder ikke, at disse kvinder ikke har talt med nogen om hændelsen. Kun i otte pct. af tilfældene har kvinden ikke talt med nogen som

helst om hændelsen. De fleste kvinder – 55 pct. – har talt med deres familie om tvangssamlejet, ligesom de fleste – 80 pct. – har talt med venner og bekendte om det. I omtrent en femtedel af tilfældene har kvinderne også talt med nogen på deres arbejdsplads om hændelsen. Sammenholdes dette med tidligere undersøgelser, tyder det på, at det er blevet mere almindeligt, at kvinder taler med andre om hændelsen.

14 pct. har haft kontakt til krisecentre eller lignende steder i forlængelse af tvangssamlejet, og 38 pct. har været hos læge, psykolog/eller psykiater. Endelig er der nogle – 16 pct. – som har haft kontakt med andre myndigheder end politiet, eksempelvis det sociale system, som følge af tvangssamlejet.

7.5 Forhold der påvirker risikoen for at blive udsat for tvangssamleje

I dette afsnit refereres slutresultatet fra tre regressionsanalyser vedrørende henholdsvis den generelle risiko for at blive udsat for tvangssamleje, risikoen for at blive udsat for tvangssamleje af nogen, man *kender*, samt risikoen for at blive udsat for tvangssamleje af en gerningsperson, der *ikke er bekendt*. Alle analyser gælder perioden 2009-12.³⁹ Det skal for alle disse regressionsanalyser – men særligt de to sidste – bemærkes, at antallet af ofre i datamaterialet er relativt ringe, hvilket medfører betydelig statistisk usikkerhed.

7.5.1 Udsathed for tvangssamleje

Slutresultatet af de gennemførte regressionsanalyser vedrørende *udsathed for tvangssamleje* fremgår af tabel 7.10. I alt angav 1 pct. af de adspurgte kvinder, at de havde været udsat for tvangssamleje eller forsøg herpå inden for de sidste fem år.

Tabel 7.10. Regressionsanalyse vedrørende udsathed for tvangssamleje (n=19.181).

Variabel	Andel ofre i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
16-24-årige	2,7 %	2.138	,000	5,407	3,561	8,208
25-39-årige	1,4 %	4.038	,000	3,773	2,553	5,574
Arbejdsløs	2,1 %	2.216	,000	3,931	2,754	5,611
Selvstændig	1,0 %	1.097	,042	2,005	1,025	3,923
Sjælland	1,4 %	2.758	,002	1,773	1,224	2,569
Gift	0,3 %	11.148	,000	,238	,152	,371

³⁹ Regressionsanalyserne omfatter alene perioden siden 2009, hvor der blev inkluderet spørgsmål om livsstil og socio-økonomiske forhold i offerundersøgelsen, se i øvrigt afsnit 2.3.

Det ses, at *alder*, *beskæftigelse*, *bopæl* samt *civilstand* har sammenhæng med risikoen for at blive udsat for tvangssamleje.

- De 16-24-årige såvel som de 25-39-årige kvinder er i væsentligt større omfang end kvinder, der er 40 år eller ældre, udsat for tvangssamleje.
- Er man arbejdsløs er risikoen for at blive udsat for tvangssamleje højere end for de beskæftigede og for kvinder uden for arbejdsmarkedet.
- Bor man i Region Sjælland, er risikoen for at blive udsat for tvangssamleje højere, end hvis man er bosiddende i de øvrige regioner.
- Er man gift, er risikoen for at blive udsat for tvangssamleje lavere, end den er for de ugifte.

Sammenhængene med alder, arbejdsløshedskategorien, bopæl samt civilstand er meget sikre. De har alle signifikansniveauer mindre end 0,1 pct., og vi kan derfor med mere end 99,9 pct. sikkerhed sige, at disse sammenhænge ikke er tilfældige.

Tabellen viser, at det især er de unge kvinder, som har en meget forhøjet risiko for at blive udsat for tvangssamleje sammenlignet med ældre kvinder. Kvinder mellem 16 og 24 år har en risiko for at blive udsat for tvangssamleje, der er mere end 5 gange så høj, som andre kvinder. I forhold til andre aldersgrupper har de 25-39-årige kvinder en risiko for at blive udsat for tvangssamleje, der er mere end tredoblet.

Selv om en stor del af tvangssamlejerne er begået af en partner, har de gifte kvinder alligevel en betydeligt mindre sandsynlighed end de ugifte for at blive udsat for tvangssamleje. Deres risiko er ca. en fjerdedels af de ugiftes.

Mere bemærkelsesværdigt er det, at kvinder, der er arbejdsløse, er næsten fire gange så udsatte for tvangssamleje som kvinder, der er i arbejde. Muligvis er dette i nogen grad en konsekvens af den effekt, tvangssamlejet har haft. Mens selve det at blive udsat for tvangssamleje ligger i fortiden, er beskæftigelse noget, der i måles ved interviewtidspunktet. Nogle respondenter er måske blevet påvirket så meget af hændelsen, at de har måttet opgive deres job.⁴⁰

Det er også påfaldende, at det ikke synes at øge risikoen for tvangssamleje, at man hyppigt går ud om aftenen. Man kunne godt forestille sig, at risikoen for at blive udsat for tvangssamleje hang nøje sammen med, hvor meget man går ud for at more sig og feste, men det viser sig ikke at være tilfæl-

⁴⁰ Disse effekter aflæses af OR-værdierne. Udsatheden for tvangssamleje er derudover med meget stor statistisk sikkerhed forbundet med alder, det at være arbejdsløs, samt det at være gift.

det. Dette skal givetvis ses i sammenhæng med, at de fleste tilfælde af tvangssamleje foregår i ofrets eller gerningsmandens bolig og ikke er kontakttvangssamlejer.

7.5.2 Udsathed for tvangssamleje, hvor gerningsmanden er ofret bekendt.

I tabel 7.11 ses slutresultatet af en regressionsanalyse af *udsatheden for tvangssamleje, hvor gerningsmanden er ofret bekendt*. Her medregnes tilfælde, hvor gerningsmanden enten er partner, eks-partner, et familiemedlem eller en (eventuelt tidligere) ven eller bekendt. Således medregnes ikke tilfælde, hvor gerningsmanden enten er totalt ukendt, eller hvor ofret og gerningsmanden kun lige har mødt hinanden. I alt angav 0,6 pct. af de adspurgte kvinder, at de havde været udsat for en sådan hændelse inden for de sidste fem år.

Tabel 7.11. Regressionsanalyse vedrørende udsathed for tvangssamleje, hvis gerningsmanden er ofret bekendt (n=19.178).

Variabel	Andel ofre i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
16-24-årige	1,5 %	2.136	,005	2,461	1,317	4,596
25-39-årige	1,0 %	4.038	,000	4,059	2,455	6,709
Indkomst under 240.000 kr. ⁴¹	0,8 %	8.441	,010	1,850	1,157	2,960
Arbejdsløs	0,8 %	2.215	,001	2,356	1,488	3,832
Pensionist	0,1 %	3.153	,044	,264	,072	,965
Sjælland	0,7 %	2.757	,001	2,072	1,322	3,249
Gift	0,2 %	11.148	,000	0,248	,145	,423

Det ses af tabel 7.11, at der er en sammenhæng mellem *ofrets alder, indkomst, beskæftigelse, bopæl samt civilstatus* og udsatheden for tvangssamleje, hvor gerningsmanden er ofret bekendt.

- De 16-24-årige og de 25-39-årige kvinder, er mere udsatte end kvinder, der er 40 år eller ældre.
- Kvinder med en indkomst under 240.000 kr. om året har en forøget risiko sammenlignet med kvinder med en højere indkomst.
- Arbejdsløse har en forøget risiko, mens pensionister har en reduceret risiko sammenlignet med de øvrige erhvervsgrupper.

⁴¹ Denne kategori var lige netop ikke statistisk signifikant, hvis den opdeltes i to forskellige indkomstintervaller, således som det er tilfældet i de øvrige regressioner. Ved at slå kategorierne sammen var det imidlertid muligt at vise effekten, der jf. OR-værdien er betragtelig.

- Kvinder med bopæl i Region Sjælland har en forøget udsathed i forhold til kvinder i landets andre regioner.
- Gifte kvinder har en mindre risiko for at blive udsat for tvangssamleje af en af ofret kendt gerningsperson i forhold til enlige (fraskilte og enker) og ugifte kvinder.

Tabellen viser, ligesom den generelle udsathed for tvangssamleje, at kvinder under 40 år er mere udsatte for tvangssamleje, hvor gerningsmanden er en bekendt, end kvinder der er 40 år eller ældre. Det er dog bemærkelsesværdigt, at det nu synes at være de 25-39-årige kvinder, der er mest udsat, frem for de 16-24-årige.⁴² Forskellen mellem de to aldersgrupper er dog ikke statistisk signifikant.

I lyset af, at en stor del af tvangssamlejer med kendte gerningsmænd begås af kæresten og ægtemænd, er det endvidere bemærkelsesværdigt, at gifte kvinder har ligeså lille risiko for at blive udsat for denne type tvangssamleje som for tvangssamleje generelt. Dette skal muligvis ses i sammenhæng med, at kvinder, der udsættes for tvangssamleje af deres ægtemænd, kan være blevet skilt siden hændelsen. Omvendt kan kvinder, der udsættes for tvangssamleje af deres ægtemænd, men som stadig er gift, måske være mindre tilbøjelige til at berette herom.

7.5.3 Udsathed for tvangssamleje, hvor gerningsmanden ikke er en bekendt.

I tabel 7.12 ses slutresultatet af en regressionsanalyse for udsatheden for tvangssamleje, hvor ofret ikke kender gerningsmanden eller kun har kendt denne i kort tid. Hertil medregnes alle de tilfælde, der ikke indgår i regressionsanalysen i afsnit 7.5.2. Dvs. tvangssamlejer, hvor gerningsmanden er ukendt, en ”korttidsrelation”, en person i et afhængighedsforhold (eksempelvis en chef, en læge, en betjent eller en taxachauffør) eller øvrige gerningsmænd. I alt angav 0,3 pct. af de adspurgte kvinder, at de havde været udsat for en sådan hændelse inden for de sidste fem år.

Tabel 7.12. Regressionsanalyse vedrørende udsathed for tvangssamleje, hvis gerningsmanden ikke er ofret bekendt (n=19.178).

Variabel	Andel ofre i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
16-24-årige	1,3 %	2.136	,001	3,303	1,627	6,705
Indkomst under 100.000 kr.	1,1 %	2.364	,032	2,057	1,063	3,983
Arbejdsløs	0,8 %	2.215	,000	4,566	2,559	8,148
Gift	0,1 %	11.148	,001	,240	,107	,539

⁴² Disse sammenhænge aflæses af OR-værdierne. Sammenhængene er endvidere statistisk højsignifikante for aldersgruppen af 25-39-årige og de gifte kvinder. Her er der mere end 99,9 pct. sandsynlighed for, at der ikke er tale om en tilfældighed.

Det ses af tabellen, at der er en sammenhæng mellem *ofrets alder, indkomst, beskæftigelse og civilstand* og udsathedens for tvangssamleje, hvor gerningsmanden ikke var ofret bekendt.

- De 16-24-årige kvinder er mere udsatte end kvinder, der er 25 år eller ældre.
- Kvinder med en indkomst under 100.000 har en forøget risiko sammenlignet med kvinder med en højere indkomst.
- Arbejdsløse kvinder har en forøget risiko sammenlignet med de øvrige beskæftigelsesgrupper.
- Gifte kvinder har en formindsket risiko sammenlignet med øvrige kvinder.

Ligesom for de øvrige typer tvangssamleje er de yngre kvinder mere udsatte end de ældre. Hvis gerningsmanden ikke er ofret bekendt, er det imidlertid kun de 16-24-årige, der er mere udsatte end de øvrige kvinder. Kvinder i aldersgruppen 25-39 år er således ikke mere udsatte for denne type tvangssamleje end andre kvinder.

I modsætning til resultaterne for regressionsanalyserne vedrørende tvangssamleje og tvangssamleje, hvor gerningsmanden er ofret bekendt, ses der ikke regionale forskelle i denne analyse.⁴³

⁴³ Disse sammenhænge aflæses af OR-værdierne. Sammenhængen er endvidere statistisk højsignifikant for arbejdsløse kvinder, hvor det med mere end 99,9 pct. sikkerhed kan fastslås, at der ikke er tale om en tilfældighed.

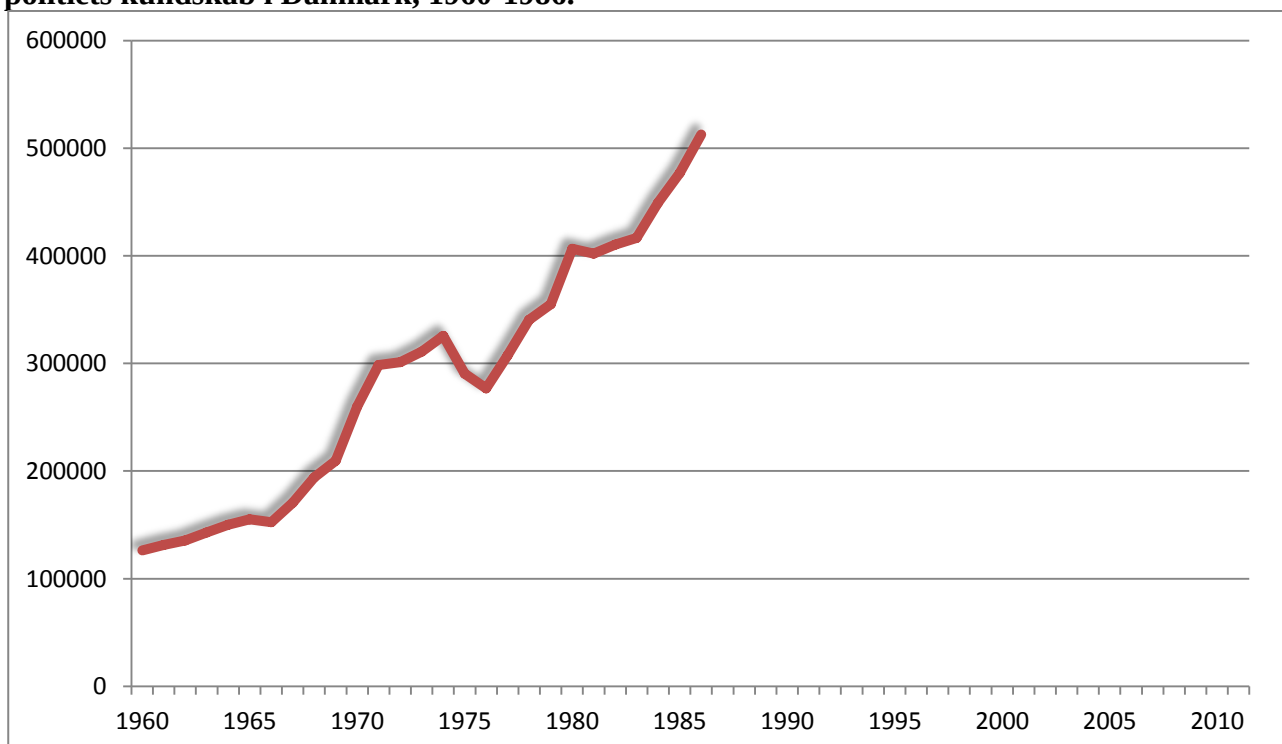
8. DEN SAMLEDE KRIMINALITETSUDVIKLING

I det følgende skal der ses på udviklingen i tyverier, hærværk og vold samlet. Tvangssamleje og røveri indgår ikke i denne analyse, da tidligere voldsofferundersøgelser typisk alene har omfattet de tre nævnte former for kriminalitet.

8.1 Kriminalitetsudviklingen frem til 1986

1986 var et mærkeår i kriminalitetens historie i Danmark. Da årsopgørelsen fra Rigspolitechefen for dette år blev offentliggjort (i marts måned 1987), måtte man således notere sig, at antallet af straffelovsovertrædelser, der ved anmeldelse eller på anden måde var kommet til politiets kundskab, nu oversteg en halv million. Helt præcist viste kriminalitetsregnskabet, at der i 1986 var indgivet og registreret 512.850 anmeldelser for overtrædelse af straffeloven. I et tilbageblik kunne man konstatere, at der var tale om ikke mindre end en femdobling i forhold til situationen i begyndelsen af 1960'erne, jf. figur 8.1, og når man spejlede sig i Interpols internationale kriminalstatistikker, fremstod Danmark – med 1 anmeldt straffelovsovertrædelse for hver 10 indbyggere – nu som et af de mest kriminalitetsbefængte samfund i verden. Samtidig viste analyser foretaget af Institut for Konjunkturanalyse, at vold og kriminalitet bekymrede 2 ud af 3 danskere meget (Thulstrup m.fl., 2005, s. 80; se også figur 9.2).

Figur 8.1. Straffelovsovertrædelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab i Danmark, 1960-1986.

Væksten i kriminaliteten i det forudgående tiår, fra 1976 til 1986, havde været langt stærkere end det tidligere tiår – 1966 til 1976 – der igen havde oplevet en stærkere vækst end fra 1956 til 1966. Denne tilsyneladende katastrofekurs og katastrofeplacering for kriminaliteten i Danmark inspirerede flere til at kigge fremad: Hvordan ville det se ud ved årtusindeskiftet? I dag ved vi, hvordan det kom til at gå, men dengang spåede man.

Således spåede den daværende rigspolitichef, at antallet af straffelovsovertrædelser i år 2000 ville være steget til mere end én million om året, altså en fordobling i forhold til 1986. Rigspolitichefen fremhævede, at denne spådom var baseret på meget grove beregninger, men lagde også vægt på "... at tilsvarende regnemetoder for 20 år siden blev brugt til at forudsige udviklingen i kriminaliteten frem til 80'erne – og de holdt stik" (Lardell, 1987, s. 7).

Også kultursociologerne Blum og Porsager foretog og præsenterede en række fremskrivninger af kriminalitetens udvikling fra 1986 til år 2000, blandt andet en fremskrivning baseret på den forudsætning, at den gennemsnitlige stigningstakst fra 1960 til 1986 ville fortsætte (Blum & Porsager, 1987). I så fald skulle tyverianmeldelserne stige fra omkring 400.000 i 1986 til over 800.000 i 2000, hærværksanmeldelser fra knap 40.000 om året til 170.000 om året og den anmeldte personvold fra omkring 6.000 til knap 11.000. Samlet betød denne fremskrivning, ligesom Rigspolitichefens, en fordobling af de anmeldte straffelovsovertrædelser.

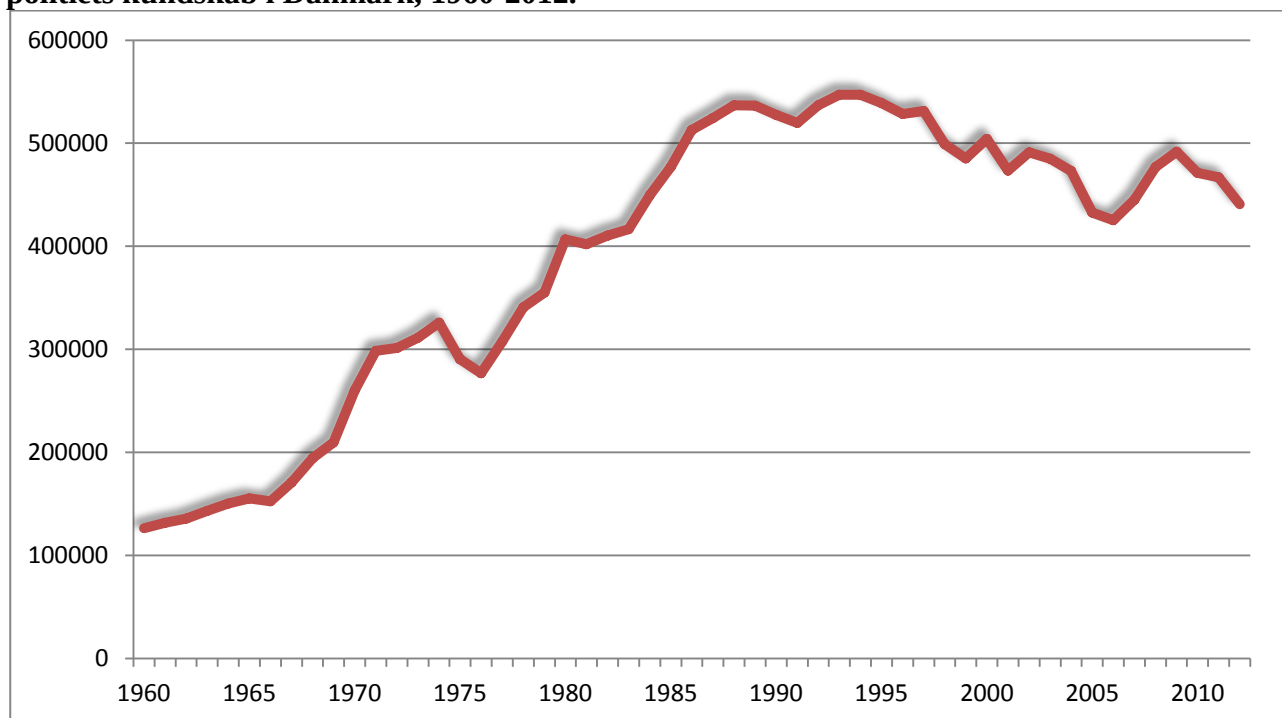
Fra kriminologisk hold blev der udarbejdet en konsekvensanalyse. Denne byggede ikke på vækstprocenterne i de forudgående år, men analyserede de mulige konsekvenser af ændringer i befolkningens størrelse, befolkningens alderssammensætning og samfundets urbaniseringsgrad – forhold som hidtil havde vist sig at have stærk sammenhæng med kriminalitetsniveauet (Balvig 1985a; 1987). Denne konsekvensanalyse førte til et meget anderledes resultat end de to vækstbaserede fremskrivninger, idet dens bud på udviklingen var, at der i år 2000 ikke ville være flere anmeldte straffelovsovertrædelser end i 1986, snarere noget færre (omkring 490.000).

8.2 Kriminalitetsudviklingen frem til 2012

Det faktiske antal anmeldte straffelovsovertrædelser i 2000 blev 504.250, et lille fald på 2 pct. i forhold til 1986. Perioden fra 1986 viste sig således at blive en periode med en meget anderledes kriminalitetsprofil end perioden fra midt i 1960'erne til midt i 1980'erne. Den stadige vækst blev afløst af først stagnation og senere et fald i de anmeldte straffelovsovertrædelser. Som det ses af figur 8.2, stagnerede antallet af anmeldte straffelovsovertrædelser i perioden fra midt i 1980'erne til midt i 1990'erne på et niveau med mellem 500.000 og 550.000 årlige anmeldelser, hvorefter der fra midt i 1990'erne og frem til 2006 har været en faldende tendens. Fra 2007 til 2009 steg antallet af anmeldte straffelovsovertrædelser på ny – en stigning på 16 pct. – dog efterfulgt af endnu et fald på 10 pct.

fra 2009 til 2012. Med undtagelse af år 2000 har antallet af anmeldte straffelovsovertrædelser i alle årene i det nye årtusinde været under en halv million.

Figur 8.2. Straffelovsovertrædelser der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab i Danmark, 1960-2012.

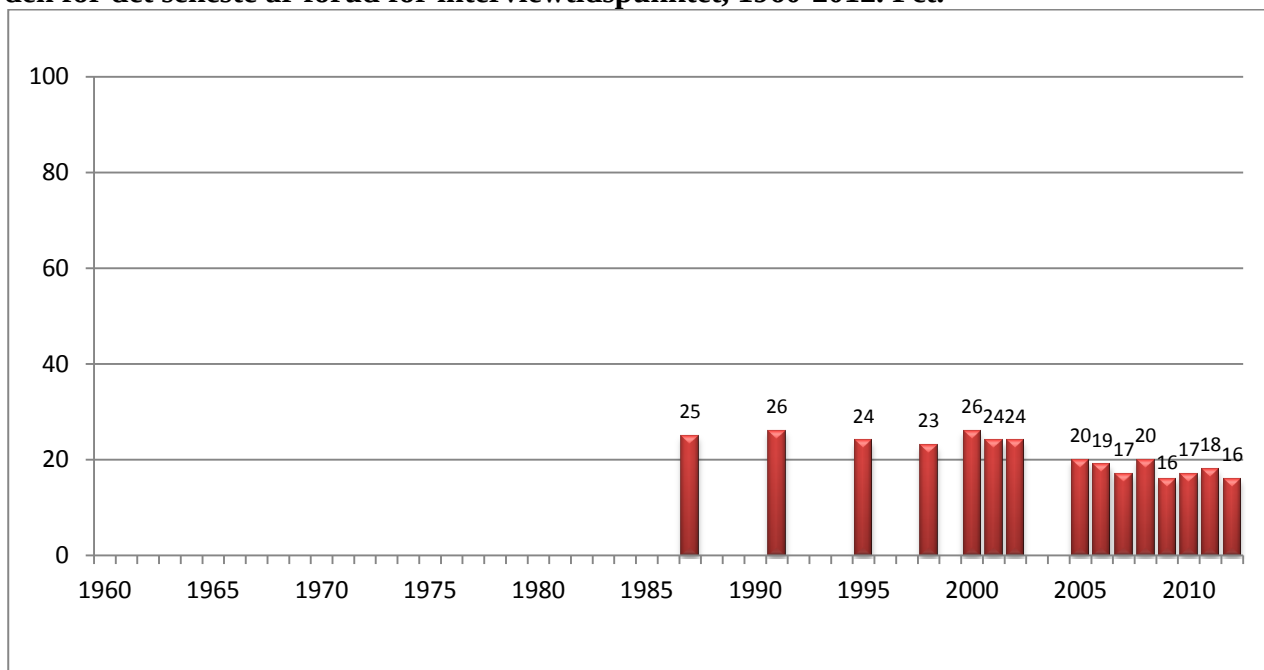

1986-87 er ikke blot et mærkeår med hensyn til udviklingen i den registrerede kriminalitet, men også med hensyn til forsøg på at kortlægge den *faktiske* kriminalitet. I 1987 blev der således for første gang gennemført en undersøgelse af, hvorvidt danskerne inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet havde været udsat for tyveri, hærværk og/eller vold. Som det er fremgået af det tidligere, er der før 1987 foretaget andre offerundersøgelser – den første i 1971 – men 1987 var første gang, man i samme undersøgelse spurgte om udsathedens for tre af de mest typiske og talrige traditionelle straffelovsovertrædelser – tyveri, hærværk og vold.

Undersøgelsen i 1987 viste, at en fjerdedel af befolkningen – 25 pct. – i løbet af et år blev udsat for tyveri, hærværk og/eller vold. Siden da er denne undersøgelse gentaget flere gange, jf. figur 8.3.

Fra 1987 til 2002 holdt det årlige antal personer udsat for kriminalitet sig på omkring disse 25 pct., mens tendensen siden 2002 har været et fald. Niveaulet i 2012 ligger således markant under tidligere tiders relativt høje niveau. De hidtil laveste niveauer blev målt i 2009 og i 2012.

Figur 8.3. Procent af befolkningen der har været udsat for tyveri, vold og/eller hærværk inden for det seneste år forud for interviewtidspunktet, 1960-2012. Pct.

At der forud for 1986-87 – således som udviklingen i de politiregistrerede straffelovsovertrædelser tyder på – kan være sket en stigning i danskernes samlede udsathed for kriminalitet, sandsynliggøres af en serie offerundersøgelser foretaget af AIM. Her er befolkningen blevet spurgt, om de "... inden for det sidste halve års tid har været udsat for nogen form for kriminalitet". Den første undersøgelse blev foretaget i 1976, hvor 9 pct. tilkendegav, at de havde været udsat for kriminalitet. I de tre følgende undersøgelser, alle fra 1980'erne, var procenterne henholdsvis 14 (1980), 15 (1982) og 14 (1984) (Andersen, 1985a).

8.3 Kriminaliteten 2012

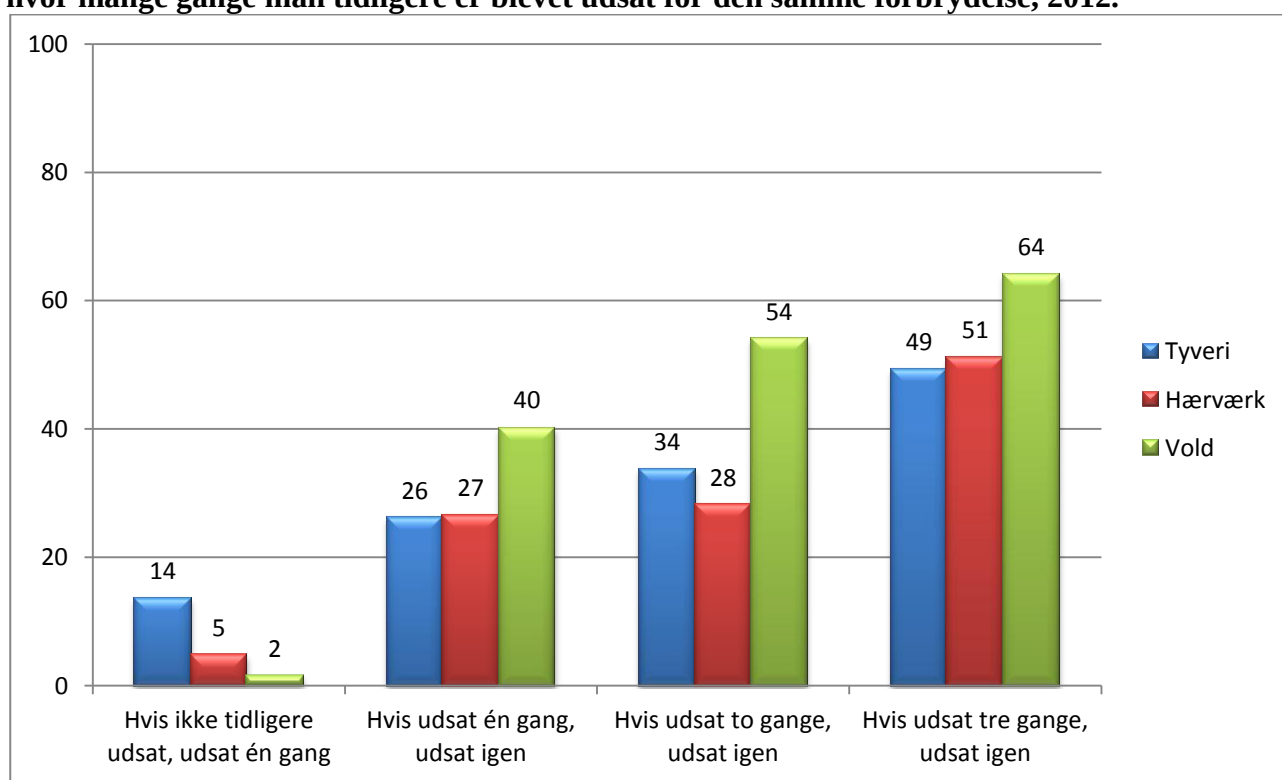
Som angivet i figur 8.3 har 16 pct. af de udspurgte 16-74-årige i befolkningen i 2012 oplyst, at de i løbet af de seneste 12 måneder forud for undersøgelsen har været udsat for tyveri, vold og/eller hærværk. I absolutte tal drejer det sig om 681.000 mennesker (mellem 653.000 og 709.000 når sikkerhedsintervaller indberegnes).

Af de 681.000 personer, der har været ofre for kriminalitet, har 34 pct. været det mere end én gang i løbet af det seneste år forud for undersøgelsen. Denne reviktimiseringsandel angår langt flere, end man skulle forvente. Hvis tilfældighederne alene rådede, skulle man f.eks. forvente, at det ville være ca. hver halvtredsindstyvende af de ofre, der havde været udsat én gang for vold, der ville være udsat flere gange, mens det som nævnt er hver tredje. Denne forøgede risiko for reviktimisering gør sig gældende såvel med hensyn til risikoen for at blive udsat for en anden type forbrydelse som for at blive udsat for samme type forbrydelse flere gange.

Selv om der er en overrisiko for at blive udsat for andre typer af forbrydelser, når man er blevet udsat for én, er det dog langt de fleste af ofrene, der i løbet af et år alene udsættes for *enten* tyveri *eller* hærværk *eller* vold, nemlig 90 pct. af ofrene.⁴⁴

Omtrent ni ud af ti udsættes altså kun for én type kriminalitet, mens en væsentlig andel – jf. ovenstående – udsættes flere gange for den samme. For de, der udsættes for flere typer af kriminalitet, er den mest udbredte ”kombination” tyveri og hærværk. Man kan forestille sig, at det her ofte drejer sig om to sider af samme kriminelle handling eller det samme forløb, eksempelvis et indbrud.

Figur 8.4. Procentvis risiko for i løbet af et år at blive udsat for en forbrydelse afhængig af, hvor mange gange man tidligere er blevet udsat for den samme forbrydelse, 2012.

Det fremgår af figur 8.4, at reviktimiseringsrisikoen er stor for alle tre former for kriminalitet, men størst for vold. Risikoen for at blive udsat for vold i løbet af et år er 1,5 pct., men hvis man har været udsat én gang, er der 40 procents risiko for, at man udsættes for vold igen inden for samme år. Har man været udsat to gange, er risikoen for, at man udsættes igen 54 pct., og har man været udsat tre gange, er risikoen for på ny at blive udsat 64 pct. Det er tidligere påvist, at det især er for partnervold og vold i forbindelse med arbejdets udførelse, at reviktimiseringsrisikoen er stor (Balvig, 1998).

⁴⁴ I tidligere rapporter er denne andel opgjort per tilfælde og ikke per person.

Risikoen for at blive udsat for kriminalitet er størst for de yngre aldersgrupper, mens de ældre i ringere grad udsættes for kriminalitet. Blandt de 16-24-årige drejer det sig om en fjerdedel, der er blevet udsat for kriminalitet i løbet af det forudgående år, mens det er en femtedel af de 25-39-årige og godt en ottendedel af 40-74-årige, jf. tabel 8.1.

Tabel 8.1. Andel mænd, kvinder og alle i forskellige aldersgrupper der det seneste år har været udsat for kriminalitet, 2012.

	Mænd	Kvinder	Alle
16-24 år	27 %	23 %	25 %
25-39 år	20 %	18 %	19 %
40-74 år	15 %	11 %	13 %
I alt	18 %	15 %	16 %

Der er signifikant forskel på mænds og kvinders risiko for at blive udsat for kriminalitet, jf. tabel 8.1. Kønsforskellen i udsathed er statistisk signifikant for de 16-24-årige og de 40-74-årige, men ikke for de 25-39-årige. Risikoen for reviktimisering adskiller sig ikke for mænd og kvinder.

Sammenlagt er det 53 pct. af ofrene, som har anmeldt mindst én af de former for kriminalitet, de har været udsat for, til politiet, eller som politiet – ifølge ofret – på anden vis har fået nys om.

Anmeldelsestilbøjeligheden stiger med alderen, jf. tabel 8.2. Hvor 42 pct. af de 16-24-årige har anmeldt, er det 55 pct. af de 25-39-årige og 58 pct. af de 40-74-årige. Forskellen mellem den yngste gruppe og de to ældste er statistisk signifikant.

Tabel 8.2. Andel ofre fordelt efter aldersgrupper og anmeldelse til politiet, 2012.

	Anmeldt	Ikke anmeldt	I alt
16-24 år	42 %	58 %	100 %
25-39 år	55 %	45 %	100 %
40-74 år	58 %	42 %	100 %
Alle	57 %	43 %	100 %

Slutresultatet af en række regressionsanalyser vedrørende *udsathed for kriminalitet* fremgår af tabel 8.3. I årene 2009-12 var i alt 17,4 pct. udsat for enten vold, tyveri eller hærværk.⁴⁵

⁴⁵ Regressionsanalyserne omfatter alene perioden siden 2009, hvor der er inkluderet spørgsmål om livsstil og socioøkonomiske forhold i offerundersøgelsen, se i øvrigt afsnit 2.3.

Tabellen viser, at følgende variable, der indgår i regressionsanalyserne, bidrager til at forklare risikoen for at blive udsat for kriminalitet: *køn, alder, beskæftigelse, bopælsregion, civilstand, hvor tit man går ud om aftenen, hvor tit man går ud for at more sig og feste, ejerskab over flere biler, sommerhus og/eller båd og ejerskab af butik* indgår i slutmodellen.

Tabel 8.3. Regressionsanalyse vedrørende udsathed for kriminalitet (n=29.954).

Variabel	Andel ofre i pct.	Uvægtet antal i stikprøve	Signifikansniveau	OR	95 pct. konfidensinterval for OR	
					Nedre	Øvre
Mænd	18,8 %	15.088	,000	1,199	1,127	1,276
16-24 år	26,0 %	3.721	,000	1,728	1,569	1,904
25-39 år	20,0 %	6.022	,000	1,343	1,244	1,449
Pensionist	9,8 %	4.649	,000	,657	,587	,735
Selvstændig erhvervsdrivende	21,3 %	2.113	,017	1,171	1,028	1,333
Hovedstaden	21,3 %	8.640	,000	1,437	1,348	1,532
Gift	14,1 %	17.132	,000	,794	,739	,853
Går ud ugentligt eller mere om aftenen	19,0 %	17.528	,003	1,108	1,035	1,188
Går ud ugentligt eller mere for at more sig	20,0 %	12.853	,000	1,152	1,077	1,234
Ejerskab over to biler, sommerhus og/eller båd	18,2 %	11.438	,000	1,226	1,146	1,313
Ejer butik eller virksomhed	23,5 %	3.238	,000	1,443	1,295	1,608

Mere konkret viser tabellen følgende om risikoen for at blive udsat for kriminalitet:

- Mænd er mere udsatte for kriminalitet end kvinder.
- De 16-24-årige og de 25-39-årige er mere udsatte end personer, der er 40 år eller ældre.
- Pensionister er mindre udsatte end folk på arbejdsmarkedet og andre uden for arbejdsmarkedet, mens selvstændige erhvervsdrivende er mere udsatte.
- Personer i Hovedstadsregionen er mere udsatte end personer i de øvrige regioner.
- Er man gift, er der lavere risiko for, at man udsættes for kriminalitet.
- De, der går ud mindst én gang ugentligt, er mere udsatte end dem, der går ud sjældnere.
- De, der går ud for at more sig og fest mindst én gang ugentligt, er mere udsatte end dem, der gør det sjældnere.
- De, der ejer flere biler, sommerhus og/eller båd, er mere udsatte for kriminalitet end dem, der ikke gør det.
- De, der har en butik eller en virksomhed, er mere udsatte for kriminalitet end andre.

I forhold til de tidligere regressionsanalyser fremgår det, at det især er de variable, der har betydning for tyveri, der genfindes her ved den samlede analyse af udsathed for kriminalitet. Dette er ikke overraskende, da det er den form for kriminalitet, flest er udsat for.

Af regressionen fremgår det, at især de helt unge har en relativ høj risiko for at blive udsat for kriminalitet, nemlig godt 70 pct. højere end for dem, der er 25 år eller ældre. Men også personer bosiddende i Region Hovedstaden har en noget højere risiko, nemlig godt 40 pct. højere end dem i de øvrige regioner. Selv om der over tid geografisk er sket en udjævning, er kriminalitet stadig noget mere udbredt i storbyerne.⁴⁶

Omvendt har især pensionister en lav risiko for at blive udsat for kriminalitet, nemlig mere end 30 pct. lavere end beskæftigede og andre uden for arbejdsmarkedet. Og personer, der er gift, har ca. 20 pct. mindre risiko, end de ugifte har.

Kriminalitet retter sig ofte mod ting, hvilket også ses af, at ejerskab af forbrugsgoder – ud over ejerskab af butik/virksomhed – er med til at forklare risikoen for at blive udsat for kriminalitet. De, der ejer mange ting, har således mere end 20 pct. højere risiko end andre for at blive udsat for kriminalitet. Indkomst har derimod ikke en effekt i sig selv.

Endelig bidrager også livsstilsvariablene til at forklare udsathed for kriminalitet, men livsstilen synes ikke med samme kraft at øge risikoen herfor, som nogle af de andre variable gør.

⁴⁶ Det ses også af tabellen, at de fleste faktorer med meget stor sandsynlighed er forbundne med risikoen for at blive udsat for kriminalitet. Kun det at være selvstændig erhvervsdrivende, samt forholdet, om man går ud ugentligt om aftenen, er *ikke* er signifikante med 99,9 pct. sikkerhed.

9. BEFOLKNINGENS ANGST OG BEKYMRING FOR KRIMINALITET

Ved gennemgangen af de enkelte former for kriminalitet er det omtalt, i hvilket omfang kriminaliteten har medført fysiske eller økonomiske skader samt – i forhold til røveri og tvangssamleje – hvorvidt hændelsen har haft betydning for ofrets liv. Det er imidlertid også af interesse at vide, hvor stor en del af befolkningen der er utrygge, uanset om de har været udsat for kriminalitet eller ej, og hvordan udviklingen i denne utryghed er.

9.1 Demografi og angst for kriminalitet 2012

Spørgsmålet om utryghed er belyst i undersøgelsen ved, at de interviewede oplyser, om deres personlige risiko for at blive udsat for kriminalitet er noget, de ofte tænker på. De, der svarer, at de næsten hele tiden eller ofte tænker på denne risiko, er dem, der almindeligvis anses at være angste for kriminalitet. I 2012 drejede det sig om 10 pct.

Tabel 9.1. Svarpersoner fordelt efter køn og bekymring for deres personlige risiko for at blive udsat for kriminalitet, 2012, pct.

	Mand	Kvinde	I alt
Næsten hele tiden	1 %	3 %	2 %
Ofte	6 %	10 %	8 %
Af og til	15 %	21 %	18 %
Sjældent	34 %	35 %	35 %
Aldrig	44 %	30 %	37 %
Alle	100 %	100 %	100 %

Der er en klar signifikant forskel mellem andelen af mænd og kvinder, som er angste for kriminalitet, idet det drejer sig om 13 pct. af kvinderne over for 7 pct. af mændene, jf. tabel 9.1. Mens 30 pct. af kvinderne aldrig er bange for at blive udsat for kriminalitet, er det 44 pct. af mændene.

Tabel 9.2. Svarpersoner fordelt efter alder og bekymring for deres personlige risiko for at blive udsat for kriminalitet, 2012, pct.

	16-24 år	25-39 år	40-74 år	I alt
Næsten hele tiden	3 %	1 %	2 %	2 %
Ofte	7 %	6 %	9 %	8 %
Af og til	17 %	17 %	19 %	19 %
Sjældent	35 %	36 %	34 %	35 %
Aldrig	38 %	40 %	36 %	37 %
Alle	100 %	100 %	100 %	100 %

Af tabel 9.2 fremgår det, at forskellen mellem aldersgrupperne ikke er særlig stor med hensyn til angst for kriminalitet. Dog er der en tendens til, at de mindst bange er gruppen af 25-39-årige. Forskellen mellem denne gruppe og de ældste i undersøgelsen er statistisk signifikant.

9.2 Udsathed for kriminalitet og angst for kriminalitet

De, der har været udsat for kriminalitet inden for det seneste år, tænker generelt mere på risikoen for på ny at blive udsat for kriminalitet, end andre gør, jf. tabel 9.3. Mens 9 pct. af dem, der ikke har været udsat for kriminalitet, næsten hele tiden eller ofte tænker på risikoen for at blive udsat herfor, drejer det sig om 17 pct. af dem, der har været udsat for kriminalitet, hvilket er en signifikant forskel. Det skal dog understreges, at det på det foreliggende grundlag ikke kan vides, i hvilken udstrækning sammenhængen eventuelt (også) går den anden vej: At det især er de mennesker, der med mere eller mindre god grund er ængstelige for at blive udsat for kriminalitet, som faktisk udsættes.

Tabel 9.3. Svarpersoner fordelt efter udsathed for kriminalitet og angst for kriminalitet, 2012, pct.

	Ikke udsat	Udsat	I alt
Næsten hele tiden	2 %	4 %	2 %
Ofte	7 %	13 %	8 %
Af og til	17 %	22 %	18 %
Sjældent	35 %	34 %	35 %
Aldrig	39 %	28 %	37 %
Alle	100 %	100 %	100 %

Det er undersøgt, om forskellen mellem de udsattes og de ikke udsattes grad af ængstelighed varierer i forhold til arten af den kriminalitet, de har været udsat for. Det viser sig ikke at være tilfældet. Det er således både dem, der har været udsat for tyveri, og dem, der har været udsat for hærværk, vold, trusler om vold, røveri eller tvangssamleje, der hyppigere end dem, der ikke har været udsat for disse forbrydelser, er angste for kriminalitet. Forskellene er i alle tilfælde statistisk signifikante.

9.3 Forhold der påvirker risikoen for at være angst for kriminalitet

Resultaterne fra en regressionsanalyse af, hvad der har sammenhæng med angsten for at blive udsat for kriminalitet, er gengivet i Tabel 9.4. Samlet var det 10,3 pct. af befolkningen, som i årene 2009-12⁴⁷ angav at de ”ofte” eller ”næsten hele tiden” var bange for at blive udsat for kriminalitet.

⁴⁷ Regressionsanalyserne omfatter alene perioden siden 2009, hvor der blev inkluderet spørgsmål om livsstil og socio-økonomiske forhold i offerundersøgelsen, se i øvrigt afsnit 2.3.

Tabel 9.4. Slutmodel fra regressionsanalyse vedrørende angst for kriminalitet (n=29.088).

Variabel	Pro-cent	Uvægtet antal i stikprøve	Signifi-kansni-veau	OR	95 pct. konfidensin-terval for OR	
					Nedre	Øvre
Mænd	7,8 %	14.664	,000	,588	,542	,638
25-39 år	7,7 %	5.812	,000	,754	,681	,836
Indkomst på mellem 325.000 og 549.999 kr.	7,3 %	8.539	,000	,785	,704	,875
Indkomst på over 550.000 kr.	6,5 %	2.860	,008	,787	,658	,941
Funktionær	6,9 %	9.888	,002	,808	,708	,922
Arbejdsløs	14,3 %	3.243	,000	1,482	1,293	1,698
Pensionist	15,1 %	4.512	,000	1,625	1,424	1,854
Faglært	9,6 %	4.264	,034	1,165	1,011	1,342
Ufaglært	11,3 %	2.147	,003	1,274	1,087	1,493
Hovedstaden	9,8 %	8.396	,006	,882	,805	,965
Midtjylland	9,1 %	6.922	,001	,841	,760	,931
Enlig	13,5 %	3.627	,018	1,139	1,023	1,268
Går ud ugentligt eller mere om aftenen	9,6 %	16.933	,001	,873	,806	,945
Har været udsat for kriminalitet	16,6 %	4.961	,000	2,319	2,122	2,533

Af tabellen fremgår det, at *køn, alder, indkomst, beskæftigelse, bopælsregion, hvor tit man går ud om aftenen* samt *om man har været udsat for kriminalitet*, er relateret til angsten for at blive udsat for kriminalitet:

- Mænd er mindre angste for at blive udsat for kriminalitet end kvinder.
- Folk i aldersgrupperne 25-39 år er mindre angste for at blive udsat for kriminalitet, end de øvrige aldersgrupper.
- Personer med høje indkomster er mindre angste end dem med de laveste indkomster.
- Arbejdsløse, pensionister, faglærte og ufaglærte er mere angste for kriminalitet end øvrige grupper, mens funktionærer er mindre angste.
- De, der bor i Region Hovedstaden og Region Midtjylland, er mindre angste for at blive udsat for kriminalitet end beboerne i de øvrige regioner.
- De, der hyppigt går ud om aftenen, er mindre angste for at blive udsat for kriminalitet end dem, der sjældnere går ud.

- De personer, der har været udsat for kriminalitet inden for det seneste år, er mere angst for at blive udsat herfor end dem, der ikke har været udsat for kriminalitet.

Resultaterne i tabellen viser, at angsten for kriminalitet i særlig grad påvirkes af, hvorvidt personen har været udsat for kriminalitet – hvilket mere end fordobler risikoen for at være angst – og af køn, idet mænd knapt halvt så ofte som kvinder er angst for at blive udsat for kriminalitet. Også det at være arbejdsløs eller pensionist forøger risikoen for at være angst betydeligt, sammenlignet med at tilhøre de øvrige beskæftigelsesgrupper.⁴⁸

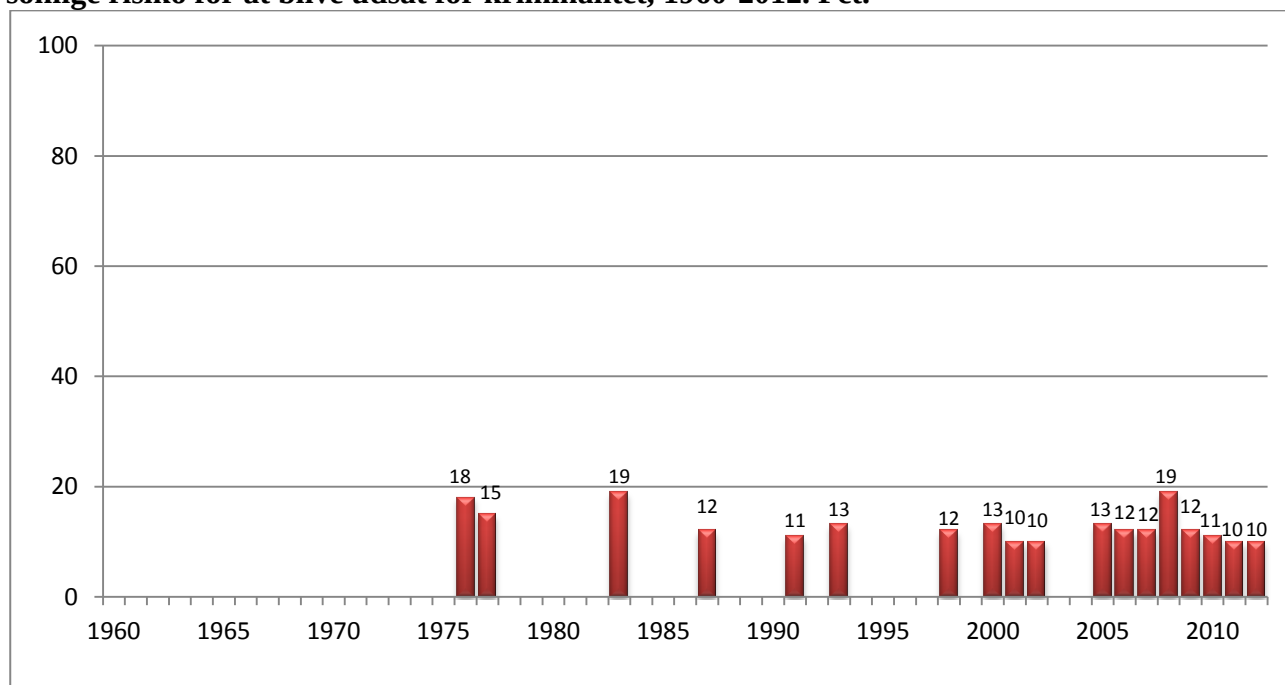
Det er bemærkelsesværdigt, at personer bosiddende i region Hovedstaden er mindre angst for kriminalitet end de fleste andre danskere, idet deres risiko – vurderet ud fra den samlede kriminalitet, jf. den tidligere regressionsanalyse – er større end andres.

Det er ligeledes bemærkelsesværdigt, at de, der ofte går ud om aftenen, er mindre angst end dem, der ikke gør det, da disse også er mere udsatte end andre.

9.4 Udviklingen i angst for kriminalitet

Figur 9.1. viser udviklingen i befolkningens angst for kriminalitet.

Figur 9.1. Procent af befolkningen der næsten hele tiden eller ofte bekymrer sig om deres personlige risiko for at blive udsat for kriminalitet, 1960-2012. Pct.

⁴⁸ Disse resultater aflæses af tabellens OR-værdier. Sammenhængene med køn, alder, indkomst, beskæftigelsesgruppe og tidligere udsathed for kriminalitet er alle stærkt signifikante med et signifikansniveau på under 0,1 pct. Vi kan derfor med mere end 99,9 pct. sikkerhed konkludere, at sammenhængen ikke er tilfældig.

De tre første målinger, der er foretaget i Danmark – det var i 1970'erne og begyndelsen af 1980'erne – viste, at 15-19 pct. var ængstelige, dvs. tænkte ofte eller næsten hele tiden på risikoen for at blive udsat for kriminalitet. I perioden fra 1987 til 2007 har andelen ængstelige danskere ligget på et signifikant lavere niveau, idet det er mellem 10 og 13 pct. af den voksne befolkning, der i denne periode har været angste for at blive udsat for kriminalitet. Fra 2007 til 2008 voksede denne andel imidlertid betydeligt – fra 12 til 19 pct. – en ændring der er statistisk signifikant. I 2009 faldt angstniveauet dog igen til det niveau, der var årene før 2008, nemlig til 12 pct., hvorfor det må antages, at den høje andel angste i 2008 var specifik for dette år og ikke udtrykker en generel udviklingstendens. Denne antagelse bestyrkes af, at andelen af ængstelige også i 2010, 2011 og 2012 er på et lavere niveau, nemlig henholdsvis 11, 10 og 10 pct. I øvrigt bemærkes, at den gennemsnitlige andel, der er angste for at blive udsat for kriminalitet, i 2010-12 er signifikant lavere, end tilfældet var i perioden 2005-09, også hvis 2008 ekskluderes af analysen.

Tabel 9.5. Respondenter fordelt efter år og bekymring for personligt at blive udsat for kriminalitet, pct.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Næsten hele tiden	2 %	1 %	2 %	3 %	3 %	2 %	2 %	2 %
Ofte	11 %	11 %	10 %	16 %	10 %	9 %	8 %	8 %
Af og til	26 %	21 %	20 %	24 %	18 %	17 %	18 %	18 %
Sjældent	40 %	40 %	39 %	35 %	34 %	34 %	35 %	35 %
Aldrig	22 %	27 %	29 %	22 %	36 %	37 %	37 %	37 %
Alle	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabel 9.5 viser udviklingen de seneste otte år. Det fremgår, at den ændring, der forekom i 2008 i forhold til de tidligere år, både beror på, at andelen, der næsten hele tiden bekymrer sig for at blive udsat for kriminalitet, og især den, der gør det ofte, er vokset. Det fremgår endvidere, at andelen, der aldrig tænker på risikoen for at blive udsat for kriminalitet, var meget højere i 2009-12 end i de tidligere undersøgelsesår.

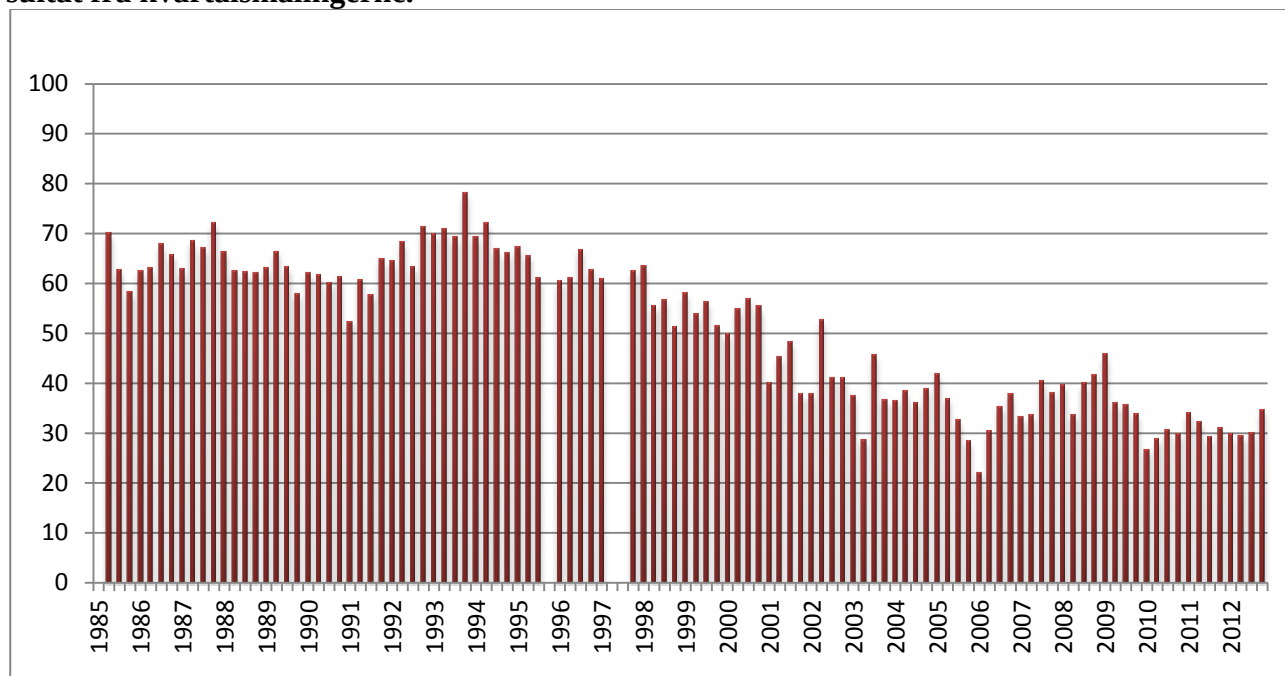
9.5 Den samfundsmæssige bekymring for kriminalitet

I 1985 påbegyndte Institut for Konjunktur-Analyse en måling af danskernes bekymringer og inkluderede heri et spørgsmål, der lyder: Hvor meget bekymrer du sig for vold og kriminalitet? Målingen, der foretages fire gange årligt, er senere overtaget af andre analyseinstitutter.⁴⁹ Frem til midten

⁴⁹ I 2009 gik Institut for Konjunktur-Analyse sammen med Catinét og blev til Canitét-IFKA. I juli 2010 overtog Voxmeter denne analysevirksomhed.

af år 2000 omfattede hver måling 600 respondenter, men siden da 1.100 pr. måling, hvilket vil sige 4.400 respondenter på årsbasis. Figur 9.2 viser resultaterne fra de enkelte målinger.⁵⁰

Figur 9.2. Procentandel, der bekymrer sig meget for vold og kriminalitet, 1985-2012. Pct. Resultat fra kvartalsmålingerne.

Kilde: Institut for Konjunktur-Analyse/Catinét/Voxmeter.

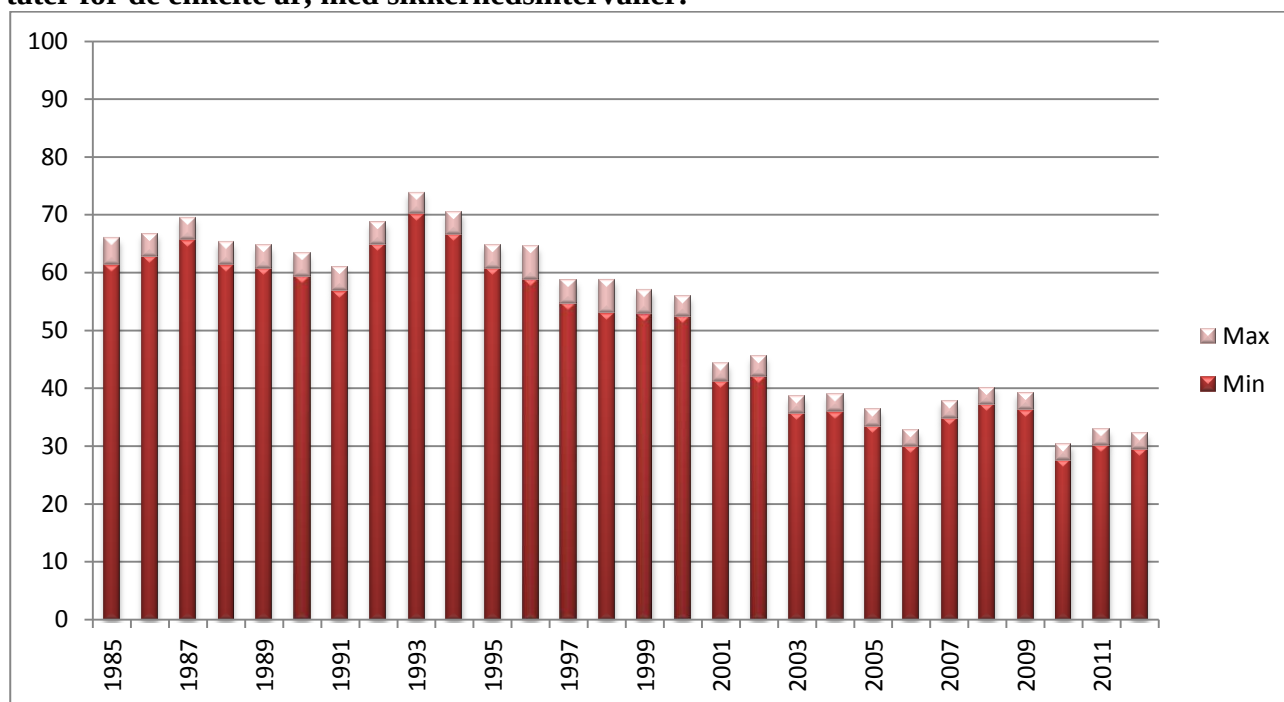
Figuren viser, at andelen, der bekymrer sig meget for vold og kriminalitet, lå på 60-70 pct. ved de fleste målinger frem til midten af 1990'erne, hvorefter der er sket et fald. Ved langt de fleste målinger fra 1998 til 2000 var det mellem 50 og 60 pct., der bekymrede sig meget for vold og kriminalitet, mens denne andel har været på under 40 pct. ved de fleste målinger siden da. Frem til 2010 har der kun været enkeltstående målinger, der har vist, at mindre end 30 pct. har bekymret sig meget for vold og kriminalitet, mens dette er blevet mere almindeligt de seneste år. I 2012 var det tilfældet ved de tre første målinger, mens den fjerde måling vist, at 35 pct. bekymrede sig meget for vold og kriminalitet. Den højere andel ved den sidste måling kan skyldes, at der netop i dataindsamlingsperioden indtraf to drab samt en pædofilisag, og at alle tre hændelser fik en omfattende medieomtale.

Udviklingen i andelen af meget bekymrede fremgår på en mere overskuelig måde af figur 9.3, hvor de enkelte målinger inden for samme år er samlet. Figuren viser endvidere de sikkerhedsintervaller, der er for stikprøveundersøgelser af denne art.

⁵⁰ Enkelte gange har spørgsmålet om bekymring for vold og kriminalitet ikke været omfattet af målingen, deraf de tomme felter.

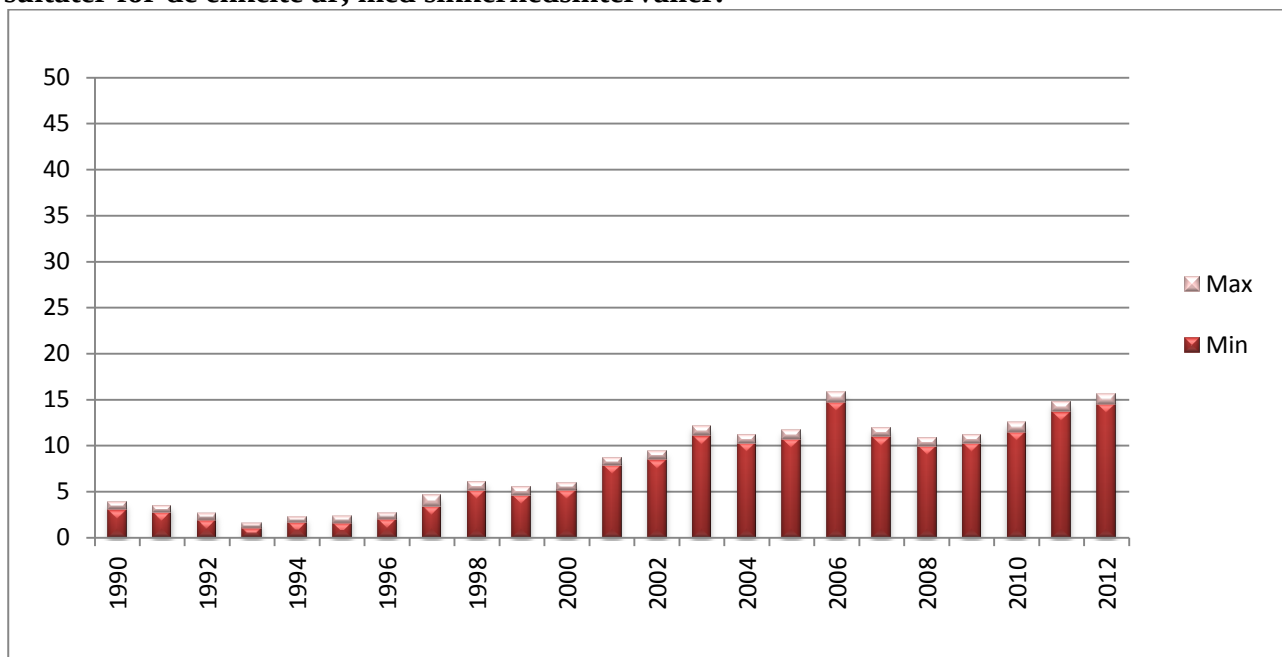
Figuren viser, hvorledes der fra begyndelsen af 1990'erne trinvis sker en statistisk signifikant mindskning i andelen, der bekymrer sig meget for vold og kriminalitet. Således er denne andel klart mindre i 1995-96, end den var i 1993-94, og den er endnu mindre i 1997-2000, end den var i 1995-96. Derefter er der igen et fald, idet niveauet er endnu lavere i 2001-02, og det mindsker yderligere i 2003. Med undtagelse af 2006 holder dette niveau frem til 2009. I de seneste tre år har andelen, der bekymrer sig meget for vold og kriminalitet, imidlertid været lavere end i alle øvrige år, dog undtaget 2006. I 2012 var det 31 pct., der bekymrede sig meget for vold og kriminalitet.

Figur 9.3. Andel, der bekymrer sig meget for vold og kriminalitet, 1985-2012. Samlede resultater for de enkelte år, med sikkerhedsintervaller.

Det er også værd at fokusere på den anden ende af skalaen, nemlig andelen der siger, at de slet ikke bekymrer sig for vold og kriminalitet. Karakteristisk nok var denne svarkategori slet ikke inkluderet i undersøgelsens første år, antagelig fordi man ikke anså den for at være nødvendig. I 1990 kom svarmuligheden med, og det viste sig da også i starten kun at være ganske få, som sagde, at de slet ikke bekymrede sig for vold og kriminalitet, jf. figur 9.4. Først i slutningen af 1990'erne kom denne andel op på omkring 5 pct. og voksede derefter til cirka 10 pct. i 2003. I 2012 var andelen 16 pct.

Figur 9.4. Andel, der slet ikke bekymrer sig for vold og kriminalitet, 1990-2012. Samlede resultater for de enkelte år, med sikkerhedsintervaller.

10. LITTERATUR

Andersen, Ole Ejnar: Ofre for vold og overfald, 2. halvår 1980, 1982 og 1984. AIM Media- og Sociale Undersøgelser, 26. juni 1985 (stencil).

Andersen, Ole Ejnar: "Kriminalitetsrisikoen var i 1984 25 % - og mindst blandt de ældre", AIM-NYT, 12. juli 1985a.

Andersen, Ole Ejnar: Ofre for vold og overfald i Danmark 1971-1984, Forskningsrapport nr. 27, Justitsministeriet: Kriminalpolitisk Forskningsgruppe, december 1985b.

Andersen, Ole Ejnar: Ofre for vold og overfald 2. halvår 1986. AIM Media- og Sociale Undersøgelser, November 1987 (stencil).

Balvig, Flemming: Angst for kriminalitet. Lov-og-orden tendenser i en dansk provinsby. København: Gyldendal, 1978.

Balvig, Flemming: Studier over tyveriforbrydelsen I-V, Forskningsrapport nr. 12 (1980), 13 (1980), 14 (1980), 20 (1982) og 22 (1983), Justitsministeriet: Kriminalpolitisk Forskningsgruppe, 1980-83.

Balvig, Flemming: "Befolkningssammensætningen og den fremtidige kriminalitetsudvikling", i Rapport fra 27. nordiske forskerseminar i Ljusterö, Sverige, Nordisk Samarbejdsråd for Kriminologi, 1985a, s. 41-88.

Balvig, Flemming m.fl.: Gadevold. København: Det Kriminalpræventive Råd, 1985b.

Balvig, Flemming: Den tyvagtige dansker. Brudstykker af kriminalitetens udvikling gennem tre århundreder, fra 1725 til 2025. København: Borgens Forlag, 1987.

Balvig, Flemming og Cecilie Høigård: Kriminalitets og straf i tal og tekst. København: Borgens Forlag, 1988.

Balvig, Flemming: Ungdom oplever mere vold! En oversigt over danske voldsofferundersøgelser 1970-94. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1995.

Balvig, Flemming: Voldens omfang og karakter. Oversigt over resultater fra voldsofferundersøgelsen 1995. København: Information fra Rigspolitichefen, Rigspolitichefens trykkeri, 1996.

Balvig, Flemming: En rundrejse i voldens nutidshistorie. København: Det Kriminalpræventive Råd, 1997.

Balvig, Flemming: Vold på gaden, i hjemmet og på arbejdet. Oversigt over resultater fra voldsofferundersøgelsen 1995/96. København: Information fra Rigspolitichefen, Rigspolitichefens trykkeri, 1998.

Balvig, Flemming: Det voldsomme samfund. Om vold som problem og fængslet som løsning. Bind II: USA og Danmark. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2000a.

Balvig, Flemming: Det voldsomme samfund. Om vold som problem og fængslet som løsning. Bind I: Fortid og nutid. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2000b.

Balvig, Flemming, Lars Holmberg og Maria Pi Højlund Nielsen: Verdens bedste politi. Politireformen i Danmark 2007-2011. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2011.

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Danskernes udsathed for kriminalitet, 1987 til 2005. København: Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspolitichefen, 2006a. Ikke længere tilgængelig.

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Volden i Danmark 1995 og 2005. København: Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspolitichefen, 2006b. Ikke længere tilgængelig.

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Vold og overgreb mod kvinder. Dansk rapport vedrørende deltagelse i International Violence Against Women Survey (IVAWS). København: Københavns Universitet/Justitsministeriets Forskningsenhed, 2006c. www.jm.dk

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Danskernes udsathed for kriminalitet 2005/2006. København: Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspolitichefen, marts 2007. Ikke længere tilgængelig.

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2007. København: Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspolitichefen, oktober 2008. Ikke længere tilgængelig.

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Man anmelder da vold. Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspolitiet, marts 2009. www.jm.dk/www.dkr.dk

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2008. København: Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspolitichefen, april 2009.

Balvig, Flemming og Britta Kyvsgaard: Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2009 med delvis opdatering for 2010. København: Københavns Universitet/Justitsministeriet/Det Kriminalpræventive Råd/Rigspolitichefen, november 2010.

Balvig, Flemming, Bjarne Laursen, Karin Sten Madsen, Maj-Britt Elise Martinussen og Katrine Sidenius: Voldtægt der anmeldes ... Del III: Udviklingen – især med henblik på fuldbyrdede overfaldsvoldtægter. Det Kriminalpræventive Råd, maj 2009.

Bekæmpelse af vold. En handlingsplan fra regeringen, Oktober 1993. Se også Forslag til Lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og offererstatningsloven (Bekæmpelse af vold), fremsat af justitsministeren i folketinget 18. november 1993.

Blum, Jacques og Michael Porsager: Det andet Danmark. Social Årbog 87/88. København: Politikens Forlag, 1987.

Brink, Ole: Vold i Århus, Aarhus Universitet: Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, 1999.

Brink, Ole og Villy Sørensen: ”Er voldens mørketal faldende?”, Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab, nr. 4, december 2001, s. 230-239.

Brå: Nationella Trygghetsundersökningen 2008. Rapport 2009:2.

Brå: Våld mot kvinnor och män i nära relationer. Rapport 2009:12.

Brå: Nationella Trygghetsundersökningen 2011. Rapport 2012:2.

Brå: Hatbrott 2012. Rapport 2013:16

Christensen, Else og Inger Koch-Nielsen: Vold ude og hjemme. En undersøgelse af fysisk vold mod kvinder og mænd. København: Socialforskningsinstituttet, Rapport 92:4, 1992.

Christiansen, Jørgen Møller: Vold på arbejdet – med særlig vægt på FTF-medlemmers arbejdspladser. København: Center for Alternativ Samfundsanalyse, 2005.

Christiansen, Jørgen Møller: Vold, intimidering samt traumatiske oplevelser i arbejdet. København: Center for Alternativ Samfundsanalyse, 2006.

Døllner, Leise: Gadevold - overfald eller sammenfald? København: Kriminalistisk Institut, Københavns Universitet, 1991.

European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics – 2006. WODC 2006.

Færgemann, Christian, Lauritsen, Jens M., Brink, Ole og Mortensen, Preben Bo: "Do repeat victims of interpersonal violence have different demographic and socioeconomic characters from non-repeat victims of interpersonal violence and the general population? A population-based case-control study", Scandinavian Journal of Public Health, 2010, 38, s. 524-532.

Justitsministeriets Forskningskontor: Udviklingen i børne- og ungdomskriminalitet 2001-2012 – med separate opgørelser for kommuner og politikredse. Justitsministeriet, marts 2013, www.jm.dk

Justitsministeriets Forskningskontor: Udviklingen i omfang og art af ungdomskriminalitet 2002-2011. Justitsministeriet, 2012, www.jm.dk

Kjøller, Mette og Niels Kr. Rasmussen: Sundhed og sygelighed i Danmark 2000 & udviklingen siden 1987. København: Statens Institut for Folkesundhed, 2002.

Kongstad, Annalise og Peter Kruize: Når det kommer tæt på. Effekter af hjemmerøveri på lokalsamfunds beboere i forhold til tryghed, sikring og adfærd. Justitsministeriet 2011, www.jm.dk.

Kongstad, Annalise og Peter Kruize: Tricktyverier i beboelse. Justitsministeriet 2012, www.jm.dk.

Kruize, Peter, David W.M. Sorensen og David Dreyer Lassen: Vold mod offentligt ansatte. Odense: Syddansk Universitetsforlag og Rockwoolfonden, 2008.

Kyvsgaard, Britta: Voldskriminelle og voldskriminalitet. København: Kriminalistisk Institut, Københavns Universitet, 1995.

Kyvsgaard, Britta: Gaderøveri og røveri i ofrets hjem m.v. København: Justitsministeriet 2008, www.jm.dk.

Lardell, Allan: "Kriminalitet fordobles. Dyster spådom fra rigspolitichef", Politiken, 12. juli 1987, 1. sektion s. 7.

Larsen, Poul Henning: "Recidivstatistik 1979-1989", Kriminalstatistik 1993, Danmarks Statistik, 1995.

Olsen, Ole m. fl.: Ændringer i det psykiske arbejdsmiljø fra 2000 til 2005. Notat til Arbejdsmiljørådets overvågningsrapport. København: Arbejdsmiljøinstituttet, 2007.

Politidirektoratet: "Kommenterte STRASAK-tall 2012", Rapport 2013.

Sorensen, David WM.: The Journey to Danish Residential Burglary: Distributions and Correlates Of Crime Trips Made by Convicted Danish Offenders. København: Københavns Universitet, 2005.

Thulstrup, Jørn m.fl.: Danskerne 2006 ... derfor holder opsvinget. København: Institut for Konjunktur-Analyse, november 2005.

van Dijk, Jan, John van Kesteren og Paul Smit: "Criminal Victimization in International Perspective: Key findings from the 2004-2005 ICVS and EU ICS", 2007.

Westfelt, Lars: Brott och Straff i Sverige och Europa. Kriminologiska Institutionen, Stockholms universitet, 2001.

Wolf, Preben: Vold i Danmark og Finland 1970/71. En sammenligning af voldsofre. Projekt Noxa. Forskningsrapport nr. 1 til Nordisk Samarbejdsråd for Kriminologi (stencil), 1972.

11. SPØRGESKEMA

Har du i hovedparten af det forløbne år været i besiddelse af eller rådet over (flere kan "afkrydses"):

- 1 Ingen bil
- 2 En - og kun en - bil
- 3 To eller flere biler
- 4 Ingen cykel
- 5 En - og kun en – cykel
- 6 To eller flere cykler
- 7 Knallert/scooter
- 8 Motorcykel
- 9 Båd/skib
- 10 Sommerhus/fritidshus
- 11 Ubeboet rum ved bolig (garage, pulterrum, kælder o.lign.)
- 12 Butik/forretning/virksomhed
- 13 Intet af det nævnte

Hvor ofte går du ud, dvs. er ikke hjemme, om aftenen?

- 1 De fleste aftener i ugens løb
- 2 3-4 aftener om ugen
- 3 1-2 aftener om ugen
- 4 Ikke hver uge

Hvor ofte mødes du med andre mennesker, venner eller bekendte for at feste eller more dig? Her tænkes både på samvær, der foregår i byen, hjemme hos venner eller bekendte eller hos dig selv.

- 1 Typisk flere gange om ugen
- 2 Typisk én gang om ugen
- 3 1-3 gange om måneden
- 4 Nogle gange i løbet af et halvt år
- 5 Sjældnere
- 6 Stort set aldrig

Hvor ofte er dette med risikoen for at blive offer for kriminalitet, det vil sige at blive overfaldet, udsat for tyveri hærværk eller lignende noget, du tænker på?

- 1 Næsten hele tiden
- 2 Ofte
- 3 Af og til
- 4 Sjældent
- 5 Aldrig

Forekomsten af vold diskuteres meget for tiden. Har du indenfor de sidste 12 måneder været udsat for vold eller trusler, som var så alvorlige, at du blev bange?

- 1 Ja, både vold og trusler
- 2 Ja, vold
- 3 Ja, trusler
- 4 Nej

Hvor mange gange har du været udsat for vold i de sidste 12 måneder?

Antal: ____

Sidste gang du var udsat for vold, førte det da til synlige mærker eller skader på kroppen?

1 Ja

2 Nej

Hvilke skader eller mærker medførte volden? (beskriv):

Krævede skaderne/mærkerne lægebehandling?

1 Ja

2 Nej

Hvor foregik volden?

1 Egen bolig

2 Voldsudøverens bolig

3 Anden privat bolig

4 På arbejdsplads/skole/udd.inst.

5 På værtshus, cafe, bodega m.m.

6 Offentligt tilgængeligt sted, gade, vej, plads, torv, park, skov

7 Offentligt transportmiddel

8 Andet offentligt tilgængeligt sted

9 Udlandet

10 Andet

Angiv hvor?: _____

Hvor mange personer deltog aktivt i volden imod dig?

1 1 person

2 2 personer

3 3 personer

4 4 personer

5 5 personer eller flere

Var det under udførelse af dit arbejde?

1 Ja

2 Nej

Hvad tror du er hovedgrunden til, at du blev udsat for det?

Svarkategorierne læses ikke op, med mindre det er en hjælp

1 Uenighed, skænderi der udviklede sig

2 Hævn, vrede over noget jeg havde gjort eller ikke ville gøre

3 Misundelse

4 Jalousi

5 Røveri (ville have noget jeg havde)

6 Seksuelt motiveret

7 Regulært 'overfald' der ikke havde noget med mig at gøre (men ikke røveri, tvungen sex)

8 Skulle vise sig

- 9 Den eller de følte nok, det var mig, der startede
- 10 Den eller de følte nok, jeg havde været provokerende
- 11 Personen var psykisk syg eller ude af kontrol (f.eks. pga. alkohol, piller el.lign.)
- 12 Andet

Hvilken anden grund?: _____

Hvornår skete det?

- 1 Januar
- 2 Februar
- 3 Marts
- 4 April
- 5 Maj
- 6 Juni
- 7 Juli
- 8 August
- 9 September
- 10 Oktober
- 11 November
- 12 December

Hvilken ugedag skete det på?

- 1 Mandag
- 2 Tirsdag
- 3 Onsdag
- 4 Torsdag
- 5 Fredag
- 6 Lørdag
- 7 Søndag
- 8 Hverdag
- 9 Weekend

Hvilket tidspunkt på døgnet skete det?

Tidspunkt: ____

Var du påvirket af alkohol eller andet?

- 1 Ja, lidt påvirket af alkohol
- 2 Ja, meget påvirket af alkohol
- 3 Ja, påvirket af alkohol
- 4 ja, Påvirket af andet
- 5 Nej

Kan du give en nærmere beskrivelse af voldsudøveren/den mest aktive i volden - var det en mand eller en kvinde?

- 1 Mand
- 2 Kvinde

Hvor gammel var denne person?

- 1 Under 15 år
- 2 15-24 år

- 3 25-39 år
- 4 40-64 år
- 5 65 år og derover

Kendte du denne person?

- 1 Ja
- 2 Nej, overhovedet ikke

Hvem var det?

- 1 Nuværende ægtefælle/samlever/kæreste
- 2 En nu forhenværende ægtefælle/samlever/kæreste, som begik volden inden forholdets ophør
- 3 Forhenværende ægtefælle/samlever/kæreste, som begik volden efter forholdets ophør
- 4 Barn/barnebarn/stedbarn
- 5 Forældre/bedsteforældre
- 6 Andet familiemedlem
- 7 (Tidligere) ven/kammerat
- 8 En bekendt, som man havde kendt i mere end 24 timer
- 9 En bekendt, som man havde kendt under 24 timer
- 10 Person i afhængighedsforhold
- 11 Anden person

Var personen påvirket af alkohol eller andet?

- 1 Ja, lidt påvirket af alkohol
- 2 Ja, meget påvirket af alkohol
- 3 Ja, påvirket af alkohol
- 4 ja, Påvirket af andet
- 5 Nej

Blev der anvendt våben/redskaber ved overfaldet?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev våbnet eller redskabet brugt mod dig eller alene anvendt til at true med? (Spørgsmål fra juli 2009)

- 1 Brugt mod mig
- 2 Alene truet med det
- 3 Begge dele (både truet og brugt)

Blev der anvendt skydevåben?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt kniv?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt slagvåben? (køller, jernstænger m.m.)

- 1 Ja

2 Nej

Blev der anvendt andre våben? (flasker, sten m.m.)

1 Ja

2 Nej

Alt taget i betragtning. hvor alvorlig var denne hændelse for dig, da du blev udsat for den? Var den...?

1 Meget alvorlig

2 Ret alvorlig

3 Ikke særlig alvorlig

Synes du hændelsen var..:

1 En kriminel handling

2 En forkert, men ikke kriminel handling

3 Bare noget der sker

Oplevede du, at det, du blev udsat for, skyldtes racisme?

Med racistisk menes, at man udsættes fordi man har en bestemt etnisk baggrund

1 Ja, helt sikkert

2 Ja, måske

3 Nej

Oplevede du, at det, du blev udsat for, skyldtes seksuel orientering?

Hermed menes, at man udsættes fordi man er homoseksuel eller transseksuel eller fordi gerningsmanden tror, at man er det

1 Ja, helt sikkert

2 Ja, måske

3 Nej

Har du anmeldt volden til politiet?

1 Ja

2 Nej, men politiet fik at vide om det på anden måde

3 Nej

Hvorfor har du ikke anmeldt overfaldet til politiet?: _____

Fik politiet fat i voldsudøveren?

1 Ja

2 Nej

Hvor mange gange har du været udsat for trusler i de sidste 12 måneder?

Antal: ____

Sidste gang du var udsat for trusler, var det under udførelse af dit arbejde?

1 Ja

2 Nej

Blev der anvendt våben/redskaber da du blev udsat for trusler?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev våbnet eller redskabet brugt mod dig eller alene anvendt til at true med? (Spørgsmål fra juli 2009)

- 1 Brugt mod mig
- 2 Alene truet med det
- 3 Begge dele (både truet og brugt)

Blev der anvendt skydevåben?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt kniv?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt slagvåben? (køller, jernstænger m.m.)

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt andre våben? (flasker, sten m.m.)

- 1 Ja
- 2 Nej

Alt taget i betragtning. hvor alvorlig var denne hændelse for dig, da du blev udsat for den? Var den...?

- 1 Meget alvorlig
- 2 Ret alvorlig
- 3 Ikke særlig alvorlig

Synes du hændelsen var...:

- 1 En kriminel handling
- 2 En forkert, men ikke kriminel handling
- 3 Bare noget der sker

Har du anmeldt truslerne til politiet?

- 1 Ja
- 2 Nej, men politiet fik at vide om det på anden måde
- 3 Nej

Hvorfor har du ikke anmeldt truslerne til politiet?: _____

Fik politiet fat i den eller dem der fremsatte truslerne?

(INTERVIEWER: Mindst 1 af dem der fremsatte truslerne)

- 1 Ja
- 2 Nej

Har du inden for de sidste 12 måneder været udsat for røveri - dvs. at andre har truet eller tvunget dig til at aflevere penge eller ting?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvor mange gange er det sket inden for de sidste 12 måneder?

Antal: ____

Hvornår skete det?

- 1 Januar
- 2 Februar
- 3 Marts
- 4 April
- 5 Maj
- 6 Juni
- 7 Juli
- 8 August
- 9 September
- 10 Oktober
- 11 November
- 12 December

Hvilken ugedag skete det på?

- 1 Mandag
- 2 Tirsdag
- 3 Onsdag
- 4 Torsdag
- 5 Fredag
- 6 Lørdag
- 7 Søndag
- 8 Hverdag
- 9 Weekend

Hvilket tidspunkt på døgnet skete det?

Tidspunkt: ____

Hvor foregik røveriet? (Spørgsmål indtil juni 2009)

- 1 I eller i tilknytning til offentlige transportmidler (i tog, busser, på banegårde m.v.)
- 2 Udendørs på øde steder (park, skov, stier, gangtunneler)
- 3 Udendørs på andre offentligt tilgængelige områder i nærheden af andre mennesker (gader, pladser m.v.)
- 4 Indendørs på offentligt tilgængeligt sted (værtshus, butikker, skole m.v.)
- 5 Privat bolig
- 6 Udlandet
- 7 Andet

Angiv hvor?: _____

Hvor foregik røveriet? (Spørgsmål fra juli 2009)

- 1 På din arbejdsplads (røveri rettet mod arbejdspladsen og ikke personen)
- 2 I eller i tilknytning til offentlige transportmidler (i tog, busser, på banegårde m.v.)
- 3 Udendørs på øde steder (park, skov, stier, gangtunneler)
- 4 Udendørs på andre offentligt tilgængelige områder i nærheden af andre mennesker (gader, pladser m.v.)
- 5 Indendørs på offentligt tilgængeligt sted (værtshus, butikker, skole m.v.)
- 6 I din bolig
- 7 I anden privat bolig
- 8 Udlandet
- 9 Andet

Angiv hvor?: _____

Blev du faktisk frarøvet noget?

- 1 Ja
- 2 Nej, kun forsøg på røveri

Hvad blev der stjålet?

- Flere svar muligt
- 1 Penge/pung/tegnebog
 - 2 Dankort/andet kredit kort
 - 3 Taske
 - 4 Mobiltelefon
 - 5 Ipods eller andet elektronisk udstyr
 - 6 Tøj/sko
 - 7 Smykker/ure/briller
 - 8 Cykel/knallert/andet transportmiddel
 - 9 Andet

Hvilket andet blev der stjålet?: _____

Hvad er sådan cirka værdien i kroner af det, der blev stjålet?

- 1 0-99 kr.
- 2 100-499 kr.
- 3 500-999 kr.
- 4 1.000-1.999 kr.
- 5 2.000-4.999 kr.
- 6 5.000-9.999 kr.
- 7 10.000 kr. og derover

Blev du slået eller sparket eller udsat for anden fysisk vold?

- 1 Ja
- 2 Nej

Førte det da til synlige mærker eller skader på kroppen?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvilke skader eller mærker medførte det? (beskriv): _____

Krævede skaderne/mærkerne lægebehandling?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt våben/redskaber ved overfaldet? (Spørgsmål indtil juni 2009)

- 1 Ja, anvendt
- 2 Ja, truet med
- 3 Nej

Blev du truet med våben/redskaber ved røveriet? (Spørgsmål fra juli 2009)

- 1 Ja, jeg blev truet med våben/redskab - men det blev ved truslen
- 2 Våben/redskab blev direkte brugt imod mig
- 3 Nej

Blev der anvendt skydevåben?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt kniv?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt slagvåben? (køller, jernstænger m.m.)

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt andre våben? (flasker, sten m.m.)

- 1 Ja
- 2 Nej

Følte du, at du var i livsfare (under hændelsen)?

- 1 Ja
- 2 Nej

Oplevede du, at det, du blev udsat for, skyldtes racisme?

Med racistisk menes, at man udsættes fordi man har en bestemt etnisk baggrund

- 1 Ja, helt sikkert
- 2 Ja, måske
- 3 Nej

Oplevede du, at det, du blev udsat for, skyldtes seksuel orientering?

Hermed menes, at man udsættes fordi man er homoseksuel eller transseksuel eller fordi gerningsmanden tror, at man er det

- 1 Ja, helt sikkert
- 2 Ja, måske

3 Nej

Hvor mange personer deltog aktivt i røveriet?

- 1 1 person
- 2 2 personer
- 3 3 personer
- 4 4 personer
- 5 5 personer eller flere

Var du sammen med andre, da du blev udsat for røveri?

- 1 Nej, var alene
- 2 Sammen med 1 person
- 3 Sammen med 2 personer
- 4 Sammen med 3 personer
- 5 Sammen med 4 personer
- 6 Sammen med 5 personer eller flere

Blev dem, du var samme med, også udsat for røveri?

- 1 Ja, alle
- 2 Ja, nogen men ikke alle
- 3 Nej, kun mig

Var du påvirket af alkohol eller andet?

- 1 Ja, lidt påvirket af alkohol
- 2 Ja, meget påvirket af alkohol
- 3 Ja, påvirket af alkohol
- 4 ja, Påvirket af andet
- 5 Nej

Kan du give en nærmere beskrivelse af den mest aktive i røveriet - var det en mand eller kvinde?

- 1 Mand
- 2 Kvinde

Hvor gammel var denne person?

- 1 Under 15 år
- 2 15-24 år
- 3 25-39 år
- 4 40-64 år
- 5 65 år og derover

Kendte du denne person?

- 1 Ja
- 2 Nej, overhovedet ikke

Hvem var det?

- 1 En man kun kender af navn/udseende
- 2 En fjernere bekendt, som man har haft lidt kontakt med (fx beboer fra området)
- 3 En nær bekendt ((tidligere) ven/kammerat, klassekammerat)

- 4 Familie og anden nærstående
- 5 Anden person

Hvilken anden person?: _____

Var personen påvirket af alkohol eller andet?

- 1 Ja, lidt påvirket af alkohol
- 2 Ja, meget påvirket af alkohol
- 3 Ja, påvirket af alkohol
- 4 ja, Påvirket af andet
- 5 Nej

Alt taget i betragtning, hvor alvorlig var denne hændelse for dig, da du blev udsat for den? Var den...?

- 1 Meget alvorlig
- 2 Ret alvorlig
- 3 Ikke særlig alvorlig

Synes du hændelsen var..:

- 1 En kriminell handling
- 2 En forkert, men ikke kriminell handling
- 3 Bare noget der sker

Synes du, at det er noget, der påvirker hvordan du har det med dig selv og dit liv i dag?

- 1 Ja, i meget høj grad
- 2 I temmelig høj grad
- 3 En del
- 4 Lidt, en lille grad
- 5 Slet ikke

Har du anmeldt røveriet til politiet?

- 1 Ja
- 2 Nej, men politiet fik at vide om det på anden måde
- 3 Nej

Hvorfor har du ikke anmeldt det til politiet?: _____

Fik politiet fat i den der gjorde det?

- 1 Ja
- 2 Nej

Er der - så vidt du ved - inden for de sidste 12 måneder nogen, der har stjålet eller forsøgt at stjæle penge eller ting, som tilhørte dig?

- 1 Ja
- 2 Nej

[Til interviewer: Hvis nej til ovenstående]

Jeg vil gerne høre specifikt om indbrud i private hjem: Er der – så vidt du ved – inden for de sidste 12 måneder nogen, der har brudt ind eller forsøgt at bryde ind i dit hjem? Her tænkes kun på dine stuer osv., men ikke på udhus, garage, loft og kælder.

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvor mange gange har du været udsat for det?

Antal: ____

Anmeldte du tyveriet til politiet?

[Til intervieweren: Hvis flere tyverier, tag udgangspunkt i det sidst forekomne]

- 1 Ja
- 2 Nej, men politiet fik at vide om det på anden måde
- 3 Nej

Omtrent hvor meget blev der stjålet for?

[Til intervieweren: Hvis flere tyverier, tag udgangspunkt i det sidst forekomne. Ingenting - kun et forsøg på tyveri]

Beløb: _____

[Til dem, der har sagt ja til tyveri]

Hvilke af dine ejendele blev udsat for tyveri eller forsøg på tyveri (sidste gang)?

- 1 Intet. Det var kun forsøg
- 2 Bil
- 3 Motorcykel
- 4 Knallert
- 5 Cykel
- 6 Båd/skib
- 7 Noget fra hus/lejlighed/værelse hvor jeg bor
- 8 Noget fra garage/kælder/loftsrum/udhus/have ved min bopæl
- 9 Noget fra/på min arbejdsplads
- 10 Noget fra mit sommerhus/fritidshus
- 11 Noget jeg havde på mig (taksetyveri/lommetyveri)
- 12 Andet

Hvilket andet?: _____

[Til intervieweren: Hvis ovenstående svar er 7]

Skete tyveriet eller forsøget herpå ved, at der blev brudt ind i dit hjem, eller var det gæster eller andre, som var blevet lukket ind, der gjorde det?

- 1 Det skete ved indbrud eller forsøg herpå
- 2 Det var gæster/nogen der var lukket ind

[Til intervieweren: Hvis flere tyverier og svaret på ovenstående ikke er 7]

Er der nogen af de andre tyverier (eller: 'det andet' hvis alene 2), du har været udsat for inden for de seneste 12 måneder, der skete ved, at der blev brudt ind i eller forsøgt at bryde i dit hjem?

- 1 Ja
- 2 Nej

[Til intervieweren: hvis man har haft indbrud i eget hjem sidst eller i et af de evt. tidligere indbrud]
Omtrent hvor meget blev der stjålet for ved indbruddet?

Beløb: _____

Anmeldte du det til forsikringsselskab? (Stilles ikke, hvis kun forsøg)

- 1 Ja
- 2 Nej, men jeg er forsikret, og jeg ville nok have fået erstatning, hvis jeg havde anmeldt det
- 3 Nej. Jeg er ganske vist forsikret, men tror ikke jeg ville få erstatning
- 4 Nej, for jeg har en tyveriforsikring

Fik du det stjålne tilbage eller erstattet? (Stilles ikke, hvis kun forsøg)

- 1 Jeg fik det hele ubeskåret tilbage
- 2 Jeg fik noget tilbage og erstatning (hel eller delvis) for resten (Stilles kun hvis ja på ovenstående spørgsmål)
- 3 Jeg fik intet tilbage, men fik erstatning (hel eller delvis) (Stilles kun hvis ja på ovenstående spørgsmål)
- 4 Jeg fik intet tilbage og heller ikke erstatning (Stilles kun hvis ja på ovenstående spørgsmål)
- 5 Jeg fik noget tilbage (Stilles kun hvis Nej på ovenstående spørgsmål)
- 6 Jeg fik ikke noget tilbage eller nogen erstatning (Stilles kun hvis Nej på ovenstående spørgsmål)

Har du været udsat for hærværk f.eks. rudeknusning, at dine bildæk er blevet skåret op eller at andre ting er blevet ødelagt indenfor de seneste 12 måneder?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvor mange gange har du været udsat for det?

Antal: ____

Omtrent hvor meget beløb skaderne ved hærværket sig til?

[Til intervieweren: Hvis flere hærværk, tag udgangspunkt i det sidst forekomne]

Beløb: _____

Anmeldte du skaderne til politiet?

[Til intervieweren: Hvis flere hærværk, tag udgangspunkt i det sidst forekomne]

- 1 Ja
- 2 Nej, men politiet fik at vide om det på anden måde
- 3 Nej

Hvilke af dine ejendele blev udsat for hærværk (sidste gang)?

- 1 Bil
- 2 Motorcykel
- 3 Knallert
- 4 Cykel
- 5 Båd/skib
- 6 Hus/lejlighed/værelse hvor jeg bor
- 7 Garage/kælder/loftsrums/udhus/have ved min bopæl

- 8 Min arbejdsplads
- 9 Mit sommerhus/fritidshus
- 10 Andet

Hvilket andet?: _____

Anmeldte du det til forsikringsselskab?

- 1 Ja
- 2 Nej, men jeg er forsikret, og jeg ville nok have fået erstatning, hvis jeg havde anmeldt det
- 3 Nej. Jeg er ganske vist forsikret, men tror ikke jeg ville få erstatning
- 4 Nej, for jeg har en forsikring, der dækker hærværk.

Fik du det ødelagte erstattet?

- 1 Der blev ikke ødelagt noget, det var kun forsøg
- 2 Jeg fik fuld erstatning
- 3 Jeg fik delvis erstatning
- 4 Jeg fik ingen erstatning

Nu vil jeg gerne spørge dig om nogle andre ubehagelige oplevelser, du måske har haft. Kan du fortælle mig, om du inden for DE SENESTE 5 ÅR har været udsat for at en mand ved brug af vold eller trusler om vold har FORSØGT at tvinge dig til eller RENT FAKTISK har tvunget dig til samleje?

Forsøg på og tvungne samlejer fra kærester, ægtefæller og andre seksuelle partnere tæller også med.

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvor mange gange inden for de sidste 5 år har du været udsat for den slags?

Antal: ____

Hvornår skete det?

- 1 Inden for de seneste 12 måneder
- 2 Mellem 1 år og 2 år siden
- 3 Mellem 2 år og 3 år siden
- 4 Mere end 3 år siden

Var det et forsøg eller blev du rent faktisk tvunget til samleje?

- 1 Forsøg på samleje
- 2 Tvunget til samleje

Førte det da til synlige mærker eller skader på kroppen?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvilke skader eller mærker medførte det? (beskriv): _____

Krævede skaderne/mærkerne lægebehandling?

- 1 Ja

2 Nej

Følte du, at du var i livsfare (under hændelsen)?

1 Ja

2 Nej

Hvor foregik det?

1 Egen bolig

2 I hans bolig

3 Anden privat bolig

4 På arbejdsplads/skole/udd.inst.

5 På værtshus, cafe, bodega m.m.

6 Offentligt tilgængeligt sted, gade, vej, plads, torv, park, skov

7 Offentligt transportmiddel

8 Andet offentligt tilgængeligt sted

9 Udlandet

10 Andet

Angiv hvor?: _____

Var der flere end én, der tvang dig?

1 Ja

2 Nej

Hvor mange personer tvang dig?

1 2 personer

2 3 personer

3 4 personer

4 5 personer eller flere

Skete det til en fest eller i forbindelse med en fest?

'I forbindelse med' betyder at det kan være sket på vej til og fra, men også efter at være fulgt hjem eller med hjem el.lign.)

1 Ja, til eller i forbindelse med en privat fest

2 Ja, til eller i forbindelse med en tur i byen (restaurant, værtshus, diskotek e.lign.)

3 Nej

Hvilken måned sket det?

1 Januar

2 Februar

3 Marts

4 April

5 Maj

6 Juni

7 Juli

8 August

9 September

10 Oktober

11 November

12 December

Hvilken ugedag skete det på?

- 1 Mandag
- 2 Tirsdag
- 3 Onsdag
- 4 Torsdag
- 5 Fredag
- 6 Lørdag
- 7 Søndag
- 8 Hverdag
- 9 Weekend

Hvilket tidspunkt på døgnet skete det?

Tidspunkt: ____

Var du påvirket af alkohol eller andet?

- 1 Ja, lidt påvirket af alkohol
- 2 Ja, meget påvirket af alkohol
- 3 Ja, påvirket af alkohol
- 4 ja, Påvirket af andet
- 5 Nej

Har den (eller de) der gjorde det, gjort det samme mod dig før?

- 1 Nej, aldrig
- 2 Ja, en enkelt gang
- 3 Ja, to gange
- 4 Ja, tre eller flere gange

Tror du, at det var tilfældigt, at det lige var dig, det gik udover?

- 1 Ja, fuldstændig tilfældigt
- 2 Ikke fuldstændig tilfældigt, men kunne også have været en anden
- 3 Nej, ikke tilfældigt at det lige var/blev mig

Kan du give en nærmere beskrivelse af ham der gjorde det (den mest aktive)

Hvor gammel var denne person?

- 1 Under 15 år
- 2 15-24 år
- 3 25-39 år
- 4 40-64 år
- 5 65 år og derover

Omtrent hvor gammel var du selv, da det skete?

Alder: ____

Kendte du denne person?

- 1 Ja
- 2 Nej, overhovedet ikke

Hvem var det?

- 1 Nuværende ægtefælle/samlever/kæreste
- 2 En nu forhenværende ægtefælle/samlever/kæreste, som begik volden inden forholdets ophør
- 3 Forhenværende ægtefælle/samlever/kæreste, som begik volden efter forholdets ophør
- 4 Barn/barnebarn/stedbarn
- 5 Forældre/bedsteforældre
- 6 Andet familiemedlem
- 7 (Tidligere) ven/kammerat
- 8 En bekendt, som man havde kendt i mere end 24 timer
- 9 En, som man netop har mødt på et værtshus, til en fest el.lign.
- 10 En, som man netop har mødt gennem internettet
- 11 En bekendt, som man havde kendt under 24 timer
- 12 Person i afhængighedsforhold (fx plejebarn, patient el.lign.)
- 13 Person man selv var i et afhængighedsforhold til (fx chef, lærer, læge, politimand, taxa-chauffør el.lign.)
- 14 Anden person

Var personen påvirket af alkohol eller andet?

- 1 Ja, lidt påvirket af alkohol
- 2 Ja, meget påvirket af alkohol
- 3 Ja, påvirket af alkohol
- 4 ja, Påvirket af andet
- 5 Nej

Blev du slået eller sparket eller blev der anvendt anden form for fysisk vold mod dig?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt våben/redskaber ved overfaldet? (Spørgsmål indtil juni 2009)

- 1 Ja, anvendt
- 2 Ja, truet med
- 3 Nej

Blev du truet med våben/redskaber ved overfaldet? (Spørgsmål fra juli 2009)

- 1 Ja, jeg blev truet med våben/redskab - men det blev ved truslen
- 2 Våben/redskab blev direkte brugt imod mig
- 3 Nej

Blev der anvendt skydevåben?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt kniv?

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt slagvåben? (køller, jernstænger m.m.)

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt andre våben? (flasker, sten m.m.)

- 1 Ja
- 2 Nej

Blev der anvendt bedøvende middel, sovemiddel eller andet som gjorde, at du ikke vidst, hvad der foregik, eller ikke kunne forsvare dig?

- 1 Ja, helt sikkert
- 2 Ja, måske
- 3 Nej

Alt taget i betragtning. hvor alvorlig var denne hændelse for dig, da du blev udsat for den? Var den...?

- 1 Meget alvorlig
- 2 Ret alvorlig
- 3 Ikke særlig alvorlig

Synes du, at det er noget, der påvirker hvordan du har det med dig selv og dit liv i dag?

- 1 Ja, i meget høj grad
- 2 I temmelig høj grad
- 3 En del
- 4 Lidt, en lille grad
- 5 Slet ikke

Synes du hændelsen var..:

- 1 En kriminel handling
- 2 En forkert, men ikke kriminel handling
- 3 Bare noget der sker

Har du fortalt om det skete til andre:

- Til familie?
- 1 Ja
- 2 Nej

Til venner/bekendte?

- 1 Ja
- 2 Nej

Til nogen på min arbejdsplads/studie?

- 1 Ja
- 2 Nej

Til krisecentre el.lign?

- 1 Ja
- 2 Nej

Til læger/behandlere/psykologer/psykiatere (ikke krisecentre)?

- 1 Ja
- 2 Nej

Til myndigheder/autoriteter uden for politiet, fx skolelærer, socialrådgiver el.lign.?

- 1 Ja
- 2 Nej

Har du anmeldt det til politiet?

- 1 Ja
- 2 Nej, men politiet fik at vide om det på anden måde
- 3 Nej

Har du fortalt det til nogen andre i det hele taget?

- 1 Nej Ingen
- 2 Ja, men ingen af de nævnte

Hvad er hovedgrunden til, at du ikke har fortalt det til nogen?

- 1 Det var ikke så alvorligt
- 2 Følte skyld/skam/flov/pinligt
- 3 Bange for hævn/angst
- 4 For at beskytte ham der gjorde det
- 5 Ingen ville tro mig
- 6 Andet

Hvilken anden grund?: _____

Var der nogen der opdagede det eller fortalte du det til nogen umiddelbart efter, at det var sket?

- 1 Ja, nogen opdagede det/fortalte det umiddelbart efter (inden for 24 timer) til nogen?
- 2 Nej, fortalte det første senere eller det blev først opdaget af andre senere (mere end 24 timer efter)

Hvorfor har du ikke anmeldt overfaldet til politiet?

Vigtigt at dette bliver nøje beskrevet: _____

Fik politiet fat i ham der gjorde det?

- 1 Ja
- 2 Nej

Hvad var det for et arbejde du havde, da du blev udsat for vold eller trusler om vold (eller voldtægt) under udførelse af dit arbejde?

- 1 Arbejder med særligt belastede klienter (fx demente, unge på døgninstitution, psykisk syge)
- 2 Har kontrol-/overvågningsarbejde (fx politibetjent, dørvogter, p-vagt, billetkontrollør)
- 3 Arbejder med transport af mennesker (fx buschauffør, taxachauffør)
- 4 Har anden form for risikobetonet arbejde: Hvad (beskriv)
- 5 Har ikke et særligt risikobetonet arbejde: Hvad (beskriv)